

Comentariul Biblic al Credinciosului în format PDF
William MacDonald
NOUL TESTAMENT
Ediția a treia
Traducerea din engleză, tehnoredactarea și grafica:
Doru Motz

Cartea poate fi comandată la Editura
Lampadarul de Aur
str. Aurel Vlaicu 15, 410243 - Oradea, BH
tel/fax: +40 259 447 442
tel: +40 359 432 805
lampadaruldeaur@gmail.com

EVANGHELIA DUPĂ LUCA

Introducere

“*Le plus beau livre qui'il y ait*” – Ernest Renan

I. Locul unic în Canon

„Cea mai frumoasă carte care există“ – sunt cuvinte de înaltă prețuire, mai ales pentru faptul că au fost rostite de un sceptic. Așa apreciază criticul francez Renan evanghelia după Luca. Este oare vreun *credincios* avizat care, citind această inspirată capodoperă a evanghelistului Luca, să nu fie de acord cu afirmația de mai sus? Luca a fost, după toate probabilitățile, singurul autor neevreu ales de Dumnezeu pentru a redacta o parte din Scripturile Sale. Or, tocmai acest fapt e de natură să explice atracția deosebită pe care o are evanghelia sa pentru noi, cei din civilizația vestică, moștenitori ai culturii greco-romane.

Pe plan spiritual, am fi văduviți de o apreciere mai profundă a Domnului Isus și a lucrării Sale, dacă nu am avea la dispoziție perspectiva unică pe care ne-o oferă opera doctorului Luca, în care el evidențiază cu măiestrie dragostea Domnului nostru față de toate ființele omenești, mântuirea pe care o oferă El tuturor, nu numai iudeilor; preocuparea Sa pentru fiecare persoană în parte, chiar și pentru cei săraci și declasați. De asemenea, Luca pune un accent deosebit pe lauda care se cuvine să o aducă credincioșii Domnului lor, așa cum reiese din Luca 1 și 2, unde sunt menționate prima oară „imnurile“ compuse și intonate de credincioși. Evanghelia redactată de Luca subliniază, de asemenea, rolul foarte important al rugăciunii și scoate în relief cu precădere lucrarea Duhului Sfânt.

II. Paternitatea

Luca, originar din Antiohia, medic de profesie, a petrecut mult timp în compania lui Pavel și a purtat conversații ample și aprofundate cu ceilalți apostoli. Discuțiile acestea au avut drept roadă leacul tămăduitor pentru suflet, pe care ni l-a lăsat moștenire medicul Luca, în cele două cărți rămase de la el.

Aceste *dovezi externe* aduse de Eusebiu, în a sa *Historica Ecclesiastica*, în sprijinul paternității lui Luca asupra celei de-a treia dintre evangheliile (iii, 4), sunt în deplină concordanță cu tradiția creștină de la început. Irineu citează copios din a treia evanghelie, pe care i-o atribuie lui Luca. Alți autori din perioada primară a bisericii, care au fost convinși că Luca este autorul evangheliei a treia, au fost: Iustin Martirul, Hegesippus, Clement din Alexandria și Tertullian. Chiar și în ediția foarte trunchiată și condensată a lui Marcion, Luca este singura evanghelie pe care o acceptă renumitul eretic. În Canonul Muratorian, cu caracter fragmentar, această evanghelie poartă un singur nume: „Luca“.

Luca este singurul dintre evangheliști care a redactat o lucrare ulterioară, un fel de urmare la evanghelia sa, respectiv cartea Faptelor Apostolilor, din care reiese limpede că Luca este, neîndoios, autorul evangheliei ce-i poartă numele. În Faptele Apostolilor găsim o seamă de fragmente în care narațiunea e redată la persoana întâi plural, demonstrând că autorul a fost personal implicat în evenimentele descrise (16:10; 20:5, 6; 21:15; 27:1; 28:16; vezi și 2 Tim. 4:11). Prin eliminare, constatăm că numai Luca putea participa la toate aceste evenimente. Rezultă foarte clar din dedicația adresată lui Teofil, precum și din stilul în care sunt redactate ambele, că atât Luca, cât și Faptele Apostolilor, sunt opera unuia și aceluiași autor.

Pavel îl numește pe Luca „medicul iubit“, făcând distincție între el și creștinii provenind din rândurile evreilor (Col. 4:14) – ceea ce înseamnă că el este singurul autor de altă naționalitate decât restul autorilor Noului Testament, care au fost toți evrei. Ca mărime, grupajul Luca-Fapte depășește toate epistolele lui Pavel adunate la un loc.

Dovezile interne vin în sprijinul docu-

mentării externe și a tradiției bisericii. Vocabularul acestei cărți, cu precizia sa, caracteristică exprimării unui medic, alături de stilul elegant al elinei folosite de autorul ei, evident cultivat, sunt elemente în măsură să sprijine teoria potrivit căreia evanghelia aceasta a fost compusă și redactată de un medic creștin, care, deși nu a fost evreu, a posedat o cunoaștere aprofundată a temelor principale ale iudaismului. Predilecția lui Luca pentru redarea faptelor, a datelor exacte, rezultate în urma unei evidente munci de cercetare (1:1-4; 3:1, etc.) fac din Luca primul istoric al bisericii.

III. Data

Data cea mai probabilă a apariției evangheliei după Luca este începutul anilor 60, din primul veac al erei creștine. Deși unii plasează apariția cărții între anii 75 și 85 d.Cr. (sau chiar în secolul următor), asta se datorează în parte necredinței lor că Cristos ar fi putut prezice cu exactitate distrugerea Ierusalimului. După cum se știe, cetatea a fost distrusă în anul 70 după Cristos, ceea ce înseamnă că profeția făcută de Domnul asupra acestui eveniment trebuia neapărat consemnată înainte de această dată.

Întrucât aproape toți cercetătorii sunt de acord că Luca trebuie neapărat să ocupe, cronologic, un punct anterior Faptelor Apostolilor și, întrucât Faptele Apostolilor se încheie cu șederea lui Pavel la Roma, în 63 d.Cr., se impune opinia că redactarea evangheliei după Luca a avut loc înainte de această dată. Incendierea Romei și persecuțiile dezlănțuite apoi de Nero împotriva creștinilor, din care a făcut țapi ispășitori (anul 64 d.Cr.), precum și martirajul lui Petru și al lui Pavel sunt evenimente care nu puteau fi ignorate de primul istoric al bisericii – dacă acestea ar fi avut deja loc. De unde rezultă că cea mai probabilă dată a apariției cărții ar fi anul 61 sau 62 d.Cr.

IV. Fondul și tema cărții

Grecii căutau cu înfrigurare modelul ideal al unei ființe umane de o perfecțiune divină – o persoană înzestrată cu trăsăturile cele mai nobile provenite atât de la bărbați, cât și de la femei, care să nu posede însă nici unul din defectele acestora. Luca prezintă exact modelul acesta, desăvârșit întruchipat în Persoana lui Cristos, ca Fiul al Omului – puternic, dar plin de compasiune. În evanghelia sa, Luca scoate în evidență umanitatea lui Cristos.

Astfel, în evanghelia după Luca găsim mai multe referiri la viața de rugăciune a lui Cristos decât în oricare altă evanghelie. De asemenea, se pune un accent deosebit pe compasiunea Domnului Isus, pe capacitatea Sa de a fi alături de cei năpăstuiți. Acesta pare să fie și motivul pentru care femeile și copiii ocupă un loc atât de proeminent în evanghelia aceasta. Evanghelia după Luca a fost denumită „evanghelia misionară“, datorită surprinderii momentului răspândirii Evangheliei la Neamuri și prezentării Domnului Isus ca Mântuitor al lumii. În fine, această evanghelie este și un manual de ucenicie. Putem urmări cărarea uceniciei în viața Mântuitorului, văzând apoi cum este dezvoltată această temă în procesul Său de formare și instruire a ucenicilor. Este trăsătura de care ne vom ocupa, cu precădere, în expozițiunea noastră. În viața Omului Desăvârșit, vom întâlni elementele care alcătuiesc idealul de viață pentru toți oamenii. În cuvintele de o neasemuită înțelepciune rostite de El vom desluși, totodată, și calea spre crucea la care ne cheamă El.

Înainte de a ne adânci în studiul propriuzis al evangheliei după Luca, facă Domnul să auzim chemarea Sa, renunțând la toate, de dragul Lui, și pășind pe urmele Lui. Ascultarea este organul cunoașterii spirituale. Sensurile Scripturii ne vor deveni mai deslușite și mai scumpe, pe măsură ce vom aprofunda experiențele menționate.

SCHIȚA

- I. PREFERINȚĂ: SCOPUL ȘI METODA LUI LUCA (1:1-40)
- II. SOSIREA FIULUI OMULUI ȘI A PRECURSORULUI SĂU (1:5-2:52)
- III. PREGĂTIREA FIULUI OMULUI PENTRU A SLUIJI (3:1-4:30)
- IV. FIUL OMULUI ÎȘI DEMONSTREAZĂ PUTEREA (4:31-5:26)
- V. FIUL OMULUI ÎȘI EXPLICĂ SLUJBA (5:27-6:49)
- VI. FIUL OMULUI ÎȘI EXTINDE SLUJBA (7:1-9:50)
- VII. CREȘTEREA OPOZIȚIEI FAȚĂ DE FIUL OMULUI (9:51-11:54)

- VIII. ÎNVĂȚÂNDU-I ȘI VINDECÂNDU-I PE OAMENI, ÎN DRUM SPRE IERUSALIM (cap. 12–16)
 IX. FIUL OMULUI ÎȘI INSTRUIEȘTE UCENICII (17:1–19:27)
 X. FIUL OMULUI LA IERUSALIM (19:28–21:38)
 XI. PATIMILE ȘI MOARTEA FIULUI OMULUI (cap. 22, 23)
 XII. TRIUMFUL FIULUI OMULUI (cap. 24)

Comentariu

I. PREFAȚĂ: SCOPUL ȘI METODA LUI LUCA (1:1-4)

În prefața sa, Luca își descoperă calitățile de istoric. Astfel, el descrie izvoarele la care a avut acces și metodologia pe care a întrebuintat-o. Apoi el explică scopul urmărit de lucrarea sa. Din punct de vedere omenesc, el a avut acces la două izvoare: relatările scrise apărute până atunci cu privire la viața lui Cristos și mărturia orală a celor care au asistat, ca martori oculari, la evenimentele petrecute în viața Sa.

1:1 Relatările scrise sunt descrise în versetul 1: **Deoarece mulți au încercat să alcătuiască o istorisire despre faptele împlinite între noi...** Nu știm cine au fost acești autori. Matei și Marcu intră în această categorie, dar în rândurile celor care „au încercat să alcătuiască o istorisire” s-au aflat și alți autori neinspirati. Cât privește evanghelia lui Ioan, aceasta a fost redactată la o dată ulterioară.

1:2 Luca s-a bizuit și pe relatări orale provenite de la „**cei care de la început au fost martori oculari și slujitori ai Cuvântului transmis... nouă**” (s-a redat versiunea NKJV, din textul original, n.tr.). Luca nu pretinde că a fost martor la evenimentele descrise, dar el i-a intervievat pe cei care au asistat în persoană la aceste evenimente. El îi descrie astfel pe acești asociați ai Domnului ca **martori oculari și slujitori ai Cuvântului**. El întrebuintează aici termenul **Cuvântul** ca unul din numele lui Cristos, așa cum procedează și Ioan în evanghelia sa. **De la început** înseamnă în acest context „de la începutul erei creștine, vestite de Ioan Botezătorul”. Faptul că Luca a folosit relatări scrise și orale nu neagă inspirația verbală a scrierii sale, ci arată că Duhul Sfânt l-a călăuzit în selectarea și structurarea materialelor sale. Iată ce scrie S. Stewart în această privință:

Luca precizează, fără echivoc, că autorii inspirați nu au fost degrevați în chip miraculos de necesitatea efectuării unor cercetări istorice asidue...

Inspirația nu înseamnă că Dumnezeu, în chip magic, ar fi depășit facultățile și intelectul autorului inspirat. Mai degrabă, am putea spune că Dumnezeu Și-a exprimat voința prin facultățile mentale și intelectul autorului devotat. Inspirația nu suprimă personalitatea autorului sacru; nu-l transformă într-un robot al lui Dumnezeu. Dimpotrivă, inspirația [divină] dă contur personalității autorului inspirat, făcând din el un martor viu al lui Dumnezeu.¹

1:3 Luca redă, în câteva cuvinte, motivele care au stat la baza relatării sale și metoda folosită: **mi s-a părut și mie că este bine, prealesule Teofil, ca, după ce am făcut cercetări amănunțite, asupra tuturor acestor lucruri, de la originea lor, să ți le scriu în ordine, unele după altele.** Referitor la motivație, Luca spune doar atât: **mi s-a părut și mie că este bine.** La nivel uman, el a resimțit nevoia profundă de a redacta această evangheliie. Noi știm însă că peste voința lui s-a suprapus în chip tainic îndemnul divin de a o redacta.

Cât privește metoda sa, mai întâi el a **făcut cercetări amănunțite, asupra tuturor acestor lucruri, de la originea lor**, și abia apoi a consemnat faptele, în ordinea lor. În lucrarea sa, Luca a trebuit să efectueze o investigație minuțioasă, de natură științifică, a cursului evenimentelor din viața Mântuitorului nostru. Luca a verificat acuratețea izvoarelor sale, a eliminat toate elementele necorespunzătoare cu adevărul istoric și lipsite de relevanță spirituală, după care a redat în scris materialele în ordinea sub care ni se prezintă ele astăzi. Când Luca afirmă că a scris o relatare a evenimentelor **în ordine, unele după altele**, el nu se referă neapărat la redarea lor în ordine strict cronologică. Evenimentele din evanghelia de față nu sunt aranjate întotdeauna în ordinea în care s-au întâmplat. Mai degrabă, ele sunt dispuse într-o ordine bazată pe criterii morale sau spirituale. Cu alte cuvinte, faptele sunt grupate în jurul unor subiecte principale, bazate pe conținutul lor moral, mai degrabă decât

pe înșiruirea strict cronologică a evenimentelor. Deși această evanghelie, împreună cu cealaltă lucrare a lui Luca, Faptele Apostolilor, au fost adresate lui **Teofil**, nu cunoaștem mai nimic despre acest personaj. Faptul că Luca i se adresează cu formula: **preaalesule** sugerează că Teofil era un demnitar de stat. Numele său înseamnă *prieten al lui Dumnezeu*. Probabil era un creștin care deținea o funcție de onoare și responsabilitate în domeniul relațiilor externe ale imperiului roman.

1:4 Obiectivul urmărit de Luca a fost să-i ofere lui Teofil o relatare scrisă, care să confirme probitatea tuturor lucrurilor transmise lui despre viața și lucrarea Domnului Isus. Mesajul scris avea darul de a imprima relatării un caracter imuabil, păzind-o de pericolul unor inexactități care s-ar fi putut strecura prin transmiterea ei pe cale exclusiv orală.

Și astfel, versetele 1 la 4 ne prezintă o scurtă dar clarificatoare trecere în revistă a împrejurărilor în care a fost redactată această carte din componența Bibliei. Știm că Luca a scris sub inspirația divină. Deși el nu precizează acest lucru în acest punct, totuși din cuvintele *de la început*, din versetul 3, care ar putea fi traduse și prin *de sus*, se poate face această deducție.²

II. SOSIREA FIULUI OMULUI ȘI A PRECURSORULUI SĂU (1:5-2:52)

A. Vestirea nașterii precursorului (1:5-25)

1:5, 6 La începutul relatării sale, Luca ne face cunoștință cu părinții lui Ioan Botezătorul. Era pe vremea când în Iudeea domnea regele nelegiuit Irod cel Mare, care era idumeu din naștere, descinzând din Esau.

Zaharia (care înseamnă *Domnul Își aduce aminte*) era un **preot** care aparținea **cetei lui Abia**, unul din cele douăzeci și patru de schimburi în care fusese împărțită preoția iudaică de către David (1 Cro. 24:10).

Fiecărui schimb îi revenea datoria de a sluji la templul din Ierusalim de două ori pe an, de la sabbat la sabbat. În perioada de care ne ocupăm existau atât de mulți preoți încât privilegiul de a arde tămâie în Locul Sfânt îi revenea unui preot doar o dată în viață sau poate nici atât.

Elisabeta (care înseamnă *jurământul lui Dumnezeu*) descindea și ea dintr-o familie de preoți și anume cea a lui Aaron. Și ea, și soțul ei erau iudei evlavioși, care căutau să împlinească cu scrupulozitate toate cerințele morale și ceremoniale ale Scripturilor Vechiului

Testament. Desigur, nu erau lipsiți de păcat, dar când păcătuiau, aveau grijă să aducă o jertfă sau să îndeplinească cerințele ritualiste.

1:7 Cuplul acesta nu avea copii, fapt de natură să aducă ocară oricărui evreu. Doctorul Luca notează că acest fapt se datora infertilității Elisabetei. Problema era agravată și prin faptul că ambii erau înaintați în vârstă.

1:8-10 Într-o zi Zaharia își desfășura îndatoririle preoțești în **templu**. Nu era o zi oarecare din viața lui, deoarece fusese ales prin tragere la sorți să **ardă tămâie** în Locul Sfânt. Oamenii s-au adunat în zona exterioară templului și se rugau. Nimeni nu a putut stabili ora din zi semnificată prin expresia **ceasul arderii tămâiei**.

Este un motiv de inspirație pentru noi să remarcăm că evanghelia după Luca începe cu scena oamenilor care se rugau la templu și se încheie cu o scenă similară, a oamenilor care îl slăveau pe Dumnezeu la templu. Iar între aceste două scene definitorii avem relatarea modului în care rugăciunile lor au fost ascultate, găsindu-și împlinirea în Persoana și lucrarea Domnului Isus.

1:11-14 În contextul acesta extrem de adecvat, al preotului și al poporului angajați în rugăciune, se stabilește momentul și cadrul revelației divine. **Atunci un înger al Domnului s-a arătat... la dreapta altarului pentru tămâiere** – un loc privilegiat. La început **Zaharia** s-a înspăimântat, căci nici unul din contemporanii săi nu mai văzuse un înger. Dar îngerul l-a asigurat cu cuvintele veștii minunate, potrivit căreia Elisabetei i se va naște un fiu, care se va numi Ioan (*favorul sau harul lui Iehova*). Pe lângă faptul că fiul acesta va aduce **bucurie și veselie** părinților săi, el avea să fie o binecuvântare pentru **mulți**.

1:15 Copilul acesta avea să fie **mare înaintea Domnului** (aceasta fiind singura măreție care contează!). În primul rând, el avea să fie mare prin faptul separației sale, al consacării sale exclusive pentru Domnul. El nu va bea nici vin (făcut din struguri), nici băuturi tari (făcute din cereale).

În al doilea rând, el avea să fie mare prin înzestrarea sa spirituală, căci el urma să fie **umplut cu Duhul Sfânt, încă din pântecul mamei sale**. (Asta nu poate să însemne însă că Ioan a fost mântuit sau convertit de la naștere, ci doar că Duhul lui Dumnezeu s-a aflat în el de la început, cu scopul de a-l pregăti pentru misiunea specială de precursor al lui Cristos.)

1:16, 17 În al treilea rând, el avea să fie mare în rolul său de vestitor al lui Mesia. El avea să întoarcă pe mulți evrei la Domnul. Misiunea lui avea să fie asemănătoare cu a profetului Ilie, prin faptul că va încerca să-i pună pe oameni într-o relație corectă cu Dumnezeu, prin pocăință. După cum se exprimă G. Coleman Luck:

Propovăduirea lui urma să îndrepte inimile părinților nepăsători către copiii lor, făcându-i pe părinți să aibă o adevărată preocupare spirituală pentru ei. De asemenea, el avea să aducă înapoi la «înțelepciunea dreptilor» inimile copiilor neascultători și răzvrățiți³

Cu alte cuvinte, el avea să se străduiască să adune din lume un mănunchi de credincioși care să fie gata să-L întâmpine pe Domnul când Se va arăta El. Aceasta este o misiune demnă de fiecare dintre noi.

Observați cum se subînțelege dumnezeirea lui Cristos în versetele 16 și 17. În versetul 16, se spune că Ioan **va întoarce pe mulți dintre fiii lui Israel la Domnul, Dumnezeu lor**. Apoi în versetul 17 se spune că Ioan **va merge înaintea Lui**. La cine se referă pronumele personal *Lui*? Evident, la *Domnul, Dumnezeu lor* din versetul precedent. Și totuși, noi știm că Ioan a fost precursorul *lui Isus*. Prin urmare, deducția este clară: Isus este Dumnezeu.

1:18 Înaintat în vârstă, **Zaharia** s-a poticnit de caracterul neverosimil al promisiunii. Atât el, cât și soția lui erau prea bătrâni pentru a deveni părinții unui copil. Întrebarea lui plină de nedumerire a exprimat toată îndoiala adunată în inima lui.

1:19 În răspunsul său, primul lucru pe care l-a făcut îngerul a fost să se prezinte: **Gabriel** (*cel tare al lui Dumnezeu*). Deși în mod obișnuit el este descris ca arhanghel, Scriptura nu spune despre el decât că este **cel care stă în prezența lui Dumnezeu** și aduce mesaje de la Dumnezeu către om (Dan. 8:16; 9:21).

1:20 Pentru că Zaharia s-a îndoit, el și-a pierdut glasul până la nașterea copilului. Ori de câte ori un credincios se îndoiește de cuvântul lui Dumnezeu, își pierde temporar mărturia și cântarea de pe buze. Necredința sigilează buzele, care rămân sigilate până când revine credința, care le dă din nou glas, făcându-le să răsună de laudă și mărturie.

1:21, 22 Afară oamenii așteptau nerăbdători, căci, în mod obișnuit, preotul care ardea

tămâia nu stătea atât de mult înăuntru. Când, în sfârșit, Zaharia a ieșit afară, a trebuit să comunice cu ei prin semne. Atunci ei și-au dat seama că el **avusese o vedenie în templu**.

1:23 După ce s-a terminat slujba sa la templu, preotul s-a dus acasă, neputând încă să vorbească, așa cum prezisese îngerul că se va întâmpla.

1:24, 25 Când **Elisabeta** a rămas gravidă, ea s-a retras pentru cinci luni în casa ei, bucurându-se că **Domnul** a găsit de cuviință s-o elibereze de ocară de a nu avea copii.

B. Vestirea nașterii Fiului Omului (1:26-38)

1:26, 27 În luna a șasea după ce i s-a arătat lui Zaharia (sau după ce Elisabeta a rămas gravidă), **Gabriel** a reapărut – de data aceasta arătându-se **unei fecioare** pe nume **Maria** care locuia în **cetatea Nazaret**, în districtul **Galileea**. Maria era **logodită cu un bărbat al cărui nume era Iosif**, descendent din spița lui **David**, care moștenea drepturile legale la tronul lui David, cu toate că era doar un tâmplar. În vremea aceea, spre deosebire de epoca noastră, logodna avea forță de contract, neputând fi desfăcută decât printr-un decret legal, similar divorțului.

1:28 **Îngerul** s-a adresat Mariei cu cuvintele: „**Bucură-te, tu, căreia ți s-a făcut mare har**“, care ai fost mult privilegiată de Domnul. Două lucruri se desprind de aici: (1) Îngerul *nu* s-a închinat Mariei, după cum nu s-a rugat ei și (2) el *nu* a spus că ea este „plină de har“, ci că ***i s-a făcut mult har***:⁴

1:29, 30 Maria a fost, pe bună dreptate, tulburată de acest salut, întrebându-se ce-o fi însemnând. **Îngerul** i-a liniștit temerile, spunându-i apoi că **Dumnezeu** a ales-o să fie mama îndelung așteptatului Mesia.

1:31-33 Observați două adevăruri importante care sunt consfințite în vestirea îngerului: Adevărata umanitate a lui Mesia – **vei rămâne însărcinată și vei naște un Fiu**.

Dumnezeirea Lui și misiunea Lui de Mântuitor – **căruia Îi vei pune numele Isus** (care înseamnă *Iehova Salvatorul*).

Măreția care-L va caracteriza în toate – **El va fi mare**, atât ca persoană, cât și ca lucrare.

Identitatea Sa de Fiu al lui Dumnezeu – **și va fi chemat Fiul Celui Preaînalt**.

Dreptul Său la tronul lui David – **Domnul, Dumnezeu Îi va da tronul tatălui Său David**. Asta stabilea că El este Mesia.

Împărăția Sa veșnică și universală – **El va împărăți peste casa lui Iacov în veci și împă-**

răția Lui nu va avea sfârșit.

Versetul 31 și prima parte a versetului 32 se referă, evident, la Prima Venire a lui Cristos, iar partea a doua a versetului 32 și versetul 33 descriu A Doua Sa Venire, ca Rege al regilor și Domn al domnilor.

1:34, 35 Întrebarea Mariei: „**Cum se va face acest lucru?**“ a relevat uimirea, mai degrabă decât îndoiala ei. Cum avea să nască ea un copil, când nu avusese raporturi cu nici un bărbat? Deși îngerul nu se exprimă exact cu cuvintele acestea, răspunsul la întrebarea Mariei este: *nașterea din fecioară*. Avea să fie un miracol de la **Duhul Sfânt**. El Se va coborî peste ea și puterea lui Dumnezeu o va **umbri**. La întrebarea Mariei, „**Cum?**“, exprimând neputința ei omenească de a înțelege, Dumnezeu răspunde cu „Duhul Sfânt“:

„**De aceea, Sfântul care Se va naște va fi numit Fiul lui Dumnezeu**“. Aici avem declarația sublimă a întrupării. Fiul Mariei avea să fie Dumnezeu, manifestat în trup omenesc. Cuvintele sunt prea sărace pentru a putea pătrunde taina nespus de mare în care e învăluit acest adevăr.

1:36, 37 Îngerul a înștiințat-o atunci pe Maria că ruda ei, **Elisabeta**, era gravidă în luna a șasea – ea, care fusese stearpă. Acest miracol avea darul de a o asigura pe Maria că **nimic nu este cu neputință la Dumnezeu**.

1:38 În cadrul unui gest de sublimă supunere, **Maria** s-a predat Domnului, lăsându-L pe El să împlinească planurile Sale minunate. Apoi **îngerul a plecat de la ea**.

C. Maria o vizitează pe Elisabeta (1:39-45)

1:39, 40 Nu ni se spune de ce s-a dus Maria în vizită la Elisabeta, în acest moment. Poate că pentru ca să evite scandalul ce ar fi urmat imediat ce s-ar fi răspândit în Nazaret vestea condiției în care se afla. Dacă așa au stat lucrurile, atunci primirea caldă pe care i-a făcut-o Elisabeta și bunătatea de care a dat dovadă trebuie să fi fost un gest deosebit de mângâietor pentru Maria.

1:41 De îndată ce **Elisabeta** a auzit salutul Mariei, **i-a săltat pruncul în pântece** – un răspuns tainic, involuntar al precursorului încă nevenit pe lume la sosirea lui Mesia, care încă nu se născuse. **Elisabeta a fost umplută cu Duhul Sfânt**, adică El a preluat controlul asupra sa, călăuzindu-i vorbirea și acțiunile.

Despre trei persoane din capitolul 1 se spune că au fost umplute cu Duhul Sfânt: Ioan Botezătorul (v. 15); Elisabeta (v. 41); și

Zaharia (versetul 67).

Una din trăsăturile distinctive ale unei vieți pline cu Duhul este faptul că persoana respectivă vorbește în psalmi, intonează imnuri de slavă la adresa lui Dumnezeu și inima și buzele îi sunt pline de cântări spirituale (Ef. 5:18, 19). Prin urmare, nu ne miră faptul că întâlnim trei cântări în acest capitol, și alte două în capitolul următor. Patru din aceste cântări sunt cunoscute în general după titlul lor în latină, care reproduce primele cuvintele ale cântecelor: (1) Salutul Elisabetei [1:42-45]; (2) *Magnificat* (cu sensul de „magnifică“ sau „preamărește“) [1:46-55]; (3) *Benedictus* (adică „binecuvântat“) [1:68-79]; (4) *Nun Dimittis* („acum lasă să plece“) [2:29-32].

1:42-45 Vorbind sub inspirație specială, Elisabeta a salutat-o pe Maria, numind-o „**mama Domnului meu**“. În inima ei nu era nici o fărâmă de gelozie, ci numai bucurie și satisfacție deplină pentru faptul că pruncul ce nu se născuse încă avea să fie **Domnul** ei. Maria a fost **binecuvântată între femei** în sensul că s-a bucurat de privilegiul de a-L naște pe Mesia. **Rodul pântecelui ei este binecuvântat** prin faptul că este Domnul și Mântuitorul. Biblia *nu* afirmă *niciodată* că Maria ar fi „mama lui Dumnezeu“. Deși este adevărat că ea a fost mama lui Isus și că Isus este Dumnezeu, totuși este o absurditate doctrinară că cineva să susțină că Dumnezeu ar fi putut avea o mamă. Isus există din toată veșnicia, pe când Maria a fost o ființă omenească mărginită, cu o dată precisă de la care a început existența ei. Ea a fost mama lui Isus numai în Întruparea Lui.

Elisabeta a relatat exaltarea aparent intuitivă resimțită de copilul încă nenăscut la auzul primelor cuvinte ale Mariei. Apoi ea a asigurat-o pe Maria că credința ei avea să fie răsplătită din plin. Nădejdea ei avea să fie împlinită. Ea nu crezuse în zadar. Pruncul ei avea să Se nască, conform făgăduinței.

D. Maria Îl preamărește pe Domnul

(1:46-56)

1:46-49 Imnul *Magnificat* se aseamănă cu cântarea Anei de la I Sam. 2:1-10. Mai întâi, Maria L-a laudat pe Domnul pentru ceea ce a făcut El pentru ea (versetele 46b la 49). Observați ce spune ea (v. 48): „**toate generațiile mă vor numi binecuvântată**“. Nu ea va fi aceea care va conferi binecuvântări asupra altora, ci *ea însăși* va fi binecuvântată. Ea Îl numește pe Dumnezeu **Mântuitorul** ei, infirmând ideea potrivit căreia Maria ar fi fost

fără păcat.

1:50-53 În al doilea rând, ea L-a lăudat pe Domnul pentru că **îndurarea Lui este din generație în generație peste cei ce se tem de El. El îi răstoarnă pe cei puternici și-i înalță pe cei smeriți. Pe flămânzi îi satură de bunătate și pe cei bogați îi scoate afară cu nimic.**

1:54, 55 În cele din urmă, ea L-a preamărit pe Domnul pentru credințioșia Sa față de Israel, prin faptul că Și-a ținut promisiunile pe care i le-a făcut lui Avraam și seminței acestuia.

1:56 După ce a stat la Elisabeta circa trei luni, Maria s-a întors în casa ei din Nazaret. Încă nu se căsătorise. Fără îndoială, ea a devenit ținta unor suspiciuni și calomnii în ținutul în care locuia. Dar Dumnezeu avea s-o răzbu- ne, ceea ce însemna că ea putea aștepta în liniște ajutorul Lui.

E. Nașterea precursorului (1:57-66)

1:57-61 La vremea rânduită, Elisabeta a născut un fiu. Rudele și prietenii ei au fost încântați. În ziua a opta, când a avut loc circumcizia copilului, ei au considerat de la sine înțeles că acesta se va numi Zaharia, cum îl chema și pe tatăl lui. Când mama lui le-a spus că pruncul se va numi Ioan, ei s-au mirat, deoarece nici una din rudele sale nu mai purtase numele acesta.

1:62, 63 Încercând să afle hotărârea finală a lui Zaharia, ei au comunicat cu el prin semne. (Asta arată că el nu era numai mut, ci și surd.) Cerând o tăblie de scris, el a rezolvat chestiunea, precizând că pruncul se va numi Ioan. Oamenii **s-au minunat.**

1:64-66 Dar mirarea le-a fost și mai mare când au observat că lui Zaharia i s-a redat graiul, de îndată ce a scris cuvântul „Ioan“. Vestea s-a răspândit repede în tot ținutul muntos al Iudeii, oamenii gândindu-se la lucrarea pe care o va desfășura acest copil neobișnuit. Ei știau că harul Domnului era cu acest copil.

F. Profeția lui Zaharia cu privire la Ioan

(1:67-80)

1:67 Eliberat, de-acum, de cătușele necredinței și **umplut cu Duhul Sfânt, Zaharia** a primit inspirația să rostească un imn elocvent de laudă, presărat cu numeroase citate din Vechiul Testament.

1:68, 69 *Lăudat să fie Domnul pentru ceea ce a făcut.* Zaharia și-a dat seama că nașterea fiului său Ioan a indicat iminența venirii lui

Mesia. El s-a referit la venirea lui Cristos ca un fapt împlinit, deși nu avusese încă loc. Credința l-a învrednicit să spună că **Dumnezeu** Și-a cercetat și răscumpărat deja poporul, trimițându-L pe Răscumpărătorul. Iehova a ridicat **un corn al mântuirii** în casa regală a lui David. (Cornul conținea untdelemnul pentru ungerea regilor. Prin urmare, ar putea însemna aici: un *Rege* al mântuirii, descins din spița regală a lui David. Sau ar putea însemna un simbol al puterii și astfel „un Mântuitor puternic“.)

1:70, 71 *Lăudat să fie Dumnezeu pentru că împlinește profețiile!* Venirea lui Mesia fusese prezisă de **sfinții profeți... de la începutul lumii.** Sensul ar fi: mântuire de dușmanii cuiva și adăpost de vrăjmași.

1:72-75 *Lăudat să fie Dumnezeu pentru credințioșia cu care Își împlinește făgăduințele.* Domnul încheiase un legământ necondiționat de mântuire cu Avraam. Făgăduința aceasta a fost împlinită prin venirea seminței lui Avraam, adică Domnul Isus Cristos. Mântuirea adusă de El a fost atât externă, cât și internă. Pe plan extern, ea a însemnat izbăvirea din mâna dușmanilor lor. Pe plan intern, a însemnat slujirea Lui cu frică, în sfințenie și neprihănire.

G. Campbell Morgan contribuie cu două gânduri foarte pătrunzătoare la explicația acestui pasaj.⁵ Mai întâi, el scoate în evidență corelația izbitoare dintre numele lui Ioan și tema cântării – ambele sunt marcate de harul lui Dumnezeu. Apoi el găsește aluzii la numele lui Ioan, Zaharia și Elisabeta în versetele 72 și 73.

Ioan – făgăduința îndurării (v. 72).

Zaharia – pentru a-și aduce aminte (v. 72).

Elisabeta – jurământul (v. 73).

Harul lui Dumnezeu, așa cum este vestit de Ioan, rezultă din faptul că Dumnezeu Își aduce aminte de jurământul făcut în sfântul Său legământ.

1:76, 77 *Misiunea lui Ioan, vestitorul Mântuitorului.* Ioan avea să fie **profetul** Celui Prea Înalt, care urma să pregătească inimile oamenilor pentru venirea Domnului și să vestească mântuirea poporului Său, prin iertarea păcatelor lor. Din nou vedem aici cum referirile la Iehova din Vechiul Testament se aplică în Noul Testament la Isus. Maleahi prezisese că un sol va pregăti calea înaintea lui Iehova (3:1). Zaharia îl identifică pe Ioan drept solul respectiv. Noi știm că Ioan a venit să pregătească calea înaintea lui Isus. Concluzia evi-

dentă care se desprinde de aici este că Isus este Iehova.

1:78, 79 *Venirea lui Cristos este asemănată cu răsăritul soarelui.* Veacuri de-a rândul, lumea zăcuse în întuneric. Acum, prin îndurarea plină de duioșie a lui Dumnezeu, aveau să mijesească în curând zorii mântuirii, în Persoana lui Cristos, care va străluci peste Neamurile aflate în întuneric și în umbra morții, călăuzind picioarele Israelului pe calea păcii (vezi Maleahi 4:2).

1:80 Acest impresionant capitol se încheie cu afirmația de o remarcabilă simplitate, potrivit căreia **copilul** creștea fizic și spiritual, rămânând în pustiu până în ziua apariției sale publice în fața națiunii Israel.

G. Nașterea Fiului Omului (2:1-7)

2:1-3 **Cezar August** a dat **un decret să se facă recensământul în toată lumea** – adică pe tot cuprinsul imperiului său. Acest recensământ a fost făcut mai întâi pe vremea când Quirinius era guvernator al Siriei. Mulți ani acuratețea și veridicitatea evangheliei lui Luca au fost puse la îndoială, din cauza acestei referiri la Quirinius. Săpăturile arheologice ulterioare au scos însă la iveală mărturia care confirmă textul evangheliei. Din punctul său de vedere, Cezar August își demonstra supremația peste lumea greco-romană. Dar din punctul de vedere al lui Dumnezeu, acest împărat neevreu nu era altceva decât o marionetă menită să contribuie la propășirea programului divin (vezi Prov. 21:1).

2:4-7 Decretul lui August i-a adus pe Iosif și pe Maria la Betleem exact în momentul în care urma să Se nască Mesia, ca împlinire a profetiei de la Mica 5:2. Betleem era înțesat de lume când au sosit ei din Galileea. Singurul loc în care au putut trage a fost grajdul unui han. Acest fapt a fost un semn prevestitor al modului în care aveau să-L primească oamenii pe Mântuitorul. Pe când se afla cuplul de la Nazaret în acel loc, Maria a născut pe Întâiul ei Fiu. Înfășurându-L în scutece, ea L-a așezat cu dragoste în iesle.

Așa a vizitat Dumnezeu planeta noastră, în Persoana unui prunc lipsit de apărare, în condițiile insalubre ale unui grajd! Ce fapt uimitor! – așa cum subliniază și Darby:

El Și-a avut obârșia într-o iesle, a sfârșit pe cruce, iar în intervalul dintre aceste două momente nu a avut unde să-Și plece capul.⁶

H. Îngerii și păstorii (2:8-20)

2:8 Primele semne cu privire la nașterea aceasta unică nu au fost împărțite liderilor religioși de la Ierusalim, ci **păstorilor** contemplativi de pe dealurile Iudeii – oameni smeriți, care își făceau conștiincios datoria. Iată ce are S. Stewart de spus în această privință:

Oare nu ne izbește semnificația extraordinară a faptului că unor oameni obișnuiți, ocupați cu treburile lor obișnuite, li s-a dat să vadă prima oară slava venirii lui Isus? Asta ne învață, în primul rând, că la locul datoriei noastre – oricât de umil ar fi acesta – ni se dăruiește viziunea. Și mai înseamnă, în al doilea rând, că oamenilor care au păstrat în gândurile și purtările lor acea poșenie simplă dar nespuse de profundă a vieții, celor care nu și-au pierdut inima de copil, li se deschid cel mai lesne porțile Împărăției.⁷

2:9-11 **Un înger al Domnului** s-a apropiat de păstori și o lumină strălucitoare și slăvită a strălucit în jurul lor. Când ei au fost umpluți de spaimă, îngerul i-a mângăiat și le-a adus vestea minunată, dătătoare de mare bucurie pentru toți oamenii. Chiar în ziua aceea, în cetatea Betleemului, din apropiere, avea să se nască un copil. Acest copil era Mântuitorul, care este Cristos, Domnul! În aceste câteva cuvinte se cuprinde toată teologia. Mai întâi, El este **Mântuitor**, fapt exprimat prin numele de Isus. Apoi El este **Cristosul**, adică Unsul lui Dumnezeu, Mesia al Israelului. Și, în fine, El este **Domnul** – Dumnezeu manifestat în trup.

2:12 Cum aveau să-L recunoască păstori? Îngerii le-au dat un semn dublu. Mai întâi, Pruncul avea să fie înfășurat în scutece. Dar ei mai văzuseră copii înfășurați în scutece. Însă îngerii tocmai vestiseră că Pruncul era Domnul. Nimeni nu-L mai văzuse pe Domnul ca un Prunc înfășurat în scutece. A doua parte a semnului consta în faptul că El avea să fie culcat într-o iesle. Nu cred că păstori mai văzuseră un copil nou-născut într-un loc atât de neverosimil. Iată la ce înjosire a fost supus Domnul vieții și al slavei, când a venit în lumea noastră! Mîntea noastră nu poate concepe cum de Creatorul și Susținătorul universului a pătruns în istoria omenirii nu ca un erou militar, ci ca un Copilaș nou-născut. Dar, oricât de neașteptat ar părea, este adevărul Întrupării.

2:13, 14 Deodată, extazul cerului n-a mai putut fi ținut în frâu. O mulțime de oaste cerească și-a făcut apariția, laudându-L pe

Dumnezeu. Cântarea lor, cunoscută azi sub numele de *Gloria în Excelsis Deo*, surprinde semnificația deplină a nașterii Pruncului Sfânt. Viața și lucrarea Sa aveau să aducă slavă lui Dumnezeu în cerurile preamalte și pace pe pământ, bună învoire față de oameni sau poate oamenilor în care El își găsește toată plăcerea.⁸ Oamenii în care Dumnezeu își găsește plăcerea sunt cei care se pocăiesc de păcatele lor și-L primesc pe Isus Cristos ca Domn și Mântuitor.

2:15-19 De îndată ce au plecat îngerii, păstorii s-au dus în grabă la Betleem, unde i-au găsit pe Maria și pe Iosif și pe Isus, în iesle. Ei au relatat cu de-amănuntul vizita îngerului, provocând multă mirare în rândurile celor din staul. Dar Maria avea o înțelegere mai profundă a ceea ce se petrecea; ea a adunat în inima ei ca pe o comoară toate aceste lucruri, meditănd asupra tălcurilor ascunse în ele.

2:20 Păstorii s-au întors la turmele lor, plini de bucurie pentru tot ce au văzut și auzit, cu inimile revărsându-se de închinare la adresa lui Dumnezeu.

I. Circumcizia și dedicarea lui Isus

(2:21-24)

Cel puțin trei ritualuri sunt descrise în acest pasaj:

1. Mai întâi, a fost circumcizia lui Isus. Aceasta a avut loc pe când El avea opt zile. A fost un semn al legământului pe care l-a încheiat Dumnezeu cu Avraam. În aceeași zi, potrivit tradiției ebraice, I S-a dat Copilului un Nume. Îngerul îi instruiseră pe Maria și pe Iosif să-L numească **ISUS**.

2. A doua ceremonie a constat în **purificarea** Mariei – act care a avut loc la patruzeci de zile după nașterea lui Isus (vezi Lev. 12:1-4). În mod obișnuit, părinții trebuiau să aducă un miel, ca jertfă de ardere de tot, și un pui de porumbel sau turtura, ca jertfă de păcat.

Dar în cazul celor săraci, se făcea o derogare, aceștia putând aduce „**o pereche de turturele sau doi pui de porumbel**“ (Lev. 12:6-8). Faptul că Maria nu a adus un miel, ci numai **doi pui de porumbel** denotă sărăcia în care S-a născut Isus.

3. Al treilea ritual a fost prezentarea lui Isus la templul din **Ierusalim**. Inițial, Dumnezeu decretase că întâiul născut de parte bărbătească Îi aparține Lui; fiii întâi născuți trebuiau să formeze ceata preoților (Ex. 13:2). Ulterior, El a ales seminția lui Levi ca mem-

brii acestuia să slujească de preoți (Ex. 28:1, 2). Apoi părinții îl puteau „răscumpăra“ pe întâiul lor fiu născut prin plata a cinci sicli. Asta au făcut ei când L-au închinat Domnului.

J. Simeon ajunge să-L vadă pe Mesia

(2:25-35)

2:25, 26 Simeon aparținea rămășiței evlavioase de evrei care așteptau venirea lui Mesia. Lui i s-a revelat de către Duhul Sfânt că nu va muri până nu va vedea pe Cristosul (sau Unsul) Domnului. „Secretul Domnului este cu cei care se tem de El“ (Ps. 25:14). Celor care umblă în părtășie tăcută, contemplativă cu Dumnezeu El le oferă o tainică împărtășire a cunoștinței divine.

2:27, 28 Simeon a intrat în templu exact în ziua în care părinții lui Isus L-au prezentat lui Dumnezeu. Simeon a fost instruit în chip supranatural cu privire la faptul că acest Copil era Mesia cel Făgăduit. Luându-L pe Isus în brațe, el a rostit memorabila cântare cunoscută astăzi sub denumirea de „Nunc Dimittis“ (*Acum eliberează, în pace... pe robul tău...*).

2:29-32 Esența cântării este următoarea: **Doamne, acum Tu mă lași să plec în pace, căci am văzut mântuirea Ta** în Persoana acestui Copil, Răscumpărătorul promis, așa cum mi-ai făgăduit. Tu L-ai rânduit să aducă mântuire tuturor claselor de oameni. El va fi o lumină care va aduce revelație Neamurilor (Prima Sa Venire) și va străluci în slavă asupra poporului Tău Israel (A Doua Sa Venire). Simeon era pregătit acum să moară, după ce Îl întâlnise pe Domnul Isus. Boldul morții a fost îndepărtat.

2:33 Luca păzește cu strășnicie doctrina Nașterii din Fecioară, cu formularea aceasta precisă: **Iosif și mama Lui**, formulă păstrată de versiunea King James, pe baza majorității manuscriselor.⁹

2:34, 35 După această izbucnire inițială de slavă la adresa lui Dumnezeu, pentru Mesia, **Simeon i-a binecuvântat** pe părinți, rostind apoi cuvinte profetice Mariei. Profeția e compusă din patru părți:

1. **Pruncul acesta este rânduit spre prăbușirea și ridicarea multora în Israel**. Cei aroganți, nepocăiți și necredincioși vor cădea și vor fi pedepsiți. Cei care se smeresc, se pocăiesc de păcatele lor și-L primesc pe Isus se vor ridica și vor fi binecuvântați.

2. **Pruncul** era destinat **să fie un semn care va stârni împotrivire**. Persoana lui

Cristos urma să fie învăluită într-o semnificație specială. Însăși prezența Sa pe pământ era o dovadă puternică de muștrare împotriva păcatului și a nelegiurii, provocând astfel profundă animozitate în inima omenească.

3. Chiar sufletul tău va fi străpuns de o sabie... Simeon prezicea prin aceste cuvinte durerea cumplită care avea să inunde inima Mariei, când avea să-și vadă Fiul răstignit (Ioan 19:25).

4. ...ca să se descopere gândurile multor inimi. Modul în care reacționează cineva față de Mântuitorul este un indiciu al motivațiilor și afecțiunilor sale lăuntrice.

Astfel, cântarea lui Simeon include ideile de: piatră de încercare, piatră de poticnire, trambulină de lansare și sabie.

K. Profetesa Ana (2:36-39)

2:36, 37 Profetesa Ana făcea parte, ca și Simeon, din rămășița credincioasă a lui Israel, care aștepta venirea lui Mesia. Ea provenea din **seminția lui Așer** (care înseamnă *fericit, binecuvântat*), unul din cele zece triburi duse în captivitate de asirieni în anul 721 î.Cr. Ana trebuie să fi avut peste o sută de ani, deoarece fusese căsătorită timp de **șapte ani**, apoi a rămas văduvă timp de **optzeci și patru de ani**. Ca profetesă, negreșit ea va fi primit revelații divine, slujind de purtător de cuvânt al lui Dumnezeu. Ea își îndeplinea cu credincioșie serviciile publice de la templu, închinându-se cu posturi și cu cereri, **zi și noapte**. Vârsta ei înaintată nu a împiedicat-o să-L slujească pe Domnul.

2:38 Pe când Isus era prezentat Domnului, în timp ce Simeon îi vorbea Mariei, Ana s-a apropiat de micul grup. **Ea a început să-L laude pe Dumnezeu** pentru Răscumpărătorul promis, după care le-a vorbit despre Isus credincioșilor din Ierusalim, care așteptau mântuirea.

2:39 După ce Iosif și Maria și-au împlinit ritualurile de purificare și dedicare, ei s-au întors în Galileea, în orașul lor, Nazaret. Luca nu menționează vizita magilor sau fuga în Egipt.

L. Copilăria lui Isus (2:40-52)

2:40 Dezvoltarea normală a copilului Isus este prezentată după cum urmează: sub aspect *fizic*, El **creștea și se întărea în duh**.¹⁰ El a parcurs etapele obișnuite ale dezvoltării fizice, învățând să umble, să vorbească, să se joace și să muncească. Din această cauză, El e pe

deplin capabil să simtă alături de noi fiecare etapă a propriei noastre dezvoltări. Apoi *mental* El a fost **umplut cu înțelepciune**. Isus nu a învățat doar să citească, să socotească, însușindu-Și cunoștințele disponibile pe vremea aceea, ci a crescut în **înțelepciune**, adică în aplicarea în practică a acestor cunoștințe la problemele vieții. Din punct de vedere *spiritual*, **harul lui Dumnezeu era peste El**. El umbla în părtășie cu Dumnezeu și Se bizuia pe Duhul Sfânt. El studia Biblia, petrecea timp în rugăciune și Își găsea toată plăcerea în împlinirea voii Tatălui Său.

2:41-44 Un băiat evreu devine fiul legii la vârsta de doisprezece ani. Când Domnul nostru a împlinit vârsta de doisprezece ani, familia Sa a efectuat pelerinajul anual la Ierusalim, în vederea Paștelui. Dar la înapoiere spre Galileea, membrii familiei Sale n-au observat că Isus nu era printre ei. S-ar putea ca acest lucru să ni se pară ciudat, dacă nu ținem seama de faptul că familia călătorea, probabil, în cadrul unei mari caravane. Și astfel, ei au presupus că Isus venea împreună cu alți tineri de vârsta Lui.

Înainte de a ne grăbi să-i condamnăm pe Iosif și pe Maria, să nu uităm cât de ușor este pentru noi, cei de azi, să efectuăm un drum de o zi, presupunând că Isus este în compania noastră, pentru a ne da ulterior seama că am pierdut contactul cu El, datorită vreunui păcat nemărturisit din viața noastră. Pentru a restabili contactul cu El, trebuie să ne întoarcem la punctul în care s-a întrerupt părtășia, mărturisindu-ne păcatul și apoi lăsându-ne de el.

2:45-47 Întorcându-se la Ierusalim, îngrijorați, părinții L-au găsit pe Isus în templu, stând printre învățători, ascultându-i și punând întrebări. Nu găsim în text nici o aluzie potrivită căreia El s-ar fi purtat ca un copil precoce, polemizând cu bătrânii Lui. Mai degrabă, El Și-a asumat locul unui copil normal, învățând în smerenie și liniște tot ce aveau dascălii Lui să-L învețe. Și totuși, în cursul acestor desfășurări, negreșit I s-au pus unele întrebări, deoarece se spune că oamenii **rămâneau uimiți de priceperea și răspunsurile Lui**.

2:48 Chiar și părinții Lui **au rămas uimiți** când L-au găsit pe Isus participând în mod atât de inteligent la o discuție cu unii care erau mult mai vârstnici decât El. Și totuși **mama Lui** a exprimat neliniștea și iritarea acumulate anterior, când L-a muștrat. Oare El nu știa cât de multă îngrijorare le-a provocat?!

2:49 Răspunsul Domnului, constituind

prima consemnare a cuvintelor Sale, a demonstrat că El era pe deplin conștient de identitatea Sa de Fiu al lui Dumnezeu și de misiunea Sa. „**De ce M-ați căutat? Oare nu știți că trebuie să fiu în cele ale Tatălui Meu?**“ *Ea* a spus: „Tatăl Tău și cu mine“. *El* a spus: „**în cele ale Tatălui Meu**“.

2:50 Cu acea ocazie **ei nu au înțeles** ce a vrut să spună prin remarcă Sa criptică. Nu erau deloc niște cuvinte obișnuite, pentru un băiat de doisprezece ani!

2:51 În orice caz, toți membrii familiei erau acum din nou împreună, putându-se întoarce la Nazaret. Excelența morală a lui Isus rezultă și din cuvintele: „**și le era supus**“. Fiind Creatorul universului, totuși El Și-a luat locul smerit de Copil ascultător în această familie umilă de evrei. **Dar tot timpul mama Lui păstra toate cuvintele acestea în inima ei.**

2:52 Din nou ni se descrie adevărata umanitate a Domnului și dezvoltarea Sa:

1. Dezvoltarea Sa pe plan mental – **creștea în înțelepciune.**

2. Dezvoltarea Sa pe plan fizic – **creștea în statură.**

3. Dezvoltarea Sa spirituală – **și în har față de Dumnezeu.**

4. Dezvoltarea Sa socială – **în har față de oameni.**

El era absolut desăvârșit în toate aspectele dezvoltării Sale. Aici firul narativ al lui Luca trece sub tăcere cei optsprezece ani petrecuți de Domnul Isus la Nazaret, ca Fiu al unui tâmplar. Dar din acești ani noi învățăm importanța pregătirii și instruirii, necesitatea de a avea răbdare și valoarea muncii fizice. De asemenea, învățăm să ne împotrivim ispitei de a sări de la nașterea spirituală la lucrarea publică, fără o pregătire intermediară. Cei care nu au o copilărie normală pe plan spiritual, urmată de o adolescență, vor întâmpina tot felul de pericole în viața și mărturia lor ulterioară.

III. PREGĂTIREA FIULUI OMULUI PENTRU A SLUJI (3:1–4:30)

A. Pregătirea de către premergător (3:1–20)

3:1,2 Fiind istoric, Luca identifică **anul** în care a început Ioan să predice, numind liderii politici și religioși care se aflau pe vremea aceea la putere – un împărat (**Cezar**) un **gubernator**, trei având titlul de **tetrarhi** și doi **mari preoți**. Dregătorii politici menționați aici constituie un indiciu al mâinilor de fier cu

care era condus Israelul pe vremea aceea, starea de subjugare în care se găsea. Faptul că în acest timp existau doi mari preoți în Israel demonstra starea de dezordine pe plan religios și politic în care se găsea poporul Israel. Deși în ochii lumii erau oameni mari, în fața lui Dumnezeu aceștia erau oameni răi, lipsiți de scrupule. Prin urmare, când a dorit să le vorbească, El a ocolit palatul și sinagoga, trimițând mesajul Său lui **Ioan, fiul lui Zaharia, în pustiu.**

3:3 Imediat Ioan a început să străbată toată regiunea din jurul Iordanului, probabil în apropiere de Ierihon. Acolo el a chemat poporul Israel să se pocăiască de păcatele sale, pentru a putea primi iertarea și astfel să fie pregătiți pentru venirea lui Mesia. De asemenea, el i-a chemat pe oameni să se boteze, ca semn exterior al faptului că s-au pocăit cu adevărat. Ioan era un profet adevărat, întruchiparea conștiinței, condamnând păcatul și chemându-i pe oameni la reînnoire spirituală.

3:4 Misiunea sa a constituit o împlinire a profetiei de la **Isaia** 40:3-5. El era **glasul celui ce strigă în pustiu**. Din punct de vedere spiritual, Israel era un pustiu în acest punct din istoria lui. Ca națiune, era aridă și împietrită, neaducându-I lui Dumnezeu nici o roadă. Pentru a se putea pregăti pentru venirea Domnului, oamenii trebuiau să treacă printr-o schimbare morală. Pe vremea aceea, când venea un rege în vizită, se făceau tot felul de pregătiri minuțioase, se netezeau drumurile, ca să i se ușureze cât mai mult deplasarea. Tocmai aceasta i-a chemat Ioan pe oameni să facă, numai că nu se puneau problema unei reparații literale a drumurilor, ci o pregătire a inimii lor pentru a-L primi pe El.

3:5 Efectele venirii lui Cristos sunt descrise după cum urmează:

Orice vale va fi umplută – cei care se pocăiesc cu adevărat vor fi mântuiți și satisfăcuți.

Orice munte și deal vor fi coborâți – cu alte cuvinte, oamenii din categoria cărturarilor și fariseilor, care erau aroganți și înfumurați, aveau să fie smeriți.

Locurile strâmbe vor fi îndreptate – oamenii necinstiți, de genul vameșilor, aveau să treacă printr-o îndreptare a caracterului lor.

Drumurile accidentate aveau să fie nivelate – respectiv, ostașii și alte persoane de genul lor, cu temperament aprins și obiceiuri necioplite, aveau să fie îmblânziți și cizelați.

3:6 Rezultatul final al tuturor acestor

schimbări va fi faptul că toată suflarea – atât evreii, cât și Neamurile – aveau să vadă **mântuirea lui Dumnezeu**. La prima Sa venire, mântuirea a fost oferită tuturor oamenilor, deși nu toți L-au primit. Când va veni El a doua oară, să domnească, versetul acesta își va găsi împlinirea deplină. Atunci întregul Israel va fi mântuit, iar Neamurile vor beneficia și ele din binecuvântările glorioasei Sale împărății.

3:7 Când au ieșit mulțimile de oameni să fie botezați de Ioan, el și-a dat seama că ei nu erau sinceri. Unii doar se prefăceau că doresc neprihânirea, fără să manifeste o sete și o foame adevărată după aceasta. Acestor oameni Ioan li se adresează cu expresia **pui de vipere**. Întrebarea: „**Cine v-a prevenit să fugiți de mânia care vine?**” presupune că Ioan nu i-a prevenit. Mesajul lui a fost adresat celor care erau dispuși să-și mărturisească păcatele.

3:8 Dacă doreau să se pună cu adevărat în ordine față de Dumnezeu, ei trebuiau să demonstreze că s-au pocăit cu adevărat, etalând o viață schimbată. Pocăința autentică produce **roade**. Ei gândeau greșit atunci când considerau că simplul fapt că descind din **Avraam** era de ajuns pentru a fi mântuiți. Simpla înrudire a cuiva cu oameni credincioși nu-l face și pe el să fie credincios. **Dumnezeu** nu S-a limitat la descendenții fizici ai lui Avraam în împlinirea planurilor Sale; El putea să ridice copii ai lui Avraam chiar și din pietrele de pe malul râului Iordan. **Pietrele** ar putea fi aici o întruchipare a Neamurilor, pe care Dumnezeu le-ar putea transforma printr-o minune a harului în credincioși, pătrunși de aceeași credință ca a lui Avraam. De fapt, asta s-a și întâmplat. Sămânța fizică a lui Avraam, ca națiune, L-a respins pe Cristosul lui Dumnezeu. Dar multe Neamuri L-au primit ca Domn și Mântuitor, devenind astfel sămânța spirituală a lui Avraam.

3:9 **Securea a și fost înfiptă la rădăcina copacilor** este o expresie figurată, prin care se înțelege că venirea lui Cristos va pune la încercare realitatea pocăinței omului. Acei indivizi care nu au manifestat roadele pocăinței vor fi condamnați.

Cuvintele și expresiile folosite de Ioan au avut efectul unor săbii: „generație de vipere“, „mânia viitoare“, „secure“, „tăiat și aruncat în foc“. Profetii Domnului nu s-au temut niciodată să spună adevărul. Ei au fost mari moralști și adevărați expresiile folosite de ei au căzut asupra

oamenilor aidoma lăncilor folosite de strămoșii noștri asupra dușmanilor lor (*Daily Notes of the Scripture Union*).

3:10 Profund atinși de sentimentul vinovăției, oamenii l-au întrebat pe Ioan ce trebuie să facă, practic, pentru a demonstra realitatea pocăinței lor.

3:11-14 În versetele 11-14, el le-a oferit modalități concrete de a dovedi sinceritatea lor. În general, ei trebuiau să-și iubească aproapele ca pe ei înșiși, împărțind cu cei săraci hainele și hrana lor.

Cât despre **vameși**, aceștia trebuiau să fie cinstiți în toate tranzacțiile lor. Întrucât întreaga lor tagmă era cunoscută pentru necinstea ei, orice manifestare de cinste ar fi fost o dovadă foarte reală a pocăinței lor.

Și, în fine, **soldații** în termen trebuiau să evite trei păcate de care se făceau în special vinovați cei din armată: extorcarea de bani, defăimarea și nemulțumirea. Este important să reținem că oamenii nu erau mântuiți prin înfăptuirea acestor fapte bune, ci mai degrabă acestea constituiau dovada exterioară că inimile lor au fost puse cu adevărat într-o stare după voia lui Dumnezeu.

3:15, 16a E remarcabilă dorința lui Ioan de a sta pe planul doi. Cel puțin un timp, el ar fi putut poza ca Mesia, atrăgându-și mulți adepți. Dar el se compară cu Cristos într-o manieră cât se poate de umilă. Ioan a explicat că botezul lui este exterior, fizic, pe când cel al lui Cristos avea să fie intern și spiritual. Ioan a declarat că nu este **vrednic** nici măcar să dezlege **cureaua sandalelor** lui Mesia.

3:16b, 17 Botezul lui Cristos avea să fie **cu Duhul Sfânt și cu foc**. Lucrarea Lui avea să aibă două aspecte principale. Mai întâi, El avea să boteze credincioșii cu Duhul Sfânt – promisiune a ceea ce avea să aibă loc în ziua Rusaliilor, când credincioșii au fost botezați în trupul lui Cristos. Dar, în al doilea rând, El avea să boteze cu foc.

Din versetul 17, reiese clar că botezul cu foc este un botez al judecății. Acolo Domnul este înfățișat ca un vânturător de cereale. Pe măsură ce vântură El grâul, pleava este aruncată la o parte. Apoi este adunată și arsă.

Când Ioan s-a referit la o mulțime pestră – în care se aflau și credincioși, și necredincioși – el s-a referit și la botezul *Duhului*, și la botezul *focusului* (Mat. 3:11 și versetul de față). Când s-a referit însă numai la credincioși (vezi Marcu 1:5), el a omis botezul cu foc

(Marcu 1:8). Nici un credincios adevărat nu va trece prin botezul focului.

3:18-20 Luca este gata acum să mute focarul luminii de la Ioan la Isus. Prin urmare, în versetele acestea, el rezumă restul misiunii lui Ioan și face un salt în timp, ocupându-se de perioada întemnițării sale de către **Irod**. Întemnițarea lui Ioan a avut loc în realitate cu optsprezece luni mai târziu. Ioan îl certase pe Irod pentru faptul că trăia într-o relație de adulter cu cumnata lui. Irod a pus apoi vârf tuturor relelor sale anterioare, aruncându-l pe Ioan în închisoare.

B. Pregătirea prin botez (3:21, 22)

Pe măsură ce Ioan iese din atenția noastră, Domnul Isus ocupă un loc tot mai proeminent. El își începe lucrarea publică la vârsta de aproximativ treizeci de ani, fiind botezat în râul Iordan.

Reținem mai multe fapte remarcabile legate de botezul Său:

1. Toate cele trei Persoane ale Trinității sunt prezente: **Isus** (v. 21); **Duhul Sfânt** (v. 22a); **Tatăl** (v. 22b).

2. Doar Luca consemnează faptul că Isus **S-a rugat** la botezul Său (v. 21). Acest fapt este în acord cu scopul lui Luca de a-L prezenta pe Cristos ca Fiul Omului, dependent mereu de Dumnezeu Tatăl. Viața de rugăciune a Domnului nostru este o temă dominantă în evanghelia pe care o studiem acum. Domnul Isus S-a rugat aici, la începutul lucrării Sale publice. Apoi El S-a rugat când a început să fie cunoscut și urmat de mulțimi (5:16). El a petrecut o noapte întreagă în rugăciune, înainte de a-i alege pe cei doisprezece ucenici (6:12). El S-a rugat înaintea incidentului din Cezareea lui Filipi, care constituie momentul de cumpănă al lucrării sale de Învățător (9:18). Apoi El S-a rugat pe Muntele Schimbării la Față (9:28). El S-a rugat în prezența ucenicilor Săi și acest lucru a reclamat un discurs pe tema rugăciunii (11:1). El S-a rugat pentru Petru, când acesta a căzut (22:32). El S-a rugat în grădina Ghetsimani (22:41, 44).

3. Botezul lui Isus este una din cele trei ocazii în care Dumnezeu a vorbit din cer în legătură cu lucrarea propriului Său Fiu preaiubit. Timp de treizeci de ani ochiul lui Dumnezeu examinase viața fără pată trăită de Isus la Nazaret. Acum Dumnezeu Tatăl rostește verdictul: „**În Tine Îmi gădesc desfătarea!**”⁴⁴ Celelalte două ocazii când Tatăl a vorbit public din cer au fost: Când Petru a propus să ridice

trei corturi pe Muntele Schimbării la Față (Luca 9:35) și când au venit grecii la Filip, dorind să-L vadă pe Isus (Ioan 12:20-28).

C. Pregătirea prin împărtășirea naturii umane (3:23-38)

Înainte de a se ocupa de lucrarea publică a Domnului nostru, Luca se oprește pentru a reda genealogia Sa. Dacă Isus este cu adevărat uman, atunci El trebuie să descindă din **Adam**. Această genealogie demonstrează că El a descins din Adam. Este foarte răspândită părerea că această genealogie urmărește spița Mariei. Observați că versetul 23 nu spune că Isus a fost fiul lui Iosif, ci „**cum se credea, fiul lui Iosif**”⁴⁵. Dacă această opinie este corectă, atunci Eli (v. 23) a fost socrul lui Iosif și tatăl Mariei.

Majoritatea învățaților aderă la teoria genealogiei Domnului prin spița Mariei, din următoarele motive:

1. Cel mai evident este faptul că spița familiei lui Iosif este redată în evanghelia după Matei (1:2-16).

2. În capitolele de la începutul evangheliei lui Luca, Mariei i se acordă un loc mai proeminent decât lui Iosif, exact invers decât în evanghelia lui Matei.

3. Numele femeilor nu se foloseau, de obicei, în redarea spiței genealogice – ceea ce ar putea explica absența numelui Mariei.

4. În Matei 1:16 se afirmă expres că Iacov l-a născut pe Iosif. Aici la Luca nu se spune că Eli l-a născut pe Iosif. Se spune însă că Iosif a fost fiul lui Eli. *Fiu* ar putea însemna și *gînere*.

5. În textul original grec, articolul hotărât (*to*) la genitiv apare înaintea oricărui nume din genealogie, *cu excepția unuia*: Iosif. Această remarcabilă excepție sugerează foarte concludent că Iosif a fost inclus doar pentru faptul că era căsătorit cu Maria.

Deși nu este nevoie să examinăm genealogia în amănunt, se cuvine să notăm câteva puncte importante:

1. Lista aceasta arată că Maria a descins din **David** prin fiul său **Natan** (v. 31). În evanghelia lui Matei, Isus a moștenit dreptul *legal* la tronul lui David, prin Solomon.

Ca Fiu legal al lui Iosif, Domnul a împlinit acea parte a legământului încheiat de Dumnezeu cu David care îi făgăduia că tronul lui va dăinui în veac. Dar Isus nu putea să fie fiul real al lui Iosif fără ca prin aceasta să intre sub incidența blestemului rostit de

Dumnezeu asupra lui Ieconia, prin care El a decretat că nici un descendent al aceluia rege rău nu va prospera (Ier. 22:30).

Ca Fiu real al Mariei, Isus a împlinit acea parte a legământului încheiat de Dumnezeu cu David prin care El îi promitea că *sămânța* lui David va ocupa tronul său în veac. Și prin faptul că descindea din David prin Natan, El nu a intrat sub incidența blestemului ce a fost rostit asupra lui Ieconia.

2. **Adam** este descris drept **fiul lui Dumnezeu** (v. 38). Asta înseamnă doar că a fost creat de Dumnezeu.

3. Pare evident că spița mesianică s-a sfârșit cu Domnul Isus. *Nici o altă persoană* nu mai poate fi un pretendent legal la tronul lui David.

D. Pregătirea prin testare (4:1-13)

4:1 Nu a existat nici un moment din viața Domnului nostru în care El să nu fi fost plin de Duhul Sfânt, dar adevărul acesta este subliniat în mod deosebit în legătură cu ispitirea Sa. A fi umplut cu Duhul Sfânt înseamnă a fi predat în întregime Lui și a fi total ascultător de orice cuvânt al lui Dumnezeu. Persoana care este umplută cu Duhul este golită de orice păcat de care devine conștientă, precum și de eul propriu. Este omul în care locuiește din plin Cuvântul lui Dumnezeu. Pe când Se întorcea Isus de la Iordan, unde fusese botezat, El a fost condus de Duhul în pustiu – probabil în Pustiul Iudeii, pe coasta de vest a Mării Moarte.

4:2,3 Acolo El a fost ispitit [încercat] timp de patruzeci de zile de către diavolul – zile în care Domnul nostru nu a mâncat nimic. La sfârșitul celor patruzeci de zile, a venit ispita, prezentată sub trei aspecte, care sunt mai accesibile înțelegerii noastre. În realitate, ispitirea a avut loc în trei locuri diferite – în pustiu, pe munte și în templul din Ierusalim. Adevărata natură umană a lui Isus s-a oglindit prin cuvintele: **a flămânzit**. Aceasta a fost ținta primei ispite a Satanei, care a sugerat ca Domnul să recurgă la puterea Sa divină pentru a-Și potoli foamea tupească. Subtilitatea ispitei a constat în faptul că actul în sine a fost perfect legitim. Dar ar fi fost greșit ca Isus să-și stâmpere foamea printr-un act de ascultare față de Satan. El trebuia să procedeze conform voci Tatălui Său.

4:4 Isus S-a împotrivit ispitei, citând din Scriptură (Deut. 8:3). Și mai important decât satisfacerea foamei fizice este ascultarea de Cuvântul lui Dumnezeu. El nu a argumentat.

Darby spune, în această privință: „Un singur text reduce la tăcere, atunci când este folosit în puterea Duhului. Secretul esențial al tăriei când suntem în luptă este folosirea adecvată a cuvântului lui Dumnezeu“.

4:5-7 În a doua ispită, **diavolul** I-a arătat lui Isus toate împărățiile lumii, surprinse într-o clipă. Satanei nu-i trebuie mult ca să-și arate tot ce are de oferit. Nu a oferit lumea propriuzisă, ci împărățiile acestei lumi. Într-o anumită privință, el *are* autoritate asupra împărățiilor lumii acesteia. Din cauza păcatului omului, Satan a devenit „stăpânitorul acestei lumi“ (Ioan 12:31; 14:30; 16:11), „dumnezeul acestui veac“ (2 Cor. 4:4) și „prințul puterii văzduhului“ (Ef. 2:2). Dumnezeu a lăsat ca „împărățiile acestei lumi“ să devină însă într-o zi „împărățiile Domnului nostru și a Cristosului Său“ (Apo. 11:15). Prin urmare, Satan Îi oferea lui Cristos ceea ce oricum El avea să stăpânească, în cele din urmă.

Dar nu putea să se treacă direct la ocuparea tronului, mergând pe o „scurtătură“. Mai întâi trebuia să urmeze crucea. În planurile lui Dumnezeu, Domnul Isus trebuia să sufere, înainte de a intra în slava Sa. El nu putea realiza un scop legitim prin mijloace greșite. Sub nici o formă El nu Se putea închina diavolului, indiferent care era premiul oferit.

4:8 Prin urmare, Domnul a citat din Deuteronom 6:13, pentru a arăta că, în postura lui de Om, El trebuia să Se închine și să-I slujească doar lui Dumnezeu.

4:9-11 În a treia ispitire, Satan L-a dus pe Isus la Ierusalim, pe streășina acoperișului templului, sugerându-I să Se arunce jos de acolo. Doar nu promisese Dumnezeu în Psalmul 91:11, 12 că Îl va păzi pe Mesia? Poate că Satan Îl ispitea pe Isus să Se prezinte ca Mesia, prin săvârșirea unei fapte extraordinare de vitejie. Maleahi prezisese că Mesia avea să vină dintr-o dată în templul Său (Mal. 3:1). Iată dar că Isus avea acum prilejul să Se îmbrace cu faimă și renume, ca Izbăvitorul fâgăduit, fără să mai treacă pe la Calvar.

4:12 Pentru a treia oară, Isus S-a împotrivit ispitei, citând din Biblie. Deuteronom 6:16 interzice punerea la probă a lui Dumnezeu.

4:13 Pus pe fugă de sabia Duhului, diavolul L-a părăsit pe Isus până la un timp oportun. Ispitirile vin de obicei în etape, mai degrabă decât sub forma unui șuvoi continuu.

Se cuvine din nou să facem câteva observații în legătură cu ispitirea:

1. Ordinea redată de Luca diferă de cea de la Matei. A doua și a treia ispită sunt inversate – motivul acestei inversări nefiind cunoscut de noi.

2. În toate cele trei cazuri, scopul sau obiectivul final părea corect, dar mijlocul prin care se atingea scopul era greșit. Întotdeauna este greșit să ascultăm de Satan, să ne închinăm lui sau oricărei alte ființe create. Este greșit să-L ispitim pe Dumnezeu.

3. Prima ispită s-a referit la trup, a doua la suflet, iar a treia la duh. Ele constituie o atracție pentru pofta cămii, pofta ochilor și mândria vieții.

4. Cele trei ispite gravitează în jurul a trei dintre cele mai puternice pofte din existența omului – apetitul fizic, dorința după putere și avere și dorința de recunoaștere publică. De câte ori nu sunt și ucenicii ispitiți să aleagă calea confortului și a tihnei, căutând un loc cu vază în lumea aceasta, urmărind să câștige o poziție suspusă în cadrul bisericii!

5. În toate cele trei ispite, Satan a folosit un limbaj religios și astfel a îmbrăcat ispitele în haina respectabilității exterioare. Ba chiar a citat din Scriptură (v. 10, 11).

Iată cât de elocvent s-a exprimat James Steward în această privință:

Studierea textului în care este redată isпита scoate în relief două puncte importante. Pe de o parte, dovedește că isпита nu înseamnă neapărat păcat. Pe de altă parte, textul ilustrează celebrele cuvinte rostite de un ucenic de mai târziu: „prin faptul că El Însuși a suferit să fie isplit, El este capabil să-i ajute pe cei care sunt ispitiți” (Ev. 2:18).¹¹

Unii au sugerat că isplitirea nu ar fi avut nici un sens, dacă Isus nu ar fi fost în stare să păcătuiească. Fapt este că Isus este Dumnezeu, iar Dumnezeu nu poate păcătui. Domnul Isus nu a renunțat niciodată la atributele dumnezeirii Sale. Dumnezeirea Sa a fost învăluită, în timpul vieții Sale pe pământ, dar nu a fost și nu putea fi pusă deoparte. Unii afirmă că El, ca Dumnezeu, nu putea păcătui, dar ca Om putea păcătui. Dar, El este încă și acum atât Dumnezeu, cât și Om și este de neconceput ca El să poată păcătui acum. Scopul ispitirii nu a fost acela de a vedea dacă El va păcătui, ci de a dovedi că El nu putea păcătui. Numai un Om sfânt, fără păcat putea fi Răscumpărătorul nostru.

E. Pregătirea prin învățătură (4:14-30)

4:14, 15 Între versetele 13 și 14 există un

hiat de vreun an. În acest timp, Domnul a slujit în Iudeea. Singura consemnare a acestei perioade o găsim la Ioan 2-5.

Când Isus S-a întors în puterea Duhului în Galileea, pentru a-Și începe al doilea an de slujire publică, fama Lui s-a răspândit în toată regiunea din jur. El i-a învățat pe oameni în sinagogile evreiești, fiind aclamat de oameni.

4:16-21 La Nazaret, orașul în care Și-a petrecut copilăria, Isus Se ducea în mod consecvent la sinagogă în ziua de sabat, adică sâmbăta. Citim că făcea încă alte două lucruri, în mod regulat. Se ruga cu regularitate (Luca 22:39) și Și-a făcut obiceiul de a-i învăța pe alții (Marcu 10:1). Cu prilejul unei vizite la sinagogă, El S-a sculat să citească din Vechiul Testament. Persoana care răspundea de suluri I-a înmănat sulul pe care se afla profetia lui Isaia. Domnul a desfășurat sulul până la textul cunoscut de noi drept capitolul 61 din Isaia, de unde a citit versetul 1 și prima jumătate a versetului 2. Pasajul acesta a fost întotdeauna considerat drept o descriere a lucrării lui Mesia. Când Isus a spus: „**Astăzi s-a împlinit Scriptura aceasta în auzul vostru**” El a afirmat, în maniera cea mai limpede posibilă, că El este Mesia al Israelului.

Observați implicațiile revoluționare ale misiunii lui Mesia. El a venit să se ocupe de problemele enorme care au afectat omenirea în toate veacurile:

Sărăcia. **Să vestesc săracilor Evanghelia.**

Durerea. **Să vindec pe cei cu inima zdrobită.**

Robia. **Să vestesc captivilor eliberarea.**

Suferința. **Și orbilor căpătarea vederii.**

Asuprirea. **Să-i pun în libertate pe cei asupriți.**

Pe scurt, El a venit să vestească anul de îndurare al Domnului – adică zorii unei ere noi pentru mulțimile năpăstuite ale lumii. El S-a înfățișat pe Sine ca răspuns la toate problemele cu care suntem confrunțați. Și acest lucru e valabil fie că este vorba de rele în sens fizic, fie spiritual. Cristos e răspunsul la toate.

Este semnificativ că El S-a oprit din citit la cuvintele: „**să vestesc anul de îndurare al Domnului**”. El nu a adăugat restul cuvintelor de la Isaia: „...și ziua răzbumării Dumnezeului nostru”. Scopul Primei Sale Veniri a fost să vestească **anul de îndurare al Domnului**. Actuala epocă a harului este timpul de îndurare și ziua mântuirii. Când Se va întoarce El pe pământ a doua oară, o va face pentru a vesti

ziua răzbunării Dumnezeuului nostru. Observați că perioada de îndurare (acceptare) este numită „un an“, în vreme ce răzbunarea este *o zi*.

4:22 Oamenii au fost evident impresionați. Ei L-au vorbit de bine, fiind atrași la El de cuvintele Sale pline de har. Pentru ei era o taină faptul că tâmplarul, fiul lui Iosif, S-a dezvoltat atât de minunat.

4:23 Domnul știa că popularitatea de care Se bucura era doar de suprafață, că în realitate oamenii nu apreciau la justa valoare Persoana sau lucrarea Sa. Pentru ei, El era doar unul din tinerii lor, care reușise să Se afirme la Capernaum. El a anticipat sfatul pe care aveau să I-l ofere ei: „Doctore, vindecă-te pe Tine Însuși!“ În mod obișnuit, această parabolă ar însemna: „Fă pentru tine ceea ce ai făcut pentru alții. Vindecă-te de propria ta stare, dacă pretinzi că-i poți vindeca pe alții“. Dar aici sensul e ușor diferit, fiind explicat în cuvintele care urmează: „Fă și aici, în patria Ta, (adică la Nazaret) ce am auzit că ai făcut în Capernaum“. A fost o provocare batjocoritoare adresată Lui să facă minuni la Nazaret cum făcuse pretutindeni, și astfel să-Și spele presupusa rușine.

4:24-27 Domnul a răspuns, enunțând un principiu adânc înrădăcinat în afacerile oamenilor: oamenii mari nu sunt apreciați în mediul din care provin. Apoi el a citat două incidente remarcabile din Vechiul Testament, în care profeți ai lui Dumnezeu nu au fost apreciați de poporul Israel și, prin urmare, au fost trimiși la Neamuri. Când a venit o foamete mare în Israel, Ilie nu a fost trimis la văduve evreice – deși erau destule – ci a fost trimis la o văduvă neevreică din Sidon. Și deși erau mulți leproși în Israel când slujea Elisei, el nu a fost trimis la nici unul dintre ei, ci a fost trimis la neevreul Naaman, căpitan în armata siriană. Imaginați-vă ce impact au avut cuvintele lui Isus asupra minților acestor evrei! Ei, care așezau femeile, Neamurile și leproșii pe ultimul loc al scării sociale. Dar aici Domnul a așezat în mod intenționat aceste trei categorii pe locuri *superioare* evreilor necredincioși! Ceea ce a afirmat El a fost că istoria Vechiului Testament era pe punctul de a se repeta. În pofida faptului că a săvârșit atâtea minuni, El avea să fie respins, nu numai de orașul Nazaret, ci de întreaga națiune Israel. După această respingere, El avea să-Și îndrepte atenția spre Neamuri, exact așa cum procedaseră Ilie și Elisei.

4:28 Locuitorii orașului Nazaret au înțeles

exact ce a vrut să spună El. Ei s-au indignat la simpla sugestie că li s-ar fi putut acorda Neamurilor o favoare. Iată ce spune Episcopul Ryle în această privință:

„Omul urăște din răspuțeri doctrina suveranității lui Dumnezeu, pe care Cristos a enunțat-o. Dumnezeu nu avea nici o obligație să facă minuni în mijlocul lor.“¹²

4:29, 30 Locuitorii L-au scos afară din cetate și L-au dus până la sprânceana muntelui, cu intenția de a-L arunca jos în prăpastie. Negreșit aceasta a fost încă o încercare a Satanei de a-L distruge pe Moștenitorul regal, instigându-i pe locuitorii Nazaretului împotriva Lui. Dar Isus a trecut în chip miraculos prin mulțime și a părăsit cetatea. Dușmanii Lui nu au avut nici o putere de a-L opri. După câte știm, El nu s-a mai întors niciodată la Nazaret.

IV. FIUL OMULUI ÎȘI DEMONSTREAZĂ PUTEREA (4:31-5:26)

A. Puterea asupra unui duh necurat (4:31-37)

4:31-34 Pierderea Nazaretului a constituit câștigul Capernaumului. Locuitorii acestui oraș au recunoscut că învățătura Lui era autorizată. Cuvintele Lui erau convingătoare și aveau un efect covârșitor. Versetele 31-41 descriu o zi obișnuită de sabat din viața Domnului. Ele ni-L descoperă pe Învățătorul ca Stăpân asupra demonilor și a bolii. Mai întâi, El S-a dus la sinagogă, unde a întâlnit un om stăpânit de un duh necurat, de demon. Adjectivul „necurat“ este folosit adesea pentru a descrie duhurile necurate. Înseamnă că duhurile însele sunt necurate și că provoacă necurăție în viața victimelor lor. Realitatea posesiunii demonice e foarte evidentă din pasajul acesta. Mai întâi, s-a auzit un strigăt de groază: „Lasă-ne în pace!“ Apoi duhul a demonstrat că știe foarte bine cine este Isus, că El este Sfântul lui Dumnezeu, care va nimici în cele din urmă oștirile Satanei.

4:35 Isus i-a dat demonului o poruncă dublă: „Taci“ și „ieși afară din el!“ Demonul s-a supus, după ce l-a azvârlit mai întâi pe om la pământ, fără să-l vatăme însă.

4:36, 37 Oamenii au rămas *uimiți*. Prin ce se deosebeau cuvintele lui Isus de ale altor oameni, așa încât duhurile necurate Îl ascultau? În ce consta acea autoritate imposibil de definit și puterea din cuvintele Sale? Nici nu e

de mirare că vestea despre El s-a răspândit cu iuteală în toată regiunea din jur!

Toate minunile fizice săvârșite de Isus sunt imagini ale unor minuni similare săvârșite de El pe tărâm spiritual. De pildă, următoarele minuni consemnate de Luca transmit importante lecții spirituale:

Scoaterea duhurilor necurate (4:31-37) – izbăvirea de necurăție și de întinarea păcatului.

Vindecarea soacrei lui Petru de febră (4:38, 39) – ușurarea de neastâmpăr și de efectul debilitant al păcatului.

Vindecarea leprosului (5:12-16) – restaurarea stării normale, în urma efectelor respingătoare ale leprei și deznădejdea produsă de păcat (vezi și 17:11-19).

Omul paralizat (5:17-26) – eliberarea de paralizia păcatului și abilitarea în vederea slujirii lui Dumnezeu.

Învierea fiicei văduvei (7:11-17) – păcătoșii sunt morți în fărădelegi și păcate, având nevoie de viață (vezi 8:49-56).

Liniștirea furtunii (8:22-25) – Cristos poate controla furtunile care se abat asupra vieții ucenicilor Săi.

Legiunea de demoni din îndrăcit (8:26-39) – păcatul produce violență și alienare mentală, ostracizându-i pe oameni și izolându-i de societatea civilizată. Domnul aduce, în schimb, decență și o minte sănătoasă, precum și părtășie cu El.

Femeia care s-a atins de poala hainei Lui (8:43-48) – sărăcia și deprimarea cauzate de păcat.

Hrănirea celor cinci mii (9:10-17) – o lume păcătoasă, înfometată după pâinea lui Dumnezeu. Cristos împlinește nevoia prin intermediul ucenicilor.

Fiul posedat de demon (9:37-43a) – cruzimea și violența păcatului, și puterea de vindecare a lui Cristos.

Femeia cu duh de neputință (13:10-17) – păcatul deformează și schilodește, dar atingerea lui Isus aduce refacere totală.

Vindecarea unui bolnav de ascită (14:1-6) – păcatul produce incomoditate, durere și primădie.

Cerșetorul orb (18:35-43) – păcatul îi orbește pe oameni față de realitățile eterne. Nașterea din nou are drept efect deschiderea ochilor.

B. Puterea asupra febrei (4:39, 39)

Următorul punct din activitatea Domnului

Isus a fost vizita medicală efectuată la locuința lui Simon, unde soacra acestuia era bolnavă de febră. De îndată ce Domnul a muștră febra, aceasta a părăsit-o. Vindecarea nu a fost numai imediată, ci și completă, întrucât ea a putut să se ridice și să-i slujească pe cei din casă. De obicei în urma febrei o persoană rămâne slăbită și lipsită de vigoare. (Susținătorii ideii potrivit căreia preoții trebuie să fie celibatari nu vor fi prea încântați de acest pasaj, deoarece aici se spune limpede că Petru era căsătorit!)

C. Puterea asupra bolilor și demonilor (4:40, 41)

4:40 Pe măsură ce sabbatul se apropia de sfârșit, oamenii au fost eliberați de inactivitatea impusă asupra lor; ei au adus un mare număr de invalizi și demonici la Isus. Nimeni nu a venit în zadar. El i-a vindecat pe toți cei bolnavi și a scos afară demonii. Mulți din cei care susțin astăzi că posedă puteri vindecătoare își limitează minunile la câțiva candidați selecționați în prealabil. Isus însă i-a vindecat *pe toți* cei care au venit la El.

4:41 Demonii alungați știau că Isus este Cristosul, Fiul lui Dumnezeu. Dar El nu a acceptat mărturia demonilor. Ei trebuiau reduși la tăcere. Ei știau că El este Mesia, dar Dumnezeu avea alte instrumente, mai bune, pentru a comunica această realitate.

D. Puterea prin propovăduirea itinerantă (4:42-44)

A doua zi, Isus S-a retras într-un loc pustiu din apropierea Capernaumului. Mulțimea L-a căutat până L-a găsit. Oamenii L-au rugat să nu plece. Dar El le-a amintit că avea de lucrat și în alte cetăți... ale Galileii. Așadar, din sinagogă în sinagogă, El S-a dus predicând vestea bună despre împărăția lui Dumnezeu. Isus Însuși era Regele. El dorea să domnească peste ei. Dar mai întâi ei trebuiau să se pocăiască. El nu voia să domnească peste un popor care refuza să se lase de păcatele sale. Acesta era obstacolul. Ei doreau să fie salvați de problemele de ordin politic, dar nu și de păcatele lor.

E. Puterea prin instruirea altora: chemarea ucenicilor (5:1-11)

Mai multe lecții importante se desprind din această simplă relatare a chemării lui Petru:

1. Domnul S-a folosit de barca lui Petru ca amvon de la care să-i învețe pe oameni.

Dacă-i predăm Mântuitorului averea noastră și tot ce avem, vom constata ce lucrări minunate va întreprinde El cu aceste lucruri, dându-ne pe deasupra și o frumoasă răsplătă.

2. El i-a spus lui Petru exact unde se găsea un banc mare de pești – după ce Petru și cu ceilalți truseră toată noaptea, fără să prindă nici un pește. Domnul omniscient știe unde se află peștii. E inutil să încercăm să slujim în propria noastră putere și înțelepciune. Secretul unei lucrări creștine încununate de succes este să fim călăuziți de El.

3. Deși el însuși era pescar cu experiență, Petru a acceptat sfaturile Tâmplarului și, ca urmare, i s-au umplut mrejele de pește. Aceasta arată valoarea inestimabilă a smereniei, a ascultării imediate și fără murmur. Demonstrează ce înseamnă să te lași învățat.

4. În apele adânci au fost umplute mrejele cu pește, până când erau gata să se rupă. Și noi trebuie să părăsim țărnul mării, avântându-ne în vârtoarea vieții. Credința își are apele sale adânci. Tot așa și suferința, durerea și pierderea. Dar tocmai acestea sunt cele care umplu mrejele de rodnicie.

5. Mreaja lor a început să se rupă, iar corăbiile să se scufunde (v. 6, 7). Slujirea îndreptată spre Cristos produce probleme – dar ce probleme delectabile sunt acestea! Sunt genul de probleme care umplu de bucurie inima pescarilor adevărați!

6. Viziunea aceasta a gloriei Domnului Isus a produs în Petru un sentiment copleșitor al propriei sale nevrednicii. Tot așa s-a întâmplat și cu Isaia (6:5); tot așa se întâmplă și cu toți cei care Îl văd pe Rege în splendoarea Sa.

7. Tocmai pe când Petru era antrenat în îndeletnicirea sa obișnuită, la locul său de muncă, Cristos l-a chemat să fie pescar de oameni. În timp ce aștepti călăuzire, fă tot ce găsește de cuviință mâna ta să facă. Fă-o cu toată tăria ta. Fă-o din inimă, ca pentru Domnul. După cum cârma călăuzește un vas numai atunci când acesta e în mișcare, tot așa Dumnezeu îi călăuzește pe oameni atunci când ei sunt la lucru.

8. Cristos l-a chemat pe Petru de la îndeletnicirea pescuitului de pești la aceea a pescuitului de oameni sau, mai exact, „la a-i prinde pe oameni vii”. Ce sunt toți peștii din mări și oceane față de privilegiul incomparabil de mare de a vedea un suflet câștigat pentru Cristos și pentru veșnicie?

9. Petru, Iacov și Ioan au tras bărcile la

mal, au lăsat totul și L-au urmat pe Isus, într-o zi din viață când toate le-au mers de minune. Și ce plină de implicații a fost decizia lor! Poate că noi niciodată n-am fi auzit despre ei, dacă ei s-ar fi decis să rămână la bărcile lor de pescuit.

F. Puterea asupra leprei (5:12-16)

5:12 Doctorul Luca ține să menționeze faptul că acest om era **plin de lepră**. Era un caz avansat al bolii, omul fiind, omenește vorbind, incurabil. Credința leprosului a fost însă remarcabilă. El a spus: „**Poți să mă curățești**”. El nu ar fi putut adresa aceste cuvinte nici unei alte ființe omenești de pe lume. Dar el avea încredere absolută în puterea Domnului. Când a zis: „**Dacă vrei**” n-a exprimat nici o îndoială cu privire la bunăvoința lui Cristos de a-l vindeca. Mai degrabă, el a venit în ipostaza unui solicitant smerit, care știe că nu are nici un drept de a cere să fie vindecat și, prin urmare, se aruncă cu totul asupra îndurării și harului Domnului.

5:13 Din punct de vedere medical, era primejdios să te atingi de un lepros, pe plan religios te profanai, iar din punct de vedere social te degradai. Dar Mântuitorul nu a contractat nici o întinare. Efectul atingerii lui Isus de lepros a fost inundarea trupului acestuia de o avalanșă de forțe vindecătoare. Nu a fost o însănătoșire treptată, ci imediată, Leprea l-a părăsit pe loc. Gândiți-vă ce va fi însemnat pentru acel lepros total neputincios și lipsit de orice nădejde să fie dintr-o dată vindecat, într-o fracțiune de secundă!

5:14 Isus i-a poruncit să nu spună nimănui despre vindecare. Mântuitorul n-a voit să atragă atenția amatorilor de senzații, a curioșilor, după cum n-a vrut să declanșeze o mișcare populară, care să-L încoroneze Rege. Mai degrabă, Domnul i-a poruncit leprosului să se ducă la preot și să-i aducă jertfa prescrisă de Moise (Lev. 14:4). Fiecare detaliu al jertfei era o referire la Cristos. Preotul avea atribuția de a-l examina pe lepros, pentru a stabili dacă a fost vindecat cu adevărat. Preotul nu putea *vindeca*; el nu putea decât să-l *declare* pe un om vindecat. Preotul acesta nu mai văzuse niciodată un lepros vindecat. Era un spectacol unic, care ar fi trebuit să-l facă să-și dea seama că Mesia a sosit, în sfârșit. Trebuia să fie **o mărturie** pentru toți preoții. Dar inimile lor erau orbite de necredință.

5:15, 16 În pofida instrucțiunilor Domnului de a nu face publicitate minunii săvârșite de

El, vestea s-a răspândit cu iuțeală și mari mulțimi de oameni au venit la El să fie vindecate. Isus adesea Se retrăgea în pustiu să Se roage. Mântuitorul nostru a fost un Om al rugăciunii. E normal ca această evangheliie, care-L înfățișează ca Fiu al Omului, să aibă mai multe de spus despre viața Sa de rugăciune decât toate celelalte evanghelii.

G. Puterea asupra paraliziei (5:17-26)

5:17 Pe măsură ce se răspândea vestea despre lucrarea lui Isus, fariseii și învățătorii legii deveneau tot mai ostili. Aici îi vedem adunați în Galileea, cu scopul evident de a găsi vreo acuzație împotriva Lui. Puterea Domnului a fost prezentă, pentru a-i vindeca pe bolnavi. De fapt, Isus avea întotdeauna puterea de a vindeca, dar nu întotdeauna exista împrejurările propice pentru ca să facă acest lucru. La Nazaret, de pildă, El nu a putut face prea multe minuni, din cauza necredinței locuitorilor cetății (Mat. 13:58).

5:18, 19 Patru oameni au adus la casa unde predă Isus un paralic și așezat pe un pat. Din pricina mulțimii, ei nu au putut pătrunde în casă și atunci s-au urcat pe acoperiș. Apoi au coborât bolnavul printr-o deschidere în acoperiș, pe care au făcut-o scoțând câteva țigle.

5:20, 21 Isus a observat credința care s-a dus până la extreme, ca să atragă atenția Domnului asupra omului nevoiaș. Când le-a văzut El credința, adică credința celor patru plus cea a invalidului, i-a zis paralicului: „**Omule, păcatele îți sunt iertate**“. Această afirmație fără precedent i-a stârnit pe cărturari și farisei. Ei știau că numai Dumnezeu poate ierta păcatele. Nefiind dispuși să recunoască că Isus este Dumnezeu, ei au invocat comiterea unui presupus păcat al blasfemiei.

5:22, 23 Domnul a purces apoi să le demonstreze că El poate într-adevăr ierta păcatul omului. Mai întâi, El i-a întrebat ce este mai ușor să spui: „Păcatele îți sunt iertate“ sau să spui: „Ridică-te și umblă!“ Într-o privință, este la fel de ușor să *spui* și una, și alta, dar nu tot atât de ușor este să *faci* și una și alta, întrucât ambele sunt imposibil de realizat omește. Ideea care se desprinde de aici este că, aparent, ar fi mai ușor să spui: „Păcatele îți sunt iertate“, deoarece nu se poate verifica dacă acest lucru s-a întâmplat sau nu. În schimb, dacă spui: „Ridică-te și umblă“, este foarte ușor să verifici dacă pacientul a fost vindecat.

Fariseii nu vedeau că păcatele omului au

fost iertate și, în consecință, au refuzat să creadă. Prin urmare, Isus a făcut o minune pe care ei au putut s-o vadă, pentru a le demonstra că a iertat cu adevărat păcatele omului. El i-a dat paralicului puterea de a umbla.

5:24 „**Dar ca să știți că Fiul Omului are putere pe pământ să ierte păcatele...**“ – Titlul **Fiul Omului** subliniază umanitatea desăvârșită a Domnului. Într-un sens, noi toți suntem fii ai omului, dar titlul acesta: „Fiul Omului“, la forma articulată, Îl separă pe Isus de toți ceilalți oameni care au trăit pe acest pământ. Îl descrie pe El ca Omul după voia lui Dumnezeu, Cel care este perfect din punct de vedere moral, Cel care avea să sufere, să-Și verse sângele și să moară, Cel căruia I s-a încredințat stăpânirea asupra universului.

5:25 Ascultând de cuvântul Lui, paralicul s-a sculat, și-a luat rogojina pe care dormea și s-a dus acasă, slăvindu-L pe Dumnezeu.

5:26 Mulțimea a fost uluită. Oamenii au slăvit pe Dumnezeu, recunoscând că au văzut lucruri nemaipomenite în ziua aceea, adică rostirea iertării păcatelor și minunea însoțitoare, care a dovedit veridicitatea acestei rostiri.

V. FIUL OMULUI ÎȘI EXPLICĂ SLUJBA (5:27–6:49)

A. Chemarea lui Levi (5:27, 28)

Levi era un vameș evreu angajat în slujba stăpânirii romane. Vameșii erau urâți de cetățenii lor, nu numai pentru colaborarea lor cu romanii, ci și din pricina practicilor lor necinstite. Într-o zi, pe când Levi se afla la serviciu, Isus a trecut pe acolo și l-a invitat să devină adept al Lui. Cu o promptitudine uimitoare, Levi a părăsit totul, s-a sculat și l-a urmat. Gândiți-vă la extraordinarele consecințe care au decurs din acea simplă decizie. Levi, respectiv Matei, a devenit redactorul primei evanghelii. Se merită să ascuți chemarea Lui și să-L urmezi!

B. De ce îi cheamă Fiul Omului pe păcătoși (5:29-32)

5:29, 30 Unii au lansat teoria că Levi ar fi urmărit trei scopuri, prin ospățul pe care l-a dat. Astfel, el a dorit să-L onoreze pe Domnul, să dea o mărturie publică a noii sale adeviziuni și, în al treilea rând, să-L prezinte pe Isus prietenilor săi. Cei mai mulți evrei n-ar fi stat la masă cu un grup de vameși. Isus a mâncat însă cu vameșii și păcătoșii. Desigur, El nu a fraternizat cu ei și nu a aprobat păcatele lor, nici nu și-a compromis mărturia, ci a folosit

orice prilej pentru a-i învăța, muștra și binecuvânta pe oameni.

Cărturarii și fariseii¹³ L-au criticat pe Isus pentru că S-a asociat cu acești oameni disprețuiți, considerați drept drojdia societății.

5:31 Isus a răspuns că acțiunea Sa este în perfectă armonie cu scopul pentru care a venit El în lume. Nu cei sănătoși au nevoie de medic, ci doar cei bolnavi.

5:32 Fariseii se considerau neprihăniți. Ei nu aveau conștiința profundă a păcatului lor sau a unei nevoi. Prin urmare, ei n-au beneficiat de pe urma lucrării Marelui Medic. Dar acești vameși și păcătoși își dădeau seama că sunt păcătoși și că au trebuință să fie salvați de păcatele lor. Pentru oameni ca ei a venit Mântuitorul. În fapt, fariseii nu erau neprihăniți. Ei aveau trebuință să fie mântuiți la fel de mult ca vameșii. Dar ei nu erau dispuși să-și recunoască păcatele și vinovăția. Și astfel, ei L-au criticat pe Medic pentru că S-a dus la oameni ce erau grav bolnavi.

C. Explicarea motivului pentru care ucenicii lui Isus nu posteau (5:33-35)

5:33 Următoarea tactică la care au recurs fariseii a fost să-L descoasă pe Isus cu privire la datina postului. La urma urmelor, **ucenicii lui Ioan** Botezătorul urmaseră practicile de ascet ale dascălului lor. Iar aceștia fariseilor țineau și ei diverse posturi ceremoniale. Dar ucenicii lui Isus nu posteau. De ce?

5:34, 35 Domnul a răspuns că de fapt nu exista nici un motiv ca ucenicii Săi să postească, atâta vreme cât El se afla încă cu ei. Aici El asociază postul cu durerea și doliul. Când avea să fie luat El de la ei, prin moartea Sa cumplită, atunci ei aveau să postească, exprimând astfel durerea și înfrigurarea lor.

D. Trei parabole despre noua dispensație (5:36-39)

5:36 Textul evangheliei se ocupă apoi de trei parabole, care propovăduiesc faptul că a început o nouă dispensație și că nu este permis ca cea veche să fie confundată cu cea nouă.

În cadrul *primei* parabole, haina veche se referă la dispensația sistemului legii, în timp ce **haina nouă** înfățișează epoca harului. Cele două epoci sunt incompatibile. Orice încercare de a confunda legea cu harul are drept urmare alterarea ambelor. Un petec luat de la o haină nouă va strica haina nouă și nu se va potrivi nici la cea veche, atât ca aspect, cât și ca

rezistență. J.N. Darby exprimă atât de plener acest lucru: „Isus nu voia nicidecum să peticească iudaismul cu creștinismul. Firea veche și legea merg mână în mână, dar harul nu se va amesteca niciodată cu legea, nici neprihănirea lui Dumnezeu cu cea a omului“.

5:37, 38 A doua parabolă ne învață nechibzuința de a pune vin nou în burdufuri vechi. Acțiunea de fermentare a vinului nou va exercita presiune asupra burdufului, care nu mai este elastic și nu va rezista la această presiune. Prin urmare, se va rupe, iar vinul se va vărsa. Formele, tradițiile și ritualurile desuete ale iudaismului erau prea rigide pentru a cuprinde în ele bucuria, exuberanța și energia noii dispensații. Vinul nou este văzut în acest capitol ca întrucipând metodele neconvenționale ale celor patru oameni care l-au adus pe paralytic la Isus, coborându-l prin acoperișul casei. El mai poate fi observat în râvna lui Levi. În schimb, burdufurile vechi sunt închistarea și formalismul rece al fariseilor.

5:39 A treia parabolă afirmă că nici un om care a băut vin vechi nu-l preferă pe cel nou, ci va spune: „Cel vechi este mai bun“. Aceasta înfățișează reticența naturală a oamenilor de a renunța la forma veche, în favoarea celei noi; a se lepăda de iudaism și a îmbrățișa creștinismul; a abandona legea, acceptând harul; a nu mai umbla după umbre, ci a primi realitatea! După cum se exprimă Darby: „Cel care este obișnuit cu forme, cu aranjamente omenești, cu religia părinților, etc. nu va îndrăgi niciodată principiul nou și puterea împărăției“.

E. Fiul Omului este Domn al sabbatului (6:1-11)

6:1, 2 Acum ni se înfățișează două incidente care arată cât de mult a crescut între timp opoziția liderilor religioși față de Isus, apropiindu-se de punctul culminant. Primul incident a avut loc în „al doilea prim sabbat“ (traducere literală). Iată care e explicația acestui sabbat: primul sabbat era primul care venea după Paște. Al doilea era următorul care venea după el. **În al doilea sabbat după primul**, Domnul și cu ucenicii Lui au trecut prin lanuri de grâu. Ucenicii au smuls niște spice, le-au freat în mână și au mâncat grăunțele. Fariseii nu puteau obiecta împotriva faptului că ucenicii au luat spice de grâu, deoarece această acțiune era permisă de lege (Deut. 23:25). Critica lor a fost îndreptată împotriva faptului că lucrul acesta s-a făcut în ziua de

sabat. Ei numeau uneori smulgerea unor spice de grâu drept recoltare, iar frecarea spicelor în mână treierat.

6:3-5 Referindu-se la un incident din viața lui David, Domnul a răspuns că legea saba- tului nu a fost dată cu intenția de a interzice lucrările absolut necesare. Astfel, fiind respins și urmărit de inamic, David împreună cu oamenii lui au flămânzit. Ei au intrat în casa lui Dumnezeu și au mâncat pâinea punerii înainte, care de obicei era rezervată preoților. Dumnezeu a făcut o excepție în cazul lui David. În Israel exista păcat. Regele fusese lepădat. Legea privitoare la pâinea punerii în- ante nu fusese dată niciodată cu intenția de a fi urmată orbește, așa încât regele ales de Dumnezeu să moară de foame, în loc să fie lăsat să mănânce din ea.

Aici avem o situație similară. Cristos și cu ucenicii Lui au flămânzit. Fariseii mai degrabă i-ar fi lăsat să moară de foame, decât să le permită să culeagă spice în ziua de sabat. Dar Fiul Omului este și Domn al saba- tului. El este Cel care a dat legea, din capul locului, și nimeni nu era mai calificat decât El să-i tâl- măcească înțelesurile spirituale și s-o ferească de o interpretare greșită.

6:6-8 Al doilea incident s-a petrecut tot într-o zi de sabat, când a avut loc o vindecare miraculoasă. Cărturarii și fariseii Îl urmăreau atenți și răutăcioși pe Isus, să vadă dacă va vindeca un om cu mâna uscată în ziua de sabat. Din experiența anterioară și din ceea ce știau despre El, ei aveau motive să creadă că-l va vindeca. Și Domnul nu i-a dezamăgit. Mai întâi, i-a cerut omului să se ridice în mijlocul mulțimii, în plină sinagogă. Această acțiune dramatică a îndreptat atenția tuturor asupra faptei ce avea să se întâmple.

6:9 Atunci Isus i-a întrebat pe farisei dacă este drept să faci bine în ziua de sabat sau să faci rău. Dacă răspundea corect, trebuiau să spună că era drept să faci bine în ziua de sabat și că e greșit să faci rău. Dacă era drept să faci bine, atunci El făcea bine vindecându-l pe om. Dacă era greșit să faci rău în sabat, atunci ei călcau saba- tul, prin faptul că complotau uciderea Domnului Isus.

6:10 Nu s-a auzit nici un răspuns din par- tea adversarilor. Isus i-a spus atunci omului să-și întindă mâna dreaptă uscată. (Numai doctorul Luca menționează că era mâna dreaptă.) Odată cu rostirea poruncii a fost emisă și puterea necesară pentru vindecare. În momen- tul în care omul a îndeplinit porunca, mâna

i-a fost refăcută, devenind normală.

6:11 Fariseii și cărturarii au fost umpluți de mânie. Ei doreau să-L condamne pe Isus pentru o presupusă călcare a saba- tului. Tot ce a făcut însă El a fost să spună câteva cuvinte și omul a fost imediat vindecat. Nu a fost implicată nici o muncă grea. Cu toate acestea, ei au uneltit moartea Sa.

Saba- tul fusese lăsat de Dumnezeu spre binele omului. Când era înțeles cum se cuvi- ne, el nu interzicea lucrările de necesitate sau faptele de milostenie.

F. Alegerea celor doisprezece (6:12-19)

6:12 Isus a petrecut toată noaptea în rugă- ciune, înainte de a-i alege pe ucenici. Ce mustrare la adresa impulsivității și indepen- denței noastre față de Dumnezeu constituie acest act al Său! Luca este, iarăși, singurul evanghelist care amintește această noapte de rugăciune.

6:13-16 Cei doisprezece pe care I-a ales El din cercul mai mare de ucenici au fost după cum urmează:

1. **Simon, căruia i-a dat numele de Petru**, fiul lui Iona și unul dintre cei mai proeminenți apostoli.

2. **Andrei, fratele lui**. Andrei este cel care i-a făcut cunoștință lui Petru cu Domnul.

3. **Iacov**, fiul lui Zebedei. El a avut privile- giul de a fi cu Petru și cu Ioan pe Muntele Schimbării la Față. A fost ucis de Irod Agripa Întâiul.

4. **Ioan** fiul lui Zebedei. Isus i-a numit pe Iacov și Ioan „Fiii tunetului“. Acest Ioan este cel care a redactat evanghelia ce-i poartă numele și epistolele cu același nume, precum și Apocalipsa.

5. **Filip**, originar din Betsaida, care i-a făcut cunoștință lui Natanael cu Isus. A nu se confunda cu evanghelistul Filip, din cartea Faptelor Apostolilor.

6. **Bartolomeu**, un alt nume al lui Natana- el. Este menționat doar în această listă a celor doisprezece.

7. **Matei**, vameșul, numit și Levi, cel care a scris prima evanghelia.

8. **Toma**, numit și Geamănul, cel care a spus că nu va crede că Domnul a înviat, până nu va vedea dovezi concludente.

9. **Iacov, fiul lui Alfeu**. S-ar putea să fi fost cel care a ocupat o funcție de răspundere în cadrul bisericii de la Ierusalim, după ce Iacov, fiul lui Zebedei, a fost ucis de Irod.

10. **Simon, numit Zelotul**. Puține lucruri

se cunosc despre el, în relatarea sacră.

11. **Iuda, fiul lui Iacov.** Poate că una și aceeași persoană cu Iuda, autorul epistolei cu același nume, considerat a fi Lebeus, al cărui nume era Tadeu (Mat. 10:3; Marcu 3:18).

12. **Iuda Isarioteanul,** despre care se crede că provenea din Cheriote, în Iuda, și astfel singurul dintre apostoli care nu era din Galileea. Cel care L-a vândut pe Domnul nostru, numit de Isus „fiul pierzării“.

Nu toți ucenicii erau oameni dotați cu un intelect strălucit sau cu capacități deosebite. Ei erau un eșantion reprezentativ al omenirii. Ceea ce-i distingea pe ei de restul oamenilor era relația lor cu Isus și atașamentul lor față de El. Ei erau probabil oameni tineri, între 20 și 30 de ani, când i-a ales Mântuitorul. În tinerețe, oamenii sunt plini de râvnă și cei mai dispuși să se lase învățați, dând dovadă de cea mai mare rezistență în fața greutăților. Domnul Isus a ales doar doisprezece ucenici, deoarece El punea mai mult preț pe calitate, decât pe cantitate. Cu condiția să obțină oameni cu un calibru corespunzător, El îi putea trimite pe aceștia în lume, urmând ca prin procesul reproducerii spirituale, aceștia să evanghelizeze lumea.

De îndată ce au fost aleși ucenicii, se impunea acum un proces temeinic de formare în principiile împărăției lui Dumnezeu. Restul capitolului de față este consacrat reliefării trăsăturilor de bază care trebuie să alcătuiască caracterul și comportamentul unor ucenici ai Domnului Isus.

6:17-19 Următorul discurs este asemănător, dar nu identic cu Predica de pe Munte de la Matei 5-7. Acea predică, după cum reiese din denumirea ei, a fost rostită pe un munte. Cea de care ne ocupăm acum a fost rostită **într-un loc șes**. Prima cuvântare conținea numai binecuvântări. Cea de-a doua conține și binecuvântări, și condamnări. Mai există și alte deosebirii, legate de vocabular, de mărimea ei și de accentul cuvântării.¹⁴

Observați că mesajul acesta privind rigorile uceniei nu a fost adresat atât **mulțimii**, cât celor doisprezece. Se pare că ori de câte ori Isus era urmat de o mare mulțime de oameni, El le punea la încercare sinceritatea, adresându-se în termeni foarte categorici. După cum s-a exprimat cineva: „Cristos mai întâi atrage, apoi cern“.

Erau acolo oameni din toată Iudeea, din partea de sud, de la Ierusalim, din Tir și din Sidon, în nord-vestul regiunii – și Neamuri, și

evrei. Bolnavii și îndrăciții s-au apropiat de Isus, ca să-L poată atinge. Ei știau că din El emana putere vindecătoare.

Este foarte important să ne dăm seama cât de revoluționar era caracterul învățăturilor lui Isus. Să nu uităm că El Se îndrepta spre cruce. El avea să moară, să fie îngropat, să învie apoi a treia zi și să Se întoarcă în cer. Vestea bună a mântuirii gratuite trebuia să se răspândească în toată lumea. Răscumpărarea oamenilor depindea de accesul lor la mesaj. Cum putea fi evanghelizată lumea? Lideri pricepuți ai lumii acesteia ar fi organizat o armată de mari proporții, ar fi pus la dispoziție sume uriașe de bani și o alimentare corespunzătoare cu provizii de alimente și toate cele necesare pentru bunăstarea și moralul oamenilor, la care, desigur, s-ar fi adăugat și un birou de relații publice!

G. Fericirile și condamnările (6:20-26)

6:20 Isus i-a ales pe cei doisprezece și i-a trimis la cei săraci, flămânzi și persecutați. Oare așa poate fi evanghelizată lumea? Da, așa, și în nici un alt fel! Mântuitorul a început cu patru binecuvântări și patru condamnări. **„Binecuvântați sunteți voi, săracii“.** Observați că El nu spune „binecuvântați sunt săracii“, ci „binecuvântați sunteți voi, săracii“. Sărăcia în sine nu este o binecuvântare, ci, mai degrabă, un blestem. Aici Isus S-a referit la o săracie autoimpusă, de dragul Său. El nu S-a referit la cei săraci din pricina trândăviei lor ori a vreunei tragedii sau a altor motive independente de voința lor. Mai degrabă, El S-a referit la cei care aleg în mod deliberat să fie săraci, pentru a putea să-L vestească pe Mântuitorul oamenilor din jurul lor. Dacă stăm să ne gândim, este singura metodă rezonabilă de lucru. Să presupunem că ucenicii ar fi pornit la drum ca oameni bogați. Oamenii s-ar fi strâns numaidecât sub steagul lui Cristos, în speranța de a se îmbogăți. Dar în starea în care se găseau, ucenicii nu le puteau promite oamenilor argint și aur. Dacă venea cineva la ei, o făcea din dorința de a primi o binecuvântare spirituală. În plus, dacă ucenicii ar fi fost bogați, nu ar mai fi fost nevoiți să se bizuie mereu pe Domnul lor și să-și demonstreze credințioșia față de El. Împărăția lui Dumnezeu este a celor care se mulțumesc cu împlinirea nevoilor lor actuale, așa încât tot ce vine pe deasupra să poată fi folosit în lucrarea Domnului.

6:21 **„Binecuvântați sunteți voi, care flămânziți acum“.** Din nou, asta nu se referă la

mulțimile vaste de oameni care suferă de malnutriție. Mai degrabă, se referă la ucenicii lui Isus Cristos, care adoptă în mod deliberat o viață de lepădare de eul propriu, pentru a putea ajuta astfel la alinarea nevoilor omenirii, atât spirituale, cât și fizice. Se referă la oameni care sunt dispuși să trăiască cu un regim alimentar simplu și necostisitor, așa încât, prin acest trai frugal, să poată să le pună la dispoziție oamenilor Evanghelia harului. Toate aceste acte de lepădare de sine vor fi răsplătite într-o zi.

„Binecuvântați sunteți voi care plângeți acum“. Nu întristarea în sine este o binecuvântare. Plânsul celor nemântuiți nu are nici un folos durabil. Mai degrabă, Isus se referă aici la lacrimile vărsate de dragul Lui. Lacrimi pentru cei aflați pe calea pierzării. Lacrimi pentru starea dezbinată și neputincioasă a Bisericii. Toate durerile sufletești îndurate pe parcursul slujirii Domnului Isus Cristos. Cei ce seamănă cu lacrimi vor secera cu bucurie.

6:22 „Binecuvântați sunteți voi când oamenii vă vor urî, vă vor izgoni dintre ei, vă vor batjocori și vor lepăda numele vostru ca ceva rău, din cauza Fiului Omului“. Această binecuvântare nu se adresează celor care suferă pentru propriile lor păcate sau pentru prostia lor. Mai degrabă, se referă la cei care sunt disprețuiți, excluși, excomunicați, batjocoriți și vorbiți de rău din cauza *loialității lor față de Cristos*.

Cheia dezlegării semnificației acestor fericiți se găsește în expresia: **„din cauza Fiului Omului“**. Lucruri care, în ele însele, ar fi un blestem, devin o binecuvântare, atunci când cineva este dispus să le sufere de dragul lui Isus. Mobilul trebuie să fie dragostea pentru Cristos. Altfel până și cele mai eroice sacrificii nu valorează nimic.

6:23 Persecuțiile pentru Cristos sunt un motiv de bucurie. Mai întâi, ele vor aduce o mare răsplată persoanei respective, în cer. În al doilea rând, suferințele îl așază pe cel care le îndură în rândul iluștrilor înaintași și martori din veacurile trecute.

Cele patru binecuvântări menționate mai sus definesc persoana ideală din împărăția lui Dumnezeu – omul care trăiește o viață de sacrificiu, de austeritate, de sobrietate și de îndurare a suferințelor.

6:24 Dar, pe de altă parte, cele patru condamnări îi reprezintă pe cei mai puțini stimați din cadrul noii societăți a lui Cristos. Ce jalnic e să constatăm că tocmai aceștia sunt cei considerați „mari“ în lumea de azi! **„Vai de voi,**

bogaților...“ Există probleme grave de morală implicate în ideea de a acumula și a păstra pentru tine bogății, într-o lume în care mii de oameni mor de foame în fiecare zi și în care peste cincizeci la sută din oameni sunt lipsiți de posibilitatea de a auzi Vestea Bună a mântuirii prin credința în Isus Cristos. Creștinii care sunt ispițiți să-și adune comori aici pe pământ, să pună deoparte pentru zile negre, ar trebui să ia aminte cu toată seriozitatea la aceste cuvinte ale Domnului Isus. Căci a-ți aduna bogății aici pe pământ înseamnă a trăi pentru lumea de acum, nu pentru cea viitoare. Apropo, această condamnare rostită de Domnul la adresa celor bogați demonstrează concludent că, spunând în versetul 20: „Binecuvântați sunteți voi, săracii“, El nu S-a referit la cei săraci cu duhul. Altfel, versetul 24 ar însemna: „Vai de voi, care sunteți bogați cu duhul!“ – sens cu totul absurd. Cei care dețin averi și nu le folosesc pentru îmbogățirea spirituală a altora și-au primit deja singura răsplată pe care o vor primi vreodată: satisfacerea egoistă a dorințelor lor, în clipa de acum.

6:25 „Vai de voi, care sunteți sături, pentru că veți flămânzi!“ Aceștia sunt credincioșii care mănâncă la restaurante scumpe, care se hrănesc cu cele mai alese bucate, care nu precupețesc nici un efort, nu se uită cât cheltuiesc, atunci când cumpără alimente. Motoul lor este: „Pentru copiii lui Dumnezeu nimic nu poate fi prea scump!“ Domnul spune însă că ei vor flămânzi, în ziua aceea, când se vor împărți răsplățile celor care au fost ucenici credincioși și au jertfit pentru El.

„Vai de voi, care râdeți acum, pentru că veți fi întristați și veți plânge!“ Această condamnare se adresează celor care trăiesc viața numai în distracții și petreceri, căutând să-și satisfacă cât mai multe plăceri. Ei se poartă ca și când viața ar fi fost făcută doar pentru ca să te distrezi în ea, să te simți bine, uitând de condiția disperată în care se găsesc toți cei fără Cristos. Cei care râd acum vor plânge și se vor întrista când vor privi în urmă, la prilejurile pe care le-au pierdut de a-L sluji pe Cristos, când vor vedea cât i-a costat, pe planul sărăciei spirituale, complacerea lor în toate desfătările eului.

6:26 „Vai de voi când toți oamenii vă vor vorbi de bine...!“ De ce? Pentru că acesta e un semn sigur al faptului că nu-ți trăiești viața pentru a vesti mesajul clar al Evangheliei. Or, Evanghelia, prin însăși natura ei, îi ofensează pe cei nemântuiți. Cei care primesc laude din partea lumii sunt companioni de drum ai pro-

rocilor mincinoși din Vechiul Testament, care gădailau urechile oamenilor, spunându-le doar ceea ce doreau aceștia să audă. Pe acești profeți falși îi interesa mai mult părerea bună pe care o aveau oamenii despre ei, decât lauda lui Dumnezeu.

H. Arma secretă a Fiului Omului: Dragostea (6:27-38)

6:27-29a Acum Domnul le descoperă ucenicilor o armă secretă, din arsenalul lui Dumnezeu – arma dragostei. Aceasta va fi una din cele mai eficiente arme în evanghelizarea lumii. Dar prin dragoste Domnul nu Se referă la acea emoție umană pe care o numim, de obicei, dragoste, ci la dragostea supranaturală. Numai cei care sunt născuți din nou cunosc acest gen de dragoste și pot s-o manifeste în viața lor. Este absolut imposibil ca cineva care nu are în el Duhul Sfânt să dea dovadă de această dragoste. Probabil că până și un criminal își va iubi proprii copii, dar nu la iubirea aceasta Se referă Domnul Isus. Trebuie făcut distincție aici între afecțiunea umană, numită dragoste, și adevărata dragoste, divină. Prima necesită doar o viață fizică. A doua necesită o viață divină. Prima ține mai mult de emoții, a doua depinde de voința cuiva. Oricine poate să-și iubească prietenii, dar se cere o dragoste supranaturală să-ți poți iubi dușmanii. Or, tocmai acesta este genul de dragoste (în greacă *agape*) pe care îl subliniază Noul Testament. Ea înseamnă să faceți bine celor care vă urăsc, să-i binecuvântați pe cei ce vă blestemă și să vă rugați pentru cei ce se poartă rău cu voi; și, pe deasupra la toate, și în orice împrejurări, să întoarceți și celălalt obraz. Iată ce spune F. B. Meyer în această privință:

În sensul ei cel mai profund, dragostea este condiția prealabilă a creștinismului. A simți față de dușmani ceea ce alții simt față de prietenii lor; a descinde ca ploaia și razele de soare, și peste cei nedrepti, ca și peste cei drepti; a-i sluji pe cei lipsiți de atracție, ba chiar pe cei respingători, în același mod în care alții îi slujesc pe cei atrăgători și frumoși; a fi întotdeauna același, nesupus unor schimbări de dispoziție, unor stări sufletești sau unor capricii; a suferi îndelung; a nu ține cont de răul pe care ți l-a făcut cineva; a te bucura de triumful adevărului; a suporta, a crede, a spera și a îndura toate lucrurile, nedând greș niciodată – iată ce înseamnă dragostea și această dragoste o realizează numai Duhul Sfânt. Noi înșine n-o putem realiza.¹⁶

Această dragoste e de neînving. Lumea îl va învinge, de obicei, pe cel care se apără, deoarece este obișnuită cu legea junglei și cu principiul răzbunării. Dar, confruntată cu persoana care răspunde numai cu bine la orice rău care i s-a făcut, lumea nu mai știe cum să reacționeze, simțindu-se încurcată și dezarmată de o purtare provenită, evident, din altă lume.

6:29b-31 Când este jefuită de haină, dragostea oferă și cămașa și niciodată nu întoarce spatele când e confruntată cu o nevoie reală. Când i se răpește pe nedrept averea, nu cere ca aceasta să i se restituie. Regula de aur cere să-i tratezi pe alții cu aceeași amabilitate și considerație cu care ai dori să fii tratat și tu.

6:32-34 Cei nemântuiți sunt capabili să-i iubească pe cei ce îi iubesc pe ei înșiși. Este o comportare normală, a firii, și atât de des întâlnită încât nu are nici un impact asupra lumii oamenilor nemântuiți. Băncile și instituțiile creditoare vor *face împrumuturi*, atunci când vor fi convinse că își vor putea recupera împrumuturile cu dobândă aferentă. Această acțiune nu necesită o viață divină.

6:35 Prin urmare, Isus a repetat că noi trebuie să ne iubim dușmanii, să facem bine și să dăm împrumuturi, nesperând să primim nimic înapoi. O asemenea comportare este net creștină și va constitui semnul distinctiv al celor care sunt fiii Celui Preaînalt. Desigur, nu prin aceasta *devin* oamenii aceștia fiii Celui Preaînalt. Înfierea aceasta se capătă numai prin primirea lui Isus Cristos ca Domn și Mântuitor (Ioan 1:12). Dar comportamentul descris în versetul 35 constituie *modul de manifestare* a fiilor lui Dumnezeu, prin care aceștia demonstrează că sunt fiii Lui. Dumnezeu ne-a tratat în modul descris în versetele 27-35. **El este bun cu cei nemulțumitori și răi.** Când ne purtăm în felul acesta, etalăm semnele distinctive ale celor care aparțin Lui. Arătăm că am fost născuți din Dumnezeu.

6:36 A fi milostiv înseamnă a ierta, când ai avea puterea de a te răzbuna. Tatăl Și-a arătat mila și îndurarea față de noi prin faptul că nu ne-a dat pedeapsa pe care o merităm. El vrea ca și noi să fim îndurători cu alții.

6:37 Două sunt lucrurile pe care dragostea nu le face: ea nu judecă și nu condamnă. Isus a spus: „Nu judecați și nu veți fi judecați!” Mai întâi de toate, nu trebuie să judecăm motivele oamenilor. Noi nu putem citi în inima cuiva și, prin urmare, nu avem de unde ști de ce acționează cineva într-un anumit mod. Apoi nu trebuie să judecăm lucrarea,

misiunea, isprăvnicia sau slujba altui creștin (I Cor. 4:1-5). Dumnezeu este Judecătorul în toate aceste cazuri. Și, în general, nu trebuie să-i cenzurăm pe alții. Un spirit critic, care mereu vânează greșelile altora, va viola legea dragostei.

Există însă anumite domenii în care creștinii *trebuie* să judece. Adesea trebuie să judecăm dacă unii oameni sunt creștini adevărați; altminteri, nu am fi în stare să recunoaștem un jug inegal (2 Cor. 6:14). Păcatul trebuie judecat, atât în familie, cât și în adunare. Pe scurt, trebuie să judecăm, să facem distincție, între bine și rău, dar nu trebuie să atribuim motive sau să atacăm caracterul cuiva.

„**Iertați și vi se va ierta**“. Rezultă de aici că iertarea noastră depinde de disponibilitatea noastră de a-i ierta pe alții. Dar alte versete din Scriptură ne învață că atunci când Îl primim pe Cristos prin credință, suntem iertați fără plată și necondiționat. Cum se explică atunci această aparentă contradicție? Explicația constă în faptul că există două feluri de iertare – *judiciară* și *părintească*. *Iertarea judiciară* este acordată de Dumnezeu Judecătorul tuturor celor care cred în Domnul Isus Cristos. Ea înseamnă că plata pentru păcate a fost achitată de Cristos și păcătosul credincios nu va mai trebui să plătească el însuși. Este o iertare necondiționată.

Iertarea părintească este aceea pe care o acordă Dumnezeu Tatăl copilului Său când acesta a greșit, dar își mărturisește și se lasă de păcatul său. Ea are drept urmare refacerea părtașiei cu familia lui Dumnezeu și nu are nimic de a face cu pedeapsa (plata) păcatului. Ca Tată, Dumnezeu nu ne poate ierta atunci când noi înșine refuzăm să-i iertăm pe alții. El nu Se poartă în acest mod și nu poate umbla în părtașie cu cei care se poartă așa. Este genul de iertare părintească, la care Se referă Isus prin cuvintele „**și vi se va ierta**“.

6:38 Dragostea se manifestă prin dărnicie (vezi Ioan 3:16; Ef. 5:25). Slujirea creștină este o slujire în care se cheltuie. Cei care **dau** cu mână largă vor primi cu mână largă. Se recurge aici la imaginea unui gospodar încins cu un șorț în care poartă semințe. Cu cât mai departe aruncă semințele, cu atât mai bogat va fi secerișul. El va fi răsplătit printr-o **măsură bună, îndesată, clătinată, care se va vărsa pe deasupra**“. I se va turna în sân, adică în poală. Este un principiu constant în viață că vom secera conform cu ceea ce am semănat, că acțiunile noastre vor fi urmate de o reacție

corespunzătoare și că ni se va măsura cu aceeași măsură cu care măsurăm altora. Dacă semănăm lucruri materiale, vom secera comori spirituale de o inestimabilă valoare. Tot atât de adevărat este însă că dacă vom ține cu dinții de ceea ce avem, vom pierde acele lucruri; în schimb, dacă dăruim altora ceea ce avem, vom primi în continuare.

I. Parabola ipocritului orb (6:39-45)

6:39 În pasajul anterior Domnul Isus ne-a învățat că misiunea ucenicilor trebuia să fie marcată de dărnicie. Acum El îi avertizează că ei vor fi o binecuvântare pentru alții în funcție de starea lor spirituală. Un orb nu-l poate conduce pe un altul, căci ambii vor cădea în șanț. Nu putem da ceea ce nu avem noi înșine. Dacă suntem orbi cu privire la anumite adevăruri din Cuvântul lui Dumnezeu, nu-i putem ajuta pe alții în acele domenii. Dacă există pete în viața noastră spirituală, să fim conștienți că ele se vor manifesta tot ca pete și în viața celor pe care îi învățăm.

6:40 „**Ucenicul nu este mai presus de învățătorul său; dar orice ucenic desăvârșit va fi ca învățătorul său**“. Un om nu va putea preda cunoștințe pe care nu le posedă el însuși, după cum nu-i va putea conduce pe elevii sau studenții lui la un nivel superior celui ocupat de el. Cu cât mai mult îi va învăța, cu atât mai mult discipolii lui vor deveni ca el însuși. Dar propriul stadiu de dezvoltare va constitui limita superioară până la care va reuși să-i aducă el. Un învățăcel va fi **format desăvârșit** ca ucenic atunci când va deveni asemenea dascălului său. Deficiențele de doctrină sau de comportament ale învățătorului se vor transfera în viața elevilor săi, iar la încheierea cursului de pregătire nu te vei putea aștepta ca ucenicii să fie mai presus de învățătorul lor.

6:41-42 Acest adevăr important este și mai puternic reliefat prin ilustrația cu paiul și bârna. Un om trece într-o zi pe lângă arie și vântul îi vâra în ochi un pai (un fir de pleavă). El se freacă la ochi, încercând să-l scoată, dar cu cât se freacă mai mult, cu atât mai iritat devine ochiul său. Tocmai atunci trece pe acolo un alt om, care vede suferința celui dintâi și se oferă să-l ajute. Dar omul acesta are în ochi o bârnă! Cum să vadă el să-l ajute pe cel cu un pai în ochi, când el însuși nu poate vedea din cauza bârnei din ochiul lui! Lecția evidentă care se desprinde de aici este că învățătorul nu va putea scoate în evidență lacunele din

viața elevilor săi, dacă el însuși va avea acele lacune, în formă exagerat de mare, în propria sa viață, dar va fi orb față de aceste lacune. Dacă dorim să-i ajutăm pe alții, viața noastră trebuie să fie mai întâi pusă în ordine. Altfel, ni se va spune: „Doctore, vindecă-te pe tine însuși!”

6:43-45 A patra ilustrație folosită de Domnul se referă la pom și roadele sale. Un pom dă roade, și bune, și rele, în funcție de ceea ce se găsește în el. Noi judecăm un pom după soiul și calitatea fructelor pe care le rodește. Tot așa este și în domeniul uceniciei. Un om care este curat din punct de vedere moral și sănătos spiritual va putea da roade de binecuvântare pentru alții, din comoara bună a inimii sale. Pe de altă parte, un om care este necurat în esența lui va scoate lucruri rele din vistieria rea a inimii lui.

Astfel în versetele 39-45 Domnul le spune ucenicilor Săi că în misiunea lor va prima caracterul. Ceea ce suntem este mai important decât tot ce am putea rosti sau face. Rezultatul final al slujirii ucenicilor va fi determinat de ceea ce sunt ei în realitate.

J. Domnul pretinde ascultare (6:46-49)

6:46 „De ce-mi ziceți: «Doamne, Doamne!» și nu faceți ce spun Eu?” Cuvântul *Domn* înseamnă *Stăpân*; înseamnă că El are autoritatea deplină asupra vieților noastre; înseamnă că noi suntem ai Lui și că suntem obligați să facem tot ce ne spune El. A-L numi **Domn** dar a nu-L asculta este o contradicție de o imensă absurditate. Nu este de ajuns să rostești cu buzele că-L recunoști ca Domn. Adevărata dragoste și credința autentică presupun ascultare. Nu-L iubim și nu credem cu adevărat în El, dacă nu facem ceea ce ne spune El.

Mă numiți „Calea”, dar nu Mă umblați;
Mă numiți „Viața”, dar nu Mă trăiți;
Mă numiți „Stăpân”, dar nu Mă ascultați;
Dacă vă condamna, să nu dați vina pe Mine.
Mă numiți „Pâinea”, dar nu Mă mâncați;
Mă numiți „Adevărul”, dar nu Mă credeți;
Mă numiți „Domn”, dar nu Mă slujiți.
Dacă vă condamna, să nu dați vina pe Mine.

– Geoffrey O'Hara

6:47-49 Pentru a sublinia și mai mult importanța acestui adevăr, Domnul ne oferă parabola a doi zidari. Noi aplicăm de obicei această istorioară la Evanghelie, afirmând că omul înțelept îl înfățișează pe cel care crede și este mântuit; în schimb, cel nechibzuit îl repre-

zintă pe cel care-L respinge pe Cristos și este pierdut. Desigur, aceasta e o *aplicație* valabilă. Dar dacă vom interpreta istoria în contextul ei, vom constata că există sensuri mai profunde.

Omul înțelept este cel care vine la Cristos (mântuirea), care aude cuvintele Sale (învățătura) și le împlinește (ascultarea). El este cel care își construiește viața pe acele principii de ucenicie creștină ce sunt expuse în capitolul de față. Așa trebuie să fie clădită o viață. Când casa respectivă va fi lovită de șuvoaie și inundații, ea va rămâne în picioare, deoarece își are temelie pe stâncă, adică pe Cristos și pe învățăturile Sale.¹⁷

Omul nechibzuit este cel care aude (învățătura) dar nu pune în practică această învățatură (neascultare). El își zidește viața pe ceea ce crede el că va fi cel mai bun material, urmând principiile carnale ale acestei lumi. Când se vor năpusti vijeliile vieții, casa lui, care nu are temelie, va fi clătinată și măturată de la locul ei. Sufletul lui s-ar putea să fie salvat, dar viața sa va fi o pierdere.

Omul înțelept este cel care e sărac, flămând, care plânge și este prigonit – suferind toate acestea din cauza Fiului Omului. Lumea va numi un astfel de om prost. Isus îl numește însă înțelept.

Omul nechibzuit este cel bogat, cel care se ospătează și trăiește numai în lux, care râde cu poftă și se bucură de popularitatea tuturor. Lumea îl numește înțelept, dar Isus îl numește nechibzuit.

VI. FIUL OMULUI ÎȘI EXTINDE SLUJBA (7:1-9:50)

A. Vindecarea robului sutașului (7:1-10)

7:1-3 La încheierea discursului Său, Isus a părăsit mulțimile și a intrat în Capernaum. Acolo a fost asaltat de bătrânii iudeilor, care veniseră să ceară ajutor pentru robul unui sutaș. Se pare că acest sutaș se purta deosebit de atent cu evreii, întrucât le construise chiar o sinagogă. Ca toți sutașii din Noul Testament, el este prezentat într-o lumină favorabilă (Luca 23:47; Fapte 10:1-48).

Mărinimia de care a dat dovadă stăpânul acesta față de robul său a fost ieșită din comun. Întrucât robul era prea bolnav ca să se poată deplasa, sutașul i-a rugat pe bătrânii evreilor să-L imploare pe Isus să-l vindece. Din textul Scripturii, reiese că acest ofițer roman este singurul care a solicitat de la Isus o binecuvântare pentru un rob.

7:4-7 Bătrânii evreilor s-au aflat într-o poziție jenantă. Deși ei înșiși nu credeau în Isus, prietenia lor cu sutașul i-a determinat să se adreseze lui Isus, în nevoia lor. Despre sutaș au afirmat **că este vrednic**. Dar când sutașul s-a întâlnit cu Isus, a afirmat: „**Nu sunt vrednic**“, adică „Nu sunt suficient de important“.

Conform evangheliei după Matei, sutașul s-a dus direct la Isus. Aici în Luca însă i-a trimis pe bătrâni. Ambele versiuni sunt corecte. Mai întâi, i-a trimis pe bătrâni, apoi s-a dus el însuși la Isus.

Smerenia și credința sutașului sunt cu totul remarcabile. El nu s-a considerat pe sine vrednic ca Isus să-i pășească pragul casei sale. Nici nu s-a considerat vrednic să vină la Isus în persoană. Dar a avut credința că Isus va putea să vindece fără să fie prezent cu trupul. Un cuvânt din partea Lui – asta era tot ce se cerea pentru ca robul său să fie vindecat.

7:8 Sutașul a continuat, explicând că el știe cum funcționează autoritatea și responsabilitatea. Era un domeniu în care avea multă experiență. El însuși se afla sub autoritatea guvernului roman și răspundea de executarea ordinelor emise de acesta. În plus, avea soldați sub comanda lui, care ascultau imediat de poruncile lui. Sutașul și-a dat seama că Isus avea aceeași autoritate asupra bolilor pe care o avea guvernul roman asupra sa și pe care el o deținea asupra subalternilor lui.

7:9, 10 Nu e de mirare că Isus S-a minunat de credința acestui sutaș neevreu. Nimeni din Israel nu mai făcuse o mărturisire atât de îndrăzneță cu privire la autoritatea absolută a lui Isus. O credință atât de mare nu putea rămâne nerăsplătită. Când s-au întors în casa sutașului, au constatat că robul fusese perfect vindecat.

Aici întâlnim unul din cele două cazuri în care ni se spune că Isus **S-a minunat**. El S-a minunat de credința acestui sutaș neevreu și S-a minunat de necredința Israelului (Marcu 6:6).

B. Învierea fiului văduvei (7:11-17)

7:11-15 Nain era un orașel situat la sud-vest de Capernaum. Pe când Se apropia Isus de el, a văzut un cortegiu funerar părăsind orașul. Singurul fiu al unei văduve decedase. Domnul a avut milă de văduva îndurerată. Atingând catafalcul pe care era purtat trupul neînsuflețit al băiatului – probabil, cu scopul de a opri înaintarea cortegiului – Isus i-a poruncit tânărului să se ridice. Imediat viața a

revenit în trupul său neînsuflețit și tânărul s-a ridicat în capul oaselor. Astfel Cel care este Domn și peste moarte, și peste boală l-a redat pe fiu, viu, mamei sale.

7:16, 17 Oamenii au fost cuprinși de spaimă, la vederea acestui miracol nemaipomenit: învierea unui mort. Ei au crezut că Domnul Isus este un mare profet, trimis de Dumnezeu. Dar când au spus: „**Dumnezeu a cercetat pe poporul Său**“, ei nu și-au dat, probabil, seama că Isus *Însuși* este Dumnezeu. Mai degrabă, ei au considerat că minunea este dovada faptului că Dumnezeu acționa în mijlocul lor, într-o manieră impersonală. Relatarea lor privitoare la această minune s-a răspândit prin toate împrejurimile.

În textul scris cu mână de medic al Doctorului Luca găsim consemnate trei cazuri de vindecare de către Isus a unor copii singuri la părinții lor: fiul văduvei, fiica lui Iair (8:42); și copilul posedat de demoni (9:38).

C. Fiul Omului își asigură predecesorul (7:18-23)

7:18-20 Vestea despre minunile săvârșite de Isus a ajuns la urechile lui Ioan Botezătorul, în închisoarea din castelul Machaerus, pe malul de răsărit al Mării Moarte. Dacă Isus era într-adevăr Mesia, de ce nu-Și exercita puterea, eliberându-l pe Ioan din mâinile lui Irod? Și astfel Ioan i-a trimis pe doi dintre ucenicii lui să-L întrebe pe Isus dacă este cu adevărat Mesia sau dacă Cristosul avea să vină mai târziu. Poate ni se pare ciudat faptul că Ioan a pus la îndoială faptul că Isus este Mesia. Dar să nu uităm că până și cei mai mari stâlpi ai credinței suferă uneori scurte alunecări de la credință. Apoi mai este și explicația deprimării sufletești în care poate cădea cineva, în urma suferinței fizice.

7:21-23 Isus a răspuns la întrebarea lui Ioan amintindu-i că El făcea minuni de genul celor pe care profeții au spus că le va face Mesia (Is. 35:5, 6; 61:1). Apoi El a adăugat, ca un fel de post-scriptum: „**Binecuvântat este cel ce nu se poticnește din pricina Mea**“. Aceasta ar putea fi interpretată ca un fel de mustrare; Ioan se poticnise de eșecul aparent al lui Isus de a prelua prerogativele puterii și de a se arăta oamenilor în maniera anticipată și dorită de ei. Cuvintele mai pot fi interpretate însă și ca un îndemn adresat lui Ioan să nu se lase de credință. Iată ce spune C. G. Moore în această privință:

Nu știu să existe ceasuri mai cumplite pentru credință decât acelea în care Isus a înmulțit semnele puterii Sale, *refuzând apoi să folosească această putere...* E nevoie de mult har să auzi cum solii tăi îți spun, la întoarcerea de la Isus: „Da, El are toată puterea și tot ce ai gândit tu, dar nu a scos nici o vorbă prin care să se înțeleagă că te va scoate din închisoare“. Nici o explicație. Credința e întărită, dar ușile închisorii rămân zăvorâte. Și pe deasupra, mesajul: „Ferice de acela pentru care nu voi fi un prilej de poticnire“. Asta e totul!¹⁸

D. Fiul Omului îl elogiază pe precursor (7:24-29)

7:24 Indiferent ce i-ar fi spus Isus în particular lui Ioan, în public nu a avut decât laude la adresa lui. Când oamenii s-au dus în număr mare în pustiul din apropierea Iordanului, ce s-au așteptat să vadă? Un oportunist șovăielnic, lipsit de coloana vertebrală? Nimeni nu l-a putut acuza pe Ioan că este **o trestie clătînată de vânt**.

7:25 S-au așteptat ei oare să vadă un *playboy* hollywoodian, îmbrăcat după ultimul răcnet al modei și trăind o viață de lux? Nu, căci acest gen de om trăiește la curțile regale, căutând să beneficieze de toate plăcerile palatului și să stabilească cât mai multe contacte, pentru profitul și gratificarea dorințelor lui.

7:26 Mai degrabă, oamenii au ieșit să vadă un profet – întru chiparea conștiinței – care vestea cuvântul lui Dumnezeu, indiferent cât l-ar fi costat. Într-adevăr, Ioan era mai mult decât un profet.

7:27 El însuși a fost subiectul unei profeții, și a avut privilegiul unic de a-L prezenta pe Rege. Isus a citat din Maleahi 3:1, pentru a arăta că Ioan fusese făgăduit în Vechiul Testament, dar, procedând astfel, El a făcut o interesantă schimbare de pronume. La Maleahi 3:1 citim astfel: „Iată, voi trimite pe solul Meu; el va pregăti calea înaintea Mea“. Dar Isus l-a citat în felul următor: „**Iată, Îl trimit înaintea feței Tale pe solul Meu, care Îți va pregăti calea înaintea Ta**“. „Înaintea Mea“ a devenit acum „înaintea Ta“. Iată cum explică Godet această schimbare:

În viziunea profetului, Cel care trimitea și Cel înaintea căruia se pregătea calea sunt una și aceeași persoană, Iehova. De unde și cuvintele: *înaintea Mea* din Maleahi. Dar pentru Isus, care, atunci când se referă la El niciodată nu se confundă cu Tatăl, s-a simțit necesitatea unei distinc-

ții. Nu Iehova vorbește despre Sine, ci Iehova vorbește despre Isus, de unde și cuvintele *înaintea Ta*. Ceea ce înseamnă că, așa cum arată citatul de mai sus, în concepția profetului, cât și a lui Isus, apariția lui Mesia este apariția lui Iehova.¹⁹

7:28 Isus a continuat să-l laude pe Ioan, afirmând că **între cei născuți din femeie nu era nici un profet mai mare ca Ioan**. Această superioritate nu s-a referit la caracterul său personal, ci la poziția sa de premergător al lui Mesia. Au existat oameni mai mari decât Ioan în ce privește râvna, onoarea și devotamentul. Dar nici unul nu a avut privilegiul de a vesti venirea Regelui. În privința aceasta, Ioan a fost unic. Totuși, Domnul a adăugat că cel mai mic din **împărăția lui Dumnezeu** este **mai mare** decât Ioan.

7:29 În acest verset vorbitorul este tot Isus, care prezintă modul în care a fost primită propovăduirea lui Ioan. **Oamenii** de rând și cei care recunoșteau că sunt păcătoși s-au pocăit și au fost botezați în Iordan. Crezând mesajul lui Ioan și punându-l în practică, ei **au dat dreptate lui Dumnezeu**, adică au considerat că e drept ca El să ceară ca israeliții să se pocăiască mai întâi, abia după aceea fiind posibil ca Cristos să domnească peste ei.

E. Fiul Omului critică generația din timpul Său (7:30-35)

7:30-34 Fariseii și învățătorii legii au refuzat să se supună botezului lui Ioan și astfel au respins programul conceput de Dumnezeu spre bunăstarea lor. În realitate, generația din care făceau ei parte, ca lideri, nu putea fi mulțumită. Isus i-a asemănat pe oamenii din această **generație** cu niște copii care cântau din fluier în **piață**. Ei nu voiau să cânte nici de nuntă, nici de înmormântare. Erau niște oameni perversi, îndărătnici, imprevizibili și refractari. Indiferent ce lucrare ar fi săvârșit Dumnezeu în mijlocul lor, ei o respingeau. **Ioan Botezătorul** le-a dat o pildă de austeritate, ascetism și lepădare de sine. Dar ei au respins această pildă, criticându-l pe Ioan și spunând că e posedat de demoni. **Fiul lui Dumnezeu** a mâncat și a băut cu **vameșii și păcătoșii**, adică s-a identificat cu cei pe care a venit El să-i binecuvânteze. Dar nici de data asta fariseii n-au fost mulțumiți, numindu-L pe Isus **un om mîncăcios și băutor de vin**. Lor nu le trebuia nici postul, nici ospățul, nici înmormântarea, nici nunta, nici Ioan, nici Isus – nimic și nimeni nu putea să-i satisfacă! Iată ce spune Ryle:

Trebuie să renunțăm la ideea de a încerca să-i mulțumim pe toți. Este un lucru imposibil de realizat – o totală pierdere de timp. Trebuie să ne mulțumim să umblăm pe urmele lui Cristos, lăsând lumea să spună ce vrea. Căci orice am face, niciodată n-am mulțumi-o, nici nu am reduce la tăcere remarcile răutăcioase ale lumii. Mai întâi, lumea i-a băgat de vină lui Ioan Botezătorul și apoi binecuvântatului Domn. Lumea va continua să caute nod în papură ucenicilor Domnului, atâta timp cât va mai rămâne măcar unul din ei pe acest pământ.²⁰

7:35 „Totuși înțelepciunea a fost îndreptățită de către toți copiii ei“. Înțelepciunea Îl reprezintă aici chiar pe Mântuitorul. Mica minoritate de ucenici care Îl onorează pe El sunt **copiii** înțelepciunii. Chiar dacă marea majoritate a oamenilor Îl respinge pe El, totuși adepții Săi adevărați vor adevărați afirmațiile Sale prin vieți pline de iubire, sfințenie și devotament.

F. O păcătoasă Îl unge pe Mântuitorul (7:36-39)

7:36 În incidentul care urmează găsim o ilustrare a înțelepciunii justificate de unul din copiii ei, adică de femeia păcătoasă. După cum s-a exprimat foarte apăsător Dr. H.C. Wooring, „Când Dumnezeu nu-i poate face pe liderii religioși să-L aprecieze pe Cristos, atunci El Se îndreaptă spre prostituate, dându-le acestora prilejul să-L onoreze“. Simon Fariseul Îl invitase pe Isus acasă la el, să mănânce cu el, poate din curiozitate sau animat de gânduri ostile.

7:37, 38 În același timp a intrat în încăperea o femeie păcătoasă. Nu știm cine a fost. Tradiția conform căreia ar fi fost Maria Magdalena nu-și găsește temei în Scriptură. Femeia a adus un vas de alabastru cu parfum. Cum stătea Isus întins, cu capul lângă masă, ea s-a așezat la picioarele Lui. Apoi i-a spălat picioarele cu lacrimile ei, le-a șters cu părul ei și le-a sărutat de multe ori. Apoi le-a uns cu parfumul costisitor. O asemenea închinare și jertfă a relevat convingerea ei că nici o jertfă nu era prea mare pentru Isus.

7:39 Atitudinea lui Simon a fost însă diametral opusă. În concepția lui, profeții, de genul fariseilor, trebuiau să stea departe de păcătoși. Or, și-a zis el, dacă Isus ar fi cu adevărat un profet, n-ar lăsa o păcătoasă să manifeste atâta afecțiune pentru El.

G. Parabola celor doi datornici (7:40-50)

7:40-43 Isus i-a citit lui Simon gândurile și l-a întrebat dacă poate să-i spună ceva. Cu neîntrecută măiestrie, Domnul a povestit istorioara cu creditorul și cei doi datornici ai săi. Unul îi datora cinci sute de dinari, iar celălalt cincizeci. Fiindcă nici unul nu avea cu ce plăti, i-a iertat pe amândoi, ștergându-le datoriile. În acest punct Isus l-a întrebat pe Simon care datornic îl iubea mai mult pe cămătar. Fariseul a răspuns corect: „**Socotesc că acela căruia i-a iertat mai mult**“. Recunoscând acest lucru, fariseul s-a autocondamnat, așa cum reiese din cuvintele rostite în continuare de Isus.

7:44-47 Din clipa în care a intrat Isus în casă, femeia L-a copleșit cu afecțiunea ei. În contrast puternic cu aceasta, fariseul l-a acordat lui Isus o primire foarte rece, neocupându-se nici măcar de chestiunile elementare de curtoazie practică în acea cultură, cum ar fi spălarea picioarelor musafirului, sărutul oferit lui și ungerea capului cu untdelemn. Motivul pentru care femeia a procedat așa cum a procedat a fost faptul că ea știa că i s-a iertat mult, în vreme ce Simon nu considera că fusese un mare păcătos. „**Dar cui i se iartă puțin, iubește puțin**“.

Isus nu a sugerat că fariseul nu era un mare păcătos. Mai degrabă, El a subliniat că Simon nu a recunoscut niciodată că marea lui vinovăție a fost iertată. Dacă ar fi recunoscut, atunci și Simon L-ar fi iubit pe Domnul la fel de profund ca prostituata. Cu toții suntem mari păcătoși. Cu toții putem trăi experiența unei mari iertări. Cu toții putem să-L iubim mult pe Domnul.

7:48 Isus i-a făcut atunci cunoscut femeii, în public, că păcatele i-au fost iertate. Ea nu a fost iertată *din cauza* iubirii ei pentru Cristos, ci iubirea ei a fost *urmarea* faptului că a fost iertată. Ea a iubit mult pentru că i s-a iertat mult. Isus a profitat de acest prilej pentru a anunța în public iertarea păcatelor ei.

7:49, 50 Ceilalți musafiri au pus la îndoaie, în cugetul lor, dreptul lui Isus de a ierta păcatele. Inima firească urăște harul. Dar Isus a asigurat-o pe femeie că credința ei a mântuit-o și i-a spus să plece în pace. Iată un lucru pe care nu-l pot realiza psihiatrul. Poate că ei reușesc să alunge sentimentele de vinovăție, prin explicațiile lor sofisticate, dar ei nu vor putea dăruți nimănui niciodată bucuria și pacea pe care numai Isus le poate dăruți.

Conduita Domnului nostru prin faptul că a

mâncat la masa acestui fariseu a fost greșit interpretată de unii creștini, care încearcă să aperse practica de a menține relații intime cu oameni neîntorși la Dumnezeu, de a participa la distracțiile lor și de a se complăce în plăcerile lor. Iată avertismentul pe care ni-l dă Ryle în această privință:

Cei care recurg la acest argument trebuie să-și amintească purtarea Domnului nostru cu acest prilej. El făcea lucrarea Tatălui Său, atunci când stătea la masă în casa fariseului. El a depus mărturie împotriva păcatelor care îl înfășurau pe acesta. El i-a explicat fariseului natura adevăratei iertări a păcatelor și secretul adevăratei iubiri pentru Domnul. El a declarat natura mântuitoare a credinței. Dacă creștinii care susțin că este bine să ai relații apropiate cu cei nemântuiți vor vizita casele acestora în duhul de care era cuprins Domnul nostru și vor vorbi și se vor comporta ca El, atunci n-am nimic împotriva continuării acestei practici. Întrebarea se pune: vorbesc și se comportă ei la mesele prietenilor lor neconvertiți cum S-a comportat și a vorbit Isus la masa lui Simon? Este o întrebare la care ar trebui neapărat să răspundă.²¹

H. Niște femei îl slujesc pe Isus (8:1-3)

E bine să reamintim că evangheliile conțin doar câteva incidente din viața și lucrarea Domnului Isus. Duhul Sfânt a selectat subiectele pe care le-a considerat necesare pentru a fi incluse, trecând însă peste multe altele. Aici găsim simpla afirmație că Isus a slujit cu ucenicii Săi în toate orașele și satele din Galileea. Pe când propovăduia El și răspândea vestea bună a împărăției lui Dumnezeu, I se slujea și Lui, prin faptul că I se asigura masa și casa, de către femeile care fuseseră binecuvântate de El. Așa avem pilda Mariei numită Magdalena. Unii cred că ea era o doamnă distinsă din Magdala (Migdol). În orice caz, ea fusese izbăvită în chip minunat de șapte demoni. Apoi era Ioana, al cărei soț era administratorul lui Irod. O alta era Suzana și mai existau și altele. Dragostea și atașamentul lor față de Domnul nu au rămas neobservate sau neconsemnate. Ele nu și-au dat, probabil, seama că despre fapta lor generoasă de a împărți cu Isus bunurile lor, oferindu-I ospitalitate, vor citi creștinii din toate veacurile viitoare.

Subiectul misiunii Domnului a fost vestea bună a împărăției lui Dumnezeu. Împărăția lui Dumnezeu înseamnă acel tărâm, vizibil sau invizibil, în care domnia lui Dumnezeu este

recunoscută. Matei folosește expresia „împărăția cerurilor“, dar în principal este aceeași idee, anume că „Cel Preaînalt stăpânește peste împărăția oamenilor“ (Dan. 4:17) sau că „Cerul stăpânește“ (Dan. 4:26).

În Noul Testament găsim mai multe etape de dezvoltare a împărăției:

1. Mai întâi, împărăția a fost vestită de Ioan Botezătorul, ca fiind aproape (Mat. 3:1,2).

2. Apoi împărăția a fost prezentă în chip real în Persoana Regelui („împărăția lui Dumnezeu este în mijlocul vostru“, Luca 17:21, versiunea JND). Isus răspândea vestea bună a împărăției. El S-a oferit pe Sine ca Rege al Israelului (Luca 23:3).

3. Apoi vedem împărăția lui Dumnezeu respinsă de națiunea Israel (Luca 19:14; Ioan 19:15).

4. Astăzi împărăția este în faza ei tainică (Mat. 13:11). Cristos Regele lipsește pentru o vreme, dar domnia Lui este recunoscută și acceptată în inimile unor oameni de pe pământ. Într-o anumită privință, împărăția în faza ei de astăzi îi cuprinde pe toți cei care se mulțumesc doar să rostească cu buzele că acceptă domnia lui Dumnezeu, chiar dacă nu sunt convertiți cu adevărat. Această sferă a mărturisirii exterioare se poate observa în parabola semănătorului și a seminței (Luca 8:4-15), în parabola grâului și a neghinei (Mat. 13:24-30) și în parabola năvodului (Mat. 13:47-50). Dar într-un sens mai real și mai profund, împărăția îi cuprinde doar pe cei care au fost convertiți (Mat. 18:3) sau născuți din nou (Ioan 3:3). Aceasta este sfera realității lăuntrice. (Vezi diagrama de la explicația textului Matei 3:1, 2, pagina 27.)

5. Împărăția va fi întemeiată într-o zi în chip real, aici pe pământ, și Domnul Isus va domni timp de o mie de ani ca Rege al regiilor și Domn al domnilor (Apo. 11:15; 19:16; 20:4).

6. Faza finală este ceea ce s-a numit împărăția veșnică a Domnului și Mântuitorului nostru Isus Cristos (2 Pe. 1:11). Aceasta e împărăția în eternitate.

I. Parabola semănătorului (8:4-15)

8:4-8 Parabola semănătorului descrie împărăția în aspectul ei actual. Ea ne învață că împărăția lui Dumnezeu cuprinde și mărturisirea de credință, și realitatea propriu-zisă. De asemenea, ea formează baza unui avertisment foarte serios cu privire la modul în care **auzim**

cuvântul lui Dumnezeu. Nu este lucru de șagă să auzi predicându-se și predându-se Scriptura. Cei care aud devin mai încărcăți de responsabilitate decât au fost oricând până atunci. Dacă dau din umeri, respingând mesajul sau cred că ascultarea de el este facultativă, o fac spre pierderea lor. Dar dacă aud mesajul și ascultă de el, se transpun în situația de a primi în continuare și mai multă lumină de la Dumnezeu. Parabola a fost rostită aici în fața unei mari mulțimi, dar explicată ulterior numai ucenicilor.

Parabola se referă la un semănător, la sămânța lui, la cele patru soiuri de teren în care a fost sădită sămânța și la patru rezultate.

SOLUL	REZULTATUL
1. lângă drum	sămânța călcată în picioare de oameni și mâncată de păsări
2. sol pietros	sămânța s-a uscat, pentru că nu avea umezeală
3. terenul cu spini	sămânța invadată și năpădită de spini
4. pământul bun	fiecare sămânță a rodit o sută de boabe

Domnul Și-a încheiat parabola cu cuvintele: „**Cine are urechi de auzit să audă!**” Cu alte cuvinte, când auzi cuvântul lui Dumnezeu, ia seama la modul în care-l receptezi. Pentru ca sămânța să dea rod, trebuie să cadă în **pământ bun**.

8:9, 10 Când **ucenicii Săi** L-au întrebat care este semnificația acestei **parabole**, Domnul le-a explicat că **tainele împărăției lui Dumnezeu** nu vor fi înțelese de toți. Pentru că ucenicii erau dispuși să creadă și să pună în aplicare cele auzite, ei aveau să primească capacitatea de a înțelege învățăturile lui Cristos. Dar Isus a prezentat în mod intenționat multe adevăruri sub formă de **parabole**, pentru ca cei care nu erau pătrunși de o dragoste adevărată pentru El să **nu înțeleagă**; pentru ca, **deși vedeau, să nu vadă și deși auzeau, să nu înțeleagă**. Într-o privință, ei vedeau și auzeau. De pildă, ei erau conștienți că Isus le-a vorbit despre un semănător și sămânța lui. Dar ei nu au înțeles sensul mai profund al ilustrației. Ei nu și-au dat seama că inimile lor erau împietrite, nepocăite și că erau un sol plin de spini, că nu beneficiau de cuvântul pe care l-au auzit.

8:11-15 Domnul a explicat parabola doar

ucenicilor, deoarece aceștia acceptaseră deja învățătura care li se vestise și astfel erau gata să primească în continuare. Isus a explicat că sămânța este cuvântul lui Dumnezeu, adică adevărul lui Dumnezeu – propria Sa învățatură.

Ascultătorii de genul solului de pe **marginea drumului** au auzit cuvântul, dar numai într-o manieră superficială. Acesta a rămas la suprafața vieții lor, ceea ce a dat prilej **diavolului** (întruchipat prin păsările cerului) să vină și să răpească cuvântul.

Ascultătorii cu **sol pietros** au auzit și ei cuvântul, dar nu i-au permis acestuia să-i zdrobească, să-i frângă. Ei au rămas nepocăiți. Sămânța nu a avut parte de nici o încurajare (umezeală) și, prin urmare, s-a ofilit și a murit. Poate că ei au făcut la început o mărturisire de credință, dar aceasta nu a fost însoțită de realitate. Se părea că este viață în ei, dar dincolo de pojghița subțire de la suprafață, cuvântul nu prinsese **rădăcini**. Când au venit necazurile, ei au abandonat profesiunea lor de credință.

Ascultătorii din categoria solului cu spini au înaintat bine o vreme, dar până la urmă s-a dovedit că nici ei nu erau credincioși autentici, întrucât n-au rămas statornici. **Grijile, bogățiile și plăcerile vieții** au pus stăpânire pe ei, iar cuvântul a fost înăbușit și anihilat.

Pământul bun îi reprezintă pe credincioșii adevărați, ale căror inimi au fost **nobile și bune**. Ei nu s-au mulțumit să primească cuvântul, ci l-au lăsat să le modeleze viața. Ei au fost astfel maleabili și ascultători, lăsându-se să fie învățați și dezvoltându-și un caracter cu adevărat creștin și dând roadă pentru Dumnezeu. Iată cum rezumă Darby mesajul acestui pasaj:

Dacă, după ce am auzit, eu posed ceea ce am auzit, nu doar bucurându-mă pentru că l-am primit, ci însușindu-mi-l, atunci el devine o parte din însăși substanța sufletului meu și în acest caz voi continua să primesc; căci atunci când adevărul a devenit substanță în sufletul meu, există capacitatea de a primi și mai mult.²²

J. Responsabilitatea celor care aud (8:16-18)

8:16 La prima vedere, nu pare să existe o legătură evidentă între pasajul acesta și cel anterior. În realitate, însă, firul gândirii este neîntrerupt. Mântuitorul continuă să sublinieze

importanța ca ucenicii Săi să pună în practică învățăturile Sale. El Se aseamănă pe Sine cu un om care **a aprins o lampă**, nu pentru a o așeza sub un **vas** sau sub **pat**, ci pe un **sfeșnic**, ca toți să vadă lumina. Învățându-i pe ucenici principiile împărăției lui Dumnezeu, Domnul Isus a aprins de fapt o lampă. Ce trebuia acum să facă ei cu această lampă?

Mai întâi de toate, trebuiau să **n-o acopere cu un vas**. La Matei 5:15, Marcu 4:21 și Luca 11:33 (în versiunea King James), vasul este numit baniță. Desigur este o unitate de măsură, folosită în comerț. Deci ascunderea lămpii sub o baniță ar putea însemna să permiți ca mărturia ta să fie năpădită și umbră de agitația vieții afacerilor. Mai bine ar fi să pui lampa deasupra baniței, adică să practici creștinismul în piață și să folosești afacerile (serviciul financiar sau comercial în care ești angajat) ca amvon de la care să propovăduiești Evanghelia.

În al doilea rând, ucenicul nu trebuie să ascundă lampa **sub pat**. Patul se referă la odihnă, confort, lene sau complacere. O, cât de mult pot împiedica acestea lumina să strălucească! Ucenicul trebuie să așeze lampa într-un sfeșnic. Cu alte cuvinte, el trebuie să trăiască și să predice adevărul în așa fel încât toți să poată vedea.

8:17 Versetul 17 pare să sugereze că dacă vom permite mesajului să fie îngredit, din pricina afacerilor noastre sau a lenei, neglijența, nepăsarea și eșecul nostru se vor vedea limpede. Ascunderea adevărului va fi **descoperită**, iar păstrarea sa sub taină **va ieși la lumină**.

8:18 Prin urmare, trebuie să fim atenți la **modul** în care **auzim**. Dacă suntem fideli, împărtășind adevărul și altora, atunci Dumnezeu ne va descoperi și alte adevăruri, și mai profunde. Pe de altă parte, dacă nu suntem pătrunși de râvna evangheliei, Dumnezeu ne va lua și adevărul pe care credem că-l posedăm. Vom pierde tot ceea ce nu întrebuițăm, după cum s-a exprimat și G. H. Lang:

Ucenicii au ascultat cu o minte dornică să înțeleagă și dispusă să creadă și să asculte. Ceilalți au auzit fie cu nepăsare, fie din curiozitate, fie cu un sentiment de îndârjire. Celor din prima categorie aveau să li se dea învățături în continuare, în schimb de la cei din urmă aveau să fie luate până și cunoștințele pe care păreau că le posedă.²³

Trebuie să împărtășim, dacă dorim să păstrăm bunurile primite de sus.

Încetând să dăruim, vom înceta să primim – Aceasta este legea iubirii. – R. C. Trench

K. Cine sunt adevărații frați și adevărata mamă a lui Isus (8:19-21)

În acest punct al discursului Său, lui Isus I s-a spus că **mama și frații Lui** așteaptă să-L vadă. Din cauza mulțimii, ei nu au putut să se apropie de El. Răspunsul Domnului a reliefat că adevărata relație cu El nu depinde de legăturile naturale, de sânge, ci de ascultarea de **cuvântul lui Dumnezeu**. El îi recunoaște de membri ai familiei Sale pe toți cei care se cutremură în fața cuvântului, îl primesc cu smerenie și ascultă de el implicit. Nici o mulțime de oameni nu poate împiedica familia Lui *spirituală* de a fi primită de El în audiență.

L. Fiul Omului potolește furtuna (8:22-25)

8:22 În restul acestui capitol Îl vedem pe Isus exercitându-Și prerogativele de Domn asupra elementelor naturii, asupra demonilor, asupra bolii și chiar asupra morții. Toate acestea ascultă de El și se supun la cuvântul Lui – numai omul refuză să facă acest lucru!

Marea Galileii e cunoscută pentru furtunile care se iscă aproape din senin, făcând navigația foarte periculoasă. Totuși, e posibil ca această furtună să fi fost de origine satică; s-ar putea să fi fost o tentativă din partea Satanei de a-L distruge pe Mântuitorul lui.

8:23 Isus **dormea** când a izbucnit furtuna. Faptul că *El* dormea atestă umanitatea Sa. *Furtuna* a adormit când a luat Isus cuvântul – asta atestă dumnezeirea Sa absolută.

8:24 Ucenicii L-au **trezit** pe Mântuitorul, exprimându-și teama acută că vor pieri. Cu un calm desăvârșit, Domnul a **muștrat vântul** și valurile; și toate **s-au liniștit**. Ceea ce a făcut El cu Marea Galileii poate să facă și cu ucenicul Său de azi, tulburat și asaltat de furtuni.

8:25 El i-a întrebat pe ucenici: „**Unde vă este credința?**“ Ei nu trebuiau să se îngrijoreze. Ei nu aveau nevoie să-L trezească. „Nici o apă nu poate înghiți corabia în care Se află Stăpânul oceanelor, al pământului și al cerurilor“. A fi cu Cristos în corabie înseamnă a fi în absolută siguranță, ferit de orice primejdii.

Ucenicii nu au apreciat pe deplin gradul puterii Stăpânului lor. Modul lor de a-L înțelege era defectuos. Ei s-au minunat că elementele naturii au ascultat de El. În furtunile vieții, adesea cădem pradă disperării. Apoi, când ne vine Domnul în ajutor, suntem uimiți să

vedem anvergura puterii Sale. Și ne întrebăm de ce nu ne-am încrezut în El și mai mult.

M. Vindecarea îndrăcitului din Gadara

(8:26-39)

8:25, 27 Când Isus cu ucenicii Săi au ajuns de cealaltă parte a lacului (numit Marea Galileii), s-au aflat în ținutul **gadarenilor**.²⁴ Ei au fost întâmpinați de un om posedat de **demoni**. Matei menționează doi demonizați, în vreme ce Marcu și Luca se referă doar la unu. Aceste aparente discrepanțe ar putea indica faptul că au existat două ocazii separate sau că autorul de față a prezentat relatarea mai pe larg. Acest caz de posesiune demonică o făcea pe victimă să se dezbrace de haine, să fugă de societate și să trăiască în morminte.

8:28, 29 Când L-a văzut pe Isus, L-a implorat să-l lase în pace. Desigur, duhul necurat din el vorbea prin gura acestui om nenorocit.

Posesiunea demonică este o realitate. Demonii aceștia nu erau doar niște influențe rele, ci erau ființe supranaturale care locuiau în om, controlându-i gândurile, vorbirea și comportamentul. Acești demoni l-au făcut pe om să fie deosebit de violent – până acolo încât atunci când a fost cuprins de aceste convulsii violente, a rupt lanțurile care aveau menirea să-l țină în frâu și a fugit în pustiu. Faptul nu trebuie să ne mire, dacă realizăm că în el au locuit suficienți demoni ca să distrugă circa două mii de porci (vezi Marcu 5:13).

8:30, 31 Omul se numea **legiune**, deoarece era posedat de o legiune de **demoni**. Acești demoni Îl recunoșteau pe Isus ca Fiul Dumnezeului Celui Prea Înalt. Ei mai știau și aceea că pierzarea și condamnarea lor erau inevitabile și că El avea să le aducă la îndeplinire. Dar ei căutau să obțină un răgaz, implorându-L să nu le poruncească să plece imediat în abis.

8:32, 33 Când au fost izgoniți din om, au cerut permisiunea să intre într-o **turmă de porci**, aflată pe versantul unui munte. Cererea le-a fost acordată, urmarea fiind că porcii au alergat pe panta abruptă, căzând în lac și înecându-se. Domnul este criticat astăzi pentru distrugerea proprietății altcuiva. Dar dacă crescătorii aceia de porci erau evrei, însemna că erau angajați într-o afacere ilegală și necurată. Și indiferent dacă erau evrei sau neevrei, s-ar fi convenit să pună mai mult preț pe un om, decât pe două mii de porci.

8:34-39 Vestea s-a răspândit cu iuteală în

toată regiunea. Când s-a adunat o mare mulțime de oameni, aceștia l-au văzut pe fostul demonizat complet refăcut acum, cu mintea întreagă și decent îmbrăcat. Gadarenii s-au supărat atât de tare încât L-au rugat pe Isus să plece de la ei. Ei aveau mai multă considerație pentru porcii lor, decât pentru Mântuitorul; se gândeau mai mult la scroafele lor, decât la sufletele lor. Iată ce spune Darby:

Lumea Îl roagă pe Isus să plece, să fie lăsată mai departe în tihna ei. E o lume care se simte mai amenințată și mai tulburată de prezența și puterea lui Dumnezeu, decât de o legiune de diavoli. Apoi El pleacă. Omul care a fost vindecat... ar dori să stea cu El, dar Domnul îl trimite înapoi... să fie un martor al harului și puterii de care avusese el însuși parte.²⁵

N. Vindecarea incurabililor și învierea morților (8:40-56)

8:40-42 Isus a traversat din nou Marea Galileii, revenind pe malul ei de vest. Acolo Îl aștepta o altă mulțime. **Iair, dregătorul sinagogii**, dorea foarte mult să-L vadă, deoarece avea o **fiică de doisprezece ani** aflată pe moarte. El l-a **rugat fierbinte** pe Isus să meargă degrabă cu el. Dar **mulțimile se îmbulzeau** în jurul Lui, oprindu-I înaintea.

8:43 În mulțime se afla o **femeie timidă**, dar disperată, care fusese afectată de o **scurgeră de sânge timp de doisprezece ani**. Medicul Luca recunoaște că ea **și-a cheltuit toate** economiile de o viață întreagă pe la **doctori**, fără să fi primit ajutor real. (Marcu adaugă o remarcă oarecum neprofesionistă, că starea femeii s-a înrăutățit!)

8:44, 45 Ea și-a dat seama că în Isus se afla putere capabilă s-o vindece și astfel și-a croit drum prin mulțime, ajungând până la Isus. Apoi s-a aplecat și **s-a atins de poala hainei lui Isus** – aceasta fiind cusătura sau tivul mantiei unui evreu (Nu. 15:38, 39; Deut. 22:12). Imediat sângele a încetat să mai curgă, iar ea a fost complet vindecată. Îndată ea a încercat să se piardă în mulțime, dar fuga ei a fost oprită de întrebarea pe care i-a pus-o Isus: **„Cine s-a atins de Mine?”** Petru și ceilalți ucenici au considerat aceasta drept o întrebare fără sens – doar atâta lume se îmbulzea în jurul lui Isus, atingându-L și chiar împingându-L!

8:46 Dar Isus a recunoscut o atingere care nu era ca toate celelalte. După cum s-a exprimat cineva: „Camea se îmbulzește dar credința

se atinge⁴⁴. El a știut că a fost atins de o credință, deoarece a simțit o scurgere de putere din El – puterea care a vindecat-o pe femeie. El a sesizat că a ieșit din El o putere. Desigur, asta nu înseamnă că acum Domnul era mai puțin puternic decât înainte, ci doar faptul că L-a costat vindecarea femeii. A fost un consum.

8:47, 48 Femeia, când a văzut că n-a rămas ascunsă, a venit tremurând, a căzut înaintea Lui și a spus în fața întregului popor din ce cauză se atinsese de El și cum fusese vindecată numaidecât. Isus a răsplătit mărturisirea ei publică, elogiindu-i **credința** și rostind, în mod public, **pacea** Lui peste ea. Nimeni nu se atinge de Isus prin credință fără ca El să fie conștient de aceasta și fără să primească o binecuvântare de la El. Nimeni nu-L mărturisește public fără ca această mărturisire să fie întărită apoi prin asigurarea credinței.

8:49 Vindecarea femeii ce suferise de scurgere de sânge nu L-a făcut probabil să zăbovească prea mult pe Isus, dar în acest interval scurt a sosit solul cu vestea că **fica** lui Iair a **murit** între timp și că nu mai este nevoie de serviciile Învățătorului. Oamenii credeau că El poate vindeca, dar nu și învia morții.

8:50 Isus nu a trecut însă peste acest incident. El a răspuns cu cuvinte de mângâiere, încurajare și făgăduință. „**Nu te teme! Crede numai și ea va fi însănătoșită**“.

8:51-53 De îndată ce a sosit El în casa lui Iair, a intrat în încăperea unde se afla fata, luându-i cu El pe **Petru, Iacov și Ioan**, împreună cu părinții fetei. Toți boceau, cuprinși de disperare, dar Isus le-a spus să nu plângă, deoarece fetița nu era **moartă, ci dormea**. Asta l-a atras bațjocuri din partea lor, deoarece ei erau absolut convinși că fetița era **moartă**.

Întrebarea se pune: era ea cu adevărat moartă, sau dormea adânc, într-un somn asemănător unei come? Majoritatea comentatorilor susțin că era moartă. Ei subliniază că Isus a spus despre Lazăr că dormea, când acesta era mort. Sir Robert Anderson spune că fetița nu era cu adevărat moartă.²⁶ Iată argumentele pe care se bazează afirmația sa:

1. Isus a spus că fetița „se va însănătoși“. Cuvântul folosit de El este identic cu cel din versetul 48, unde se referă la vindecare, nu la înviere. Termenul respectiv nu apare niciodată în Noul Testament cu sensul de înviere a morților.

2. Isus a folosit un cuvânt diferit când a

spus că Lazăr doarme.

3. Oamenii credeau că ea e moartă, dar Isus nu putea să-și asume creditul pentru învierea ei din morți, când, în realitate, ea nu era decât adormită.

Anderson spune că totul se rezumă la o chestiune de preferință: pe cine vrei să-l crezi. Isus a spus că doarme, ceilalți au crezut că ea e moartă.

8:54-56 În orice caz, Isus i-a spus: „**Copilă, scoală-te!**“... și **fata s-a sculat numaidecât**. După ce a redat-o părinților ei, Isus le-a poruncit să nu spună nimănui cele întâmplate. Pe El nu-l interesa faima, nici entuziasmul nestatornic al oamenilor, după cum nu putea aproba curiozitatea bolnăvicioasă a oamenilor.

Așa se încheie al doilea an din lucrarea publică a lui Isus. Capitolul 9 inaugurează al treilea an, prin relatarea trimiterii celor doisprezece.

O. Fiul Omului Își trimite ucenicii (9:1-11)

9:1-2 Deși incidentul acesta se aseamănă foarte mult cu trimiterea celor doisprezece consemnată la Matei 10:1-15, există unele deosebiri semnificative. De pildă, la Matei ucenicilor li s-a spus să se ducă numai la iudei și li s-a spus să învie morții și **să vindece boli**. Trebuie să fi existat un motiv pentru redarea sub formă condensată a incidentului în evanghelia lui Luca, dar acest motiv nu poate fi depistat cu ușurință. Domnul nu numai că *avea* puterea și autoritatea de a săvârși minuni, ci, în plus, El le *conferea* această **putere și autoritate** și altora. **Putere** înseamnă forță, tărie sau capacitatea de a face ceva. **Autoritate** înseamnă dreptul de a o folosi. Întrucât nu exista încă textul integral al Bibliei, sub formă scrisă, mesajul ucenicilor a fost confirmat prin semne și minuni (Ev. 2:3, 4). Dumnezeu poate, negreșit, vindeca în chip miraculos, dar dacă vindecarea trebuie să însoțească și în prezent actul propovăduirii Evangheliei rămâne discutabil.

9:3-5 Acum ucenicii aveau prilejul să practice principiile pe care le-a imprimat Domnul în ei. Ucenicii erau chemați să se încreadă în El, când venea vorba de asigurarea nevoilor lor materiale – căci li se spusese să nu ia nici **traistă**, nici alimente, nici **bani**. Ei trebuiau să trăiască o viață de mare simplitate – neavând nici un toiag și nici o cămașă în plus. Apoi fuseseră instruiți să rămână în prima casă în care vor fi fost primiți – evitând mutatul din

casă în casă, în speranța găsirii unor condiții mai confortabile de locuit. Ei nu aveau voie să-și prelungească șederea sau să exercite presiuni asupra celor care respingeau mesajul, ci, conform instrucțiunilor primite, trebuiau să-și scuture praful de pe picioare, ca mărturie împotriva lor.

9:6 Se presupune că ucenicii au vestit mesajul Evangheliei și i-au vindecat pe bolnavi în **orașele** Galileii. Trebuie precizat că mesajul lor era legat de împărăție, ei având datoria să vestească tuturor că Regele era acum în mijlocul lor și că e dispus să domnească peste un popor pocăit.

9:7 În vremea aceasta **Irod** Antipa era **tetrarh** în Galileea și Perea. El domnea peste o pătrime din teritoriul inclus în împărăția tatălui său, Irod cel Mare. Irod Antipa a prins de veste că Cineva făcea minuni în teritoriul său. Imediat conștiința sa a fost tulburată de o serie de întrebări, căci încă îl mostra cugetul pentru ceea ce-i făcuse lui **Ioan** Botezătorul. Irod a fost acela care a redus la tăcere glasul neînfocat al lui Ioan, tăindu-i capul. Irod continua să fie răscolit de forța vieții pe care o trăise marele profet. Cine era Persoana aceasta care îl făcea pe Irod să se gândească mereu la Ioan? Unii răspândiseră zvonul că **Ioan ar fi înviat din morți**.

9:8, 9 Alții credeau că este **Ilie** sau **unul** dintre ceilalți **profeți** din Vechiul Testament. **Irod** a încercat să-și liniștească cugetul, amintindu-le oamenilor că l-a **decapitat** pe Ioan Botezătorul. Dar spaima din sufletul său refuza să se spulbere. Persista întrebarea: „**Cine** să fie **acesta**?” Și astfel Irod a **căutat să se întâlnească** cu El, dar nu a reușit, decât cu puțin timp înainte de răstignirea Mântuitorului.

O, ce mare e puterea unei vieți pline de Duhul! Domnul Isus Cristos, umilul Tâmplar din Nazaret, îl făcea pe Irod să tremure, deși acesta nu-L întâlnise niciodată. Să nu subestimăm niciodată influența unei persoane pline de Duhul Sfânt!

9:10 Când **s-au întors apostolii**, I-au prezentat direct lui Isus raportul asupra rezultatelor misiunii lor. Poate că toți lucrătorii creștini ar trebui să adopte această metodă. De prea multe ori constatăm cum popularizarea unei lucrări trezește sentimente de gelozie și dezbinare inevitabilă. După cum s-a exprimat G. Campbell Morgan: „Preocuparea noastră exagerată pentru cifre și date statistice trădează egocentrismul nostru, bizuirea pe firea veche, și nu pe Duhul”. Domnul nostru i-a **luat** pe

ucenici **într-un loc pustiu** din apropierea **Betsaidei** (care înseamnă *casa pescuitului*). Se pare că în vremea aceasta existau două Betsaide – una pe malul de vest al Mării Galileii și cealaltă în partea de răsărit. Nu se cunoaște locul exact unde au existat aceste localități.

9:11 Toate speranțele că vor putea petrece împreună câteva ceasuri de intimitate și liniște s-au spulberat prin apariția imediată a unei mulțimi mari de oameni. Dar Domnul Isus era întotdeauna accesibil. El nu a considerat sosirea mulțimii drept o întrerupere supărătoare în programul Său. El nu era niciodată atât de ocupat încât să nu poată binecuvânta. De fapt, se afirmă concret că **Isus le-a primit** (pe mulțimi) **bine**, și le-a învățat **despre împărăția lui Dumnezeu**, vindecându-i pe cei ce aveau trebuință de vindecare.

P. Hrănirea celor cinci mii (9:12-17)

9:12 Fiind pe-nserate, ucenicii au început să se agite, realizând că oamenii aceștia trebuiau hrăniți. Dar de unde să facă rost de alimente pentru atâta amar de om? Situația nu putea fi rezolvată – au conchis ei. Prin urmare, I-au spus lui Isus să dea drumul mulțimilor să se ducă prin satele și cătunele din împrejurimi, să-și caute de-ale mâncării. Câtă asemănare între inima ucenicilor și a noastră! Când e vorba despre noi înșine, vom spune, numai-decât, asemenea lui Petru: „Poruncește-mi (Doamne) să vin la Tine”. Dar ce ușor e să spunem despre alții: „Dă-le drumul să plece”.

9:13 Isus nu a vrut să-i trimită în satele și cătunele dimprejur, căci ce rost avea să se ducă ucenicii hăt departe să facă misiune, când aveau în fața lor atâția oameni pe care-i puteau sluji, fără să facă nici un pas? Ucenicii trebuiau să le dea de mâncare mulțimilor! Dar ei au protestat, scuzându-se că nu au decât cinci pești și două pâini, uitând că aveau, pe deasupra, acces liber la resursele nemărginite ale Domnului Isus.

9:14-17 Fără să zăbovească, Domnul i-a rugat pe ucenici să le spună celor **cinci mii de bărbați**, plus femei și copii, să se așeze jos. Apoi, după ce a mulțumit, a **frânt** pâinea și a dat-o încontinuu **ucenicilor**. La rândul lor, aceștia au împărțit-o oamenilor. Și hrana a fost îndestulătoare pentru toți. De fapt, după ce s-au săturat, au rămas mai multe resturi decât hrana ce existase la început – îndeajuns pentru ca să se umple **douăsprezece coșuri**, adică câte unul pentru fiecare ucenic. Cei care vor

căuta o explicație naturală a minunii nu vor face altceva decât să umple pagini întregi cu cuvinte fără rost!

Episodul acesta e plin de semnificație pentru ucenicii însărcinați cu misiunea de a evangeliza lumea. Cei **cinci mii de oameni** reprezintă omenirea pierdută, înfometată după pâinea lui Dumnezeu. Ucenicii îi reprezintă pe creștinii neputincioși, care dispun de resurse aparent limitate, dar pe care nu sunt dispuși să le împartă cu alții. Porunca Domnului: „Dați-le voi ceva să mănânce!” nu este altceva decât o reformulare a mării însărcinări de la Matei 28:19, 20. Lecția care se desprinde de aici este că dacă noi Îi dăm lui Isus ceea ce avem, El poate înmulți acea cantitate, indiferent cât ar fi de mică ar fi, făcând-o suficientă pentru a hrăni mulțimea mare de oameni flămânzi spiritual. Inelul acela cu diamante, polița aceea de asigurare, contul tău de la bancă, echipamentul sportiv – toate acestea pot fi convertite în literatură evanghelică, care, la rândul ei, poate fi folosită pentru mântuirea multor suflete, ce vor fi, la rândul lor, închinători ai Mielului lui Dumnezeu, de-a lungul întregii veșnicii!

Lumea ar putea fi evangelizată în decursul actualei generații, dacă creștinii I-ar preda lui Cristos totul: mai întâi, tot ceea ce sunt și apoi tot ceea ce posedă ei. Aceasta este lecția veșnic actuală a hrănirii celor cinci mii de oameni.

Q. Marea mărturisire a lui Petru (9:18-22)

9:18 Imediat după hrănirea miraculoasă a mulțimilor, urmează acel act minunat prin care Petru L-a mărturisit pe Cristos la Cezareea lui Filip. Oare minunea hrănirii mulțimii cu cele cinci pâini și doi pești să fi deschis ochii acestui ucenic, dându-i posibilitatea de a vedea gloria Domnului Isus, de Uns al lui Dumnezeu? Majoritatea comentatorilor și cercetătorilor Scripturii sunt de părere că acest incident petrecut la Cezareea lui Filip constituie momentul de cumpănă din misiunea de Învățător a Mântuitorului, în procesul de formare a celor doisprezece. Până în acest punct, El îi ajutase cu multă răbdare să dobândească o apreciere a adevăratei Sale identități și a lucrării pe care o putea face prin ei. Odată atins acest obiectiv, Domnul se îndreaptă acum cu fermitate spre cruce. Isus S-a rugat **singur**. Nu găsim consemnat că Domnul Isus S-ar fi rugat vreodată cu ucenicii. Da, El S-a rugat pentru ei, S-a rugat în prezența lor și, desigur, i-a învățat și pe ei să se roage, dar viața Lui de rugăciune era separată de a lor. După ce

tocmai a petrecut, ca de obicei, un timp în rugăciune, Domnul i-a întrebat pe ucenici cine spun mulțimile că este El.

9:19, 20 Ucenicii au răspuns că opiniile sunt împărțite: unii spuneau că este **Ioan Botezătorul**; alții **Ilie**; alții spuneau că este **unul dintre profeții** din Vechiul Testament, care a înviat. Dar când i-a întrebat pe ucenici, **Petru** a mărturisit cu deplină convingere că El este **Cristosul** (sau Mesia) **lui Dumnezeu**.

În pofida lungimii lor, comentariile lui James Steward cu privire la incidentul de la Cezareea lui Filip sunt foarte pertinente. De aceea, le vom reproduce în întregime:

El a început cu întrebare impersonală: „Cine spun oamenii că sunt Eu?” Răspunsul la această întrebare nu presupunea nici o dificultate, căci peste tot se vorbea despre Isus. Se emiteau tot felul de verdicte. Circulau o mulțime de zvonuri și opinii. Numele lui Isus era pe buzele tuturor. Dar oamenii nu se mulțumeau să comenteze despre Isus, ci comentariile lor erau pozitive. Unii credeau că este Ioan Botezătorul, înviat din morți. Alții spuneau că Isus le amintește de Ieremia sau de un alt profet. Cu alte cuvinte, deși nu exista o unanimitate de vederi asupra identității lui Isus, părerea unanimă era însă că Isus este o mare personalitate, ocupând un loc de frunte între eroii omenirii.

E demn de remarcat că istoria se repetă în acest punct. Din nou, Isus este pe buzele tuturor. Discuțiile despre El depășesc cu mult sfera bisericii creștine. Iarăși, există o diversitate de opinii cu privire la El. Papini vede în Isus Poetul. Bruce Barton vede în El Omul de acțiune. Middleton Murry vede în El un mistic. Oameni care nu au, altminteri, nici o înclinație pentru credința adevărată, sunt gata să-L preamărească pe Isus ca pe un model de perfecțiune pentru sfinți și o căpetenie a tuturor liderilor morali care au trăit vreodată. „Chiar acum“, a declarat John Stuart Mill, „nu ar fi ușor nici pentru un necredincios să găsească o traducere mai bună a regulii virtuții, de la abstract la concret, decât să încerce să trăiască o viață care să poată fi aprobată de Isus“. Asemenea oamenilor din vremea Lui, care L-au numit Ioan, Ilie, Ieremia, tot așa, oamenii din vremea noastră au ajuns la un consens deplin asupra faptului că printre eroii și sfinții din toate veacurile Isus rămâne suprem.

Dar Isus nu S-a mulțumit cu acest gen de recunoaștere. Oamenii spuneau că El este Ioan, Ilie, Ieremia. Dar asta însemna că El nu era decât unul dintr-o serie de oameni mari. Ar fi însemnat că există paralele și precedente și chiar dacă El

ocupă locul întâi, totuși nu ar fi decât *primus inter pares*, primul dintre mai mulți egali. Dar nu acesta este Cristosul pe care-L proclamă Noul Testament. Oamenii pot fi de acord cu afirmația lui Cristos despre identitatea Sa sau o pot respinge. Dar asupra realității și veridicității afirmației nu există nici o umbră de îndoială. Cristos a afirmat despre Sine că este ceva și cineva cum nu a mai fost și nu va mai fi, fără precedent, fără rival, cu totul unic (vezi, de pildă, Mat. 10:37; 11:27; 24:35; Ioan 10:30; 14:6).²⁷

9:21, 22 După istorica mărturisire a lui Petru, Domnul **le-a poruncit cu tărie să nu spună nimănui lucrul acesta**, întrucât nimic nu avea voie să întrerupă înaintarea Sa spre cruce. Apoi Mântuitorul le-a dezvăluit ucenicilor evenimentele care urmau să aibă loc curând în viața Domnului. El **trebuia să sufere**, să fie **respins** de conducătorii religioși ai Israelului, să fie **ucis** și apoi să **învie a treia zi**. Ce uluitor va fi fost acest anunț pentru ei! Să nu uităm că aceste cuvinte au fost rostite de singurul Om neprihănit și total lipsit de păcat care a trăit vreodată pe acest pământ. Au fost rostite de adevăratul Mesia al Israelului. Au fost cuvintele lui Dumnezeu întrupat. Ele ne spun că viața de împlinire, viața desăvârșită, viața de ascultare deplină de voia lui Dumnezeu presupune suferință, respingere, moarte, într-o formă sau alta, și apoi învierea la o viață fără de moarte. Este viața care se lasă turnată pentru alții.

Desigur toate acestea erau *diametral opuse* concepției populare despre rolul lui Mesia. Oamenii se așteptau să vadă un lider fioros, cu sabia scoasă, care să-i nimicească pe inamici. Astfel, ucenicii vor fi fost, la rândul lor, șocați de cele spuse de Isus. Dar dacă, așa cum au mărturisit ei înșiși, Isus era cu adevărat Cristosul lui Dumnezeu, atunci nu aveau motive să fie deziluzionați sau descurajați. Dacă El este Unsul lui Dumnezeu, atunci cauza Lui nu va putea da greș niciodată. Indiferent ce I s-ar fi întâmplat Lui sau lor, ei erau mereu învingători. Victoria și îndreptățirea lor erau inevitabile.

R. Invitația de a ne lua crucea (9:23-27)

9:23 După ce le-a schițat viitorul Său propriu, Domnul i-a invitat pe ucenici **să-L urmeze**. Asta însemna să se lepede de ei înșiși și să-și ia crucea. A te lepeda de tine înșuși înseamnă a renunța de bună voie la așa-numitul drept de a-ți croi propriul drum în

viață; înseamnă să nu mai alegi și să nu mai plănuiești tu însuși ce vei face. Înseamnă să-L recunoști ca Domn al tău în toate domeniile vieții tale. A-ți lua crucea înseamnă a alege în mod deliberat viața pe care a trăit-o El. Asta presupune:

–Opoziție din partea celor dragi.

–Ocara lumii.

–Să fii gata să-ți uiți familia și casa și pământurile și traiul de tihnă pe care ți l-ar putea oferi viața aceasta.

–Totală predare și bizuire pe Domnul.

–Ascultare de conducerea și călăuzirea Duhului Sfânt.

–Vestirea unui mesaj nepopular.

–Să mergi singur pe cărare.

–Să înfrunți atacuri organizate din partea liderilor religioși tradiționali.

–Să suferi din pricina neprihănirii.

–Să ai parte de calomnii și rușine.

–Să-ți torni viața ca jertfă pentru alții.

–Să mori față de eul tău propriu și față de lume.

Dar mai înseamnă să apuci viața cea adevărată! Înseamnă să găsești cel puțin motivul existenței noastre. Și mai înseamnă răsplată veșnică. Noi ne retragem instinctiv de la o viață de purtare a crucii. Mîințele noastre nu sunt dispuse să accepte că aceasta ar putea fi voia lui Dumnezeu pentru viața noastră. Și totuși, cuvintele lui Cristos: „**Dacă dorește să vină cineva după Mine**” înseamnă că nimeni nu e scutit de aceasta și nimeni nu e scuzat.

9:24 Tendința naturală este de a ne **salva viața**, printr-o existență ușoară, trăită pentru eul nostru propriu, ancorată într-o rutină și dedicată obținerii unor satisfacții. S-ar putea să ne complacem în satisfacerea plăcerilor și apetiturilor noastre prin trăirea unei vieți de tihnă, de lux, confort, de trăire numai pentru clipa prezentă, vânzându-ne talentele și tot ce avem mai scump lumii, în schimbul unor ani de falsă siguranță. Dar prin însuși actul acesta, noi ne **piedem** viața, adică lăsăm să ne scape adevăratul scop al **vieții** și plăcerea profund spirituală care însoțește o asemenea viață. Pe de altă parte, putem să ne **piedem** viața din pricina Mântuitorului. Oamenii vor crede despre noi că suntem nebuni, dacă aruncăm în vânt ambițiile noastre egoiste, dacă căutăm mai întâi împărăția lui Dumnezeu și neprihănirea Lui. Dar această viață de renunțare este singurul trai cu adevărat autentic și vrednic de trăit. El este însoțit de o bucurie și o sfințită trăire fără grijă, de o satisfacție lăuntrică pro-

fundă, care întrece orice imaginație.

9:25 Stând de vorbă cu cei doisprezece, Mântuitorul Și-a dat seama că dorința de agonișire a bunurilor materiale ar putea fi o piedică serioasă în calea unei predări depline. Și astfel, El a spus, de fapt: „Să presupunem că ai putea aduna tot aurul și argintul din **lumea întregă**, că ai putea poseda toate proprietățile funciare și averile posibile, toate acțiunile și obligațiunile de la bursă – cu un cuvânt, tot ce este de valoare materială – și să presupunem că, în efortul tău febril de a agonisi toate acestea, ai pierde adevăratul scop al vieții, la ce ți-ar folosi toate cele adunate? Le-ai avea în stăpânire doar pentru puțin timp, după care te-ai despărți de ele pe veci. Ar fi o cumplită nebulie să-ți vinzi singura viață scurtă ce ți s-a dat pentru câteva jucării prăfuite“.

9:26 O altă piedică în calea unei predări totale față de Cristos este frica de ocară, de batjocură, teama de a fi făcut de rușine. Este cu totul irațional ca o creatură să se rușineze de Creatorul ei; e de neconceput ca un păcătos să-i fie rușine de Mântuitorul său. Și totuși, care din noi este fără vină la acest capitol? Domnul a recunoscut posibilitatea ca noi să ne temem de a fi rușinați și, prin urmare, ne-a avertizat solemn cu privire la acest pericol. Dacă evităm rușinea și ocara oamenilor, fiind creștini de formă, care se iau după cei mulți, care merg după turmă, **Fiul Omului Se va rușina și El de noi când va veni în slava Lui și în slava Tatălui Său, și în slava sfinților îngeri**. El a subliniat slava tripartită a Venirii Lui a Doua Oară, ca și când ar fi dorit să spună că orice rușine și ocară pe care le-am putea suferi pentru El acum vor fi insignifiante când Se va arăta El în glorie, iar cei ce Îl tăgăduiesc acum vor fi rușinați.

9:27 Menționarea slavei Sale în acest punct formează veriga de legătură cu ceea ce urmează. Acum Domnul prezice că **unii** din ucenicii care **stăteau** acolo aveau să vadă **împărăția lui Dumnezeu** înainte de a muri. Cuvintele Sale își găsesc împlinirea în versetele 28-36, în cele petrecute pe Muntele Schimbării la Față. Ucenicii implicați au fost Petru, Iacov și Ioan. Pe Munte ei au văzut o anticipare a ceea ce va fi atunci când Domnul Isus Își va stabili împărăția pe pământ. Petru precizează acest lucru în a doua sa epistolă:

Căci v-am făcut cunoscut puterea și venirea Domnului nostru Isus Cristos, nu urmărind niște basme meștesugit alcătuite, ci ca unii care am

văzut noi înșine, cu ochii noștri, măreția Lui. Căci El a primit de la Dumnezeu Tatăl cinste și slavă, atunci când din slava minunată s-a auzit un glas care Îi zicea: „Acesta este Fiul Meu preaiubit, în care Îmi găsesc desfătarea“. Și noi înșine am auzit acest glas venind din cer, fiind cu El pe muntele sfânt. (2 Pet. 1:16-18).

Observați continuitatea învățăturilor Domnului din acest pasaj. Doar cu puțin timp înainte El anunțase că va fi în curând respins, că va suferi și că va muri. El i-a chemat pe ucenicii Săi să-L urmeze printr-o viață de lepădare de sine, de suferință și de jertfire. Acum El spune, de fapt: „Dar să nu uitați că dacă veți suferi cu Mine, veți și domni cu Mine. Dincolo de cruce este gloria. Răsplata viitoare este cu mult, nespuse de mult mai mare decât prețul pe care trebuie să-l plătești acum“.

S. Schimbarea la față a Fiului Omului (9:28-36)

9:28, 29 **Cam la opt zile** după aceea, Isus **i-a luat cu El pe Petru, Ioan și pe Iacov** și s-a suit pe un **munte** să Se roage. Nu se cunoaște poziția geografică a acestui munte, deși o posibilitate ar fi falnicul Munte Hermon, cu vârful acoperit de zăpadă. Pe când Se ruga Domnul, **înfățișarea** exterioară a feței Sale a început să se schimbe. Iată un adevăr surprinzător: una din schimbările pe care le produce rugăciunea este cea a înfățișării feței. **Fața Sa** strălucea puternic, **iar hainele Sale** erau de un alb strălucitor. După cum am menționat mai sus, aceasta a prefigurat gloria de care va avea parte când va veni împărăția Sa. Pe când S-a aflat aici pe pământ, gloria Lui a fost, de obicei, acoperită de trupul Său de carne. Dar în timpul Mileniului, gloria Sa va fi descoperită în toată splendoarea sa. Îl vom vedea în toată splendoarea și maiestatea Sa, după cum se exprimă profesorul W. H. Rogers:

În schimbarea Sa la față, avem în miniatură toate trăsăturile pertinente ale viitoarei împărății. Îl vedem pe Domnul îmbrăcat în slavă, și nu în zdrențele umilirii. Îl privim pe Moise, în starea sa glorificată, pe reprezentantul celor născuți din nou, care au intrat în împărăție prin intermediul morții. Îl observăm pe Ilie, înconjurat de slavă, reprezentantul celor răscumpărați care au intrat în împărăție prin strămutare. Apoi sunt cei trei ucenici, Petru, Iacov și Ioan, care nu sunt proslăviți, ei fiind reprezentanții Israelului în carne, în timpul Mileniului. Apoi e mulțimea de la poalele muntelui, care reprezintă

națiunile ce vor fi introduse în împărăție după inaugurarea ei.²⁸

9:30, 31 Moise și Ilie au stat de vorbă cu Isus despre **plecarea** (sau „ieșirea“ – textual: *exodul*) **Lui, pe care avea s-o realizeze la Ierusalim.** Observați, de asemenea, că moartea Sa este numită aici o realizare. Trebuie remarcat, de asemenea, că moartea este descrisă pur și simplu ca un *exod* – nu o încetare a existenței, ci o plecare de la un loc la altul.

9:32, 33 Ucenicii dormeau, pe când se întâmplau toate acestea. Iată ce spune episcopul Ryle:

A se observa că aceiași ucenici care au dormit aici, în timpul viziunii gloriei, au fost găsiți dormind și în timpul agoniei din grădina Ghetsimani. Carnea și sângele trebuie cu adevărat să fie schimbate, înainte de a putea intra în cer. Sărmanele noastre trupuri pământești nu-L pot privi pe Cristos nici în timpul încercării Sale, nici nu pot rămâne treze cu El în proslăvirea Sa. Constituția noastră fizică trebuie să fie modificată substanțial, înainte de a ne putea bucura cu adevărat de cer.²⁹

Când s-au trezit de-a binelea, au văzut strălucirea slavei lui Cristos. În efortul de a păstra caracterul sacru al acestei ocazii, **Petru** a propus să ridice **trei corturi** (sau colibe) unu în onoarea lui Isus, **unu** în onoarea lui **Moise** și unu în onoarea lui **Ilie**. Dar ideea sa era bazată pe râvnă fără pricepere.

9:34-36 Glasul lui Dumnezeu **s-a auzit** din norul care îi acoperea, recunoscându-L pe Isus ca **Fiul Său preaiubit** și spunându-le să **asculte** ce le spune și **să-I** fie supuși. De îndată ce nu s-a mai auzit **glasul**, Moise și Ilie au dispărut. Nu mai era acolo cu ei decât Isus. Așa va fi și în împărăție. El va avea preeminența în toate lucrurile. El nu va împărți cu nimeni slava Sa.

Plecând de acolo, ucenicii au fost atât de uluiți, încât nu au discutat evenimentul cu ceilalți ucenici.

T. Vindecarea unui îndrăcit (9:37-43a)

9:37-39 De pe muntele slavei, Isus și cu ucenicii s-au întors **a doua zi** în valea nevoilor umane. Viața își are clipele de exaltare spirituală, dar Dumnezeu le echilibrează cu rutina zilnică de trudă și consum. Din **mulțimea** care **L-a întâmpinat** a pășit în față un tată îndurerat, care s-a rugat de Isus să-i vindece

fiul posedat de demon. Era **singurul său copil** și, cum era de așteptat, bucuria inimii lui. Ce negrăită durere va fi avut acest tată să-și vadă fiul înțeleștat în aceste convulsii demonice! Aceste crize se declanșau dintr-o dată, fără nici o prevenire. Tânărul striga cu glas tare și apoi făcea spume la gură. Numai după o luptă cumplită pleca demonul, lăsându-l pe băiat plin de răni.

9:40 Tatăl le ceruse anterior ajutor **ucenicilor**, dar aceștia au fost neputincioși. De ce nu au putut ucenicii să-l ajute pe băiat? Poate că ajunseseră în acest punct să-și desfășoare slujba cu un anumit grad de detașare profesională. Sau poate credeau că puteau conta pe o slujire plină de Duhul, fără ca ei să trebuiască să facă un permanent exercițiu spiritual. Poate că lua lucrurile de-a gata, fără să le aprecieze la justa lor valoare.

9:41 Domnul **Isus** a fost întristat de întreg spectacolul. Fără să numească pe nimeni în particular, El a spus: **„O, generație necredincioasă și perversă“**. Aceste cuvinte au fost adresate fie ucenicilor, fie mulțimii, fie tatălui, fie tuturor acestor categorii de oameni. Cu toții erau atât de neputincioși în fața nevoii umane, în pofida faptului că puteau să se racordeze la resursele Sale infinite de putere. **Cât** mai trebuia să **stea** El cu ei și să-i suporte? Apoi i-a spus tatălui: **„Adu-ți fiul aici!“**

9:42, 43a Pe când **venea încă** băiatul spre Isus, a fost cuprins de **demon** și aruncat la pământ cu violență. Dar Isus nu s-a mirat de această manifestare de putere a unui duh rău; necredința oamenilor a fost aceea care îl împiedica să lucreze, mai degrabă decât puterea demonismului. El a izgonit apoi **duhul necurat, l-a vindecat pe copil și l-a redat tatălui** său. Oamenii au fost **cuprinși de uimire** și au recunoscut că Dumnezeu a făcut o minune în mijlocul lor. Ei au văzut în miracol o manifestare a **maiestății lui Dumnezeu**.

U. Fiul Omului își prezice moartea și învierea (9:43b-45)

9:43b, 44 Ucenicii puteau fi înclinați să creadă că Învățătorul va continua să facă minuni până când întreaga națiune îl va aclama ca Rege. Dar pentru a le scoate această idee din cap, Domnul le-a amintit din nou că **Fiul Omului** trebuia să fie **trădat în mâinile oamenilor**, adică să fie ucis.

9:45 De ce **nu au înțeles** ei această precizare? Pur și simplu pentru că au alunecat din nou în modul de a-L privi pe Mesia ca

pe un erou popular. Conform gândirii lor, moartea Lui avea să însemne înfrângerea cauzei. Speranțele lor pământești erau atât de puternice, încât nu mai erau în stare să îmbrățișeze nici o altă opinie contrară. Nu Dumnezeu ascundea adevărul de ei, ci adevărul era ascuns din cauza propriului lor refuz încăpățânat de a crede. Lor **le era chiar teamă să ceară** o clarificare – ca nu cumva aceasta să le confirme temerile!

V. Adevărata măreție în împărăție (9:46-48)

9:46 Ucenicii nu numai că se așteptau ca împărăția să fie inaugurată din clipă în clipă, ci aspirau să ocupe poziții de prestigiu în cadrul ei. Deja au început să se certe între ei pentru a stabili care **va fi cel mai mare**.

9:47, 48 Știind ce întrebare îi frământa, **Isus** a luat **un copilaș** lângă El și a explicat că oricine primește **un copilaș** în numele Lui Îl primește pe El. La prima vedere, asta nu pare să aibă vreo legătură cu întrebarea despre cine este cel mai mare dintre ucenici. Dar deși nu e evidentă, legătura pare să fie următoarea: adevărata măreție se poate vedea din grija plină de abnegație pe care o manifestă cineva pentru cei mici, pentru cei neajutorați, pentru cei pe lângă care lumea trece fără să-i bage în seamă. Astfel când Isus a spus că „**cei mai mici dintre voi vor fi mari**“, El S-a referit la cel care s-a smerit pe sine până într-acolo încât să se asocieze cu credincioși lipsiți de prestanță, nesemnificativi și chiar disprețuiți.

În Matei 18:4, Domnul a spus că cel mai mare în împărăția cerurilor este cel care se smerește asemenea unui copil. Aici, la Luca, problema care se pune este aceea de a te identifica cu cei mai umili dintre copiii lui Dumnezeu. În ambele cazuri, se cere să ocupi un loc smerit, așa cum a făcut Mântuitorul.

W. Fiul Omului interzice sectarismul

(9:49, 50)

9:49 Acest incident pare să ilustreze comportarea de care Domnul tocmai le spusese ucenicilor să se ferească. Ei dăduseră peste unul **care scotea demoni în numele lui Isus**. Ucenicii i-au **interzis** să facă acest lucru, pentru simplul motiv că el nu făcea parte din adepții lor. Cu alte cuvinte, ei refuzaseră să primească un copil al Domnului în Numele Său. Aici s-au dovedit sectari și înguști. Ei trebuia să se bucure că demonul a fost scos afară din om. Niciodată nu trebuia să fie geloși pe vreun om sau grup de oameni pen-

tru faptul că au scos mai mulți demoni decât ei. Fiecare ucenic are datoria să se păzească de această tendință de exclusivism – de a monopoliza puterea spirituală și prestigiul care decurge din ea.

9:50 „**Nu-l opriți**“, i-a răspuns **Isus**, „**fiindcă cine nu este împotriva voastră este pentru voi**“. Dar față de Persoana și lucrarea lui Cristos, nu poate exista neutralitate. Dacă oamenii nu sunt pentru Cristos, ei vor fi împotriva Lui. Când e vorba însă despre slujirea creștină, iată ce spune A. L. Williams:

Creștinii serioși trebuie să nu uite că atunci când cei din afară fac ceva în Numele lui Cristos, acest lucru, în mare, va promova cauza Lui... Răspunsul Domnului a presupus un adevăr profund și cuprinzător. Nici o societate, oricât de sfântă ar fi, nu ar putea pretinde că posedă în exclusivitate puterile Divine indisolubil legate de o autentică și fidelă folosire a Numelui Său.³⁰

VII. CREȘTEREA OPOZIȚIEI FAȚĂ DE FIUL OMULUI (9:51–11:54)

A. Samaria Îl respinge pe Fiul Omului (9:51-56)

9:51 Se apropia timpul înălțării lui Isus la cer. El știa bine acest lucru. El știa, de asemenea, că până acolo trebuia să urmeze mai întâi crucea și astfel a pornit cu hotărâre spre Ierusalim și tot ce-L aștepta acolo.

9:52, 53 Un sat samaritan situat pe ruta Sa s-a dovedit neospitalier Fiului lui Dumnezeu. Oamenii știau că El Se duce la Ierusalim. Or, pentru ei acesta a constituit un motiv suficient pentru a-I refuza accesul. Se știe că între samariteni și iudei existau sentimente de ură neîmpăcată. Spiritul lor sectar, atitudinea lor segregacionistă, aroganța lor rasială – acestea au fost cauzele care i-au împiedicat să-L primească pe Domnul Slavei.

9:54-56 **Iacob și Ioan** au fost atât de indignați de această lipsă de omenie încât s-au oferit să cheme **foc din cer**, ca să-i distrugă pe acești răufăcători! Isus însă i-a mustrat îndată. El **nu a venit să nimicească viețile oamenilor, ci să le salveze**. Acesta era anul de îndurare al Domnului, și nu ziua răzbunării Dumnezeului nostru. Ei ar fi trebuit să fie pătrunși de har, și nu de un spirit de răzbunare.

B. Piedici în calea uceniciei (9:57-62)

9:57 În aceste versete, întâlnim trei din principalele piedici în calea unei ucenicii adevă-

rate, pomite din inimă. Primul om era convins că dorește să-L **urmeze** pe Isus oriunde. El nu a așteptat să fie chemat, ci, impulsiv, s-a oferit singur să vină. El era plin de încredere de sine, de râvnă fără pricepere, fără să se fi gândit mai întâi cât îl va costa acest act. El nu cunoștea sensul cuvintelor pe care le-a rostit.

9:58 La început, răspunsul lui Isus nu pare să fie legat de oferta omului. În realitate, între cele două există o puternică legătură. **Isus** a spus, de fapt: „Îți dai tu seama ce înseamnă să Mă urmezi pe Mine? Înseamnă să renunți la orice confort în viață. Eu nu am nici măcar o locuință proprie. Pământul nu-Mi oferă nici o odihnă. **Vulpile și păsările** au mai multă tihnă și siguranță decât am Eu. Prin urmare, ești tu dispus să Mă urmezi, chiar dacă prin aceasta va trebui să renunți la toate lucrurile pe care majoritatea oamenilor le consideră dreptul lor inalienabil?” Când citim că **Fiul Omului nu are unde-și pleca capul**, suntem înclinați să-L compătimim. Un comentator a remarcat următoarele: „El n-are nevoie de compasiunea noastră. Mai degrabă, tu ești de compătimuit, dacă ești proprietarul unei case care te reține, atunci când Cristos ar vrea să fii pe înălțimile lumii“. Nu ni se spune ce s-a mai întâmplat cu omul acesta după aceea. Presupunem că n-a fost dispus să renunțe la confortul și plăcerile vieții, pentru a-L urma pe Fiul lui Dumnezeu.

9:59 Al doilea om a auzit chemarea pe care i-o făcea Cristos de **a-L urma**. El era dispus, într-un fel, dar mai întâi voia să facă altceva. El voia să **meargă și să-și îngroape tatăl**. Observați ce spune el: „**Doamne**, lasă-mă **mai întâi** să mă duc“. Cu alte cuvinte, „**Doamne... mai întâi** eu.“. El i S-a adresat lui Isus cu titlul „Doamne“, dar, în realitate, și-a pus pe planul întâi dorințele și interesele sale personale. Cuvintele „Doamne“ și „mai întâi eu“ sunt diametral opuse. Trebuie să facem o alegere: ori Domnul, ori persoana noastră. Dacă **tatăl** lui murise deja sau dacă fiul său intenționa să aștepte acasă până când acesta va muri, nu are importanță. Ceea ce contează este că El a permis unui lucru să ocupe locul întâi în viața sa, în defavoarea chemării lui Cristos. Este absolut legitim și justificat să dăm dovadă de respect pentru un tată decedat sau aflat pe moarte, dar atunci când permitem unei persoane sau lucru să rivalizeze cu Cristos, acest lucru devine negreșit un păcat. Omul din text avea altceva de făcut – avea de rezolvat o problemă, am putea spune – numai că această

problemă l-a abătut de la cărarea unei ucenicii fără rezerve.

9:60 Domnul a muștră această duplicitate, cu cuvintele: „**Lasă morții să-și îngroape morții, iar tu du-te și predică împărăția lui Dumnezeu**“. Cei morți spiritual pot să-i îngroape pe cei morți fizic, dar ei nu pot predica Evanghelia. Ucenicii nu trebuie să acorde prioritate acelor sarcini pe care și cei nemântuiți le pot îndeplini la fel de bine ca și creștinii. Credinciosul trebuie să se asigure că va fi indispensabil în privința scopului principal al vieții sale. Principala sa ocupație trebuie să fie aceea de a promova cauza lui Cristos pe pământ.

9:61 Al treilea om domic să fie ucenic se aseamănă cu primul, prin aceea că s-a oferit singur să-L **urmeze** pe Cristos. El se aseamănă și cu al doilea, prin faptul că a rostit contradicția: „**Doamne... mai întâi eu**“. Adică **mai întâi** a voit să se ducă să-și ia rămas bun de la familie. În sine, cererea era rezonabilă și adecvată, dar chiar și activitățile de obște ale vieții pot fi greșite, atunci când sunt așezate mai presus de ascultarea imediată și fără murmur de Domnul.

9:62 **Isus** i-a spus că oricine a **pus mâna pe plugul** uceniciei nu mai are voie să se uite în urmă;³¹ în caz contrar, nu este vrednic de **împărăția lui Dumnezeu**. Adepții lui Cristos nu sunt plămădiți din aluat sovăielnic; nu sunt oameni care umblă cu jumătăți de măsură sau care visează cu ochii deschiși ori se complac în sentimentalisme. Nici un fel de considerente de familie sau prieteni – oricât de îndreptățite ar fi acestea în sine – nu au voie să-i abată pe ucenici de la totala lor predare pentru Domnul. Expresia „**nevrednic pentru împărăție**“ nu se referă la mântuire, ci la slujire. Nu se pune problema intrării în împărăție, ci a slujirii în împărăție, după ce am intrat în ea. Vrednicia noastră de a intra în împărăție rezidă numai și numai în Persoana și lucrarea Domnului Isus. Ea ni se acordă prin credința în El.

Și astfel avem trei piedici în calea uceniciei, așa cum sunt ele exemplificate în cei trei oameni de care ne-am ocupat:

1. Conforturi materiale.
2. Un loc de muncă sau o ocupație.
3. Familia și prietenii.

Cristos trebuie să domnească în inima noastră fără nici un alt pretendent la tronul din ea. Toate celelalte pasiuni și loialități trebuie să ocupe un loc secundar.

C. Trimiterea celor șaptezeci (10:1-16)

10:1-12 Este singurul loc din Evanghelii în care Domnul îi trimite pe cei șaptezeci³² de ucenici. E un caz similar cu trimiterea celor doisprezece de la Matei 10. Dar acolo ucenicii sunt trimiși în regiunile din nord, în vreme ce cei șaptezeci sunt trimiși în sud, urmând traseul de-a lungul căruia se deplasa Domnul spre Ierusalim. Misiunea aceasta părea destinată pregătirii căii pentru Domnul în călătoria Sa de la Cezareea lui Filip, din nord, prin Galileea și Samaria, traversând apoi Iordanul, mergând spre sud, prin Perea, și traversând din nou Iordanul, pentru a ajunge la Ierusalim.

Deși misiunea și funcția deținute de ucenici au fost doar temporare, totuși instrucțiunile Domnului nostru către acești oameni sugerează multe principii de viață, care se aplică la creștinii din toate veacurile.

Unele din principii pot fi rezumate în felul următor:

1. El i-a trimis doi câte doi (v. 1). Asta sugerează o mărturie competentă. „Prin gura a doi sau trei martori va fi statornicit orice cuvânt“ (2 Cor. 13:1).

2. Slujitorul Domnului trebuie să se roage încontinuu ca Domnul să scoată **lucrători la secerișul Lui** (v. 2). Nevoia este întotdeauna mai mare decât disponibilitatea lucrătorilor. Când ne rugăm pentru lucrători, trebuie, evident, să fim gata să ieșim noi înșine la lucru! Observați ordinea: rugați-vă (v. 2) și mergeți (v. 3).

3. Ucenicii lui Isus sunt trimiși într-un mediu ostil (v. 3). Ei sunt, după aparențele exterioare, ca niște **miei în mijlocul lupilor**. Ei nu se pot aștepta să fie tratați regește de către lume, ci, mai degrabă, să fie persecutați și chiar omorâți.

4. Considerente de confort personal nu au ce căuta în comportarea lor (v. 4a). „**Să nu luați cu voi nici pungă, nici traistă, nici sandale**“. Termenul **pungă** se referă la rezerve financiare. **Traista** sugerează rezerve de alimente. **Sandalele** se referă la o pereche de rezervă, fie la încălțăminte confortabilă. Toate trei elementele relevă sărăcia care, deși în termeni materiali denotă că persoana respectivă nu are nimic, în realitate, posedă toate lucrurile, fiind o sărăcie care îi face pe mulți bogăți (2 Corinteni 6:10).

5. „**Să nu salutați pe nimeni pe drum**“ (v. 4b). Slujitorii lui Cristos nu trebuie să irosească timpul lor prețios, cu formule lungi, ceremoniale de binețe, cum este obiceiul în Orient.

Deși ei trebuie, evident, să fie amabili și manierați, ei au însă datoria să folosească timpul în scopul glorioasei vestiri a Evangheliei, mai degrabă decât în vorbe fără rost. Nu este timp pentru întârzieri nejustificate.

6. Ei trebuie să primească ospitalitatea oriunde li se oferă (v. 5, 6). Dacă salutul lor inițial este primit favorabil, atunci gazda este **un fiu al păcii**. Este un om pe care îl caracterizează **pacea** și care primește mesajul păcii. Dacă ucenicii sunt respinși, să nu se lase descurajați! Pacea lor **se va întoarce** iarăși la ei, adică, nu s-a irosit nimic, nu s-a înregistrat nici o pierdere, căci alții o vor primi.

7. Ucenicii trebuie **să rămână în aceeași casă** care le-a oferit la început ospitalitate (v. 7). A se muta **din casă în casă** ar risca să-i înfățișeze în postura unora care umblă după cea mai confortabilă cazare, când, în realitate, ei ar trebui să trăiască o viață simplă de mulțumire.

8. Ei nu trebuie să ezite să mănânce orice hrană sau să bea orice băutură ce li se oferă (v. 7). Ca slujitori ai Domnului, li se cuvine să fie întreținuți.

9. Orașele și târgurile ocupă o poziție fie favorabilă, fie potrivnică Domnului, exact așa cum se întâmplă și cu persoanele individuale (v. 8, 9). Dacă oamenii dintr-un ținut sunt receptivi la mesajul vestit, ucenicii trebuie să predice în acel loc, să accepte ospitalitatea oferită și să aducă aceluia oraș binecuvântările Evangheliei. Slujitorii lui Cristos trebuie **să mănânce ce li se pune înainte**, adică să nu fie mofturoși în privința mâncării sau să producă deranj în casa respectivă. La urma urmelor, nu hrana este lucrul cel mai important din viața lor. Orașele care îi primesc pe solii Domnului încă au parte de vindecarea locuitorilor lor, bolnavi de păcat. De asemenea, Regele Se apropie **foarte mult** de ei (v. 9).

10. Un oraș s-ar putea să respingă Evanghelia și apoi să i se ia privilegiul de a mai auzi Evanghelia (v. 10-12). Vine o vreme, în relațiile lui Dumnezeu cu oamenii, când mesajul este auzit pentru ultima oară. Oamenii nu au voie să se joace cu Evanghelia, deoarece aceasta s-ar putea să fie retrasă pe veci. Lumina va fi retrasă de la cei care o resping. Orașele și satele care au avut privilegiul de a auzi vestea bună, dar au refuzat-o, vor fi judecate mai aspru decât **Sodoma**. Cu cât este mai mare privilegiul, cu atât mai mare este și responsabilitatea!

10:13, 14 Rostind aceste cuvinte, Isus Și-a

adus aminte de trei orașe din Galileea ce fuseseră mai privilegiate decât toate. Locuitorii acestor orașe Îl văzuseră pe Domnul săvârșind mărețele Sale minuni, pe străzile lor. Cu toate acestea, ei L-au respins. Dacă minunile pe care le-a făcut El în **Horazin** și în **Betsaida... ar fi fost făcute în Tir și Sidon**, străvechile cetăți de pe coasta Mării Mediterane s-ar fi pocăit din toată inima. Întrucât cetățile din Galileea au rămas indiferente în fața lucrărilor săvârșite de Isus în mijlocul lor, judecata care se va abate peste ele va fi mai severă decât aceea care a venit peste **Tir și Sidon**. Istoria confirmă faptul că distrugerea Horazinului și a Betsaidei a fost atât de profundă încât astăzi nici locul unde au existat nu li se mai cunoaște.

10:15 Capernaum a devenit orașul adoptiv al lui Isus, după ce S-a mutat din Nazaret. Orașul a **fost înălțat până la cer** în privința privilegiului acordat. Dar **Capernaumul** și-a disprețuit Cetățeanul său cel mai de vază și a pierdut prilejul oferit. Prin urmare, va fi judecat, fiind **coborât până în Hades**.

10:16 Isus Și-a încheiat seria de instrucțiuni oferite celor șaptezeci, amintindu-le că sunt ambasadorii Săi. Cine îi respingea pe ei Îl respingea, de fapt, pe El. Iar cine Îl respinge pe El Îl respinge pe Dumnezeu, Tatăl. Iată ce spune Ryle aici:

Probabil nu există cuvinte mai solemne în tot Noul Testament decât cele din pasajul alăturat, din care să reiasă înalta demnitate pe care o implică slujba de slujitor al lui Dumnezeu și vestitor al Cuvântului lui Dumnezeu, precum și culpabilitatea pe care și-o asumă cei ce refuză să asculte mesajul vestit de el. Să nu uităm că aceste cuvinte sunt adresate nu celor doisprezece apostoli, ci celor șaptezeci de ucenici, ale căror nume și evoluție ulterioară ne sunt total necunoscute. Scott face afirmația: „A respinge un ambasador sau a-l trata cu dispreț constituie un afront adus prințului care l-a împuternicit și trimis, a cărui autoritate acest ambasador o reprezintă. Apostolii și cei șaptezeci de ucenici erau ambasadorii și reprezentanții lui Cristos; iar cei care i-au respins și i-au disprețuit L-au respins și disprețuit pe El”.³³

D. Întoarcerea celor șaptezeci (10:17-24)

10:17, 18 Întorcându-se din misiunea lor, **cei șaptezeci** au fost încântați de faptul că **până și demonii** le sunt **supuși**. Răspunsul lui Isus poate fi înțeles în două moduri: Mai întâi,

ar putea însemna că El a văzut în succesul lor o anticipare a căderii viitoare a lui **Satan... ca un fulger din cer**. Jamieson, Fausset și Brown parafrazează cuvintele Sale:

Am mers pe urmele voastre, în misiunea pe care ați desfășurat-o și am urmărit izbânzile de care ați avut parte. În timp ce voi vă minunați de faptul că demonii vă sunt supuși, în Numele Meu, în fața ochilor Mei s-a deschis un spectacol și mai măreț: cu iuțea fulgerului, care se abate din cer pe pământ, l-am văzut pe Satan căzând din cer.

Această cădere a Satanei nu a avut încă loc pe scara timpului. El va fi aruncat din cer de Mihail și de îngerii săi (Apo. 12:7-9). Lucrul acesta va avea loc în timpul Marii Strămtorări, înaintea glorioasei reveniri a lui Cristos pe pământ, ca să domnească.

O a doua interpretare posibilă a cuvintelor lui Isus este aceea a unui avertisment împotriva mândriei. Este ca și cum El ar spune: „Da, sunteți încântați peste măsură de faptul că până și demonii vă sunt supuși. Nu uitați însă că mândria este păcatul care stă la originea tuturor păcatelor. Mândria este aceea care a dus la căderea lui Lucifer și izgonirea sa din cer. Feriți-vă de această primejdie!”

10:19 Domnul le dăduse ucenicilor Săi **autoritate** împotriva forțelor răului. Lor li s-a acordat imunitate de orice vătămare, pe timpul misiunii lor. Și tot așa se întâmplă cu toți slujitorii lui Dumnezeu: și ei sunt protejați.

10:20 Nu de puterea pe care o aveau asupra **duhurilor** trebuia să se bucure ei, ci de propria lor mântuire. Aici este singurul loc din Scriptură în care Domnul le-a spus ucenicilor Săi să nu se bucure. Există pericole ascunse în succesul înregistrat în slujirea creștină, pe când faptul că **numele noastre sunt scrise în cer** ne amintește de datoria infinit de mare pe care o avem față de Dumnezeu și Fiul Său. Nu există însă nici un pericol în a ne bucura prea mult pentru mântuirea căpătată prin har.

10:21 Fiind respins de masa mare de oameni, **Isus** a privit la adepții Săi umili și **S-a bucurat în Duhul**, mulțumindu-I **Tatălui** pentru înțelepciunea Sa nespus de mare. Cei șaptezeci nu erau **înțelepții și pricepuții** acestei lumi. Nu erau intelectuali sau oameni învățați. Erau doar niște **prunci!** Dar erau prunci pătrunși de credință, devotament și ascultare până în murmur. Intelectualii erau prea înțelepți, prea știutori, prea deștepți ca să mai poată

beneficia pe plan spiritual. Mândria lor le-a închis ochii să nu vadă adevărata valoare a preaiubitului Fiul al lui Dumnezeu. Tocmai prin prunci poate lucra Dumnezeu cel mai eficace. Domnul nostru S-a bucurat de toți cei pe care Tatăl I i-a dat și de succesul inițial al celor șaptezeci, prin care se prefigura căderea ulterioară a Satanei.

10:22 Toate lucrurile au fost **date** Fiului **de Tatăl** Său – fie că e vorba de lucruri din cer, fie de pe pământ sau de sub pământ. Dumnezeu a așezat întregul univers sub autoritatea Fiului Său. **Nimeni nu știe cine este Fiul decât Tatăl.** Întruparea este învăluită într-un mister pe care numai **Tatăl** îl poate pătrunde. Cum a putut Dumnezeu să devină Om și să locuiască într-un trup omenesc – asta întreține orice pricepere a creaturii. Nimeni nu știe **cine este Tatăl decât Fiul și cel căruia vrea Fiul să I-L descopere.** Și Dumnezeu este mai presus de priceperea omenească. Fiul Îl cunoaște perfect, iar Fiul L-a descoperit celor slabi, umili și disprețuiți, care cred în El (I Cor. 1:26-29). Cei care L-au văzut pe Fiul L-au văzut pe Tatăl. Singurul Fiul născut care este în sânul Tatălui L-a făcut pe deplin cunoscut pe Tatăl (Ioan 1:18).

Kelly spune: „Fiul Îl descoperă pe Tatăl; dar mintea omului se face țândări, ori de câte ori încearcă să elucideze tainele de nepătruns ale slavei personale a lui Cristos“.

10:23, 24 În particular, Domnul le-a spus **ucenicilor** că ei trăiau într-o epocă de privilegiu fără precedent. **Profeții și regii** din Vechiul Testament au **dorit** să vadă zilele lui Mesia, dar **nu le-au văzut.** Domnul Isus afirmă aici că El este Cel spre Care erau îndreptate privirile profetilor din Vechiul Testament – Mesia. Ucenicii au avut privilegiul nespuse de mare de a **vedea** minunile și de a **auzi** învățătura predată de Nădejdea Israelului.

E. Învățătorul legii și bunul samaritean (10:25-37)

10:25 Întrebarea pusă de învățătorul legii, expert în învățăturile Legii lui Moise, nu a fost, probabil, sinceră. El încerca să-L prindă pe Mântuitorul în viclesugul lui, să-L pună la încercare. Poate credea că Domnul va repudia legea. Pentru el, Isus nu era decât un **Învățător**, iar **viața veșnică** era ceva care se putea câștiga sau merita.

10:26-28 Domnul a ținut seama de toate acestea, când i-a răspuns. Dacă învățătorul legii s-ar fi smerit și pocăit, Mântuitorul i-ar fi

răspuns mai direct. Dar, în împrejurările date, Isus i-a îndreptat atenția spre **lege.** Ce cerea **legea?** Cereea ca omul să-L **iubească pe Domnul** la modul suprem și pe **aproapele** lui ca pe sine însuși. Isus i-a spus că dacă va face acest lucru, va trăi.

La prima vedere, s-ar părea că Domnul propovăduiește aici principiul mântuirii prin păzirea legii. Dar nu așa stau lucrurile. Dumnezeu niciodată nu a intenționat ca cineva să fie mântuit prin păzirea legii. Cele Zece Porunci au fost date unor oameni care erau deja păcătoși. Scopul legii nu este de a salva de păcat, ci de a produce conștiința cu privire la păcat. Funcția legii este de a-i arăta omului cât de mare și vinovat păcătos este.

Este cu neputință ca omul păcătos să-L iubească pe Dumnezeu **cu toată inima** și pe **aproapele** său ca pe sine însuși. Dacă ar putea face asta de când se naște până moare, nu ar mai avea nevoie de mântuire. N-ar mai fi pierdut. Dar chiar și dacă am admite, prin absurd, că ar putea face acest lucru, răsplata lui ar consta doar dintr-o viață îndelungată pe acest pământ, și nu de viață veșnică, în cer. Atâta timp cât ar trăi o viață lipsită de păcat, ar continua să trăiască. Viața veșnică este doar pentru păcătoșii care își recunosc starea de pierzare, fiind mântuiți prin harul lui Dumnezeu.

Afirmația lui Isus: „**Fă așa și vei trăi!**“ a avut un caracter pur ipotetic. Dacă referirea pe care a făcut-o Domnul la lege ar fi avut efectul scontat asupra expertului juridic, acesta ar fi exclamat: „Dacă asta cere Dumnezeu, atunci sunt pierdut, total neajutorat și lipsit de nădejde. Prin urmare, mă arunc cu totul la picioarele Tale, bizuindu-mă pe dragostea și îndurarea Ta. Salvează-mă, Doamne, prin harul Tău!“

10:29 În loc să procedeze așa, omul a încercat **să se îndreptătească.** Ce l-a determinat s-o facă? În definitiv, nimeni nu l-a acuzat. Inima lui mândră era însă conștientă de faptul că greșise și s-a semețit, refuzând să accepte harul. Și astfel el a întreat: „**Cine este aproapele meu?**“ Aici el a recurs la o tactică diversionistă.

10:30-35 Tocmai ca răspuns la această întrebare a relatat Domnul **Isus** istoria bunului samaritean. Detaliile acestei povestiri sunt bine-cunoscute. Victima jafului (aproape sigur un iudeu) zăcea pe jumătate moartă, pe drumul spre Ierihon. Preotul iudeu și levitul au refuzat să-i dea o mână de ajutor – asta întrucât, probabil, se temeau ca să nu fie și ei jefuiți, dacă

se opreau pe drum. Tocmai **samariteanul** detestat a fost acela care a venit în ajutorul victimei, dându-i mai întâi primele îngrijiri medicale și apoi ducând-o la un han, unde i-a asigurat în continuare îngrijirea. Pentru samariteanul acesta, aproapele său a fost iudeul aflat la strămoșe.

10:36, 37 Apoi Mântuitorul a pus întrebarea inevitabilă: **Care** din acești **trei** s-a dovedit a fi **aproapele** pentru omul căzut în necaz? Evident, cel care **a dat dovadă de îndurare**. Urmează că expertul legii trebuie să facă și el la fel. „Dacă un samaritean s-ar putea dovedi a fi cu adevărat aproapele pentru un iudeu, arătându-și mila față de el, atunci toți oamenii sunt aproapele”.³⁴

Nu ne este prea greu să vedem în preot și în levit imaginea neputinței legii de a-l ajuta pe un păcătos mort. Legea poruncește: „Să-l iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși” dar nu-ți dădea și puterea de a îndeplini această poruncă. Nu ne este greu să-l identificăm pe samaritean și cu Domnul Isus, care S-a coborât la locul unde ne aflăm noi, ne-a salvat de păcate și S-a îngrijit de noi, pentru toată viața, de aici de pe pământ, din cer și din toată veșnicia. Preoții și leviții poate ne vor dezamăgi, dar Bunul Samaritean nu ne va da niciodată motive de deziluzie.

Istoria bunului samaritean a luat o întorsătură neașteptată. A început prin a răspunde la întrebarea: „Cine este aproapele meu?” și a sfârșit prin a pune întrebarea: „Față de cine te dovedești tu a fi aproapele?”

F. Maria și Marta (10:38-42)

10:38-41 Domnul Își îndreaptă acum atenția asupra cuvântului lui Dumnezeu și asupra rugăciunii – cele două extraordinare mijloace prin care putem fi binecuvântați (10:38-11:54).

Maria stătea la picioarele Domnului și asculta cuvintele Lui, în timp ce **Marta** era **împărțită cu multă slujire**, făcând pregătirile necesare pentru Oaspetele Regal. Marta dorea ca **Domnul** s-o mustre pe **sora** ei pentru faptul că n-o ajută, dar Isus a dojenit-o blând pe **Marta** pentru frământarea ei!

10:42 Domnul nostru pune mai mult preț pe adorația noastră față de El, decât pe slujirea noastră, căci în slujirea noastră se pot strecura uneori mândria și îngâmfașea. A fi preocupat cu El – acesta este **singurul lucru care trebuie** – **partea cea bună care nu va fi luată**. „Domnul vrea să ne convertească din Marte în Marii”, comentează C.A. Coates,

„după cum El vrea să ne transforme din experți ai legii în aproapele”.³⁵ Iată ce scrie Charles R. Erdman:

Deși Domnul apreciază tot ceea ce întreprindem pentru El, El știe că primul lucru de care avem nevoie este să stăm la picioarele Lui și să aflăm care e voia Lui; atunci în toate sarcinile pe care le avem de îndeplinit vom fi calmi, plini de pace și bunăvoință, slujirea noastră putând, în sfârșit, să atingă perfecțiunea Mariei, când, într-un cadru ulterior, ea a turnat peste picioarele lui Isus parfumul acela, a cărui mireasmă continuă să umple lumea.³⁶

G. Rugăciunea ucenicilor (11:1-4)

Între capitolele 10 și 11 există un interval pe care îl parcurge evanghelia după Ioan, la capitolele 9:1–10:20.

11:1 Găsim aici încă una din frecvențele referiri pe care le face Luca la viața de rugăciune a Domnului nostru – acțiune care se pretează la scopul ce și l-a propus Luca de a-L înfățișa pe Cristos ca Fiul Omului, Cel care se bizuie mereu pe Dumnezeu, Tatăl Său. Ucenicii au sesizat că rugăciunea era o forță reală și vitală în viața lui Isus și, auzindu-L pe El cum Se roagă, s-au simțit îndemnați să se roage și ei. Și astfel, **unul din ucenicii Lui** L-a rugat să-i **învețe** să se roage. El nu a spus: „Învăță-ne *cum* să ne rugăm”, ci „**Învăță-ne să ne rugăm**”. Dar în felul cum e formulată, cererea cuprinde și faptul de a te ruga, și metoda întrebuintă.

11:2 Modelul de rugăciune pe care li l-a dat Domnul Isus cu acest prilej diferă întrucâtva de așa numita „rugăciune domnească” din evanghelia după Matei. Deosebirile nu sunt lipsite de anumite rosturi și semnificații deosebite. Nici una nu este fără rost.

Mai întâi de toate, Domnul i-a învățat pe ucenici să se adreseze lui Dumnezeu cu termenul de **Tatăl nostru**. Această relație intimă, de familie, era necunoscută credincioșilor din Vechiul Testament. Ea înseamnă că, pur și simplu, credincioșii trebuie să I se adreseze acum lui Dumnezeu ca unui **Tatăl** ceresc iubitor. Apoi suntem învățați să ne rugăm ca **numele** lui Dumnezeu să fie **sfințit**. Aceasta exprimă dorul din inima credinciosului ca Dumnezeu să fie tratat cu toată reverența, preamărit și adorat. În cererea: „**Vie împărăția Ta**” avem rugăciunea ca să vină mai curând ziua în care Dumnezeu să înfrângă forțele răului și, în Persoana lui Cristos, să

domnească la modul suprem asupra **pământului**, unde **voia** Sa se va face **ca în cer**.

11:3 După ce a căutat astfel mai întâi împărăția lui Dumnezeu și neprihănirea Lui, cel care se roagă este învățat să-și facă cunoscute nevoile și dorințele sale. Este introdusă apoi mereu actuala nevoie de hrană – atât fizică, cât și spirituală. Noi trebuie să trăim **zilnic** în dependență de El, recunoscându-L ca sursa oricărui lucru bun care ne parvine în viață.

11:4 Apoi urmează rugăciunea pentru iertarea **păcatelor**, bazată pe faptul că și noi am dat dovadă de un spirit iertător față de alții. Evident, asta nu se referă la iertarea pentru plata păcatelor. Iertarea aceea se bazează pe lucrarea isprăvită a lui Cristos la Calvar și se primește numai prin credință. Dar aici avem de a face cu iertarea părintească sau guvernamentală. După ce suntem mântuiți, Dumnezeu ne tratează ca pe niște copii ai Săi. Dacă descoperă un spirit de împietrire și lipsă de iertare în inimile noastre, El ne disciplinează, până când vom fi rezuși la părtașie cu El. Iertarea aceasta are de a face cu părtașia cu Dumnezeu, mai degrabă decât cu relația noastră față de El.

Rugămintea: „**Și nu ne duce pe noi în ispită**“ le dă probleme unora. Știm că Dumnezeu niciodată nu ispitește pe nimeni la păcat. Dar El ne permite să trecem prin încercări, să fim puși la încercare în viață – și aceste încercări sunt spre binele nostru. Ideea care pare să se desprindă de aici este că noi trebuie să fim mereu conștienți de faptul că suntem predispuși în orice clipă să alunecăm și să cădem în păcat. Trebuie să-L rugăm pe Domnul să ne apere să nu cădem în păcat, chiar dacă noi am dori să cădem în păcat. Trebuie să ne rugăm ca prilejul de a păcătui și dorința de a păcătui să nu coincidă niciodată. Rugăciunea aceasta exprimă o neîncredere sănătoasă în propria noastră capacitate de a ne împotrivi ispitei. Rugăciunea se încheie cu ruga de izbăvire **de cel rău**.³⁷

H. Cele două parabole despre rugăciune (11:5-13)

11:5-8 Continuând pe tema rugăciunii, Domnul a prezentat apoi o ilustrație prin care a dorit să arate că Dumnezeu este dispus să audă și să răspundă la cererile copiilor Săi. Istoria se referă la un om căruia i-a sosit un musafir în **miez de noapte**. Din nefericire, omul nu avea suficientă mâncare la îndemână.

Astfel, s-a dus la un vecin, a bătut la ușa lui și i-a cerut **trei pâini**. La început, vecinul a fost deranjat de faptul că a fost trezit din somn și nu s-a sinchisit să se scoale. Dar la insistențele vecinului, care bătea în ușă și striga încontinuu, s-a ridicat, în cele din urmă, din pat și i-a dat ce i-a cerut.

Aplicând această ilustrație, trebuie să fim atenți să evităm anumite concluzii. Nu înseamnă că Dumnezeu este deranjat de cererile noastre persistente. Și nu se poate trage concluzia că singurul mod în care ni se poate răspunde la rugăciune este acela de a fi persistent.

Ilustrația ne învață însă că dacă un om e dispus să-și ajute prietenul, pentru că acesta îl solicită încontinuu, Dumnezeu este cu *mult* mai dispus să audă strigătele copiilor Săi.

11:9 Ilustrația ne mai învață că nu trebuie să obosim sau să ne descurajăm în viața noastră de rugăciune. „Cere încontinuu caută încontinuu bate încontinuu“.³⁸ Uneori Dumnezeu răspunde la rugăciunile noastre chiar de la prima noastră cerere. Dar în alte cazuri, El ne răspunde doar după ce am cerut de multe ori.

Dumnezeu răspunde la rugăciuni:

Uneori, când inimile sunt slabe,
El dăruiește chiar darurile solicitate de copiii Săi;
Dar adesea credința trebuie să învețe odihna mai profundă,
Să se încreadă în tăcerea lui Dumnezeu când El găsește de cuviință să nu vorbească;
Căci Cel ce Se numește dragoste va trimite ce-i mai bun;
De stelele s-ar stinge sau temelile munților s-ar cutremura,
Dumnezeu încă rămâne fidel promisiunilor sigure pe care le-a făcut. El e tăria noastră!

– M. G. P.

Parabola pare să ne învețe gradele progresive ale stăruinței: a cere, a căuta și a bate.

11:10 Ea ne învață că **oricine cere primește**, și oricine **caută găsește**; oricui **bate** i se va deschide. Este promisiunea că atunci când ne rugăm, Dumnezeu întotdeauna ne dă ceea ce cerem sau ne dă ceva și mai bun decât am cerut. Iar un răspuns negativ la rugăciunea noastră înseamnă că El știe că lucrul cerut de noi nu este bun pentru noi. Refuzând să onoreze cererea noastră El ne dă, astfel, un lucru mult mai bun decât am cerut noi.

11:11, 12 De asemenea învățăm că Dumnezeu nu ne va înșela niciodată, dându-ne o **piatră**, când noi am cerut **pâine**. Pe vremea aceea, pâinea avea forma unei turte, semănând cu o piatră. Dumnezeu nu-și va bate niciodată joc de noi, dându-ne ceva necomestibil, când noi am cerut de mâncare. Dacă cerem **un pește**, El nu ne va da **un șarpe**, adică, un lucru care ne-ar putea distruge. Iar dacă cerem **un ou**, El nu ne va da **o scorpie**, adică ceva care să ne provoace o durere cumplită.

11:13 Un tată omenesc nu dă, în mod obișnuit, daruri rele copiilor săi. El știe să dea **daruri bune copiilor** lui. **Cu cât mai mult Tatăl nostru creșc va da Duhul Sfânt celor care I-L cer.** J. G. Bellet spune: „Este demn de remarcat faptul că darul ales de El ca fiind cel mai necesar pentru noi și pe care El este cel mai dispus să-l dea este Duhul Sfânt“. Când Isus a rostit aceste cuvinte, Duhul Sfânt nu fusese dat încă (Ioan 7:39). Actualmente, noi nu trebuie să ne rugăm să ni se dea Duhul Sfânt ca Persoană, care să locuiască în noi, deoarece El vine să locuiască în noi în clipa convertirii noastre (Ro. 8:9b; Ef. 1:13, 14).

Dar este cu totul nimerit și necesar să ne rugăm pentru **Duhul Sfânt**, în alte privințe. Așa, de pildă, trebuie să ne rugăm ca să ne lăsăm învățați de Duhul Sfânt, apoi să fim călăuziți de Duhul Sfânt, după cum e bine să ne rugăm ca puterea Lui să fie revărsată peste noi în toată slujirea noastră față de Cristos.

Este foarte posibil ca atunci când Isus Și-a învățat ucenicii să-L cerea pe Duhul Sfânt, El s-a referit la *puterea* Duhului care să-i învrednicească să trăiască acea viață de ucenicie diametral opusă principiilor lumii în care trăiau, așa cum o prezentase Domnul în capitolele precedente. La această oră, ei începuseră, probabil, să-și dea seama că era cu neputință ca ei să întrunească cerințele uceniciei, pornind doar de la resursele lor proprii. Evident, gândirea lor era corectă în această privință. **Duhul Sfânt** este puterea care îi dă unui om capacitatea de a trăi viața creștină. Astfel Dumnezeu L-a înfățișat pe Dumnezeu ca fiind dornic să dea această putere celor care I-o cer.

În textul original grec, versetul 13 nu spune că Dumnezeu îl va da pe Duhul Sfânt, ci doar „Duh Sfânt“, deci nearticulat (așa cum apare și în traducerea românească a lui Azimioară, ediția GBV, 1990, pag. 1017, n.tr.). Profesorul H.B. Swete notează că atunci când

este prezent articolul hotărât, acesta se referă la Persoana propriu-zisă a Duhului Sfânt, iar când Numele Său este redat fără articolul hotărât, se referă la darurile Sale sau la modul Său de a opera în folosul nostru. Deci în pasajul de față, rugăciunea nu se referă atât la *Persoana* Duhului Sfânt, cât, mai degrabă, la lucrările pe care le realizează El în folosul nostru, în viața noastră. Această interpretare este sprijinită și de textul paralel de la Matei 7:11, care sună astfel: „cu cât mai mult va da Tatăl vostru, care este în ceruri, *daruri bune* celor care I le cer!“

I. Isus răspunde criticilor Săi (11:14-26)

11:14-16 **Scotând un demon** care făcuse victima să fie mută, Isus a produs o mare senzație în rândurile oamenilor. Deși **mulțimile se minunau**, alții erau tot mai îndârjiți împotriva Domnului. Opoziția a îmbrăcat două forme principale: **unii** L-au acuzat că scoate demonii prin puterea lui **Beelzebul, căpetenia demonilor**. Alții au sugerat că trebuie să facă **un semn din cer**. S-au gândit că poate în felul acesta va infirma spusile adversarilor Săi.

11:17, 18 Acuzația că scoate demoni pentru că ar fi fost posedat de Beelzebul își primește răspunsul în versetele 17-26. Cererii de a face un semn i se răspunde în versetul 29. Mai întâi de toate, Domnul Isus le-a amintit că **orice împărăție dezbinată împotriva ei însăși este distrusă și o casă dezbinată împotriva ei însăși se prăbușește**. Dacă El era o unealtă a Satanei, prin faptul că scoate demoni, asta însemna că **Satan** lupta împotriva propriilor săi supuși. Numai că este ridicol ca cineva să conceapă că diavolul se va opune și va obstructiona propriile sale planuri.

11:19 În al doilea rând, Domnul le-a amintit criticilor Săi că unii din proprii lor concetățeni scoteau chiar atunci duhuri rele. Dacă El săvârșea lucrul acesta prin puterea Satanei, atunci urma că și acești concetățeni ai lor făceau acest lucru cu ajutorul aceleiași puteri. Dar iudeii n-ar fi recunoscut nici în ruptul capului una ca asta. Și totuși, cum puteau ei să nege justetea și forța argumentării lui Isus? Puterea de a scoate demoni venea ori de la Dumnezeu, ori de la Satan. Ori de la Unul, ori de la altul! Nu de la amândoi! Dacă Isus acționa prin puterea Satanei, atunci exorcistiile iudei depindeau de aceeași putere. A-L condamna pe El însemna a se condamna pe ei înșiși!

11:20 Adevărata explicație constă în faptul că Isus scotea **demoni cu degetul lui**

Dumnezeu. Ce a vrut să spună El prin **degetul lui Dumnezeu?** În relatarea acestui incident în evanghelia lui Matei (12:28) citim următoarele: „Dacă Eu scot afară demonii cu Duhul lui Dumnezeu, atunci într-adevăr împărăția lui Dumnezeu a venit peste voi“. Deci conchidem că **degetul lui Dumnezeu** este Duhul lui Dumnezeu. Faptul că Isus scotea demonii prin Duhul lui Dumnezeu era o dovadă puternică a faptului că **împărăția lui Dumnezeu** sosise în mijlocul poporului acelei generații. Împărăția venise în Însăși Persoana Regelui. Însuși faptul că Domnul Isus era prezent acolo, făcând minunile acelea, era o dovadă pozitivă a faptului că Stăpânitorul uns al lui Dumnezeu se ivise deja pe scena istoriei.

11:21, 22 Până în acest punct, Satan fusese **omul cel tare și bine înarmat**, care deținea controlul incontestabil asupra supușilor săi. Cei ce erau posedați de demoni erau ținuți în strânsoarea lui și nu era nimeni care să-i scape din mâna lui. **Averile sale** îi erau **la adăpost** – adică nimeni nu avea puterea de a-i contesta stăpânirea. Domnul Isus a fost **mai tare decât Satan**, biruindu-l și luându-i cu forța armele și împărțind prada luată de la el.

Nici măcar criticii Lui nu au negat faptul că Isus scotea duhuri rele. Dar asta nu putea însemna altceva decât că Satan fusese cucerit, iar victimele sale începeau să fie eliberate. Acesta este înțelesul versetelor de față.

11:23 Atunci Isus a adăugat că **cine nu este** cu El **este împotriva** Lui și oricine **nu adună cu El risipește**. După cum s-a exprimat cineva: „Ori ești pe cale, ori ești *în* cale!“ Am menționat deja contradicția aparentă dintre versetul acesta și 9:50. Când este în joc Persoana și lucrarea lui Cristos, nu poate exista neutralitate. Cine nu este pentru Cristos este împotriva Lui. Dar când e vorba despre slujirea creștină, cei care nu sunt împotriva slujitorilor lui Cristos sunt pentru aceștia. În primul verset, este vorba de mântuire; în al doilea: se pune problema slujirii.

11:24-26 Se pare că Domnul i-a făcut șah mat pe criticii Săi. Ei L-au acuzat că e posedat de demoni. Acum El seamănă națiunea lor cu omul ce fusese temporar vindecat de posesiunea demonică. Acest lucru se aplica la istoria lor. Anterior captivității, națiunea Israel fusese posedată de demonul idolatriei. Dar captivitatea i-a lecut de acel **duh** rău, iar de atunci iudeii nu s-au mai dedat niciodată la idolatrie. Casa lor fusese **curățită și pusă în ordine**, dar ei au refuzat să-L lase pe Domnul

Isus să intre și s-o ia în stăpânire. Prin urmare, El a prezis că într-o zi, **duhul necurat** avea **să ia cu el alte șapte duhuri, mai rele decât el**, iar acestea vor intra și vor locui în casa aceea. Asta se referă la teribila formă de idolatrie pe care poporul evreu o va adopta în timpul Marii Strămtorări, când evreii îl vor considera pe Anticrist drept Dumnezeu (Ioan 5:43), iar pedeapsa care va veni peste ei va fi mai mare decât tot ce-au îndurat până atunci.

Deși această ilustrație se referă în principal la istoria *națională* a Israelului, ea scoate în evidență și insuficiența unei simple pocăințe sau reformări în viața *unei persoane individuale*. Nu este de ajuns să întorci foaia. Trebuie să-L primești pe Domnul Isus Cristos în viața și în inima ta. Altfel, viața este susceptibilă apariției unor forme și mai urâte și mai violente de păcat decât cele în care s-a complăcut persoana aceea înainte.

J. Mai binecuvântat decât Maria (11:27,28)

O anumită femeie a venit **din mulțime** ca să-L preamărească pe Isus cu cuvintele: **„Binecuvântat este pântecul care Te-a născut și sânii la care ai supt!“** Răspunsul Domnului nostru a fost cât se poate de semnificativ. El nu a negat că Maria, mama Lui, a fost binecuvântată, dar a mers mai departe, spunând că și *mai* important este ca cineva să asculte cuvântul lui Dumnezeu și să-l împlinească. Cu alte cuvinte, chiar Fecioara Maria a fost mai binecuvântată prin faptul că a crezut în Cristos și L-a urmat, decât prin faptul că a fost mama Lui. Relația naturală nu este atât de importantă cât cea spirituală. Asta ar trebui să fie un temei suficient care să-i reducă la tăcere pe cei care fac din Maria obiectul adorării lor.

K. Semnul lui Iona (11:29-32)

11:29 În versetul 16, unii Îl ispitiseră pe Domnul Isus, cerându-i un **semn** din cer. Acum El răspunde la cererea respectivă, atribuind-o unei **generații rele**. El Se referea, în esență, la **generația de iudei** care era atunci în viață. Oamenii aceia avuseseră privilegiul nespuse de a se afla în prezența Fiului lui Dumnezeu. Ei auziseră cuvintele Sale și văzuseră minunile Sale. Dar ei nu s-au mulțumit cu atâtă. Ei pretindeau acum că dacă ar putea vedea vreo lucrare măreață, ceva supranatural, venind din cer, atunci ar putea crede în El. Răspunsul Domnului a fost că nu li se va mai da nici un semn, în afară de semnul profetului Iona.

11:30 El S-a referit la propria Sa înviere din morți. Așa cum **Iona** a fost izbăvit de pe mare, după ce stătuse în pântecele balenei trei zile și trei nopți, tot așa Domnul Isus avea să învie din morți, după ce va fi fost în mormânt trei zile și trei nopți. Cu alte cuvinte, ultima minune, care încheia lucrarea Domnului Isus pe pământ, avea să fie învierea Sa. **Iona a devenit un semn pentru niniveni.** Când el s-a dus să predice în această metropolă a Neamurilor, s-a dus ca unul care, cel puțin la figurat, a înviat din morți.

11:31, 32 Regina din Sud, regina Șeba, cea dintre Neamuri, a parcurs o distanță mare **ca să audă înțelepciunea lui Solomon.** Ea nu a văzut nici un singur miracol. Dacă ar fi avut privilegiul de a trăi în zilele Domnului, cu câtă bucurie L-ar fi primit ea! De aceea, ea se va **ridica la judecată** împotriva acelor oameni răi care au avut privilegiul de a vedea lucrările supranaturale ale Domnului Isus și care L-au respins totuși. Unul și **mai mare decât Iona**, și **mai mare decât Solomon** pășise pe scena istoriei umane. Pe când **locuitorii lui Ninive s-au pocăit la predicarea lui Iona**, oamenii din Israel au refuzat să se pocăiască la predicarea **unuia mai mare decât Iona.**

Necredința din zilele noastre ia în derândere istoria lui Iona, atribuindu-i statut de legendă ebraică. Isus a vorbit însă despre Iona ca despre o persoană reală, ce a trăit în istorie, așa cum a vorbit și despre Solomon. Oamenii care susțin că ar crede dacă ar vedea o minune nu au dreptate. **Credința nu se bazează** pe dovezile oferite de simțuri, ci pe cuvântul viu al lui Dumnezeu. Dacă cineva nu crede în cuvântul lui Dumnezeu, nu va crede nici dacă ar învia cineva din morți. Atitudinea celor care insistă să li se ofere un semn nu Îi este plăcută lui Dumnezeu. Asta nu e credință, ci vedere. Necredința spune: „Mai întâi să văd, și apoi voi crede“. Dumnezeu spune: „Crede și vei vedea“.

L. Parabola candeliei aprinse (11:33-36)

11:33 La prima vedere, am fi înclinați să credem că nu este nici o legătură între aceste versete și cele precedente. Dar la o analiză mai atentă, descoperim o legătură esențială. Isus le-a amintit ascultătorilor Săi că nimeni nu așază o **lumină** aprinsă în pivniță sau **sub un coș**, ci o așează pe un **sfeșnic**, unde va fi văzută, luminându-i pe toți toți cei care intră.

Iată aplicația acestor cuvinte: Dumnezeu este Cel care a aprins **lumina**. În Persoana și

lucrarea Domnului Isus, El a adus lumii o explozie de lumină. Dacă cineva nu vede Lumina, vina nu este a lui Dumnezeu. În capitolul 8, Isus S-a referit la responsabilitatea ce le revenea celor care erau deja ucenicii Lui de a propaga credința și de a nu o ascunde sub un vas. Aici, în 11:33, El demască necredința criticilor săi dornici de semne, cauzată de lăcomia lor și frica de a nu fi făcuți de rușine.

11:34 Necredința lor a fost urmarea motivelor lor neoneste. În domeniul fizic, **ochiul** este cel care dă **lumină întregului trup**. Dacă ochiul este sănătos, atunci persoana poate vedea lumina. Dar dacă ochiul este bolnav, adică orb, atunci lumina nu poate pătrunde.

Tot așa e și pe tărâmul spiritual. Dacă o persoană este sinceră în dorința ei de a afla dacă Isus este Cristosul lui Dumnezeu, atunci Dumnezeu i-L va descoperi. Dacă motivele nu sunt însă oneste, dacă persoana respectivă este dominată de lăcomie sau dacă se teme de ce vor spune alții, atunci este oarbă față de adevarata valoare a Mântuitorului.

11:35 Oamenii cărora li se adresa Isus se credeau foarte înțelepți. Ei credeau că posedă multă lumină. Dar Domnul Isus le-a atras atenția asupra faptului că **lumina** care era în ei era, în realitate, **întuneric**. Propria lor pretinsă înțelepciune și superioritate îi îndepărta de El.

11:36 Persoana ale cărei motive sunt curate, care își deschide întreaga ființă lui Isus, Lumina lumii, este invadată de iluminare spirituală. Viața sa lăuntrică este luminată de Cristos, așa după cum trupul său este luminat atunci când stă sub efectul direct al razelor de lumină emanate de o lampă.

M. Curăția exterioară și cea lăuntrică (11:37-41)

11:37-40 Când Isus a acceptat invitația unui **anumit fariseu** de a cina în casa lui, gazda a fost șocată de faptul că Domnul **nu S-a spălat mai întâi pe mâini, înainte de a se așeza la masă.** Isus i-a citit gândurile și l-a muștră pentru ipocrizia lui și dependența de lucrurile exterioare. Isus i-a amintit că ceea ce contează nu este curăția **din afara paharului**, ci **interiorul** lui. În afară, fariseii apăreau foarte neprihăniți, dar în lăuntru lor erau vicieni și răi. Același Dumnezeu **care a făcut exteriorul omului a făcut și interiorul** lui și dorește ca viețile noastre lăuntrice să fie cura-

te. „Omul privește la înfățișarea exterioară, dar Domnul se uită la inimă“ (I Sam. 16:7).

11:41 Domnul Și-a dat seama cât de laconi și egoiști erau acești farisei și astfel i-a spus gazdei Lui mai întâi **să dea milostenie** din ce avea. Dacă trecea cu bine testul iubirii pentru alții, atunci toate lucrurile erau curate pentru el. Iată comentariul lui H.A. Ironside:

Când dragostea lui Dumnezeu umple inima cuiva în așa măsură încât acel om va fi preocupat de nevoile altora, abia atunci vor avea aceste reguli exterioare o valoare reală. Cel care adună însă în permanență numai pentru el, fiind total nepăsător față de cei săraci și nevoiași din jurul lui, dovedește prin asta că dragostea lui Dumnezeu nu locuiește în el.³⁹

Un autor anonim rezumă principiul astfel:

Lucrurile severe spuse în versetele 39-52 împotriva fariseilor și experților legii au fost rostite la masa de cină din casa unui fariseu (versetul 37). Ceea ce numim adesea „bun simț“ este, din păcate, un substitut al adevărului. Zâmbim, când ar trebui să ne încruntăm. Tăcem, când ar trebui să vorbim. Mai bine să călcăm așa-zisele „bune maniere“, decât să călcăm credința noastră în Dumnezeu.

N. Mustrearea fariseilor (11:42-44)

11:42 Fariseii erau adepți ai importanței lucrurilor exterioare. Ei respectau cu minuțiozitate cele mai mici detalii din legea ceremonială, cum ar fi zeciuiala din **plante**. Dar neglijau relațiile lor cu Dumnezeu și cu semenii lor. Îi asupreau pe cei săraci și nu-L iubeau pe Dumnezeu. Domnul nu i-a demonstrat pentru faptul că dădeau zeciuială **din izmă, din rută** și din toate zarzavaturile, ci a scos în relief faptul că nu ar trebui să pună atâta răvnă în acest aspect minor, neglijând, în schimb, îndatoririle fundamentale ale vieții, cum ar fi **dreptatea și dragostea lui Dumnezeu**. Ei subliniau lucrurile secundare, în detrimentul celor primare. Ei excelau în ceea ce putea fi văzut de alții, dar neglijau ceea ce numai Dumnezeu putea vedea.

11:43 Lor le plăcea nespuse de mult să-și dea importanță, să ocupe poziții de proeminență **în sinagogi** și să atragă cât mai multă atenție **în piețe**. Ei se făceau astfel vinovați nu numai de păcatul afișajului, ci și de acela al mândriei.

11:44 În fine, Domnul i-a comparat cu

morminte care nu se văd. Sub legea lui Moise, oricine se atinge de un mormânt era necurat timp de șapte zile (Nu. 19:16), chiar dacă nu știuse că s-a atins de un mormânt. Fariseii lăsau, în exterior, impresia că sunt lideri religioși devotați. Dar în realitate ei ar fi trebuit să poarte un semn care să-i avertizeze pe oameni că se întinează dacă intră în contact cu ei. Ei erau ca niște **morminte** nemarcate, pline de corupție și necurăție, infectându-i pe alții cu afișajul lor exterior de evlavie fără conținut și atitudinea lor plină de mândrie.

O. Condamnarea învățătorilor legii

(11:45-52)

11:45 **Învățătorii legii** erau cărturarii – adică experții în explicarea și interpretarea Legii lui Moise. Dar iscusința lor se mărginea la a le spune altora ce să facă, fără ca ei înșiși să practice lucrurile respective. Unul dintre acești învățători ai legii simțise ascuțișul cuvintelor lui Isus și astfel l-a adus aminte că prin critica adresată fariseilor îi insulta, în același timp, și pe experții legii.

11:46 Domnul S-a folosit de acest prilej pentru a înfiera unele din păcatele învățătorilor legii. Mai întâi de toate, ei îi asupreau pe oameni, punând asupra lor tot felul de **poweri** de ordin legal, fără să-i ajute însă să poarte aceste **poweri**. După cum remarcă Kelly: „Era notoriu disprețul lor pentru înșiși oamenii de la care deriva importanța lor“⁴⁰ Multe din regulile lor erau de proveniență umană și se refereau la chestiuni absolut lipsite de importanță.

11:47, 48 **Învățătorii legii** erau ucigași fățarnici. Ei se prefăceau că-i admiră pe profeții lui Dumnezeu. Ei au mers până acolo încât au ridicat monumente peste **mormintele profeților** din Vechiul Testament. Negreșit aceasta părea a fi o dovadă a profundului respect manifestat de ei pentru acești profeți. Dar Domnul Isus știa că realitatea era alta. Deși în exterior ei se desolidarizau de strămoșii lor, care i-au **ucis** pe profeți, în practică ei călcau pe urmele lor. Chiar în această perioadă când clădeau **morminte** pentru profeți, ei puneau la cale omorârea celui mai mare Profet al lui Dumnezeu. Și ei aveau să continue să-i omoare pe profeții și pe apostolii credincioși ai lui Dumnezeu.

11:49 Comparând versetul 49 cu Matei 23:34, se va observa că Isus Însuși este **înțelepciunea lui Dumnezeu**. Aici El se referă la **înțelepciunea lui Dumnezeu** cu sensul de:

„**Eu le voi trimite profeți**“. La Matei El nu redă aceste cuvinte ca un citat din Vechiul Testament sau din orice altă sursă, ci pur și simplu îl prezintă ca pe propria Sa afirmație. (Vezi și 1 Cor. 1:30, unde Cristos este numit înțelepciune.) Domnul Isus a promis că va **trimite... profeți și apostoli** oamenilor din generația Sa și că pe aceștia îi vor **omorî și persecuta**.

11:50, 51 El avea să ceară de la **generația** aceea **sângele** tuturor purtătorilor de cuvânt ai lui Dumnezeu, începând cu cel al lui **Abel** și până la ultimul caz, cel al lui **Zaharia, care a pierit între altar și templu** (2 Cro. 24:21). Doi Cronici este ultima carte a Vechiului Testament în ordinea în care apar ele în Scriptura iudaică. Prin urmare, Domnul Isus a trecut prin tot șirul martirilor, când i-a menționat pe **Abel** și pe **Zaharia**. Rostind aceste cuvinte, El a știut foarte bine că generația aflată atunci în viață avea să-L condamne la moarte pe cruce, punând astfel vârf la toate persecuțiile dezlănțuite până atunci împotriva oamenilor lui Dumnezeu. Pentru că aveau să-L omoare pe El, **sângele tuturor** dispensațiilor anterioare avea să cadă asupra lor.

11:52 În fine, Domnul Isus i-a condamnat pe **învățătorii legii** pentru că **au luat cheia cunoștinței**, adică pentru faptul că au oprit Cuvântul lui Dumnezeu, nelăsându-l să ajungă la popor. Deși în afară ei pretindeau că sunt loiali Scripturilor, în realitate refuzau cu încăpățănare să-L primească pe Cel despre care vorbeau Scripturile. Apoi ei îi **împiedicau** pe alții să vină la Cristos. Ei nu-L voiau ei înșiși și nici pe alții nu-i lăsau să-L primească.

P. Răspunsul cărturarilor și al fariseilor (11:53, 54)

Cărturarii și fariseii au fost, evident, indignați de acuzațiile tranșante îndreptate de Domnul împotriva lor. Ei **au început să-L pună la strâmtoare** și și-au intensificat eforturile de a-L prinde în cursa propriilor Lui cuvinte. Prin orice mijloace posibile, ei căutau să-L determine să spună ceva care să-I poată asigura condamnarea la moarte. Procedând așa, ei nu făceau altceva decât să dovedească cât de exact le citise El caracterele.

VIII. ÎNVĂȚÂNDU-I ȘI VINDECÂNDU-I PE OAMENI, ÎN DRUM SPRE IERUSALIM (cap. 12–16)

A. Avertizările și încurajări (12:1-12)

12:1 În timpul acesta... pe când Isus îi condamna pe farisei și pe învățătorii legii

multimile se strânseseră cu miile. O dispută sau o dezbateră va atrage, de obicei, o mulțime de oameni dar oamenii aceștia erau atrași, negreșit, și de modul neînfricat în care i-a condamnat Isus pe acești fățarnici lideri religioși. Deși o atitudine necompromițătoare de condamnare a păcatului nu este întotdeauna pe placul oamenilor, totuși ea își pune amprenta asupra inimii omenești, dovedindu-și neprihănirea. Adevărul întotdeauna se adevărește singur. Întorcându-Se spre ucenicii Săi, Isus i-a avertizat: „**Păziți-vă de aluatul fariseilor**“. El a explicat apoi că aluatul este un simbol al **fățarniciei**. Fățarnicul este cel ce poartă o mască, cel a cărui înfățișare exterioară este cu totul diferită de lăuntruul său. Fariseii pozau, dându-se exemple strălucite de virtute, în realitate fiind maștri ai mascaradei.

12:2, 3 Avea să vină însă ziua demascării. Tot ce **acoperiseră** ei avea să fie **dat la iveală** și tot ce făcuseră ei la **întuneric** avea să fie scos la **lumină**.

La fel de inevitabilă ca demascarea fățarniciei este și izbânda adevărului. Până atunci, mesajul vestit de ucenici fusese rostit într-o relativă obscuritate, fiind adresat unei audiențe limitate. Dar după respingerea lui Mesia de către Israel și venirea Duhului Sfânt, ucenicii aveau să pornească la drum neînfricați, în numele Domnului Isus, proclamând pretutindeni vestea cea bună. Atunci mesajul avea să fie **vestit de pe acoperișurile caselor**. Godet face următoarea remarcă: „Cei a căror voce nu-și poate găsi audiență, decât în cercuri limitate și obscure, vor deveni învățătorii lumii“⁴¹

12:4, 5 Cu încurajatoarele și caldele cuvinte: „**prietenii Mei**“, Isus Își avertizează ucenicii să nu se rușineze de această prietenie de o valoare inestimabilă, nici în cele mai grele încercări. Proclamarea mondială a mesajului creștin avea să aducă prigoane și moarte ucenicilor loiali. Dar fariseii nu puteau merge decât până la un punct, în actele comise împotriva lor. Acel punct maxim era, evident, moartea. Ei sunt îndemnați însă să nu se teamă de moarte. Dumnezeu avea să aducă peste prigonitorii lor o pedeapsă mult mai groaznică, și anume moartea veșnică în **iad**. Ucenicii trebuie să se **teamă** de Dumnezeu, și nu de om.

12:6, 7 Pentru a sublinia grija și ocrotirea cu care îi va înconjura Dumnezeu pe ucenici, Domnul Isus Se referă, în acest punct, la grija Tatălui pentru **vrăbii**. La Matei 10:29 citim că două vrăbii se vând pentru o monedă de

cupru. Aici aflăm că **cinci vrăbii** sunt **vândute pentru două monede de cupru**. Cu alte cuvinte, atunci când cumperi patru vrăbii a cincea ți se dă pe gratis. Și totuși, nici această vrăbie în plus, lipsită de valoare comercială, nu este uitată, în grija lui **Dumnezeu**. Dacă Dumnezeu se îngrijește pentru acea vrăbie desprecieată, cu cât mai mult se va îngriji El și va veghea asupra celor care vestesc evanghelia Fiului Său! El le numără **chiar și firele de păr din cap**.

12:8 Mântuitorul le-a spus ucenicilor că **oricine Îl va mărturisi** acum va fi mărturisit de El **înaintea îngerilor lui Dumnezeu**. Aici El se referă la toți credincioșii adevărați. A-L mărturisi înseamnă a-L primi ca unic Domn și Mântuitor.

12:9 Dar cei ce se leapădă de El **înaintea oamenilor** vor fi și ei lepădați **înaintea îngerilor** lui Dumnezeu. Textul acesta se referă, în principal, la farisei, dar, desigur, îi cuprinde și pe toți cei care Îl resping pe Cristos și le este rușine să-L recunoască. În ziua aceea, El va spune: „Niciodată nu v-am cunoscut“.

12:10 Apoi Mântuitorul le-a explicat ucenicilor că există o deosebire între acțiunea de a-L critica pe El și hula împotriva Duhului Sfânt. Cei care vorbesc **împotriva Fiului Omului** pot fi iertați, dacă se pocăiesc și cred. Dar hula sau blasfemia **împotriva Duhului Sfânt** este un păcat de neiertat. Este păcatul de care s-au făcut vinovați fariseii (vezi Mat. 12:22-32). Ce este acest păcat? Este păcatul de a atribui minunile Domnului Isus diavolului. Este hula **împotriva Duhului Sfânt**, deoarece Isus a săvârșit toate minunile Sale prin puterea Duhului Sfânt. Prin urmare, păcatul consta în a afirma că Duhul Sfânt al lui Dumnezeu ar fi diavolul. Nu este nici o iertare pentru acest păcat, nici în veacul acesta, nici în cel viitor.

Acest păcat nu poate fi comis de un credincios adevărat, în pofida faptului că unii sunt chinuți de gândul că poate l-au comis, prin alunecarea de la credință. Alunecarea de la credință nu este un păcat de neiertat. Un om care alunecă de la credință poate fi repus în părtășie cu Domnul. Însuși faptul că persoana respectivă este îngrijorată e o dovadă că *nu* a comis păcatul de neiertat.

Nici respingerea lui Cristos de către un necredincios nu constituie păcatul de neiertat. Desigur, dacă omul respectiv moare în necredință, nu mai poate fi convertit. Atunci păcatul

lui devine de neiertat. Dar păcatul descris de Domnul nostru ca fiind „de neiertat“ este păcatul pe care l-au comis fariseii, spunând că Domnul a săvârșit minunile Sale prin puterea lui Beelzebul, prințul demonilor.

12:11, 12 Negreșit ucenicii aveau să fie aduși înaintea autorităților guvernamentale, ca să fie judecați. Domnul Isus le-a spus însă că ei nu aveau nevoie să repete dinainte ce aveau **să spună**. **Duhul Sfânt** avea să pună cuvintele adecvate în gura lor, ori de câte ori era nevoie. Asta *nu* înseamnă că slujitorii Domnului nu au datoria să petreacă timp în rugăciune și să studieze, înainte de a predica Evanghelia sau de a preda Cuvântul lui Dumnezeu. Nici într-un caz nu poate constitui o scuză pentru lenevie! Dar, avem negreșit făgăduința din partea Domnului că cei care sunt aduși la judecată pentru mărturia lor în favoarea lui Cristos vor primi ajutor special de la **Duhul Sfânt**. În același timp, li se dă făgăduința generală tuturor copiilor lui Dumnezeu că dacă vor umbla în Duhul, li se vor da cuvintele potrivite pe care să le rostescă în momentele de criză ale vieții.

B. Avertisment împotriva lăcomiei

(12:13-21)

12:13 În acest punct, un om a ieșit **din mulțime** și l-a rugat pe Domnul să rezolve disputa dintre el și **fratele** lui, cu privire la o **moștenire**. S-a afirmat adesea că oriunde există un testament îndată se vor ivi o mulțime de rudenii, așa cum s-a întâmplat și în acest caz. Nu ni se spune dacă omul acesta a fost deposedat de partea ce i se cuvenea sau dacă, pur și simplu, era lacom, dorind să primească mai mult decât avea dreptul.

12:14 Mântuitorul i-a amintit îndată că El nu a venit în lume să Se ocupe de probleme atât de mărunte. Scopul venirii Sale constă în mântuirea oamenilor și femeilor păcătoși. El nu se va lăsa abătut de la marea Sa misiune, pentru a împărți această mică avere. (În plus, El nu avea autoritatea juridică de a se pronunța în chestiuni legate de proprietăți imobiliare. Deciziile Sale nu ar fi avut forță de lege.)

12:15 Domnul S-a folosit totuși de acest incident pentru a-i avertiza pe ascultătorii Săi împotriva unuia dintre cele mai insidioase rele care zac în inima omului, respectiv **lăcomia**. Pofa nestăvilită după posesiuni materiale este una din pomirile cele mai puternice din viața omului. Și totuși omului lacom îi scapă însuși scopul existenței umane. „**Viața cuiva nu con-**

stă în belșugul de lucruri pe care le posedă“. După cum s-a exprimat și J. R. Miller:

Acesta a fost unul din semnalele de alarmă pe care le-a tras Domnul nostru, care însă rămâne neabăgat în seamă de cei mai mulți oameni din zilele noastre. Cristos a avut foarte multe lucruri de spus despre pericolul bogățiilor; dar nu mulți sunt aceia care se tem de bogății. Lăcomia nu este considerată, în realitate, un păcat, în vremea noastră. Dacă un om calcă porunca a șasea sau a opta, este considerat criminal, fiind acoperit de rușine. Dar dacă va călca porunca a zecea, va fi considerat „întreprinzător“. Biblia spune că dragostea de bani este rădăcina tuturor relelor; dar toți cei care citează acest adevăr pun accentul pe cuvântul „dragoste“, explicând că nu banii, ci doar iubirea acestora ar constitui rădăcina atât de rea.

Dacă privim în jurul nostru, într-adevăr, s-ar părea că viața constă din belșugul lucrurilor pe care le posedă omul. Oamenii consideră că devin mari în proporție directă cu averea lor. Și se pare că așa ar sta lucrurile, căci lumea îi măsoară pe oameni după contul lor de la bancă. Dar nu a existat greșeală mai mare pe care s-o poată comite cineva. Un om se măsoară, în realitate, în funcție de ceea ce *este*, nu de ceea ce *are*.⁴²

12:16-18 Parabola bogatului nechibzuit ilustrează faptul că *nu* posesiunile constituie lucrul cel mai important în viață. Datorită recoltei neobișnuit de bune de care a avut parte, acest fermier bogat a fost confruntat cu ceea ce i se părea o problemă foarte dificil de rezolvat. El nu știa ce să facă cu toate grânele adunate. Toate grânarele și silozurile erau pline până la refuz. Când, deodată, i-a venit o idee grozavă. S-a decis să **dărâme hambarele și să clădească** altele mai mari. Ar fi fost scutit de cheltuiala lui mare și de deranjul de a se angaja în acest proiect de anvergură, dacă ar fi privit în jur la cei nevoiași și ar fi donat aceste bucate suplimentare pentru a stămpăra foamea, atât spirituală, cât și fizică a celor săraci. „Piepturile celor săraci, casele văduvelor, gurile copiilor sunt hambare care dăinuie veșnic,“ a spus Ambrose.

12:19 De îndată ce au fost clădite noile hambare, el a intenționat să se pensioneze. Observați spiritul de independență: „hambarele mele, fructele mele, bunurile mele, suflul meu“. El a avut grijă să-și plănuiască viitorul, până la cele mai mici amănunte. De-acum avea să se odihnească, să **mănânce, să bea și**

să se veselească – și-a spus el.

12:20, 21 „Dar când a început să se considere stăpân pe timp, s-a izbit de Dumnezeu, spre ruina lui veșnică“. **Dumnezeu i-a** spus că va muri chiar în noaptea aceea. Atunci el avea să piardă toate averile sale, care aveau să încapă pe mâinile altuia. Nechibzuit este, potrivit definiției cuiva, cel ale cărui planuri se încheie la mormânt. Omul acesta a fost, negreșit, nechibzuit.

„**Atunci ale cui vor fi lucrurile acestea?**“ a întrebat **Dumnezeu**. Am putea să ne punem și noi întrebarea: „Dacă Cristos ar veni astăzi, ale cui ar fi toate averile mele?“ Ce bine ar fi dacă le-am folosi, în schimb, pentru Dumnezeu *astăzi*, mai degrabă decât să le lăsăm să cadă în mâinile celor răi, mâine! Noi ne putem aduna de pe acum comori în cer cu aceste bunuri, fiind astfel bogați față de Dumnezeu. Sau, dimpotrivă, le putem risipi pentru satisfacerea firii noastre vechi, culegând, astfel, din firea veche stricăciune.

C. Nelișiștea contrastată cu credința

(12:22-34)

12:22, 23 Unul din marile pericole din viața creștină este acela de a lăsa ca agonisirea celor necesare pentru mâncare și îmbrăcăminte să devină cel mai important țel al existenței noastre. Ajungem să fim atât de prinși de grija de a câștiga banii cu care să achiziționăm aceste lucruri, încât lucrarea Domnului este pusă pe planul doi. Accentul în Noul Testament este pus asupra nevoii de a face din cauza lui Cristos punctul central și primordial din viața noastră. **Hrana și îmbrăcăminte** ar trebui să fie subordonate scopului acestuia. Desigur, trebuie să lucrăm cu sârguință pentru acoperirea nevoilor noastre actuale, dar odată ce am făcut acest lucru, trebuie să ne punem încrederea în Dumnezeu, lăsând grija pentru viitor în mâna Lui, aruncându-ne cu toată râvna în lucrarea de slujire a Lui. Aceasta este viața de credință.

Când Domnul Isus a **spus că nu trebuie să ne îngrijorăm** cu privire la hrană și îmbrăcăminte, El nu a lăsat să se înțeleagă că trebuie să stăm cu mâinile în sân și să așteptăm ca aceste lucruri să ni se dea de-a gata. Creștinismul *nu* încurajează lenea! Ceea ce a vrut să spună El însă a fost că în procesul câștigării banilor necesari procurării lucrurilor necesare vieții noi nu trebuie să le îngăduim acestora să-și asume o importanță mai mare decât li se cuvine. Căci în viața noastră există

un lucru cu mult mai important decât ceea ce mâncăm sau purtăm. Noi suntem pe acest pământ ambasadorii Regelui și toate considerațiile legate de confortul nostru personal și înfățișarea noastră trebuie subordonate singurei sarcini cu adevărat vrednice de toată cinstea: aceea de a-L face cunoscut pe El.

12:24 Isus a recurs la exemplul **corbilor**, pentru a ilustra modul în care se îngrijește Dumnezeu de creaturile Sale. Aceștia nu-și petrec viața într-o frenetică căutare după hrană sau în grija pentru nevoile lor viitoare. Ei trăiesc ceas de ceas, bizuindu-se pe Dumnezeu. Faptul că **nu seamănă și nu seceră** nu ar trebui interpretat în sensul că oamenii pot să se lase de ocupațiile lor seculare. Ci înseamnă doar că Dumnezeu cunoaște nevoile celor pe care i-a creat și le va purta de grijă, dacă aceștia își vor trăi viața în atârnare de El. Dacă **Dumnezeu hrănește** corbii, cu cât mai mult îi va hrăni El pe cei pe care i-a chemat să-I fie slujitori! Corbii nu au hambare sau magazii, și totuși Dumnezeu Se îngrijește de ei zilnic. De ce ne-am petrece noi atunci viața clădind hambare mai mari și magazii mai încăpătoare?

12:25, 26 „Care dintre voi“ a întrebat Isus „poate să adauge un cot la statura lui?“ Asta scoate în evidență nebunia de a ne îngrijora pentru lucruri asupra cărora nu avem control (cum ar fi viitorul). Oricât **s-ar îngrijora** cineva, nimeni **nu poate adăuga** la înălțimea sa sau la durata vieții sale. (Expresia „statura vieții lui“ ar putea fi tradusă și prin „lungimea vieții lui“.) Dacă așa stau lucrurile, ce rost mai are să ne îngrijorăm cu privire la viitor? Mai degrabă, haideți să folosim toate energiile noastre și timpul pe care-l avem la dispoziție pentru a-L sluji pe Cristos, lăsând în grija Lui viitorul.

12:27, 28 Apoi Domnul Se referă la **crini**, pentru a arăta nebunia de a-ți cheltui talentele și tot ce ai mai de preț în viață pentru a-ți face rost de **îmbrăcăminte**. **Crinii** de aici ar putea fi anemonele necultivate, ce cresc pe câmp. Acestea nici **nu trudes**, nici **nu torc**, și totuși au o frumusețe naturală ce rivalizează cu **toată gloria lui Solomon**. Dacă Dumnezeu face atâta aparentă risipă de frumusețe la aceste flori, care înfloresc **astăzi**, iar mâine sunt arse, oare nu va avea El grijă de nevoile copiilor Săi? Noi ne dovedim **puțin credincioși** atunci când ne îngrijorăm, ne frământăm și alergăm întruna fără astâmpăr pentru a obține tot mai multe bunuri materiale. Ne risipim

viața făcând ceea ce ar fi făcut Dumnezeu pentru noi, dacă ne-am fi consacrat timpul și talentele mai mult pentru El.

12:29-31 În realitate, nevoile noastre zilnice sunt mici. E minunat să constatăm cât de simplă poate fi existența noastră. De ce să acordăm, atunci, hranei și îmbrăcămînții un loc atât de proeminent în viața noastră? De ce să ne **frământăm mintea**, îngrijorându-ne cu privire la viitor? Așa procedează cei nemântuiți. **Popoarele lumii**, care nu-L cunosc pe Dumnezeu ca Tată al lor, depun tot interesul pentru hrană, îmbrăcăminte și satisfacerea plăcerilor. Aceste lucruri formează miezul și circumferința existenței lor. Dumnezeu nu vrea ca oamenii Lui să-și petreacă timpul într-o goană nebună după acele lucruri care să le facă existența cât mai confortabilă. El are o lucrare de înfăptuit pe acest pământ și a promis că va avea grijă de cei care I se dăruiesc cu toată inima. Dacă vom căuta **împărăția Lui**, El nu ne va lăsa niciodată să murim de foame sau să umblăm dezbrăcați. Ce trist ar fi să ajungi la sfârșitul vieții și să constăți că cea mai mare parte a timpului ți-ai petrecut-o muncind din greu pentru ceea ce ți se dăruise deja, ca parte inclusă în biletul de intrare în patria cerească!

12:32 Ucenicii alcătuiau o **turmă mică** de oi lipsite de apărare, trimise în mijlocul unei lumi ostile. E drept că nu aveau nici un mijloc vizibil de sprijin sau apărare. Totuși acest grup de tineri lipsiți, în aparență, de orice merite, erau destinați să moștenească **împărăția**, împreună cu Cristos. Ei aveau să domnească într-o zi cu El peste întreg pământul. Având în vedere aceasta, Domnul i-a îmbărbătat să nu se teamă, deoarece dacă **Tatăl** le-a pregătit onoruri atât de mari, atunci n-aveau nici un motiv să se îngrijoreze cu privire la cărarea care îi ducea spre ele.

12:33, 34 În loc să adune bunuri materiale și să facă planuri de viitor, ei pot pune aceste bunuri în slujba Domnului. În felul acesta ei vor investi pentru cer și pentru veșnicie. Ravagiile comise de scurgerea timpului nu vor putea afecta bunurile lor. Comorile cerești sunt deplin asigurate împotriva furtului și stricăciunii. Necazul cu bogățiile materiale este că, de cele mai multe ori, nu le poți acumula fără să nu te lipești de ele. De aceea, a spus Domnul Isus: „**Unde este comoara voastră acolo va fi și inima voastră**“. Dacă ne trimitem din timp banii în cer, înainte de a sosi noi înșine acolo, atunci atașamentul nostru nu va fi legat de lucrurile pieritoare ale acestei lumi.

D. Parabola robului veghetor (12:35-40)

12:35 Nu numai că ucenicii trebuiau să se încreadă în Domnul, pentru asigurarea nevoilor lor, ci aveau datoria să trăiască într-o așteptare permanentă a revenirii Lui. **Mijlocul** trebuia să le fie **încins**, iar **felinarele aprinse**. În orient oamenii se încing cu un brâu, care le ține strânse hainele lungi, ajutându-i să se miște și să umble în voie. Mijlocul încins întrușipează misiunea pe care o avem de îndeplinit, iar felinarul sugerează mărturia pe care trebuie s-o ținem sus tot timpul.

12:36 Ucenicii trebuiau să trăiască clipă de clipă în așteptarea întoarcerii Domnului, asemenea omului care se întoarce de la nuntă. Iată ce are Kelly de spus în această privință:

Ei trebuie să fie eliberați de toate lucrurile pământești care le-ar putea îngreuna umblarea, așa încât atunci când va bate Domnul la ușă, potrivit ilustrației date, ei să-I poată deschide îndată – fără să fie distrași atenția și fără să fie nevoiți să se pregătească în pripă de sosirea Lui inopinată. Imiile lor îl așteaptă pe El, Domnul lor. Ei îl iubesc, îl așteaptă. El bate la ușă, iar ei îi deschid imediat.⁴³

Amănuntele ilustrației privitoare la omul care se întoarce **de la nuntă** nu trebuie forțate, pentru a le face să se refere la viitorul profetic. Noi nu trebuie să identificăm nunta de aici cu Ospățul de Nuntă al Mielului, nici nu trebuie să echivalăm întoarcerea omului din ilustrație cu Venirea din nou a Domnului; ilustrația Domnului nu a avut scopul de a stabili ordinea evenimentelor de la venirea Sa.

12:37 Când se întoarce omul acela de la nuntă, **slujitorii** lui îl **așteaptă** nerăbdători, gata să treacă la acțiune, la porunca lui. El este atât de încântat de atitudinea lor atentă, încât procedează la o răsturnare de situație, ca să spunem așa. Se **încinge** cu un șorț de slujitor, apoi îi așază la masă și le servește mâncarea. Este o ilustrare foarte plastică a faptului că Cel care a venit odată în lumea aceasta în chip de rob va găsi de cuvânt, în harul Lui, să-i slujească din nou în căminul lor ceresc. Inspiratul învățat german Bengel, expert în Cuvântul lui Dumnezeu, a considerat versetul 37 drept cea mai măreață făgăduință din toată Biblia.

12:38 **A doua strajă din noapte** era de la ora 9 seara până la miezul nopții. **A treia** dura de la miezul nopții până la 3 dimineața. Indiferent ce strajă ar fi fost când se întorcea

Stăpânul, slujitorii lui îl așteptau.

12:39, 40 Domnul schimbă acum imaginea, făcând aluzie la un proprietar a cărui casă a fost **spartă**, într-un moment de neatenție. Venirea **hoțului** a fost cu totul neașteptată. Dacă **stăpânul casei ar fi știut, nu ar fi lăsat să i se spargă casa**. Lecția ce se desprinde de aici este că vremea venirii lui Cristos nu este cunoscută. Nimeni nu știe ziua sau ceasul când va veni El. Dar când va veni, credincioșii care și-au adunat comori pe pământ le vor pierde pe toate, după cum s-a exprimat cineva: „Un creștin fie va părăsi bogățiile sale, fie se va duce la ele“. Dacă veghem cu adevărat, așteptând venirea lui Cristos, vom vinde tot ce avem și ne vom strânge comori în cer, unde nu se poate atinge de ele nici un hoț.

E. Slujitorii credincioși și cei necredincioși (12:41-48)

12:41, 42 În acest punct, **Petru** a întrebat dacă **parabola** lui Cristos despre veghere a fost destinată doar pentru ucenici, sau pentru **toți oamenii**. Domnul a răspuns că este pentru toți cei care mărturisesc că sunt ispravnici ai lui Dumnezeu. **Administratorul credincios și înțelept** este cel care, fiind pus peste casa Stăpânului său, dă de **mâncare** oamenilor săi. Principala responsabilitate a administratorului în acest punct este să aibă grijă de oameni, nu de obiecte. Acest principiu este în perfectă concordanță cu întregul context al istorioarei, ce constituie un avertisment la adresa ucenicilor, să vegheze asupra pericolelor materialismului și ale lăcomiei. Ceea ce contează sunt oamenii, nu lucrurile.

12:43, 44 Când va veni Domnul și-l va găsi pe **robul** Lui sincer preocupat de starea spirituală a oamenilor, îl va răsplăti cu generozitate. Răsplata va avea probabil legătură cu domnia guvernamentală alături de Cristos în timpul Mileniului (1 Pe. 5:1-4).

12:45 Slujitorul declară că lucrează pentru Cristos, dar în realitate este un necredincios. În loc să-i hrănească pe oamenii lui Dumnezeu, el îi maltratează, îi jefuiește și trăiește pentru împlinirea plăcerilor și poftelor sale. (Probabil aceste cuvinte s-au referit la farisei.)

12:46 Venirea Domnului va demasca această tăgăduire a realității, iar omul respectiv va fi pedepsit laolaltă **cu toți ceilalți necredincioși**. Expresia „și-l va despica în două“ ar putea fi tradusă și prin „îl va biciui groaznic“, cum apare de altfel în versiunea AV, textul marginal.

12:47, 48 Versetele 47 și 48 expun un principiu fundamental privitor la toate felurile de slujire: cu cât este mai mare privilegiul cuiva, cu atât mai mare va fi și răspunderea sa. Pentru credincioși, acest principiu înseamnă că răsplățile care vor fi împărțite în cer vor avea anumite grade. Pentru necredincioși înseamnă că vor fi trepte de pedepsire în iad. Cei care au ajuns să cunoască **voia** lui Dumnezeu așa cum este ea descoperită în Scripturi poartă o mare răspundere de a o împlini în viața lor. Lor **li s-a dat mult**. Prin urmare, **mult li se va cere**. Cei care nu au primit un privilegiu atât de mare vor fi și ei pedepsiți pentru faptele lor rele, dar pedeapsa lor va fi mai puțin severă.

F. Efectul primei veniri a lui Cristos (12:49-53)

12:49 Domnul Isus a știut că venirea Sa pe **pământ** nu avea să aducă pace, la început. Mai întâi, avea să producă dezbinare, lupte, persecuții și vărsări de sânge. El nu a venit cu scopul declarat de a **arunca** acest **foc pe pământ**, ci mai degrabă acesta a fost rezultatul sau efectul venirii Sale. Deși suferințele și disensiunile au izbucnit încă din timpul lucrării Sale pământești, abia la cruce a fost demascată adevărata inimă a omului. Domnul a știut că toate acestea se vor întâmpla și a fost pregătit ca focul persecuției să izbucnească cât mai curând împotriva Lui Însuși.

12:50 El trebuia să fie **botezat** cu un **botez**. Asta se referă la **botezul** Lui până la punctul morții pe Crucea Calvarului. El se simțea extraordinar de constrâns să se ducă la cruce și să realizeze răscumpărarea pentru omenirea pierdută. Rușinea, suferința și moartea au constituit **voia** lui Dumnezeu pentru El și Domnul Isus a fost pregătit și dornic să asculte.

12:51-53 El știa foarte bine că venirea Sa nu avea să aducă **pace pe pământ** la data aceea. Și astfel El i-a avertizat pe ucenici că atunci când vor veni oamenii la El, familiile acestora îi vor prigoni și-i vor alunga. Introducerea creștinismului într-o familie compusă, în medie, din cinci persoane, avea să dezbină acea familie. Cât de perversă este natura omului, dacă stăm să ne gândim că rudele necredincioase ale cuiva mai degrabă ar prefera ca fiul lor să fie un bețiv și un desfrânat, numai pocăit să nu fie! Numai să nu ia atitudine în public, ca ucenic al Domnului Isus Cristos! Paragraful acesta infirmă teoria nejustificată,

potrivit căreia Isus ar fi venit să unească întreaga omenire (și pe credincioși, și pe necredincioși!) într-o singură „frăție universală a tuturor oamenilor“. Mai degrabă, El i-a dezbinat mai mult decât fuseseră dezbinați până atunci!

G. Semnele vremurilor (12:54-59)

12:54, 55 Versetele precedente au fost adresate ucenicilor. Acum Mântuitorul Își îndreaptă atenția **spre mulțimi**. El le amintește că știu să facă prognoza vremii. Astfel, oamenii știau că atunci când apărea un **nor la apus** (deasupra Mediteranei), urma o **ploaie torențială**. Pe de altă parte, **vântul de la sud** aducea căldură mare și secetă. Oamenii aveau suficientă inteligență să cunoască aceste lucruri, căci posedau voința de a cunoaște.

12:56 În lucrurile spirituale, situația era cu totul alta. Deși posedau inteligență normală, ei nu-și dădeau seama că sosise clipa supremă a istoriei. Însuși Fiul lui Dumnezeu Se afla printre ei, pe pământ. Niciodată nu se apropiase cerul mai mult de ei. Dar ei nu au cunoscut clipa cercetării lor. Ei aveau capacitatea intelectuală de a cunoaște, dar nu aveau voința de a cunoaște și astfel s-au înșelat singuri.

12:57-59 Dacă și-ar fi dat seama de semnificația zilelor în care trăiau, s-ar fi grăbit să facă pace cu adversarul lor. Patru sunt termenii juridici folosiți aici: **adversar, magistrat, judecător și ofițer** și toți se referă la Dumnezeu. În vremea aceea Dumnezeu Se deplasa în mijlocul lor, rugându-i fierbinte, dându-le prilejul să fie mântuiți. Ei trebuiau să se pocăiască și să-și pună încrederea în El. Dacă refuzau, aveau să stea în fața lui Dumnezeu, ca Judecător al lor. Or, negreșit procesul avea să fie în defavoarea lor. Vor fi găsiți vinovați și condamnați pentru necredința lor. Apoi vor fi aruncați în închisoare, adică în pedeapsa veșnică. Nu vor ieși de acolo până când nu vor fi plătit ultimul banuț – adică nu vor ieși *niciodată*, deoarece *niciodată* nu vor fi în stare să plătească o datorie atât de uriașă.

Și astfel Isus le-a spus oamenilor că trebuie să fie în stare să discearnă timpurile în care trăiesc. Se cere să se pună în ordine cu Dumnezeu, pocăindu-se de păcatele lor și predându-se Lui în întregime.

H. Importanța pocăinței (13:1-5)

13:1-3 Capitulul 12 s-a încheiat cu eșecul poporului Israel de a discerne vremurile în

care trăia și cu avertismentul Domnului să se pocăiască degrabă ca să nu piară. Capitolul 13 continuă acest subiect general, fiind adresat, în mare, Israelului ca națiune, deși principiile cuprinse în el se aplică și la persoane individuale. Două calamități la scară națională formează baza conversației care se înfiripă aici. Prima a fost masacrarea unor **galileeni** care veniseră la Ierusalim să se închine. **Pilat**, guvernatorul Iudeii, ordonase omorârea lor în timp ce aceștia aduceau **jertfe**. Nu cunoaștem alte amănunte despre această atrocitate. Presupunem că victimele au fost iudei care au trăit în Galileea. Iudeii din Ierusalim poate trăiau cu impresia că acești galileeni vor fi comis păcate groaznice și că moartea lor cumplită se datora faptului că Dumnezeu le sta împotriva. Dar Domnul Isus a corectat această eroare de gândire, avertizându-i pe iudei că dacă nu se pocăiesc, toți vor pieri la fel.

13:4, 5 Cealaltă tragedie a fost prăbușirea **turnului din Siloam**, provocând moartea a **optsprezece** persoane. Nu cunoaștem alte amănunte nici despre acest accident, decât ceea ce ni se spune aici. Din fericire, nu e nevoie să cunoaștem alte amănunte. Punctul subliniat de Domnul este că această catastrofă nu trebuie interpretată ca o judecată specială, pentru o răutate ieșită din comun. Mai degrabă, trebuie văzută ca un avertisment pentru toată națiunea Israel, că dacă membrii ei nu se pocăiesc, va veni peste ei o năpastă similară. Desigur, năpasta a venit în anul 70, d.Cr., când Titus a invadat Ierusalimul.

I. Parabola smochinului fără rod (13:6-9)

În strânsă legătură cu cele de mai sus, Domnul Isus a istorisit **parabola smochinului**. Nu e deloc greu să identificăm **smochinul** cu Israelul, **sădit** în via lui Dumnezeu, adică în lume. Dumnezeu a așteptat roade de la acest pom, dar **nu le-a găsit**. Și astfel a spus îngrijitorului viei (Domnul Isus) că a așteptat în zadar **trei ani** să primească rod de la pom. Cea mai simplă interpretare ar fi că aceasta se referă la primii trei ani din lucrarea publică a Domnului nostru. Gândul subliniat de textul de care ne ocupăm este că smochinului i s-a dat suficient timp să dea rod, dacă ar fi avut de gând să facă acest lucru. Însă după ce nu au apărut deloc roadele, chiar după trei ani, concluzia care s-a impus de la sine a fost că smochinul nu va mai da roadă. Din cauza nerodniciei sale, Dumnezeu a poruncit **să fie tăiat**, căci ocupa un **loc** ce

putea fi folosit în scopuri mai productive. Îngrijitorul viei a stăruit însă, mediind pentru smochin și solicitând să i se acorde încă un an. Dacă nici la sfârșitul acestui an nu va da roade, atunci va putea să-l taie. Și exact așa s-a întâmplat. După ce a început al patrulea an, Israelul L-a respins și L-a răstignit pe Domnul Isus. Ca urmare, capitala sa a fost distrusă, iar locuitorii săi împrăștiați. G.H. Lang spune:

Fiul lui Dumnezeu a cunoscut gândul Tatălui Său, Stăpânul viei, și că fusese emis deja groaznicul ordin: „Taie-l”. Israel epuizase din nou răbdarea Divină. Nici o națiune și nici o persoană nu are motive să creadă că se va bucura de grija lui Dumnezeu, dacă nu va aduce roadele neprihănirii, spre slava și lauda lui Dumnezeu. Omul există pentru cinstea și plăcerea Creatorului: când nu slujește acest scop drept, ce va putea oare împiedica urmarea sentinței de moarte pentru natura sa păcătoasă și îndepărtarea sa din locul privilegiat de care s-a bucurat până atunci?⁴⁴

J. Vindecarea femeii gârbovite (13:10-17)

13:10-13 Adevărata atitudine a Israelului față de Domnul Isus se poate vedea și din comportarea fruntașului sinagogii. Acest oficial a obiectat împotriva faptului că Mântuitorul a vindecat o femeie în ziua de sabbat. **Femeia** suferise **optsprezece ani** de o gravă curbare a coloanei vertebrale, prezentând o severă diformitate, neputând să-și îndrepte deloc spatelul. Fără să fi fost rugat, Domnul **Isus** a rostit cuvântul vindecător, **Și-a pus mâinile peste ea** și îndată femeia și-a îndreptat coloana vertebrală.

13:14 **Fruntașul sinagogii** le-a spus, indignat, oamenilor să vină să fie vindecați în primele **șase zile** ale săptămânii, dar nu și în a șaptea. El era ceea ce s-ar putea numi „un religionar de profesie”, pe care nu-l interesa în realitate problemele de care sufereau oamenii. Chiar dacă oamenii ar fi venit în primele șase zile ale săptămânii, el nu i-ar fi putut ajuta. El se preocupa cu minuțiozitate de toate amănuntele de ordin tehnic din lege, dar inima lui era lipsită de dragoste sau milă. Dacă el ar fi suferit timp de optsprezece ani de acea curbare a coloanei vertebrale, nu ar mai fi avut importanță în care zi ar fi fost vindecat!

13:15, 16 **Domnul** a muștră ipocrizia lui și a celorlalți lideri. El le-a amintit că ei nu șovăiau să dezlege în **sabat** un **bou** sau un **măgar** de la iesle și să-l ducă să-l adape. Or,

dacă arătau atâta considerație pentru niște biete animale, în ziua de sabbat, era greșit ca Isus să săvârșească un act de vindecare asupra **acestei femei**, care era o **fiică a lui Avraam**? Expresia „fiică a lui Avraam“ indică nu numai că era evreică, ci și o credincioasă adevărată, o femeie a credinței. Curbarea coloanei sale vertebrale a fost provocată de **Satan**. Știm din alte părți ale Bibliei că unele boli sunt urmarea unei activități satanice. Bubele lui Iov au fost provocate de Satan. Țepușul din carnea apostolului Pavel a fost un sol al Satanei, ca să-l necăjească. Dar diavolul nu are voie să provoace aceste lucruri împotriva credinciosului fără aprobarea Domnului. Și Domnul anulează orice boală sau suferință de acest gen, pentru slava Sa.

13:17 Criticii Domnului nostru au fost **făcuți de rușine** prin cuvintele Lui. Oamenii de rând s-au bucurat pentru faptul că s-a săvârșit o minune **slăvită**.

K. Parabolele împărăției (13:18-21)

13:18, 19 După ce au văzut acest miracol minunat al vindecării, oamenii ar fi fost poate ispitiți să creadă că împărăția avea să fie întemeiată numaidecât. Domnul Isus le-a corectat gândirea incorectă, istorisind două parabole ale **împărăției lui Dumnezeu**, care o descriu în ipostaza ei dintre vremea respingerii Regelui și revenirea Sa pe pământ, ca să domnească. Ele arată creșterea creștinătății și cuprind și simpla declarație de credință și realitatea ei (vezi notele de la 8:1-3).

Mai întâi de toate, El a asemănat **împărăția lui Dumnezeu** cu o **sămânță de muștar**, una din cele mai mici semințe care există. Când este depusă în pământ, ea nu va produce un pom de mărime obișnuită, ci doar o tufă. Prin urmare, când Isus a spus că această sămânță a produs **un pom mare**, El a scos în evidență că această dezvoltare era cu totul anormală. Pomul a fost atât de mare încât **păsările cerului** își puteau face cuibul **în ramurile lui**. Gândul care se desprinde de aici este că deși creștinismul a avut un început nesemnificativ, ulterior s-a dezvoltat foarte mult, transformându-se în creștinătatea pe care o cunoaștem în zilele noastre, alcătuită din toți cei care se declară loiali Domnului, fie că s-au născut din nou, fie că nu. **Păsările cerului** sunt vulturii sau păsările de pradă. Sunt simboluri ale răului, subliniind faptul că creștinismul a devenit cuibul unei sumedenii de stricăciuni de tot felul.

13:20, 21 A doua parabolă asemuiește **împărăția lui Dumnezeu** cu **aluatul pe care o femeie** l-a depus în **trei măsuri de făină**. Suntem de părere că aluatul în Scriptură întotdeauna întrușchipează forța răului. Ideea subliniată aici este că s-a strecurat o doctrină rea în hrana curată a copiilor lui Dumnezeu. Această doctrină rea nu este statică, ci constituie o forță insidioasă, care se răspândește cu iuteală.

L. Poarta îngustă prin care se intră în împărăție (13:22-30)

13:22, 23 Pe când Se îndrepta Isus spre **Ierusalim**, a ieșit un om din mulțime să-L întrebe dacă numai câțiva oameni vor fi **mântuiți**. S-ar putea să fi fost o întrebare frivolă, izvorâtă din curiozitate.

13:24 Domnul a răspuns la această întrebare speculativă cu o poruncă directă. I-a spus celui ce a pus întrebarea să se asigure că el însuși va **intra pe poarta strâmtă**. Când Isus i-a spus să se silească să intre pe poarta strâmtă, nu a afirmat prin aceasta că mântuirea ar necesita un efort din partea noastră. **Poarta strâmtă** reprezintă aici nașterea din nou – adică mântuirea prin har, în urma credinței. Isus îl îndemna pe om să se asigure că va intra pe această ușă. **„Mulți... vor căuta să intre și nu vor putea“**, odată ce s-a închis ușă. Asta nu înseamnă că ei vor căuta să intre pe ușa convertirii, ci mai degrabă că în ziua manifestării puterii și gloriei lui Cristos, ei vor voi să fie lăsați să intre în împărăție, dar va fi prea târziu. Ziua harului în care au trăit se va fi încheiat.

13:25-27 **Stăpânul casei** se va scula și va **închide ușa**. Poporul evreu este înfățișat aici bătând la **ușă** și rugându-L pe **Domnul** să **deschidă**. El însă va refuza, pe motiv că nicidecum nu i-a cunoscut. Ei vor protesta atunci, pretinzând că au trăit în relații foarte apropiate cu El. Dar El nu Se va lăsa mișcat de aceste declarații. Ei au fost, în realitate, **lucrători ai fărădelegii** și, prin urmare, nu li se va permite să intre.

13:28-30 Refuzul Lui va produce **plânsul și scrâșnirea dinților**. **Plânsul** indică remușcarea, iar **scrâșnirea dinților** reflectă o ură înverșunată împotriva lui Dumnezeu. Asta demonstrează că nici suferințele iadului nu pot schimba inima omului. Israelii necredincioși îi vor **vedea pe Avraam, pe Isaac, pe Iacov și pe toți profeții în împărăția lui Dumnezeu**. Ei se așteptaseră să ajungă ei înșiși acolo, pe considerentul unic de înrudire cu Avraam, Isaac și Iacov, dar, în realitate, ei vor fi arun-

cați afară. Neamurile se vor deplasa spre luminoasa împărăție a lui Cristos din toate colțurile pământului, bucurându-se de toate binecuvântările ei minunate. Astfel, mulți evrei care au fost la început primii vizaiți de planul binecuvântărilor lui Dumnezeu, vor fi respinși, în vreme ce Neamurile, care erau privite ca niște câini, se vor bucura de binecuvântările Domniei de o Mie de ani a lui Cristos.

M. Profetii pier la Ierusalim (13:31-35)

13:31 În vremea aceasta, Domnul Isus Se afla, probabil, pe teritoriul lui Irod. **Unii farisei au venit** și L-au avertizat să plece, deoarece **Irod** încerca să-L **ucidă**. Fariseii ne apar aici într-o postură total contradictorie față de purtarea lor anterioară, de parcă i-ar fi interesat cu adevărat soarta și siguranța Lui. Mai verosimilă este ideea că ei înșiși au complotat cu Irod, pentru a-l face să-L înspăimânte pe Isus și să-L determine pe Domnul să Se ducă la Ierusalim, pentru a cădea în mâinile lor.

13:32 Pe Domnul nostru nu-L mișca însă amenințarea cu violența fizică. El a recunoscut că la mijloc este un complot din partea lui Irod și astfel le-a spus fariseilor să se **ducă înapoi**, la **vulpea** aceea, și să-i transmită un mesaj. Unora le este greu să înțeleagă de ce Domnul Isus S-a referit la Irod cu termenul de vulpe (căci termenul din textul original este la feminin). Ei consideră că ar fi fost încălcată Scriptura, prin faptul că a vorbit de rău împotriva unui dregător al poporului (Ex. 22:28). Dar acesta nu a fost un rău, ci un adevăr absolut. Esența mesajului trimis de Isus a constat în faptul că El încă avea mult de lucru, iar timpul era foarte scurt. El avea să **scoată demoni** și să **săvârșească** minuni de vindecare, în timpul puținelor zile ce le mai avea la dispoziție. Apoi, **a treia zi**, adică ziua finală, El va fi isprăvit lucrarea legată de misiunea Sa pe pământ. Nimic nu putea să-L împiedice să-Și ducă la îndeplinire sarcinile. Nici o putere de pe pământ nu putea să-I facă vreun rău, până la timpul rânduit.

13:33 Mai mult, El nu putea fi ucis în Galileea. Această prerogativă era rezervată orașului **Ierusalim**. Era o trăsătură ce aparținea acestui oraș, în care fuseseră omorâți slujitorii Dumnezeului Celui Prea Înalt. Am putea spune că Ierusalimul deținea monopolul în privința uciderii purtătorilor de cuvânt ai lui Dumnezeu. Asta a vrut să spună Domnul Isus prin cuvintele: „**nu se poate ca un pro-roc să piară afară din Ierusalim**“.

13:34, 35 După ce a rostit adevărul cu privire la acest oraș rău, Isus a schimbat apoi tonul, plângând pentru el. Acest oraș, care **ucide profetii și îi omoară cu pietre** pe solii lui Dumnezeu, era totuși obiectul iubirii Sale pline de tandrețe. **De câte ori nu voice** El să-i **adune** locuitorii, **cum își adună cloșca puilor**, **dar** ei nu au vrut să se lase adunați, din pricina încăpățânării lor. În consecință, orașul lor, templul și țara aveau să treacă printr-o lungă perioadă de exil. În fapt, ei nu aveau să-L mai vadă pe Domnul decât atunci când își vor schimba atitudinea față de El. Ultima parte a versetului 35 se referă la a Doua Venire a lui Cristos. O rămășiță din poporul lui Israel se va pocăi la acea vreme și va spune: „**Binecuvântat este Cel ce vine în numele Domnului!**“ Poporul Său va anunța atunci marea zi a puterii Sale.

N. Vindecarea omului bolnav de dropică

(14:1-6)

14:1-3 În ziua de sabbat, un fruntaș al fariseilor L-a invitat pe Domnul la masă, la el acasă. Nu a fost un gest sincer de ospitalitate, ci mai degrabă o încercare din partea liderilor religioși de a-l găsi vină Fiului lui Dumnezeu. Isus a văzut acolo un om bolnav de dropică, adică umflarea cauzată de acumularea apei în țesuturi. Fără îndoială, Mântuitorul a citit gândurile criticilor Săi, căci i-a întrebat dacă este drept să vindecî în ziua de sabbat.

14:4-6 Oricât ar fi dorit ei să spună că nu este, nu și-ar fi putut susține un asemenea argument, drept care au tăcut. Prin urmare, Isus l-a vindecat pe om și i-a dat drumul să plece. Pentru El aceasta era o lucrare de milostenie. Or, dragostea divină nu-și încetează niciodată activitățile, nici chiar în ziua de sabbat (Ioan 5:17). Îndreptându-Se spre iudei, El le-a reamintit că dacă unul din animalele lor ar cădea într-o groapă, ei l-ar scoate negreșit în ziua de sabbat, căci ar fi în interesul lor s-o facă. Dar în cazul unui om, deci aproapele lor – ei bine, pentru acesta nu mai aveau nici o înțelegere, fiind gata să-L condamne pe Domnul Isus pentru că i-a venit în ajutor. Deși nu au putut răspunde la raționamentul Mântuitorului, e limpede că s-au înverșunat și mai mult împotriva Lui.

O. Parabola oaspetelui ambițios (14:7-11)

Intrând în casa fariseului, Domnul a observat, probabil, cum oaspeții încercau să ocupe locurile cele mai bune la masă, căutând pozi-

ția care să le confere maximă onoare și vizibilitate. Faptul că și El era oaspete la această masă nu L-a împiedicat să spună ce a avut de spus, cu toată franchețea și neprihănirea. El i-a avertizat astfel împotriva acestei forme de goană după glorie personală, spunându-le că atunci când sunt invitați la masă, s-ar conveni să ocupe mai degrabă un loc umil, decât unul proeminent. Asta și pentru faptul că atunci când căutăm să ne asigurăm un loc important s-ar putea să fim, ulterior, făcuți de rușine, spunându-ni-se să ocupăm un loc inferior. Dar dacă ne smerim cu adevărat înaintea lui Dumnezeu, în mod sigur ne vom deplasa doar într-o singură direcție: în sus. Isus ne-a învățat că este mai bine să fi avansat la o poziție de onoare, decât să cauți tu singur s-o dobândești, pentru ca mai târziu să fii obligat să renunți la ea. Domnul Însuși este Pilda vie a renunțării de sine (Fil. 2:5-8). El S-a smerit pe Sine și Dumnezeu L-a înălțat. **Oricine se înalță va fi smerit de Dumnezeu.**

P. Lista de musafiri pe care o onorează Dumnezeu (14:12-14)

De bună seamă, frunțașul fariseu invitase persoanele cu vază din partea locului la acest dîneu – fapt care nu-l scapă Domnului Isus. El a observat că reprezentanții oamenilor de rând din comunitate au fost excluși de la acest ospăț. Prin urmare, El a profitat de acest prilej pentru a enunța unul dintre cele mai nobile principii creștine: faptul că trebuie să-i iubim pe cei lipsiți de calitate, pe cei care nu ne pot răsplăti binele ce li-l facem. De obicei, oamenii își invită **prieteni, rudele și vecinii bogați**, animați întotdeauna de speranța că vor fi răsplătiți cum se cuvine pentru această faptă. Nu este nevoie să pozezi viața divină pentru a proceda în acest fel. Dar numai cei stăpâniți de viața supranaturală vor putea fi mărîmimoși cu cei **săraci, schilozi, șchiopi și orbi**. Dumnezeu a rezervat o răsplată aparte pentru cei ce își arată bunăvoința și mila pentru aceste categorii de oameni. Deși acești musafiri nu pot să ne răsplătească, Dumnezeu Însuși a promis că ne va răsplăti la **învierea celor drepti**, care mai este cunoscută în Scriptură și sub denumirea de „prima înviere“ și implică învierea tuturor credincioșilor adevărați. Ea va avea loc la Răpire și, credem noi, din nou la sfârșitul Perioadei Tribulației (Marii Strămtorări). Cu alte cuvinte, prima înviere nu este un eveniment unitar, ci se petrece în etape.

Q. Parabola scuzelor (14:15-24)

14:15-18 Unul dintre musafirii care stăteau întinși la masă împreună cu Isus a remarcat ce minunat va fi să participe la binecuvântările **împărăției lui Dumnezeu**. Poate că era impresionat de principiile de conduită pe care tocmai le expusese Domnul Isus ori poate că era o remarcă de ordin general, pe care a făcut-o fără să se gândească prea mult. Oricum, Domnul a răspuns că oricât de minunat ar fi **să mănânci pâine în împărăția lui Dumnezeu**, e trist că mulți dintre cei ce sunt invitați invocă tot felul de scuze nefondate pentru a nu onora invitația. Domnul Isus L-a înfățișat pe Dumnezeu în postura unui anumit om care a dat o cină mare și a invitat mulți oaspeți. Când masa a fost gata, l-a rugat pe servitorul lui să-i anunțe pe invitați că totul e gata. Asta ne amintește de mărșul adevăr potrivit căruia Domnul Isus a terminat, a isprăvit lucrarea de răscumpărare de pe Calvar și chemarea Evangheliei este adresată oamenilor de pe temelul acestei lucrări încheiate. Un om care fusese invitat s-a scuzat, spunând că a cumpărat un ogor și că trebuie să se ducă să-l vadă. Normal, ar fi trebuit s-o facă înainte de a-l fi cumpărat. Dar chiar și așa, el așeza dragostea pentru lucruri materiale mai presus de calda invitație ce i se adresase.

14:19, 20 Următorul invitat a cumpărat cinci perechi de boi și a spus că trebuie să se ducă să-i încerce. El îi reprezintă pe cei ce pun locul lor de muncă, ocupația sau afacerile mai presus de chemarea lui Dumnezeu. Al treilea a spus că tocmai s-a căsătorit și că, prin urmare, nu poate da curs invitației. Legăturile de familie și relațiile sociale adesea îi împiedică pe oameni de a accepta chemarea Evangheliei.

14:21-23 Când i-a comunicat servitorul stăpânului său că invitația a fost respinsă de mai toți, stăpânul l-a trimis în oraș, să-i invite pe cei săraci, schilozi, orbi și șchiopi. „Atât natura, cât și harul resping vidul“, a afirmat Bengel. Poate că primii invitați îi întruchiează pe liderii poporului evreu. Când ei au respins Evanghelia, Dumnezeu a trimis-o la oamenii de rând ai orașului Ierusalim. Mulți dintre aceștia au răspuns la chemare, dar tot mai era loc în casa stăpânului. Și astfel stăpânul și-a trimis servitorul pe drumuri și la garduri, silindu-i pe cei găsiți acolo să intre. Aceasta reprezintă, fără îndoială, Evanghelia, care este vestită Neamurilor din lumea întreagă. Acestea nu trebuiau silite să intre *prin forța armelor*

(cum s-a făcut în istoria creștinătății), ci *prin forța argumentului*. Trebuie recurs la toate mijloacele de convingere aparținând exclusiv domeniului dragostei, pentru a-i determina să intre, ca să se umple casa stăpânului.

14:24 Astfel lista inițială a musafirilor nu a mai fost valabilă, când s-a servit, în cele din urmă, masa, deoarece cei ce fuseseră invitați prima oară nu s-au prezentat.

R. Costul adevăratei ucenicii (14:25-35)

14:25 Împreună cu Isus mergeau mari mulțimi de oameni. Majoritatea liderilor ar fi fost încântați să aibă o audiență atât de mare de admiratori. Dar Domnul nu dorea să aibă oameni care să-L urmeze din curiozitate, fără nici un interes real, izvorât din inimă. El îi căuta pe cei ce erau dispuși să trăiască o viață total predată și consacrată Lui, care erau gata să-și dea, la nevoie, chiar și viața pentru El. Și astfel El a început să ceară mulțimile, confruntându-le cu exigențele uceniciei. Uneori Domnul îi atrăgea pe oameni la El cu tot entuziasmul, dar după ce aceștia începeau să-L urmeze, El începea să-i ceară. Exact așa s-a întâmplat și aici.

14:26 Mai întâi, El le-a spus celor care veneau după El că pentru a putea fi ucenici adevărați, trebuie să-L iubească pe El la modul suprem. El nu a sugerat niciodată că oamenii ar trebui să fie cuprinși în inima lor de o ură înverșunată împotriva **tatălui, mamei, soției, copiilor, fraților sau surorilor** lor. Mai degrabă, El a subliniat că dragostea pentru Cristos trebuie să fie atât de mare încât toate celelalte genuri de iubire să pălească în comparație cu această dragoste unică, părând, prin raportare la ea, drept *ură* (vezi Mat. 10:37). Nu avem voie să permitem nici unor considerații de familie să ne abată, pe noi, ucenicii Domnului, de la calea ascultării depline de Domnul.

În realitate, partea cea mai dificilă a acestei prime etape din cadrul uceniciei se află în cuvintele: **„ba chiar însăși viața sa“**. Nu numai că trebuie să ne iubim rudele mai puțin decât Îl iubim pe Domnul Isus, ci trebuie să ne urâm chiar propria noastră viață. În loc să trăim o viață care să graviteze în jurul eului nostru, trebuie să trăim o viață cristo-centrică. În loc să ne întrebăm cum ne va afecta pe noi orice acțiune pe care o întreprindem, trebuie să avem grijă să evaluăm cum Îl va afecta aceasta pe Cristos și gloria Sa. Considerațiile ce țin de confortul sau de siguranța noastră trebuie subordonate măreței

sarcini de a-L slăvi pe Cristos și de a-L face cunoscut. Cuvintele Mântuitorului au un caracter absolut. El a spus că dacă nu-L iubim la modul suprem, adică mai mult decât ne iubim propria noastră familie, ba chiar însăși viața noastră, nu putem fi ucenicii Lui. Aici nu este loc pentru jumătăți de măsură.

14:27 În al doilea rând, El ne-a învățat că un ucenic autentic trebuie să-și poarte crucea și să-L urmeze pe El. Crucea *nu* este totuna cu vreo infirmitate de natură fizică sau mentală, ci cărarea presărată cu ocări, suferințe, singurătate și chiar moarte, pe care cineva se înscrie de dragul lui Cristos. Nu toți credincioșii își poartă crucea. Ea poate fi evitată, prin trăirea unei vieți creștine „doar cu numele“. Dar dacă ne hotărâm să fim cu trup și suflet ai Domnului, vom trăi același gen de opoziție satanică pe care a cunoscut-o și Fiul lui Dumnezeu când a fost pe pământ. *Asta e crucea*. Ucenicul trebuie să **vină după** Cristos. Asta înseamnă că el trebuie să trăiască genul de viață pe care a trăit-o și Cristos pe pământ – o viață de renunțare la pretențiile eului, de umilințe, de prigoane, de ocări, ispite și împotrivire înverșunată din partea păcătoșilor împotriva Sa.

14:28-30 Apoi Domnul Isus a folosit două ilustrații, pentru a sublinia necesitatea de a calcula mai întâi **costul**, înainte ca cineva să se angajeze să-L urmeze. El a asemuit viața creștină cu un proiect de construcție și apoi cu un război. Un om care dorește să construiască un tum mai întâi se așază jos și calculează cât îl va costa. Dacă nu are resurse suficiente pentru a-l duce la bun sfârșit, nici nu se va apuca de lucru. Altminteri, se va pomeni că după ce s-a turnat fundația, va fi nevoie să sisteze lucrările, din lipsă de fonduri, și atunci oamenii vor începe să-și bată joc de el, zicând: „Uite, omul acesta s-a apucat să construiască și nu a fost în stare să termine“. Tot așa este și cu ucenicii. Ei trebuie să stea și să se gândească mai întâi dacă s-au decis cu adevărat în inima lor să renunțe în întregime la viața lor, de dragul lui Cristos. Altminteri, s-ar putea să pomească la drum cu entuziasm fierbinte, ca un „foc de paie“, pentru ca apoi elanul lor să se stingă. Și atunci cei din jurul lor vor râde de ei, pentru că au început cu atâta însuflețire, dar au sfârșit atât de jalnic. Lumea nu are decât dispreț la adresa creștinilor cu inima împărțită.

14:31, 32 Un împărat care merge la război împotriva altuia, care dispune de forțe nume-

ric superioare, trebuie să chibzuiască bine dacă forțele sale inferioare ca număr vor putea învinge inamicul. Împăratul își va da seama că ori se va angaja cu toate forțele în vederea izbânzii, ori va fi confruntat cu o înfrângere totală, trebuind să se predea. Tot așa este și în viața de ucenicie creștină. Nu este loc pentru jumătăți de măsură.

14:33 Versetul 33 este, probabil, unul din cele mai puțin îndrăgite versete din toată Biblia, căci în el găsim o afirmație cât se poate de tranșantă: „**Oricare dintre voi care nu se leapădă de tot ce are nu poate fi ucenicul Meu**“. E imposibil să escamotăm sensul limpede al acestor cuvinte. Astfel, nu ni se spune că cineva ar trebui să fie *dispus* să se lepede de tot, ci ni se spune că *trebuie* să se lepede de tot. Noi trebuie să-I acordăm Domnului credit pentru că a știut ce a spus. El Și-a dat seama că lucrarea nu se putea înfăptui în nici o altă manieră. El dorește bărbați și femei care să-L prețuiască pe El mai presus de orice alt lucru sau persoană din lumea întreagă. Iată ce spune Ryle în această privință:

Omul care reușește în viață va fi cel care va renunța la toate de dragul lui Cristos. El va face astfel cel mai bun târg posibil: pentru câțiva ani pe acest pământ, își va purta crucea, iar în lumea de apoi va avea viață veșnică. El va obține astfel cea mai aleasă moștenire. Va lua cu el bogățiile adunate, trecându-le dincolo de mormânt. El va fi bogat în har aici și bogat în glorie acolo. Dar și mai minunat va fi faptul că niciodată nu va pierde ceea ce va căpăta prin credința în Cristos. Este exact „partea aceea bună care nu i se va lua niciodată“⁴⁵

14:34, 35 Sarea este un simbol al uceniciei. E imposibil să nu detectăm atmosfera sănătoasă pe care o degajă cel ce trăiește cu evlavie, jertfire și dăruire totală pentru Domnul. Dar apoi citim că sarea și-a pierdut aroma. Sarea de masă din timpurile noastre nu poate să-și piardă aroma, deoarece este sare pură. Dar în țările menționate în Biblie sarea era adesea amestecată cu diverse alte elemente, prezentându-se sub diferite grade de impuritate. Prin urmare, sarea se putea irosi, rămânând doar reziduuri ale ei. Dar aceste reziduuri nu mai erau bune de nimic, neputând fi folosite nici măcar ca îngrășământ, urmând să fie aruncate.

Avem aici imaginea unui ucenic care por-

nește la drum în cele mai bune condiții, pentru ca mai încolo să-și calce jurămintele. Ucenicul are o singură rațiune a existenței sale; dacă nu-și va împlini acea rațiune, va fi cea mai jalnică creatură. Citim despre sare că „oamenii o aruncă“. Nu se spune că Dumnezeu o aruncă – asta nu s-ar putea întâmpla niciodată. Ci **oamenii o aruncă**, adică ei calcă în picioare mărturia celui care a început să zidească, dar nu a mai reușit să termine. Kelly notează următoarele:

Ni se arată pericolul de a sfârși rău un lucru ce fusese pornit cum se cuvine. Nu e lucru mai nefolositor pe pământ decât sarea ce și-a pierdut singura proprietate care-i justifică existența. Tot așa se întâmplă și cu ucenicul care încetează de a mai fi ucenicul lui Cristos. El nu este pregătit să facă față mersului lumii, pe când nici planurile lui Dumnezeu nu le mai împlinește. El dispune de prea multă lumină și cunoștințe pentru a se deda la deșertăciunile și păcatele lumii, dar nu se mai bucură nici de harul și adevărul care l-ar putea ține pe cărarea lui Cristos... Sarea fără proprietatea de a săra devine obiectul disprețului și judecății⁴⁶

Domnul Isus a încheiat pasajul despre ucenicie cu cuvintele: „**Cine are urechi de auzit să audă!**“ Prin asta se subînțelege că nu toți vor fi dispuși să audă enunțarea condițiilor exigente ale uceniciei. Dar dacă o persoană dorește să-L urmeze pe Isus Cristos, oricât de mult ar costa-o, atunci trebuie să audă și să vină după El.

Ioan Calvin a spus odată: „Am renunțat la toate pentru Cristos și ce-am găsit? Am găsit totul în Cristos“. Henry Drummond a făcut următoarea remarcă: „Taxa de intrare în împărăția cerurilor nu e nimic. Abonamentul anual – asta e totul“.

S. Parabola oii pierdute (15:1-7)

15:1, 2 Misiunea de învățător a Domnului nostru din capitolul 14 pare să-i fi atras pe disprețuiții **perceptorii ai impozitului**, precum și alte persoane **păcătoase** în exterior. Deși Isus i-a muștrăat pe aceștia pentru păcatele lor, mulți dintre ei au recunoscut că Domnul are dreptate. Ei i-au dat dreptate lui Cristos, chiar în defavoarea lor. Pătrunși de o adevărată pocăință, ei L-au recunoscut ca Domn. Oriunde Isus găsea oameni dispuși să-și recunoască păcatul, El gravita spre ei și le dăruia ajutor spiritual și binecuvântări.

Fariseii și cărturarii erau înciudați pentru că Isus a fraternizat cu oameni recunoscuți drept **păcătoși**. Ei nu îi tratau cu har pe acești leproși sociali și morali și aveau resentimente față de Isus pentru că El Se apropia de astfel de oameni. Și astfel ei i-au azvârlit acuza: „**Omul acesta îi primește pe păcătoși și mănâncă cu ei**“. Desigur, acuzația era adevărată. Ei îi atribuiau însă o vină, deși, procedând așa, Domnul Isus nu făcea altceva decât să împlinească scopul pentru care a venit în lume!

Tocmai ca răspuns la acuzația lor a povestit Domnul Isus parabolele oii pierdute, a monedei pierdute și a fiului pierdut. Toate acestea erau rostite la adresa fariseilor, care nu s-au smerit niciodată suficient în fața lui Dumnezeu pentru a-și recunoaște starea pierdută. În fapt, ei erau la fel de pierduți ca vameșii și păcătoșii, dar refuzau cu încăpățănare s-o recunoască. Ideea centrală a celor trei narațiuni este că Dumnezeu Se bucură nespus de mult când îi vede pe păcătoși pocăindu-se, dar nu are nici o satisfacție să vadă fățarnici cu neprihănire de sine, care sunt prea mândri să recunoască starea groaznică de păcătoșenie în care se află.

15:3, 4 Aici Domnul Isus este înfățișat sub simbolul unui păstor. Cele **nouăzeci și nouă** de oi îi reprezintă pe cărturari și pe farisei. Oaia **pierdută** îl întruchiează pe vameș sau pe alt păcătos care-și recunoaște păcătoșenia. Când păstorul își dă seama că **una** din oile sale **s-a pierdut**, le lasă pe **cele nouăzeci și nouă în pustiu**, adică afară din staul, și se duce **după** cea pierdută, **până când o găsește**. În ce-L privește pe Domnul, această călătorie a constat în coborârea Sa pe pământ, desfășurarea lucrării publice, respingerea Sa, suferințele și moartea Sa. Cât de adevărate sunt cuvintele binecunoscutului imn: “The Ninety and Nine” („Cele nouăzeci și nouă“):

Dar nici unul din răscumpărați n-a știut

Cât de adânci au fost apele traversate,
Nici cât de neagră noaptea prin care a trecut
Domnul

Până când a găsit oaia pierdută.

– Elizabeth C. Clephane

15:5 După ce a găsit **oaia**, el a așezat-o pe **umerii săi** și a adus-o acasă la el. Asta sugerează că oaia salvată s-a bucurat de privilegiile și intimitatea pe care nu le cunoscuse, cât timp se aflase la un loc cu celelalte.

15:6 Păstorul și-a chemat **prietenii și vecinii**, pentru ca aceștia să se poată bucura împreună cu el de salvarea **oii** pierdute. Vedem aici bucuria Mântuitorului pentru fiecare păcătos ce se pocăiește.

15:7 Lecția care se desprinde de aici e limpede: **Este bucurie în cer pentru un singur păcătos care se pocăiește**, dar nu e nici o bucurie pentru nouăzeci și nouă de păcătoși care n-au fost niciodată muștrați în inima lor și conștientizați de starea lor pierdută. Versetul 7 nu înseamnă că ar fi unii care nu ar avea nevoie de pocăință. Toți oamenii sunt păcătoși și toți trebuie să se pocăiască, pentru a fi mântuiți. Versetul îi descrie pe cei **care, în opinia lor, n-au trebuință de pocăință**.

T. Parabola monedei pierdute (15:8-10)

Femeia din istorioara de față ar putea să-L întruchieze pe Duhul Sfânt, care îi caută pe cei pierduți cu **lampa** Cuvântului lui Dumnezeu. Cele **nouă monede** de argint se referă la cei nepocăiți, în vreme ce **moneda pierdută** îl reprezintă pe omul care este dispus să mărturisească că nu are legătură cu Dumnezeu. În relatarea precedentă, oaia se rătăcise din proprie voință. Moneda este un obiect fără viață, asta sugerând condiția unui **păcătos**, care este mort în păcatele sale.

Femeia **caută cu grijă** moneda **până când o găsește**. Apoi **cheamă prietenele și vecinele ei**, pentru ca și ele să se bucure împreună cu ea. Banul pierdut pe care l-a găsit ea i-a adus mai multă satisfacție decât ceilalți nouă bani, pe care nu i-a pierdut niciodată. Tot așa este și cu Dumnezeu. **Păcătosul** care se smerește și își mărturisește starea pierdută umple de bucurie inima lui Dumnezeu, pe când Domnul nu se bucură de cei care nu simt niciodată nevoia de a se pocăi.

U. Parabola fiului pierdut (15:11-32)

15:11-16 Dumnezeu Tatăl este descris aici ca fiind **un om ce avea doi fii. Cel mai tânăr** îl simbolizează pe păcătosul care se pocăiește, în timp ce fiul mai mare îi ilustrează pe cărturari și pe farisei. Aceștia sunt fiii lui Dumnezeu în virtutea creației, nu a răscumpărării. Fiul mai tânăr mai este cunoscut și sub denumirea de fiul risipitor – adică un om extravagant, care face risipă de bani. Fiul acesta s-a săturat la un moment dat de casa tatălui său și s-a decis să plece de acasă. El n-a mai putut aștepta până la moartea tatălui său, ci i-a cerut acestuia **partea** de moștenire ce i se cuvenea,

înainte de timpul rânduit. Tatăl le-a împărțit fiilor partea ce li se cuvenea. La scurt timp după aceea, fiul cel tânăr s-a dus într-o **țară îndepărtată** și și-a cheltuit banii fără nici o măsură, în satisfacerea plăcerilor păcătoase. De îndată ce i s-au terminat banii, țara în care locuia a intrat într-o adâncă depresiune economică și tânărul s-a trezit dintr-o dată fără nici un ban. Singurul loc de muncă pe care l-a găsit a fost acela de îngrijitor la **porci** – slujbă care i-ar fi repugnat oricărui evreu. Pe când păștea porcii, care se hrăneau cu **roșcovele**, l-a cuprins invidia, căci aceste animale aveau cu ce se hrăni, în timp ce el era gata să moară **de foame**. Gândindu-se la aceasta, el s-a decis să facă ceva și astfel și-a luat inima în dinți, hotărându-se să se întoarcă la tatăl său, cu pocăință în suflet, să-și recunoască păcatul și să-i ceară iertare. El și-a dat seama că nu mai este vrednic să se numească fiul tatălui său, drept care s-a gândit să-i ceară tatălui un post de simplu argat.

15:20 Cu mult înainte de a ajunge acasă, **tatăl lui l-a văzut și a fost cuprins de milă față de el, a alergat și a căzut pe gâtul lui și l-a sărutat mult**. Aici este probabil singurul loc din Biblie în care se spune că Dumnezeu S-a grăbit, în sens pozitiv. Steward explică:

Cu multă îndrăzneală, Isus L-a înfățișat pe Dumnezeu nu în postura de a-l aștepta pe copilul său rușinat să se întoarcă acasă pleostit, nici ca Unul care rămânea în demnitatea Sa, ci ca Unul care S-a grăbit să-l aducă cât mai degrabă acasă, așa rușinat, zdrențaros și întinat cum era, primindu-l cu brațele deschise. Același termen: „Tată“ a întunecat, pe de o parte, culoarea păcatului, iar pe de alta a potențat gloria și splendoarea iertării.⁴⁷

15:21-24 Fiul și-a mărturisit păcatele, până în punctul în care era gata să ceară de lucru. Atunci **tatăl** l-a întrerupt, poruncindu-le robilor săi să-l îmbrace pe fiul Său cu **haina cea mai bună**, să-i pună **un inel în deget și încălțăminte în picioare**. De asemenea a ordonat să se pregătească un ospăț mare, pentru a sărbători întoarcerea **fiului** său, care fusese **pierdut și a fost găsit**. Din punctul de vedere al tatălui, fiul său fusese **mort**, dar acum era viu. Cineva a făcut remarcă: „Tânărul acesta dorise să se distreze, găsind satisfacții într-o țară îndepărtată. Dar adevărata satisfacție a găsit-o doar atunci când i-a venit mîntuiala la cap și s-a întors în casa tatălui său“. Observați că se spune că **au început să se înveselească**, dar

nu se spune deloc că bucuria lor s-ar fi terminat. Tot așa este și cu mântuirea unui păcătos.

15:25-27 Când s-a întors **fiul cel mare** de la **ogor** și a auzit veselia mare, l-a întrebat **pe unul din robi** ce se întâmplă. Acesta i-a spus că fratele său mai mic s-a întors acasă și că tatăl său nu mai putea de bucurie.

15:28-30 Fiul cel mare a fost atunci cuprins de mânie și gelozie, refuzând să ia parte la bucuria tatălui său. J. N. Darby se exprimă foarte adânc aici: „Acolo unde se află fericirea lui Dumnezeu nu poate veni neprihănirea de sine. Dacă Dumnezeu este bun cu păcătosul, ce rost mai are propria mea neprihănire?“ Când tatăl lui l-a rugat să participe și el la festivități, acesta a refuzat, bombănind că el nu fusese niciodată răsplătit pentru că l-a slujit până atunci pe tatăl său cu credincioșie și ascultare. Dar lui nu i se dăduse nici măcar un ied, darămite un vițel îngrășat! El s-a plâns că atunci când s-a întors fiul risipitor, după ce a cheltuit banii tatălui său cu **femeile desfrânate**, tatăl nu a stat pe gânduri, ci i-a pregătit un mare ospăț. Observați cum se exprimă fiul cel mare: „**acest fiu al tău**“, refuzând să-l numească fratele lui.

15:31, 32 Răspunsul tatălui a lăsat să se înțeleagă că e mare bucurie pentru restaurarea unuia **pierdut**, în vreme ce un fiu încăpățânat, ingrat și neîmpăcat nu constituie nici un motiv de bucurie.

Fiul mai mare este o imagine plastică a cărturarilor și fariseilor. Ei îi purtau necaz lui Dumnezeu pentru că Se purta cu milă până și față de păcătoșii cei mai mari. În concepția lor, dar nu și în a lui Dumnezeu, ei L-au slujit cu credincioșie și niciodată nu l-au călcat poruncile. Cu toate acestea, ei nu au fost niciodată răsplățiți cum se cuvine pentru asta. Adevărul e că ei erau niște fățarnici religioși și păcătoși vinovați. Mândria lor i-a orbit, nemai-putând astfel vedea cât de mare era prăpastia dintre ei și Dumnezeu, după cum ei nu vedeau faptul că El îi copleșise cu binecuvântări nespuse de multe. O, dacă ar fi fost ei gata să se pocăiască și să-și recunoască păcatele, câtă bucurie l-ar fi produs aceasta Tatălui și atunci și ei ar fi fost un prilej de sărbătoare!

V. Parabola ispravnicului nedrept (16:1-13)

16:1, 2 Domnul Isus îi lasă acum pe cărturari și pe farisei, îndreptându-și atenția spre **ucenici**, pe care-i învață lecția ispravniciei. Pe bună dreptate acest paragraf a fost considerat

cel mai dificil din toată evanghelia după Luca. Motivul stă în faptul că istoria ispravnicului nedrept ar părea să elogieze necinstea. Vom vedea însă îndată că nu așa stau lucrurile. **Bogatul** din text îl reprezintă pe Dumnezeu. **Administratorul** (sau „ispravnicul“, în alte traduceri) este cel căruia i s-a încredințat sarcina de a administra averea altcuiva. Din narațiune reiese că orice ucenic al Domnului este în același timp și un administrator. **Administratorul** de care ne ocupăm a fost acuzat că a delapidat din fondurile patronului său. A fost chemat să dea **socoteală** și i s-a comunicat că a fost destituit.

16:3-6 Administratorul a făcut atunci niște calcule rapide, dându-și seama că va trebui să-și asigure existența. Numai că el era prea înaintat în vârstă pentru a se angaja la muncă fizică și prea mândru **pentru a cerși** (deși când era vorba să fure, nu avea nici un orgoliu). Atunci cum avea să-și asigure traiul? Îndată a conceput un plan meșteșugit prin care să-și facă prieteni, care să fie milostivi cu el când va da de greu. Planul consta în următoarea strategie: se va duce la unul din clienții patronului său și-l va întreba cât îi datora acesta stăpânului său. Când clientul i-a spus: **o sută de măsuri de untdelemn**, administratorul i-a cerut să plătească doar pentru **cincizeci**, contul fiind apoi încheiat.

16:7 Un alt client îi datora stăpânului său **o sută de măsuri de grâu**. Administratorul i-a spus să achite doar pentru **optzeci**, el urmând să considere factura achitată în întregime.

16:8 Partea șocantă intervine atunci când **stăpânul l-a lăudat pe administratorul nedrept, pentru că lucrase cu prudență!** Cum ar putea cineva aproba o atare necinste? Ceea ce a făcut administratorul a fost nedrept. Versetele care urmează arată că administratorul nu a fost deloc elogiat pentru necinstea lui, ci doar pentru simțul său de prevedere. El a avut în vedere viitorul său și și-a purtat de grijă. El a sacrificat câștigul prezent pentru răsplata viitoare. Aplicând lecția la viața noastră, trebuie să facem însă o importantă precizare: viitorul copilului lui Dumnezeu nu este pe acest pământ, ci în cer. După cum administratorul a luat toate măsurile pentru a se asigura că va avea prieteni când se va retrage la pensie, aici pe pământ, tot așa și creștinul trebuie să uzeze de bunurile Stăpânului său în așa fel încât să se asigure că va avea parte de o bună primire când va ajunge în cer.

Domnul a spus: „**Fiii veacului acestuia,**

față de generația lor, sunt mai înțelepți decât fiii luminii“. Asta înseamnă că cei nenăscuți din nou și nepocăiți dau dovadă de mai multă înțelepciune, îngrijindu-se de viitorul lor în lumea de acum, decât au grijă credincioșii adevărați să-și adune comori în cer.

16:9 Noi trebuie să ne facem prieteni prin **mijloacele mamonei nedrepte**. Adică trebuie să ne folosim de bani și alte resurse materiale în așa fel încât să câștigăm suflete pentru Cristos și astfel să încheiem prietenii care să dureze toată veșnicia, cum se exprimă și Pierson:

Banii pot fi folosiți pentru a cumpăra Biblii, cărți, tractate, cu care să câștigăm sufletele oamenilor. Astfel ceea ce era material și vremelnic devine nemuritor și imaterial, spiritual și etern. Să zicem că cineva dispune de o sută de dolari. Ei bine, îi va putea cheltui petrecând la un restaurant bun sau organizând o masă pentru prieteni, în care caz a doua zi va constata că nu s-a ales cu nimic. Pe de altă parte, poate investi sută aceasta în Biblii, cumpărate la prețul de 1 dolar bucata. Va achiziționa astfel 100 de exemplare ale Cuvântului lui Dumnezeu. Pe acestea le va sădi apoi cu multă chibzuință, ca sămânță pentru împărăția cerurilor, iar sămânța aceea va da rod nu de alte Biblii, ci de suflete omenești. Din **mamona nedreaptă** el și-a făcut astfel prieteni, care, atunci când el va da greș, îl vor primi în locuințele lor cerești.⁴⁸

Așadar aceasta este învățătura Domnului cu privire la acest text. Prin investirea înțeleaptă a bunurilor materiale putem să ne asigurăm că vom avea parte de binecuvântările altor oameni. Ne vom asigura că atunci când vom intra pe porțile raiului, vom fi întâmpinați cu bucurie de ceata celor care au fost mântuiți prin dărnicia și rugăciunile noastre jertfitoare. Oamenii aceștia ne vor mulțumi, spunând: „Tu ai fost cel care m-ai chemat, ajutându-mă să ajung aici“. Iată ce spune și Darby în această privință:

Omul, în general, este administratorul lui Dumnezeu. În alt sens și în alt context, Israel a fost administratorul lui Dumnezeu, așezat în via lui Dumnezeu. Lui i s-a încredințat legea, făgăduințele, legămintele și închinarea. Dar, în general, s-a constatat că Israelul a risipit bunurile Sale. Omul, în postura de administrator, a fost găsit cu totul lipsit de credincioșie. Ce e de făcut, acum? Apare Dumnezeu și, în suveranitatea harului Său, trans-

formă lucrurile pe care omul le-a corupt aici pe pământ în mijloace ale roadelor Sale cerești. Lucrurile din lumea aceasta, aflate în mâna omului, nu trebuie să fie folosite de acesta spre obținerea unor satisfacții maxime din lumea actuală, care e, oricum, total despărțită de Dumnezeu, ci cu gândul la viitor. Noi nu trebuie să ne străduim să posedăm lucruri aici pe pământ, ci, prin folosirea rațională a acestor lucruri, să ne îngrijim de alte vremuri. Este mai bine să le investim pe toate pentru obținerea unui singur prieten, decât să avem bani în prezent. Omul în vremea de acum se îndreaptă spre pierzare. De aceea, în prezent omul este un ispravnic ce nu-și găsește locul.⁴⁹

16:10 Dacă suntem credincioși în administrarea celor mai mici lucruri (bani), atunci vom fi credincioși și în mânuirea lucrurilor mari (comorile spirituale). Pe de altă parte, omul care este nedrept în folosirea banilor pe care i i-a încredințat Dumnezeu va fi nedrept și atunci când i se vor încredința responsabilități mult mai mari. Importanța relativ mică a banilor este evidențiată de folosirea expresiei **în cele mai mici lucruri**.

16:11 Oricine nu este cinstit în mânuirea **mamonei nedrepte** pentru Domnul să nu se aștepte să i se încredințeze **adevăratele bogății**. Banii sunt numiți în original **mamona nedreaptă** deoarece folosirea lor e caracterizată de alte scopuri decât cele de proslăvire a lui Dumnezeu. Banii sunt astfel contrastați cu **adevăratele bogății**. Valoarea banilor este nesigură și vremelnică. Valoarea realităților spirituale este statonică și eternă.

16:12 Versetul 12 face distincție între **ceea ce este al altuia și ceea ce este al tău**. Tot ceea ce posedăm – banii noștri, timpul și talentele noastre – aparțin Domnului, iar noi trebuie să le punem în slujba Lui. Ceea ce este **al nostru** se referă la răsplățile pe care le culegem în viața de acum și în cea viitoare, ca urmare a slujirii noastre credincioase pentru Cristos. Dacă nu am fost credincioși în ceea ce este al Lui, cum poate El să ne încredințeze **ceea ce este al nostru**?

16:13 Este cu totul imposibil să trăim simultan, și pentru lucruri, și pentru **Dumnezeu**. Dacă banul a pus stăpânire pe noi, înseamnă că nu-L mai putem sluji cu adevărat pe Domnul. Căci pentru a aduna avere, vom fi nevoiți să ne concentrăm toate energiile în această direcție, punând în joc tot ce avem mai de preț în ființa noastră în scopul atingerii

acelui obiectiv. Dar prin însuși actul acesta Îl jefuim pe Dumnezeu de ceea ce este, pe drept, al Lui. Vom fi cu inima împărțită. Ne vor stăpâni mobiluri contradictorii. Deciziile luate de noi vor fi determinate de obiectivul central al vieții: acumularea de avere. Căci unde este comoara noastră, acolo va fi și inima noastră. În efortul de a ne îmbogăți, vom sluji **mamonei**. Dar este cu neputință să-L slujim și pe Dumnezeu, în același timp. Mamona țipă încontinuu, să-i dăm tot ce avem și ce suntem – serile noastre care erau odată libere, week-endurile și timpul pe care ar fi trebuit să-l consacram Domnului.

W. Fariseii lacomi (16:14-18)

16:14 Fariseii nu erau doar mândri și fățarnici, ci și lacomi, pe deasupra. Ei credeau că evlavia este un mijloc de îmbogățire. Ei au ales religia ca vocație, cum alege cineva o profesie bine remunerată. Slujirea lor nu era concepută pentru a-L slăvi pe Dumnezeu și a fi de folos aproapelui, ci, mai degrabă, pentru a le spori averile. Când L-au **auzit** pe Domnul Isus propovăduind că trebuie să renunțe la bogățiile lor din această lume, adunându-și comori în cer, **ei și-au bătut joc de El**. Pentru ei banii erau mai reali, mai palpabili decât făgăduințele lui Dumnezeu. Nimic nu putea să-i împiedice pe ei de a-și strânge bogății.

16:15 În exterior, fariseii păreau pioși și spirituali. Ei se considerau neprihăniți în ochii **oamenilor**. Dar dincolo de înfățișarea lor înșelătoare, **Dumnezeu** vedea lăcomia **inimilor** lor. El nu Se lăsa înșelat de prefăcătoria lor. Stilul de viață manifestat de ei și aprobat de alții (Psalm 49:18) era **o urâciune înaintea lui Dumnezeu**. Ei se considerau încununați de succes pentru măiestria cu care reușeau să îmbine practicarea religiei, ca ocupație, cu bunăstarea financiară. Dar în ce-L privea pe Dumnezeu, ei erau niște adulteri spirituali. Ei spuneau cu gura că-L iubesc pe Dumnezeu, dar în realitate mamona era zeul lor.

16:16 Restul versetelor din acest fragment, 16-18, prezintă dificultăți de înțelegere. La prima lectură, ele nu par să aibă vreo legătură cu cele precedente și cu cele ce urmează. Dar, în opinia noastră, sensul lor va fi deslușit cel mai bine atunci când ne vom aminti că subiectul capitolului 16 este lăcomia și necredincioșia fariseilor. Tocmai aceia care se făleau cu respectarea atență a legii sunt demascați acum ca niște avari fățarnici. Spiritul legii este prezentat în contrast puternic cu spiritul fariseilor.

Legea și profeții au ținut până la Ioan. Cu aceste cuvinte, Domnul a descris dispensația legii, care a început cu Moise și s-a sfârșit cu **Ioan Botezătorul**. Dar acum era inaugurată o nouă dispensație. De la Ioan încolo s-a **predicat împărăția lui Dumnezeu**. Ioan Botezătorul a venit vestind sosirea Regelui de drept al Israelului. El le-a spus oamenilor că dacă se pocăiesc, Domnul Isus va domni peste ei. Ca urmare a propovăduirii lui și a propovăduirii de mai târziu a Domnului Isus Însuși, precum și a ucenicilor, mulți au răspuns cu inima deschisă la mesajul propovăduit.

„Fiecare pătrunde în ea dând năvală“ înseamnă că cei care au răspuns la mesaj literalmente au luat împărăția cu asalt. De pildă, vameșii și păcătoșii au fost nevoiți să sară peste obstacolele puse în calea lor de farisei. Alții au trebuit să ia măsuri drastice, apelând la bisturii, pentru a-și scoate din inimă iubirea banului. Mulți au avut de învins prejedecăți imense.

16:17, 18 Dar noua dispensație nu a însemnat nicidecum renunțarea la adevărurile morale de bază. Ar fi **mai ușor să trecă cerul și pământul decât să cadă o singură frântură de literă din Lege**. O **frântură din Lege** s-ar putea asemăna cu liniuța de la litera „f“ sau punctul de pe litera „i“.

Fariseii susțineau că ei se află în împărăția lui Dumnezeu, dar Domnul spunea, de fapt: „Nu puteți nesocoti marile legi morale ale lui Dumnezeu, pretinzând, în același timp, că vă aflați în împărăția Lui“. Poate că ei vor fi întrebat: „Dar ce precept moral important am nesocotit?“ Drept care, Domnul le-a atras atenția asupra legii căsniciei, ca o lege care nu va trece. Orice om care **divorțează de soția sa și se căsătorește cu alta comite adulter și oricine se căsătorește cu o femeie divorțată comite de asemenea adulter**. Este exact ce făceau fariseii, pe plan spiritual. Poporul evreu fusese așezat într-o poziție privilegiată, în cadrul legământului pe care l-a încheiat Dumnezeu cu evreii. Dar acești farisei îi întorceau acum spatele lui Dumnezeu, prin goana lor nebună după îmbogățire. Din verset s-ar putea deduce că ei erau vinovați nu numai de adulter spiritual, ci și de adulter fizic.

X. Bogatul și Lazăr (16:19-31)

16:19-21 Domnul Și-a încheiat discursul pe tema buneii gospodării a bunurilor materiale cu narațiunea ce urmează, în care ni se prezintă două vieți, două decese și două lumi

de apoi. A se observa că *nu* ni se spune că ar fi vorba de o parabolă. Subliniem acest fapt, întrucât unii critici par să atenueze implicațiile grave ale narațiunii, sub pretextul că ar fi doar o parabolă.

De la bun început, trebuie să precizăm că **bogatul**, al cărui nume nu este precizat, nu a fost condamnat să se ducă în Hades din pricina bogățiilor sale. Temelia mântuirii este credința în Domnul Isus și oamenii sunt condamnați pentru că au refuzat să creadă în El. Dar acest bogat a demonstrat că nu posedă credință autentică, ce duce la mântuire, prin modul total lipsit de grijă și interes în care s-a purtat cu **cerșetorul care a fost așezat la ușa sa**. Dacă inima i-ar fi fost plină de dragoste lui Dumnezeu, nu și-ar fi îngăduit să trăiască în huzur, când un semen al său, un sărac, stătea la ușa lui, cerșindu-i câteva firimituri de pâine. Dimpotrivă, el ar fi luat cu asalt împărăția, lepădându-se de dragostea sa de bani.

Tot atât de adevărat este că **Lazăr** nu a fost mântuit pentru că era sărac. Mai degrabă, el și-a pus încrederea în Domnul, acceptând în dar mântuirea sufletului său.

Să analizăm acum portretul bogatului, numit uneori Dives (care înseamnă în latină **bogat**). El purta doar hainele cele mai scumpe, făcute la comandă, iar masa îi era încărcată cu cele mai alese bucate. El trăia doar pentru el însuși, satisfăcându-și toate plăcerile și poftele trupului său. Pentru Dumnezeu nu avea nici o dragoste adevărată și nici de aproapele lui nu-i păsa.

Lazăr ne este prezentat într-un contrast izbitor. El era un **cerșetor** nenorocit, așezat în fiecare zi în fața casei bogatului, **plin de bube**, sleit de foame și încolțit de **câinii** soioși ce **veneau și-i lingeau rănila**.

16:22 Când a murit cerșetorul, a **fost dus de îngeri în sânul lui Avraam**. Mulți pun la îndoială faptul că **îngerii** realmente ar participa la strămutarea la cer a sufletelor credincioșilor. Noi nu vedem însă că ar exista vreun motiv să punem la îndoială forța evidentă a cuvintelor din versetul 22. Îngerii îi slujesc pe credincioși în viața aceasta și nu pare să existe vreun motiv care să-i împiedice s-o facă și la moartea lor. **Sânul lui Avraam** este o expresie încărcată de simbolism, ce denotă un loc de mare fericire. Pentru orice evreu, gândul de a avea părtășie cu Avraam sugera o bucurie inexprimabilă. Noi credem că **sânul lui Avraam** este totuna cu cerul (raiul). Când a **murit bogatul**, trupul lui a **fost îngropat** –

același trup pentru care avusese atâta grijă și pentru care cheltuisese atâția bani.

16:23, 24 Dar lucrurile nu se opresc aici. Sufletul său, acea parte conștientă din el, s-a dus în **Hades**. **Hades** este, în originalul grec al Noului Testament, totuna cu *Șeol*-ul din Vechiul Testament. Este starea duhurilor care au părăsit această lume. În perioada Vechiului Testament, era considerat a fi locuința de după moarte a celor mântuiți, cât și a celor nemântuiți. Aici este numit locuința celor nemântuiți, deoarece citim că bogatul era **în chinuri**.

Ucenicii trebuie să fi fost consternați când L-au auzit pe Isus spunând că acest evreu bogat s-a dus în **Hades**. Conform Vechiului Testament, ei fuseseră învățați să considere bogățiile drept un semn al bunăvoinței și binecuvântării lui Dumnezeu. Unui israelit care asculta de Domnul i se făgăduia prosperitate materială. Atunci cum putea un iudeu bogat să meargă în Hades? Domnul Isus tocmai anunțase că odată cu propovăduirea lui Ioan începuse o nouă ordine a lucrurilor. De acum încolo, bogățiile nu vor mai fi un semn distinctiv al binecuvântărilor, ci vor constitui o *punere la probă* a credincioșiei cuiva, în administrarea lucrurilor încredințate. Cui i s-a dat mult, mult i se va cere.

Versetul 23 infirmă teoria așa-numitului „somm al sufletului“, conform căreia sufletul nu s-ar afla în stare conștientă în intervalul dintre moarte și înviere. Dimpotrivă, versetul ne arată limpede că dincolo de mormânt ne așteaptă o existență conștientă. De fapt, rămânem uimiți de gradul foarte cuprinzător al cunoștințelor pe care le posedă bogatul. **L-a văzut de departe pe Avraam și pe Lazăr în sânul lui**. Ba chiar a putut să comunice cu Avraam. Adresându-i-se cu cuvintele: **Părinte Avraam**, i-a cerut **îndurare**, rugându-l să-l trimită pe **Lazăr** să-i aducă o picătură de **apă**, ca să-și răcorească **limba**. Desigur, se ridică în acest punct întrebarea cum poate un suflet fără trup să cunoască setea și să simtă dogoarea focului. Conchidem că lucrurile sunt enunțate la modul figurat aici, dar asta nu înseamnă nicidecum că suferința nu era reală.

16:25 Avraam i s-a adresat cu termenul **fiule**, sugerând că acesta era un descendent fizic al său, dar nu și spiritual. Patriarhul i-a amintit de viața de lux, confort și huzur pe care a dus-o pe pământ. El a descris și sărăcia și suferințele prin care a trecut **Lazăr**. Acum, de partea cealaltă a mormântului, rolurile s-au inversat. Inegalitățile din viața de aici au fost

răsturnate.

16:26 Aflăm din acest pasaj că alegerile pe care le facem în viața de acum hotărăsc destinul nostru etern și că, odată ce a intervenit moartea, destinul nostru este pecetluit. Nu există posibilitatea trecerii de la locuința celor mântuiți la aceea a celor condamnați și vice versa.

16:27-31 În moarte, îl vedem dintr-o dată pe bogat transformat într-un evangelist. El își exprimă astfel dorința ca cineva să se ducă la **cei cinci frați** ai săi ca să-i prevină, să nu ajungă și ei în acest **loc de chin**. Avraam i-a răspuns că acești cinci frați, întrucât sunt evrei, au Scriptura Vechiului Testament și aceasta trebuie să le fie suficientă prevenire. Dar bogatul l-a contrazis pe **Avraam**, afirmând că **dacă se va duce cineva dintre cei morți, se vor pocăi**. Cuvântul ultim l-a avut însă Avraam, care a arătat că eșecul de a asculta de Cuvântul lui Dumnezeu e caracterizat de finalitate. Dacă oamenii nu vor să audă Cuvântul lui Dumnezeu așa cum se găsește el consemnat în Biblie, nu vor crede nici dacă ar învia cineva **din morți**. Lucrul acesta este dovedit cu prisosință prin faptul că Domnul Isus Însuși a înviat din morți, și totuși oamenii nu cred în El.

Din Noul Testament noi știm că atunci când moare un credincios, trupul lui merge în mormânt, dar sufletul lui merge în cer, în prezența lui Cristos (2 Cor. 5:8; Fil. 1:23). În schimb, când moare un necredincios, trupul lui merge de asemenea în mormânt, dar sufletul lui se duce în Hades. Pentru el, Hadesul este un loc de suferință și căință.

La Răpire, trupurile credincioșilor vor fi înviate din mormânt și reunite cu duhurile și sufletele lor (1 Tes. 4:13-18). Apoi ei vor locui cu Cristos, pe vecie. La Judecata de la Marele Tron Alb, trupurile, duhurile și sufletele necredincioșilor vor fi reunite (Apo. 20:12, 13). Apoi ei vor fi aruncați în iazul de foc, locul pedepsei veșnice.

Și astfel, capitolul 16 se încheie cu acest avertisment cât se poate de solemn la adresa fariseilor și a tuturor celor care trăiesc pentru bani. Ei procedează așa spre pierzarea sufletelor lor. Este mai bine să cerșești pâine aici pe pământ, decât să cerșești apă în Hades.

IX. FIUL OMULUI ÎȘI INSTRUIEȘTE UCENICII (17:1–19:27)

A. Cu privire la pericolul ofensării (17:1, 2)

E greu de stabilit în acest punct din acest

capitol înlănțuirea ideilor. Mai că suntem înclinați să credem că Luca ar fi compilat aici câteva subiecte fără legătură între ele. Dar remarcile Domnului Isus, despre pericolul de a ofensa, cu care începe capitolul, ar putea fi puse în legătură cu istoria bogatului de la sfârșitul capitolului 16. A trăi în lux și satisfacerea plăcerilor ar putea constitui o pricină de poticnire pentru alții, care sunt mai de puțin timp credincioși. Mai ales, dacă un om are reputația de a fi creștin, în care caz exemplul lui va fi urmat de alții. Cât de gravă este, în acest caz, fapta de a-i convinge pe unii oameni, dispuși să-L urmeze pe Cristos, să aleagă, în schimb, o viață de materialism și închinare la zeul banului!

Desigur, principiul se aplică în egală măsură și la modul general. **Cei mici** pot fi făcuți să se poticnească, dacă vor fi încurajați să îmbrățișeze duhul și stilul de viață al lumii. Ei vor putea fi făcuți să se poticnească dacă li se vor propovădui învățăturile ce diluează sensurile precise ale Cuvântului lui Dumnezeu, așa cum le găsim exprimate în Biblie. Orice lucru care îi îndepărtează de la calea unei credințe simple și curate, de devotament față de Domnul, de sfințenie și predare, va constitui o pricină de poticnire.

Bun cunoscător al naturii umane și al condițiilor care prevalează în lume, Domnul a spus că **este cu neputință să nu vină prilejurile de poticnire**. Dar asta nu diminuează cu nimic vinovăția celor care se lasă antrenați să devină cauza poticnirii altora. Ar fi mai bine dacă li s-ar lega o piatră de moară de gât, și să se începe în adâncurile mării, decât să facă pe unul din acești micuți să se poticnească. Pare evident că folosirea unor cuvinte atât de tari au darul de a ilustra nu numai moartea fizică, ci și condamnarea veșnică.

Când Domnul S-a referit la pericolul de a-i face pe unul din acești micuți să se poticnească, probabil că S-a gândit nu numai la copii, ci și la ucenicii mai tineri pe calea credinței, întorși mai de curând la Domnul.

B. Cu privire la nevoia de a avea un spirit iertător (17:3, 4)

În viața creștină nu există doar pericolul de a-i face pe alții să se poticnească. Mai există și pericolul de a ține necaz pe cineva sau de a refuza să-l ierți, când persoana respectivă își cere iertare. De asta se ocupă Domnul în fragmentul de față. Noul Testament ne învață că trebuie să urmărim procedură în

situații de genul acesta:

1. Dacă unui creștin i s-a făcut un rău, o nedreptate, mai întâi de toate, el trebuie să ierte în inima lui persoana care i-a greșit (Ef. 4:32). Asta îi va păzi sufletul de resentimente și malițiozitate.

2. Apoi are datoria de a se duce în particular la persoana care i-a greșit și s-o mustră (v. 3; vezi și Mat. 18:15). **Dacă persoana respectivă se pocăiește**, atunci trebuie să i se spună că a fost iertată. Dacă păcătuiește de repetate ori și se pocăiește de repetate ori, trebuie să fie iertată (v. 4).

3. Dacă mustrarea în particular nu dă rezultatele scontate, atunci persoana lezată trebuie să ia unul sau doi martori (Mat. 18:16). Dacă cel care a greșit nu ascultă nici de aceștia, atunci chestiunea trebuie adusă în fața bisericii. Dacă nu ascultă nici de biserică, atunci urmarea este excomunicarea sau excluderea sa (Mat. 18:17).

Scopul mustrării și al altor acțiuni cu caracter disciplinar nu este acela de revanșă sau de umilire a celui care a greșit, ci de a-l readuce la părtășia cu Domnul și cu frații săi. Orice mustrare trebuie să se facă în spiritul dragostei. Noi n-avem de unde ști dacă pocăința persoanei mustrate este reală. Va trebui s-o credem pe cuvânt că s-a pocăit cu adevărat. Acesta e și motivul pentru care Domnul spune: **„Și chiar dacă păcătuiește împotriva ta de șapte ori pe zi și de șapte ori pe zi se întoarce la tine și zice: «Mă pocăiesc», să-l ierți»**. Este chiar modul plin de har și tandrețe în care Se poartă Tatăl cu noi înșine. Indiferent de câte ori greșim noi față de El, avem totdeauna asigurarea că: „Dacă ne mărturisim păcatele, El este credincios și drept ca să ne ierte păcatele și să ne curățească de orice nedreptate“ (1 Ioan 1:9).

C. Cu privire la credință (17:5, 6)

17:5 Ideea de a ierta de șapte ori într-o singură zi li s-a părut ucenicilor extrem de dificilă, dacă nu de-a dreptul imposibilă. Au considerat că nu sunt în stare de o manifestare atât de avansată a harului. Și astfel L-au rugat pe Domnul să le mărească credința.

17:6 Răspunsul Domnului a lăsat să se înțeleagă că nu era vorba despre cantitatea credinței, ci de calitatea ei. Mai mult, nu se pune problema ca ei să capete mai multă credință, ci să uzeze de credința pe care o posedau deja. Mândria și importanța care ni le acordăm nouă înșine sunt lucrurile care ne

împiedică să-i iertăm pe frații noștri. Mândria aceea trebuie să fie smulsă din rădăcini și aruncată afară. Dacă credința cât un grăunte de muștar poate dezrădăcina un dud, sădindu-l în mare, cu atât mai mult ne va asigura biruința asupra împietririi inimii noastre și duhului nostru nezdrobot, care ne împiedică să ne iertăm frațele de nenumărate ori.

D. Cu privire la robii netrebnci (17:7-10)

17:7-9 Adevăratul rob al lui Cristos nu are motive să fie mândru. Orgoliul și importanța de sine trebuie smulse din rădăcini și înlocuite cu un sentiment real de nevrednicie. Aceasta este lecția care se desprinde din istoria robului. Acest slujitor arase sau pascăse oile toată ziua. Când a venit acasă de la câmp, după o zi de trudă, stăpânul nu-i spune să se așeze la masă pentru a i se servi cina, ci îi poruncește să-și pună șorțul și să-i servească lui cina. Abia după aceea i se permite robului să cineze și el. Stăpânul nu-i mulțumește pentru tot ce a făcut, deoarece sunt corvoade normale, pe care trebuie să le îndeplinească un rob. Căci un rob aparține stăpânului său și principala lui îndatorire este să asculte de stăpânul său.

17:10 Deci ucenicii sunt robii Domnului Isus Cristos. Ei aparțin Lui – cu duhul, cu sufletul și cu trupul lor. În lumina jertfei de la Calvar, indiferent ce ar face ei, niciodată nu vor putea să compenseze îndeajuns pentru ceea ce a înfăptuit Domnul pe cruce. Așadar, după ce ucenicul a făcut tot ce i s-a poruncit în Noul Testament, trebuie să admită că rămâne un rob netrebnc, care nu a făcut decât ceea ce avea datoria să facă.

Potrivit lui Roy Hession, cinci sunt trăsăturile care-l caracterizează pe rob:

1. El trebuie să fie dispus să poarte povară după povară, fără să se ocupe de el însuși.
2. Procedând astfel, el trebuie să se împace cu gândul că nu i se va mulțumi pentru ceea ce a făcut.
3. După ce a făcut toate acestea, el nu trebuie să-l acuze pe stăpânul său de egoism.
4. El trebuie să mărturisească că este un rob netrebnc.
5. El trebuie să recunoască faptul că, purtându-se cu blândețe și smerenie, nu a făcut decât ceea ce avea datoria să facă.⁵⁰

E. Isus îi curăță pe cei zece leproși (17:11-19)

17:11 Păcatul nerecunoștinței este un alt pericol în viața ucenicului, după cum reiese din istoria celor zece leproși. Citim că Dom-

nul Isus Se îndrepta spre Ierusalim, de-a lungul graniței dintre Samaria și Galileea.

17:12-14 Pe când intra într-un sat, L-au întâmpinat zece leproși, care au stat departe. Din cauza condiției în care se aflau, bolii lor groaznice, ei nu s-au apropiat de El, ci doar au strigat de la distanță, rugându-L să-i vindece. El le-a răsplătit credința, spunându-le să se ducă și să se arate preoților. Asta însemna că până când ajungeau la preot, aveau să fie deja vindecați de lepra lor. Preotul nu avea puterea de a-i vindeca, ci doar rolul de a-i *declara* vindecați. Ascultând de cuvântul Domnului, leproșii au pornit către locuința preoților și pe **când se duceau, au fost curățiți** de boala lor.

17:15-18 Toți au avut credința că vor fi vindecați, dar numai **unul** din cei zece s-a întors să-I mulțumească Domnului. Interesant e că acesta **era un samaritean**, unul din vecinii atât de disprețuiți ai evreilor, cu care nu voiau să aibă nimic de a face. Acesta **s-a aruncat cu fața la pământ** – în postura de adevărat închinător – și **la picioarele** lui Isus – adevăratul loc de închinăciune. **Isus** a întrebat dacă n-au fost curățiți toți cei zece și dacă numai „**străinul**“ acesta s-a găsit să se întoarcă și să dea slavă lui Dumnezeu. Unde erau ceilalți nouă?

17:19 Întorcându-se spre samaritean, Domnul Isus a spus: „**Scoală-te și du-te. Credința ta te-a făcut bine**“. Numai cele zece procente de credincioși recunoscători moștesc adevăratele bogății ale lui Cristos. Isus întâmpină gestul nostru de întoarcere (v. 15) și de mulțumire (v. 16) cu noi binecuvântări. „**Credința ta te-a făcut bine**“ ar putea sugera că pe când cei nouă au fost curățiți de lepră, al zecelea a fost și mântuit de păcat, pe deasupra!

F. Cu privire la venirea împărăției (17:20-37)

17:20, 21 E greu de stabilit dacă **fariseii** au fost sinceri când au pus întrebarea despre **împărăție** sau dacă au dorit să-și bată joc. Știm totuși că, fiind evrei, aveau nădejdea venirii cu putere și glorie a unei împărății. Ei așteptau semne exterioare și manifestări vizibile pe plan politic. Mântuitorul le-a spus: „**Împărăția lui Dumnezeu nu vine în așa fel ca să atragă atenția**“. Cu alte cuvinte, cel puțin în etapa actuală, **tărâmul lui Dumnezeu nu vine** însoțit de semne exterioare izbitoare. Nu era o împărăție pământească, temporală și vizibilă, pe care s-o poți arăta cu degetul **aici** sau **acolo**. Mai degrabă, Mântuitorul a spus

că **împărăția lui Dumnezeu** este în ei sau *printre* ei. Domnul Isus nu putea spune că împărăția era în inimile fariseilor, deoarece acești fățarnici religioși nu aveau loc pentru Cristos Regele în inimile lor împietrite. Ceea ce a vrut El să spună a fost că **împărăția lui Dumnezeu** era în mijlocul lor. El era Regele de drept al Israelului, care săvârșise minuni și își acreditase identitatea și poziția în văzul tuturor. Dar fariseii nu voiau să-L primească. Și astfel, pentru ei împărăția lui Dumnezeu se arătase, dar fusese total neobservată de ei.

17:22 Vorbindu-le fariseilor, Domnul le-a descris împărăția ca ceva ce avusese deja loc. Când S-a întors însă spre **ucenici**, El S-a referit la împărăție ca la un eveniment viitor, împărăția urmând să fie întemeiată la a doua Sa venire. Dar mai întâi El le-a descris intervalul de timp dintre prima și a doua Sa venire. Vor veni zilele când ucenicii vor **dori** să vadă **una din zilele Fiului Omului** și n-o vor vedea. Cu alte cuvinte, ei vor tânji după **una din zilele** când El era cu ei pe pământ, iar ei gustau părtașia dulce cu El. Zilele acelea au fost, într-o privință, o arvună, o anticipare a timpului când El se va întoarce cu putere și slavă mare.

17:23, 24 Se vor ridica mulți cristoși falși și dregători și vor anunța că Mesia a venit. Dar adepții Lui nu trebuie să se lase amăgiți de aceste zvonuri false. A doua venire a lui Cristos va fi un eveniment la fel de vizibil și inconfundabil ca **fulgerul** care străbate zarea de la un capăt la altul.

17:25 Din nou, Domnul Isus le-a spus ucenicilor că înainte ca aceasta să se poată întâmpla, El va trebui să sufere multe lucruri și să fie respins de generația aceea.

17:26, 27 Revenind la subiectul venirii Sale pentru a domni, Domnul ne-a învățat că **zilele** care vor preceda imediat acest glorios eveniment vor fi ca **zilele lui Noe**. Oamenii **mâncău, beau, se însurau, se măritau**. Aceste lucruri nu erau greșite în ele însele. Erau activități umane legitime. Răul consta în faptul că oamenii trăiau pentru aceste lucruri și nu se gândeau la Dumnezeu, nici nu aveau timp pentru El. După ce a intrat Noe cu familia sa în arcă, **a venit potopul și i-a distrus pe toți** ceilalți locuitori ai pământului. Tot așa Venirea lui Cristos va însemna judecată pentru cei ce resping oferta Sa de îndurare.

17:28-30 Din nou, Domnul a spus că zilele care vor preceda a doua Sa venire se vor asemăna cu cele în care a trăit Lot.

Civilizația făcuse progrese însemnate până la acea dată. Oamenii nu numai că mâncău și beau, ci cumpărau și vindeau, sădeau și zideau. Era efortul omului de a introduce o eră de pace și prosperitate, fără Dumnezeu. În ziua în care Lot, cu soția și fiicele sale, au ieșit din Sodoma, **a plouat foc și pucioasă din cer și i-a distrus pe toți** locuitorii aceluia oraș rău, împreună cu orașul propriu-zis. **La fel va fi și în ziua când Se va arăta Fiul Omului**. Cei care își fac din plăceri, din satisfacerea poftelor eului și din comerț scopul vieții lor vor fi distruși.

17:31 Va fi o zi când atașamentul față de lucrurile pământești va periclită viața unui om. Dacă se va afla **pe acoperișul casei**, să nu încerce să-și salveze bunurile din casă. Dacă **va fi la câmp, de asemenea, să nu se mai întoarcă**, ci să fugă din acele locuri unde se va abate judecata.

17:32 Deși **soția lui Lot** a fost scoasă aproape cu forța din Sodoma, inima ei a rămas în acel oraș, cum reiese din faptul că s-a întors să privească îndărăt. Ea ieșise din Sodoma, dar Sodoma nu ieșise din ea. În consecință, Dumnezeu a distrus-o, transformând-o într-un stâlp de sare.

17:33 **Oricine va căuta să-și scape viața**, preocupându-se de siguranța lui fizică, dar neavând grijă de sufletul lui, **și-o va pierde**. Pe de altă parte, oricine își **va pierde viața** în această perioadă de mare strămtorare, din pricina credințioșiei sale față de Domnul, **o va păstra** pentru veșnicie.

17:34-36⁵¹ Venirea Domnului va fi un timp de despărțire. **Doi oameni** vor dormi într-un **pat. Unul va fi luat** la judecată. **Celălalt**, un credincios, va fi cruțat, pentru a putea intra în împărăția lui Cristos. **Două femei vor măcina împreună. Una**, cea necredincioasă, **va fi luată** și prinsă în vârtejul mâniei lui Dumnezeu. **Celălaltă**, o copilă a Domnului, va fi cruțată, bucurându-se astfel de binecuvântările lui Cristos în mia de ani.

Apropo, versetele 34 și 35 sunt în deplin acord cu faptul că pământul este rotund. Că va fi noapte într-o parte a pământului și zi în alta, așa cum reiese din activitățile menționate, denotă cunoștințe științifice foarte avansate pentru acea vreme. Se știe că abia mult mai târziu a ajuns să se cunoască și să se accepte, în mod oficial, faptul că pământul este rotund.

17:37 Ucenicii au înțeles pe deplin din cuvintele Mântuitorului că a doua Sa venire va fi o judecată catastrofică din cer, asupra

unei lumi apostate. Așadar ei L-au întrebat pe **Domnul unde** va cădea această judecată. Răspunsul Lui a fost că **oriunde va fi** cadaavrul **acolo se vor strânge și vulturii**. Vulturii simbolizează judecățile care sunt pe punctul de a se abate asupra oamenilor. Prin umare, răspunsul este că judecățile vor cădea asupra oricărei forme de necredință și răzvrătire împotriva lui Dumnezeu, indiferent unde vor avea loc acestea.

În capitolul 17, Domnul Isus îi avertizase pe ucenici că viitorul rezervă suferințe și persecuții. Înainte de a veni vremea glorioasei Sale arătări, li se va cere să treacă prin încercări mari. Ca modalitate de pregătire, Mântuitorul oferă instrucțiuni suplimentare despre rugăciune. În următoarele versete, găsim o văduvă care s-a rugat, un fariseu care s-a rugat, un vameș care s-a rugat și un cerșetor care s-a rugat.

G. Parabola văduvei persistente (18:1-8)

18:1 Parabola văduvei care se roagă ne învață că oamenii **trebuie să se roage neîncetat și să nu se lase**. Acest lucru e valabil în cazul tuturor oamenilor și al oricărui genuri de rugăciuni. Dar în contextul de care ne ocupăm se referă la rugăciunea specială, pentru ca Dumnezeu să ne izbăvească, în situații de încercare. Este o rugăciune pe care trebuie să o facem „fără să ne lăsăm“, în timpul îndelungatului interval dintre prima și a doua venire a lui Cristos.

18:2, 3 Parabola ne prezintă un **judecător** care, de obicei, nu era pătruns de frica de **Dumnezeu**, nici nu avea considerație pentru aproapele său. Era și o văduvă, care era asuprită de un **potrivnic** al cărui nume nu este specificat. **Văduva a venit la** judecător de nenumărate ori, rugându-l să-i facă dreptate și s-o izbăvească de acest tratament inuman.

18:4, 5 Judecătorul nu a fost mișcat de justetea cazului ei. Faptul că era tratată nedrept nu l-a determinat să ia vreo măsură în sprijinul ei. Cu toate acestea, ritmicitatea cu care se prezenta ea înaintea lui l-a îndemnat să treacă, în cele din urmă, la acțiune. Persistența și stăruința ei au dus la luarea unei decizii favorabile ei.

18:6, 7 Atunci Domnul le-a explicat ucenicilor că dacă **un judecător nedrept** va acționa în favoarea unei sărmene văduve, la stăruința acesteia, cu cât mai mult va interveni Dumnezeuul cel drept în folosul **aleșilor Săi**. E posibil ca termenul „aleșii“ să se refere la

rămășița de evrei din timpul Marii Strămtorări, deși tot așa de bine s-ar putea referi la credincioșii asupriți din toate veacurile. Motivul pentru care Dumnezeu nu a intervenit cu mult timp în urmă rezidă în faptul că El este îndelung răbdător cu toți oamenii, nevoind ca nici unul să nu piară.

18:8 Dar va veni ziua în care Duhul Lui nu Se va mai lupta cu oamenii și atunci El îi va pedepsi pe cei care îi persecută adepții. Domnul Isus a încheiat parabola cu întrebarea: **„Dar când va veni Fiul Omului, va găsi El oare credință pe pământ?“** Asta înseamnă probabil genul de credință deținut de văduva sărmană. Ar putea indica însă și faptul că atunci când Se va întoarce Domnul, va mai exista pe pământ doar o rămășiță de credincioși cu adevărat fideli Lui. Între timp, fiecare din noi ar trebui să fie îndemnat să posedeză acea credință care strigă la Dumnezeu zi și noapte.

H. Parabola fariseului și a vameșului

(18:9-14)

18:9-12 Următoarea parabolă este adresată celor care se mândresc cu faptul că ei înșiși sunt **neprihăniți** și-i disprețuiesc pe toți ceilalți, considerându-i inferiori. Etichetându-l pe primul om drept **un fariseu**, Mântuitorul n-a lăsat nici o îndoială asupra cărei categorii de oameni pusese El accentul. Deși fariseul îndeplinea formalitățile rugăciunii, în realitate, el nu vorbea cu **Dumnezeu**. Mai degrabă, se lăuda cu propriile sale realizări, pe plan moral și religios. În loc să se compare cu standardul lui Dumnezeu de perfecțiune și să vadă cât de păcătos era în lumina acestuia, el se compara cu alți oameni din comunitate și se lăuda că este mai bun decât aceștia. Repetarea frecventă a pronumelui personal „eu“ relevă adevărata stare a inimii sale, plină de îngâmfare și importanță de sine.

18:13 Vameșul se afla într-o stare total diferită. Stând înaintea lui Dumnezeu, el a sesizat totala sa nevrednicie și s-a smerit până în țărână. **El nu îndrăznește nici ochii să și-i ridice spre cer, ci se bătea în piept, zicând: „Dumnezeule, ai milă de mine, păcătosul!“** El nu s-a considerat doar un simplu păcătos oarecare, între mulți alții, ci păcătosul individualizat, care nu merita să primească nimic de la Dumnezeu.

18:14 Domnul Isus le-a amintit ascultătorilor Săi că acest duh de smerenie și pocăință Îi este plăcut lui Dumnezeu. Contrar

așteptărilor oamenilor, vameșul a fost acela care s-a dus acasă îndreptățit. Dumnezeu îi înalță pe cei ce se smeresc, dar îi smerește pe cei ce se înalță singuri.

I. Isus și copilașii (18:15-17)

Incidental acesta ranforsează principiul potrivit căruia este nevoie de smerenie de copil, pentru a putea intra în împărăția lui Dumnezeu. Mamele se îmbulzeau în jurul Domnului Isus, aducându-și copiii pentru ca aceștia să fie binecuvântați de El. Ucenicii Lui au fost agasați de această monopolizare a timpului Mântuitorului. Dar Isus i-a muștrat. Apoi, cu multă tandrețe, i-a chemat pe copilași la El, zicând: „**Lăsați copilașii să vină la Mine și nu-i oprți, căci împărăția lui Dumnezeu este a unora ca ei!**“ Versetul 16 răspunde la întrebarea „Ce se întâmplă cu copiii când aceștia mor?“ Răspunsul este că ei merg în cer. Domnul afirmă limpede: „**a unora ca aceștia este împărăția lui Dumnezeu**“.

Copiii pot fi mântuiți la o vârstă foarte fragedă, care poate varia de la o copil la copil. Faptul rămâne însă că oricărui copil, indiferent de vârstă, care dorește să vină la Isus trebuie să i se permită să facă acest lucru și să fie încurajat în credința sa.

Copilașii nu trebuie să ajungă la maturitate, înainte de a putea fi mântuiți; în schimb, adulții trebuie să posedă credința simplă și smerenia unui copil, pentru a putea intra în împărăția lui Dumnezeu.

J. Tânărul bogat (18:18-30)

18:18, 19 Fragmentul acesta ilustrează situația unui om care nu a fost dispus să accepte împărăția lui Dumnezeu ca un copil. Într-o zi, un fruntaș al poporului a venit la Isus, adresându-I-se cu apelativul: **Bunule învățător** și întrebând ce trebuie să facă pentru ca să moștenească viața veșnică. Mai întâi, Mântuitorul l-a întrebat de ce-I spune *bunule Învățător*. Isus i-a amintit că numai **Dumnezeu este bun**. Domnul nostru nu a negat că El este Dumnezeu, ci a dorit să-L facă pe fruntaș să mărturisească acest adevăr. Dacă El era bun, atunci însemna că este Dumnezeu, întrucât numai Dumnezeu este esențialmente bun.

18:20 Apoi Isus s-a ocupat de întrebarea: „Ce trebuie să fac pentru ca să moștenesc viața veșnică?“ Noi știm că viața veșnică nu se moștenește făcând fapte bune. Viața veșnică este darul lui Dumnezeu, prin Isus Cristos.

Aducându-l pe fruntaș înapoi, la cele zece porunci, Domnul Isus nu a lăsat să se înțeleagă că cineva ar putea fi mântuit prin păzirea legii. Mai degrabă, El a recurs la lege pentru a-l convinge pe om de păcătoșenia lui. Domnul Isus a citat cele cinci porunci care au de a face cu îndatoririle noastre față de semenii noștri, respectiv partea a doua din cele două table ale legii.

18:21-23 Reiese destul de clar că legea nu avusese efectul de a-l convinge pe omul nostru, deoarece el a pretins cu aroganță că a păzit aceste porunci din tinerețea sa. Isus i-a spus că îi mai lipsea un lucru: dragostea pentru aproapele. Dacă ar fi păzit cu adevărat aceste porunci, atunci ar fi vândut toate averile sale și le-ar fi împărțit la săraci. Dar realitatea era că nu-și iubea aproapele ca pe sine. El trăia o viață egoistă, lipsită de dragoste pentru alții, cum reiese din faptul că atunci când a auzit aceste lucruri, s-a întristat foarte mult, deoarece era foarte bogat.

18:24 Privindu-l, Domnul a remarcat cât de dificil este pentru cei care posedă bogății să intre în împărăția lui Dumnezeu. Dificultatea constă în a ști cum să faci, ca dacă ai bogății, să nu ți se lipească inima de ele și să nu-ți pui încrederea în ele.

Întregul pasaj ridică o serie de întrebări jenante, atât pentru creștini, cât și pentru necredincioși. Cum putem afirma că ne iubim cu adevărat aproapele, când trăim în bunăstare și confort, în timp ce alții pier, fără să cunoască Evanghelia lui Cristos?

18:25 Isus a spus că este **mai ușor să treacă o cămilă prin urechea acului, decât să intre un bogat în împărăția lui Dumnezeu**. Multe explicații au fost avansate pentru această afirmație. Unii au sugerat că urechea acului ar fi o poartă interioară mică, din zidul unei cetăți și că o cămilă ar putea intra pe ea doar dacă se apleacă. Dar Doctorul Luca folosește aici un termen care se referă concret la acul unui chirurg și sensul cuvintelor lui Isus pare să fie cel literal. Cu alte cuvinte, cum este de *imposibil* ca o cămilă să treacă prin urechea acului, tot atât de *imposibil* este ca un bogat să intre în împărăția lui Dumnezeu. Nu este suficientă explicația că un bogat nu poate intra în împărăție prin eforturile sale proprii, deoarece acest lucru e valabil și în cazul bogaților, și al săracilor. Sensul afirmației este următorul: este cu neputință ca un om să intre în împărăția lui Dumnezeu *ca un om bogat*. Atâta timp cât își face din bogățiile sale un zeu, și

lasă ca acestea să se interpună între el și mântuirea lui, nu va putea fi convertit. În realitate, nu prea mulți bogați sunt mântuiți, dar aceia care sunt, trebuie să fie, mai întâi, zdrobiți înaintea lui Dumnezeu.

18:26, 27 Pe când meditau ucenicii la toate acestea, s-au întreat cine mai poate fi atunci mântuit. Pentru ei, bogățiile fuseseră întotdeauna un semn al binecuvântării lui Dumnezeu (Deut. 28:1-8). Dacă evreei bogați nu pot fi mântuiți, atunci cine poate fi mântuit? Domnul a răspuns că Dumnezeu poate face ceea ce omului îi este cu neputință să facă. Cu alte cuvinte, Dumnezeu poate lua un materialist necruțător, rapace și egoist, îl poate lecui de dragostea lui de aur, înlocuind-o cu dragoste pentru Domnul. Or, acesta este un miracol al harului divin.

Din nou, întregul fragment ridică probleme tulburătoare pentru copilul lui Dumnezeu. Slujitorul nu este mai presus de Stăpânul lui. Domnul Isus Și-a părăsit bogățiile Sale cerești, pentru a ne salva sufletele noastre vinovate. Nu se cade ca noi să fim bogați, într-o lume în care El a fost sărac. Valoarea inestimabilă a sufletelor, iminența revenirii lui Cristos și dragostea lui Cristos care ne constrânge – sunt tot atâtea motive care ar trebui să ne determine să investim orice valoare materială de care dispunem în lucrarea Domnului.

18:28-30 Când Petru i-a amintit Domnului că ucenicii și-au părăsit casele și familiile pentru a-L urma pe El, Domnul a răspuns că o asemenea viață de sacrificiu este răsplătită din belșug în viața aceasta și va fi răsplătită și mai mult în veșnicie. Ultima parte a versetului 30 (**iar în veacul viitor viață veșnică**) nu înseamnă că viața veșnică se câștigă prin renunțarea la toate. Mai degrabă, se referă la capacitatea sporită a cuiva de a se bucura de gloriile cerului, plus răsplățile sporite din împărăția cerului. Înseamnă „deplina realizare a vieții care fusese primită la mântuire, adică viața deplină“.

K. Isus prezice din nou moartea și învierea

Sa (18:31-34)

18:31-33 Pentru a treia oară, Domnul i-a luat pe cei doisprezece și i-a prevenit amănunțit cu privire la ceea ce-L aștepta (vezi 9:22, 44). El a prezis că suferințele Sale aveau să se întâmple ca împlinire a ceea ce scriseseră profeții din Vechiul Testament. Cu privizionarea divină, El a profețit pe un ton calm că avea să fie **dat în mâna Neamurilor**. „Era

mult mai probabil ca El să fie ucis în particular sau omorât cu pietre în cadrul unei izbucniri de furie“.⁵² Dar profeții preziseseră că El va fi trădat, că va fi **batjocorit și insultat și scuipat**, și, prin urmare, așa se va întâmpla. El avea să fie biciuit și omorât, dar a treia zi avea să învie.

Restul capitolelor din evanghelia după Luca se ocupă cu derularea dramei pe care El a cunoscut-o dinainte și a prezis-o atât de minunat:

Ne suim la Ierusalim (18:35-19:45).

Fiul Omului **va fi dat în mâna Neamurilor** (19:47–23:1).

El va fi **batjocorit și insultat** (23:1-32).

Îl vor omorî (23:33-56).

A treia zi El va învia (24:1-12).

18:34 E uimitor faptul că ucenicii **n-au înțeles nimic din aceste lucruri**. Sensul cuvintelor Sale **era ascuns pentru ei**. Ne este greu să înțelegem de ce erau atât de opaci în această privință, dar explicația ar putea fi următoarea: Mîntea lor era absorbită de gânduri vizând un izbăvitor imediat, care să-i scape de jugul romanilor și să-și întemeieze numaidecât împărăția, așa încât ei refuzau să accepte orice alt program care nu corespundea acestor așteptări. Adesea credem ceea ce *dorim* să credem și respingem adevărul, dacă acesta nu corespunde ideilor noastre *preconcepute*.

L. Vindecarea cerșetorului orb (18:35-43)

18:35-37 Domnul Isus părăsise între timp Pereea, traversând Iordanul. Luca afirmă că incidentul următor a avut loc **pe când Se apropia Isus de Ierihon**. Matei și Marcu spun că a avut loc pe când El *părăsea* Ierihonul (Mat. 20:29; Marcu 10:46). În plus, Matei spune că erau doi oameni; Marcu și Luca spun că era doar unu. Este posibil ca Luca să se fi referit la noul oraș, în vreme ce Matei și Marcu să fi avut în vedere orașul vechi. De asemenea e posibil să fi avut loc mai multe minuni de redare a vederii în acest loc. Oricare ar fi explicația adevărată, suntem încredători că dacă am poseda un grad mai mare de cunoaștere, aparentele contradicții ar dispărea îndată.

18:38 Nu știm cum, dar cerșetorul orb și-a dat seama că **Isus** este Mesia, **Fiul lui David**. El s-a rugat de Domnul **să aibă milă de el**, adică să-i redea vederea.

18:39 În ciuda încercărilor unora de a-l reduce la tăcere, cerșetorul **a strigat** cu glas tare către Domnul. Pe oameni nu-i interesa un

cerșetor, dar pe Isus Îl interesa.

18:40, 41 Isus S-a oprit. Darby comentează, cu multă pertinentă: „Iosua s-a rugat odată ca soarele să se stea pe loc în cer, dar aici *Domnul* Însuși este soarele și astfel luna și cerurile se opresc la rugămintea unui cerșetor orb“. La porunca lui Isus, cerșetorul a fost **adus la El**. Isus **l-a întrebat** ce dorește. Fără să ezite sau să generalizeze, cerșetorul a răspuns că dorește să-și capete **vederea**. Rugăciunea lui a fost scurtă, la obiect și plină de credință.

18:42, 43 Isus i-a satisfăcut apoi cererea și **imediat omul și-a primit vederea**. Ba mai mult, **L-a urmat** pe Domnul, **slăvindu-L pe Dumnezeu**. Această întâmplare ne învață că trebuie să credem că Dumnezeu poate face să se întâmple ceea ce oamenilor le este cu neputință de înfăptuit. O credință puternică Îi va aduce multă cinste lui Dumnezeu, după cum se exprimă poetul:

Tu te apropii de un Rege,

Deci adu-I petiții mari,

Harul și puterea Lui întrec

Tot ce a-i putea cândva să-I ceri.

– John Newton

M. Convertirea lui Zacheu (19:1-10)

Convertirea lui Zacheu ilustrează adevărul versetului 27 din Luca 18: „Ceea ce este cu neputință la oameni este cu putință la Dumnezeu“. Zacheu era un om bogat. Dar, în mod obișnuit, este cu neputință ca un bogat să intre în împărăția lui Dumnezeu. Zacheu însă s-a smerit înaintea Mântuitorului și nu a lăsat ca bogățiile lui să se interpună între sufletul său și Dumnezeu.

19:1-5 Când Domnul **a trecut prin Ierihon**, cu ocazia celei de-a treia și ultima din călătoriile Sale la Ierusalim, **Zacheu căuta să-L vadă**, animat, evident, de curiozitate. Deși era **mai-marele vameșilor**, nu s-a jenat să procedeze contrar uzanțelor, ci a făcut tot posibilul pentru a-L vedea pe Mântuitorul. Deoarece era **scund**, știa că nu va putea să-L vadă pe Isus, din cauza oamenilor din jurul său. Și astfel, **a alergat înainte și s-a suit într-un sicomor** de pe marginea drumului pe care venea Domnul. Acest fapt al credinței nu a rămas neobservat. Pe când Se apropia **Isus, a privit în sus și l-a văzut** pe Zacheu. Apoi i-a poruncit să se dea jos degrabă și S-a invitat în casa vameșului. Este singurul loc din Scriptură unde se consemnează că Mântuitorul S-a invi-

tat în casa cuiva.

19:6 Zacheu a făcut cum i s-a poruncit și **L-a primit cu bucurie** pe Domnul. E aproape cert că acesta a fost momentul declanșării convertirii sale.

19:7 Criticii Mântuitorului **au murmurat cu toții împotriva Lui**, deoarece El **„a intrat să găzduiască la un om păcătos!“** Ei au nesocotit faptul că, venind într-o lume cum este cea în care trăim, El era limitat aproape exclusiv la case de genul acesteia!

19:8 Mântuirea a produs o schimbare radicală în viața vameșului. Acesta L-a informat pe Mântuitorul că intenționa să **dea acum jumătate din bunurile sale la săraci**. (Până acum, el îi jecmănise pe săraci.) De asemenea și-a făcut planul de a restitui **împătrit** orice bani pe care i-a câștigat pe căi necinstite. Aceasta depășea cu mult prevederile legii (Ex. 22:4, 7; Lev. 6:5; Nu. 5:7), demonstrând că acum Zacheu era stăpânit de dragoste, pe când înainte era rob de lăcomie.

Nu pare să existe vreo îndoială asupra faptului că Zacheu își însușise bunuri pe căi necinstite. Wuest traduce partea a doua a versetului 8 astfel: „Și întrucât am stors pe nedrept.“, nu „dacă am stors.“.

La prima vedere s-ar părea că Zacheu se fălea cu spiritul său filantropic, punându-și încrederea în acesta pentru a fi mântuit. Dar nu așa stau lucrurile. El afirma prin filantropia sa că noua viață pe care a descoperit-o în Cristos îl îmboldea acum să facă restituiri pentru nedreptățile comise în trecut și, prin urmare, drept recunoștință față de Dumnezeu pentru că l-a mântuit, el dorea să-și pună banii și averea în slujba lui Dumnezeu, spre slava Lui și întru binecuvântarea semenilor lui.

Versetul 8 este unul din cele mai puternice versete din Biblie în sprijinul conceptului de restituire. Mântuirea nu-l absolvă pe cineva de datoria de a rectifica relele comise în trecut. Datoriile făcute pe când cineva era neconvertit nu sunt anulate când acesta se naște din nou. Iar dacă a furat bani înainte de a fi fost mântuit, atunci adevărata măsură a harului lui Dumnezeu reclamă ca acești bani să fie returnați după ce persoana respectivă a devenit copilul lui Dumnezeu.

19:9 Isus a afirmat fără echivoc că **mântuirea a intrat în casa** lui Zacheu, deoarece el era **un fiu al lui Avraam**. Mântuirea nu a survenit pentru că Zacheu era evreu din naștere. Expresia folosită aici: „un fiu al lui Avraam“ indică mai mult decât simpla descendență etni-

că. Ea înseamnă că Zacheu a exercitat aceeași credință în Domnul pe care a demonstrat-o și Avraam. Mai mult, mântuirea nu a intrat în casa lui Zacheu datorită filantropiei lui sau faptului că a restituit tot ce luase pe căi necinstite (v. 8). Acestea sunt roadele mântuirii, nu cauza ei.

19:10 Ca răspuns la cei care L-au criticat pentru că a fost găzduit de un păcătos, Isus a spus: „**Fiul Omului a venit să caute și să mântuiască ce era pierdut**“. Cu alte cuvinte, convertirea lui Zacheu a constituit o împlinire a însuși scopului pentru care a venit Cristos în lume.

N. Parabola celor zece mine (19:11-27)

19:11 Pe când se apropia Mântuitorul de Ierusalim, venind dinspre Ierihon, mulți din adepții Lui credeau că împărăția lui Dumnezeu urma să se arate îndată. În parabola minelor,⁵³ El le-a spulberat aceste speranțe, arătându-le că între prima și a doua Sa venire va fi un interval în timpul căruia ucenicii vor trebui să lucreze cu sânge pentru El.

19:12, 13 Parabola omului de neam mare a avut o paralelă reală, în istoria lui Arhelau. Acesta a fost ales de Irod să-i fie succesor, dar a fost respins de popor. El s-a dus la Roma, pentru a fi confirmat de puterea imperială. Apoi s-a întors, i-a răsplătit pe slujitorii săi, iar pe dușmani i-a nimicit.

În parabola de față, Domnul Isus este Omul de neam mare, care S-a dus în cer, unde așteaptă vremea când Se va întoarce și-Și va inaugura împărăția pe pământ. Cei zece servitori sunt ucenicii Săi. El le-a dat fiecăruia o mină și le-a spus să le pună în negoț până Se va întoarce El. Deși talentele și capacitățile fiecărui slujitor al Domnului diferă de ale altuia (vezi parabola talanților, Mat. 25:14-30), ei posedă însă și elemente comune tuturor, cum ar fi privilegiile de a vesti Evanghelia și de a-L reprezenta pe Cristos în fața lumii, precum și privilegiul rugăciunii. Fără îndoială, mina se referă la acestea.

19:14 Cetățenii sunt poporul Israel. Nu numai că israeliții L-au respins pe El, dar chiar și după plecarea Lui, au trimis după el o solie să-i spună: „Nu vrem ca omul acesta să împărătească peste noi“. Solia aceasta ar putea reprezenta tratamentul aplicat slujitorilor lui Cristos, cum ar fi Ștefan sau ceilalți martiri.

19:15 Aici avem o imagine simbolică a revenirii Domnului, pentru a-Și întemeia împă-

răția. După aceea El se va ocupa de aceia cărora le dăduse banii.

Credincioșii din epoca actuală vor fi evaluați cu privire la slujirea lor, la Scaunul de Judecată al lui Cristos. Această evaluare se va petrece în cer, după Răpire.

Rămășița credincioasă de evrei care Îl vor mărturisi pe Cristos în timpul Marii Strămtorări vor fi evaluați la a doua venire a lui Cristos. Aceasta pare să fie judecata avută în vedere în acest pasaj.

19:16 Primul servitor a câștigat zece mine cu mina ce i se încredințase. El fusese conștient că banii pe care îi avea nu erau de fapt ai lui („mina ta“) și astfel s-a folosit de ei cum a știut mai bine pentru a promova interesele stăpânului său.

19:17 Stăpânul l-a laudat pentru că a fost credincios în foarte puțin – fapt care trebuie să ne aducă aminte că și după ce am făcut tot ce se putea mai bine, tot slujitori netrebnci suntem. El a fost răsplătit cu autoritate peste zece cetăți. Cei care Îl slujesc cu credincioșie pe Cristos aici pe pământ vor fi răsplățiți în împărăția Sa cu privilegiul de a domni. Gradul în care unui ucenic i se va acorda privilegiul de a dirigeri în împărăția lui Cristos va depinde de măsura în care L-a slujit cu devotament și jertfire de sine aici pe pământ.

19:18, 19 Al doilea slujitor a câștigat cinci mine cu mina inițială ce i se încredințase, drept care a fost răsplătit cu stăpânire peste cinci cetăți.

19:20, 21 Al treilea nu a avut decât scuze. El a înapoiat mina pe care o păstrase învelită într-un ștergar. El nu a câștigat nimic cu această mină. De ce? Ei bine, el aproape că l-a învinuit pe omul de neam mare pentru eșecul de a fi obținut profit de pe urma minei, afirmând că nobilul este un om aspru, care ar fi pretins un câștig fără cheltuieli. Numai că slujitorul s-a autocondamnat prin propriile sale cuvinte. Dacă așa credea că este stăpânul, atunci ar fi putut, cel puțin, să depună mina la o bancă, pentru ca aceasta să aducă dobândă.

19:22 Citând cuvintele nobilului, Isus nu a recunoscut că ele ar fi fost adevărate. Mai degrabă, inima păcătoasă a slujitorului l-a făcut pe acesta să dea vina pe stăpân, pentru lipsa lui de profit, când, de fapt, lenea lui a fost cauza nerodniciei. Oricum, dacă a crezut că stăpânul lui e aspru, cu atât mai mult trebuia să se pună pe treabă.

19:23 Versetul 23 pare să sugereze că trebuie să facem unul din două lucruri: Fie să

punem tot ceea ce avem în slujba Domnului, fie să încredințăm aceste bunuri altcuiva, care știe să le fructifice spre slava Lui.

19:24-26 Verdictul rostit de nobil asupra celui de-al treilea slujitor a fost să i se ia mina și să o dea primului, care a câștigat alte zece mine. Dacă nu folosim în slujba Domnului oportunitățile care ni s-au încredințat, acestea vor fi luate de la noi. Pe de altă parte, dacă suntem credincioși în puține lucruri, Dumnezeu va avea grijă să nu ducem niciodată lipsă de mijloacele de a-L sluji și mai mult. Poate unora li se va părea nedrept faptul că **mina** a fost dată celui care avea deja **zece**, dar în viața spirituală este un principiu de nezdruincinat faptul că celor care li iubesc și-L slujesc cu ardoare li se vor dăruii prilejuri tot mai cuprinzătoare de lucru pentru El. Eșecul de a fructifica prilejurile dăruite va conduce, în cele din urmă, la pierderea tuturor prilejurilor.

Al treilea slujitor a suferit pierderea răsplății, dar nu se precizează că ar fi avut parte de vreo altă pedeapsă. Se pare că nu se pune deloc la îndoială mântuirea lui.

19:27 Cetățenii care n-au voit să-l aibă pe nobil ca diriguitor asupra lor sunt definiți drept **vrăjmași**, fiind condamnați la moarte. Aceasta a constituit trista precizare a soartei de care avea să aibă parte națiunea care L-a respins pe Mesia.

X. FIUL OMULUI LA IERUSALIM

(19:28–21:38)

A. Intrarea triumfală (19:28–40)

19:28-34 Era duminica dinaintea răstignirii Sale. Isus Se apropiase de panta de răsărit a Muntelui Măslinilor, în drum spre **Ierusalim. Când S-a apropiat de Betfaghe și de Betania,... i-a trimis pe doi dintre ucenicii Săi**, pentru a-l face rost de un **măgăruș**, pe care să intre călare în Ierusalim. El le-a spus exact unde vor găsi animalul și ce vor spune **stăpânii** lui. După ce ucenicii au făcut cum i-a instruit Isus, stăpânii măgărușului au fost imediat dispuși să-l lase să ia animalul pentru ca Isus să Se poată folosi de el. Poate că fuseseră binecuvântați anterior de misiunea Domnului și se oferiseră să-I fie de folos ori de câte ori va avea nevoie de serviciile lor.

19:35-38 Ucenicii I-au făcut Domnului un gen de șa din hainele lor. Mulți își așterneau hainele pe drum înaintea Lui, în timp ce El înainta spre Ierusalim, pe versantul vestic al Muntelui Măslinilor. Apoi, într-un singur gând, toți adepții lui Isus au **început să-L laude pe**

Dumnezeu cu glas tare, pentru toate minunile pe care le văzuseră săvârșite de Isus. L-au aclamat apoi ca **Rege**, cântând că venirea Sa avea ca urmare **pace în cer și slavă în cele preînalte**. Se remarcă faptul că au cântat: „**Pace în cer**“, iar nu „Pace pe pământ“. Nu putea fi pace pe pământ, deoarece Prințul Păcii fusese respins și urma să fie omorât în curând. Dar avea să fie **pace în cer**, ca urmare a morții lui Cristos pe crucea de la Calvar și a înălțării Sale la cer.

19:39, 40 **Fariseii** au fost indignați de faptul că Isus era onorat în această manieră publică. Ei I-au spus să-și certe ucenicii. Dar Isus a răspuns că aceste aclamații erau inevitabile. Dacă ucenicii nu-L aclamau, atunci pietrele aveau s-o facă! Astfel El i-a mustrat pe farisei pentru că erau mai învârtosiți și mai încremeniți decât pietrele fără viață.

B. Fiul Omului plânge pentru Ierusalim

(19:41-44)

19:41, 42 Pe când Se apropia Isus de Ierusalim, a rostit o plângere pentru orașul care pierduse prilejul său cel mai favorabil. Dacă oamenii L-ar fi primit pe El ca Mesia, ar fi avut **pace**. Dar ei n-au recunoscut că El era sursa **păcii**. Acum era prea târziu. Deja au hotărât ce vor face cu Fiul lui Dumnezeu. Pentru că L-au respins, ochii lor au fost orbiți. Pentru că *n-au voit* să-L vadă, ei *nu puteau* să-L mai vadă din acest moment.

Să ne oprim aici să cugetăm la minunatele lacrimi vărsate de Mântuitorul. După cum s-a exprimat W. H. Griffith Thomas: „Să stăm la picioarele lui Cristos, până vom învăța secretul lacrimilor Sale și, privind păcatele și durerile locuitorilor orașelor și satelor, să plângem și noi pentru ele“.⁵⁴

19:43, 44 Isus a făcut apoi o precizare solemnă a asedierii viitoare a orașului de către Titus, arătând cum avea să împresoare acel general roman orașul, prinzându-i locuitorii într-o cursă, masacrându-i atât pe tineri, cât și pe bătrâni; cum avea să radă de pe fața pământului zidurile și clădirile, până când nu avea să rămână **piatră pe piatră**. Toate acestea aveau să se întâmple pentru că Ierusalimul n-a cunoscut vremea cercetării sale. Domnul cercetase orașul, oferindu-i mântuire, dar locuitorii săi nu L-au dorit. Ei n-au găsit loc pentru El în planurile lor.

C. A doua curățire a templului (19:45, 46)

Isus curățise **templul** la începutul lucrării

Sale publice (Ioan 2:14-17). Acum, când misiunea Lui se apropia cu repeziciune de sfârșit, El a intrat în incinta lăcașului sfânt de închinăciune și i-a alungat pe toți cei ce făcea din această casă de rugăciune un cuib de tâlhari. Pericolul de a introduce spiritul comercial în lucrurile lui Dumnezeu e întotdeauna prezent. Creștinătatea de astăzi este amestecată cu aluatul comercialismului – cu tot felul de activități comerciale care au loc în biserici – bazaruri, campanii de strângere de fonduri, predici speciale pentru adunarea de profituri – și toate acestea făcute în numele lui Cristos!

Cristos a citat din Isaia 56:7 și Ieremia 7:11, ca teme pentru acțiunea Lui. Orice reformă de rectificare a abuzurilor comise în biserică trebuie să se întemeieze pe Cuvântul lui Dumnezeu.

D. Predând zilnic în templu (19:47, 48)

Isus îi învăța în toate zilele pe oameni în zona templului – nu în interiorul său, ci doar în curțile sale, unde li se permitea oamenilor accesul. Liderii religioși căutau cu orice preț să găsească un motiv care să le permită să-L distrugă, dar oamenii de rând mai erau captivați de Nazarineanul făcător de minuni. Vremea Lui nu sosise încă. Dar curând avea să vină ceasul când preoții cei mai de seamă, cărturarii și fariseii aveau să se năpustească asupra Lui, pentru a-L omorî.

Era ziua de luni. Ziua următoare, marți – ultima zi când avea să-i învețe pe oameni în public – este descrisă la 20:1–22:6.

E. Autoritatea Fiului Omului este pusă sub semnul întrebării (20:1-8)

20:1, 2 Ce tablou impresionant! Învățătorul învățătorilor propovăduind neobosit vestea bună, la umbra templului, în timp ce liderii Israelului Îi contestă cu nerușinare dreptul de a-i învăța pe oameni! Pentru ei Isus nu era decât un tâmplar simplu din Nazaret, fără pregătire școlară oficială, fără diplome academice, fără acreditări din partea unei autorități ecleziastice. În ce consta acreditarea Lui? – au dorit ei să știe.

20:3-8 Isus le-a răspuns printr-o întrebare. Un răspuns corect la această întrebare ar fi constituit și răspunsul la întrebarea pusă de ei. A fost **botezul lui Ioan** aprobat de Dumnezeu, sau doar de autoritatea umană? Aici ei au fost prinși. Căci dacă recunoșteau că Ioan a predicat sub ungerea divină, atunci de ce n-au ascultat de mesajul lui și nu s-au pocăit, pri-

mindu-L pe Mesia, așa cum Îl vestise Ioan? Dar dacă spuneau că Ioan nu a fost decât un predicator oarecare, riscau să-și atragă furia maselor, care încă îl recunoșteau pe Ioan ca profet al lui Dumnezeu. Prin urmare au zis: „Nu știm de unde provenea autoritatea lui Ioan“. Isus a spus atunci: „*În acest caz, nici Eu nu vă voi spune prin a cui autoritate îi învăț Eu pe oameni*“. Dacă nici atâta nu știau de unde vine autoritatea lui Ioan, atunci cum își permiteau să pună la îndoială autoritatea Celui care era mai mare decât Ioan? Textul acesta ne arată că lucrul esențial în lucrarea de predare a Cuvântului lui Dumnezeu este să fi umplut cu Duhul Sfânt. Cel care are această înzestrare poate fi mai de folos decât cei a căror putere constă în diplome, în tot felul de titluri și onoruri omenești.

„Ce instituție de învățământ ți-a acordat diploma? Cine te-a ordinar?“ Iată cum vechile întrebări, îmbrăcate probabil într-o doză de gelozie, continuă să fie ridicate și astăzi. Cel ce propovăduiește cu mult rod Evanghelia lui Cristos, chiar dacă nu și-a ros coatele pe băncile vreunui seminar renumit sau universități vestite, continuă și astăzi să fie încolțit, punându-i-se sub semnul întrebării vrednicia și validitatea ordinării sale.

F. Parabola viticultorilor răi (20:9-18)

20:9-12 Dorul fierbinte din inima lui Dumnezeu pentru poporul Israel ne este din nou prezentat în această parabolă a viei. Dumnezeu este omul care a sădit o vie, a arendat-o unor viticultori (adică liderilor națiunii Israel – vezi Isa. 5:1-7). Apoi a trimis slujitori la viticultori, pentru ca aceștia să-i dea din rodul viei. Slujitorii au fost profeții lui Dumnezeu, ca Isaia și Ioan Botezătorul, care s-au străduit să cheme Israelul la pocăință și credință. Dar dregătorii Israelului i-au persecutat neîncetat pe profeți.

20:13 În cele din urmă, Dumnezeu Și-a trimis **fiul preaiubit**, cu gândul expres că ei Îl vor respecta (deși, desigur, Dumnezeu știa că El va fi respins). Observați că Cristos Se distinge pe Sine de toți ceilalți. Aceștia erau slujitorii, El este Fiul.

20:14 Nedezmintându-și năravurile din trecut, **viticultorii** s-au hotărât să scape de **moștenitor**. Ei doreau să fie singurii lideri și învățători ai poporului – „**ca moștenirea să fie a noastră**“. Ei nu erau dispuși să renunțe la poziția lor de conducători religioși, în favoarea lui Isus. Ce s-au gândit ei: „Dacă-L ucidem,

nimeni nu ne va mai contesta stăpânirea peste Israel“.

20:15-17 Și I-au scos afară din vie și I-au omorât. În acest punct, Isus i-a întrebat pe evreii care-L ascultau ce va face proprietarul viei unor viticultori atât de răi. La Matei, preoții cei mai de seamă și bătrânii s-au condamnat pe ei înșiși, răspunzând că, desigur, stăpânul viei îi va omori pe viticultori (Mat. 21:41). Aici Domnul Însuși dă răspunsul: „**îi va nimici pe viticultorii aceia și via o va da altora**“. Asta însemna că evreii care L-au respins pe Cristos aveau să fie nimiciți și că Dumnezeu îi va așeza apoi pe alții în poziția privilegiată. Prin „alții“ s-ar putea înțelege Neamurile sau Israelul regenerat din vremea de pe urmă. Evreii au fost consternați la auzul acestor cuvinte. „**Nicidecum!**“ **au zis ei.** Domnul a confirmat precizarea, citând din Psalmul 118:22. Ziditorii evrei L-au respins pe Cristos, „**piatra aceasta**“. Ei nu aveau nici un loc pentru El, în planurile lor. Dar Dumnezeu era hotărât ca Isus să Se bucure de un loc preeminent și avea să-L facă piatra din capul unghiului, cheia de boltă, fără de care clădirea nu poate rămâne în picioare, Cel căruia I se va da cea mai înaltă cinste.

20:18 Cele două venituri ale lui Cristos sunt prezentate în versetul 18.⁵⁵ Prima Lui venire este descrisă ca fiind o piatră ce cade pe pământ. Oamenii s-au poticnit de starea Lui umilă și au fost **zdrobiți** pentru că L-au respins. În a doua parte a versetului, piatra cade din cer și-i **spulberă** pe necredincioși.

G. Dați Cezarului ce este al Cezarului și lui Dumnezeu ce este al Lui (20:19-26)

20:19, 20 Preoții cei mai de seamă și cărturarilor și-au dat seama că Isus vorbește **împotriva lor**. Și astfel erau și mai înverșunați să pună mâna pe El. Ei au trimis iscoade ca să-L determine, prin viclesug, să spună ceva care să le dea prilejul să-L aresteze, pentru a fi apoi judecat de guvernatorul roman. Dar aceste iscoade mai întâi L-au lăudat, spunând că El este credincios lui Dumnezeu cu orice preț și că nu Se teme de oameni – sperând astfel că Domnul va rosti vreun cuvânt împotriva Cezarului.

20:21, 22 Apoi L-au întrebat dacă este drept să plătească tribut Cezarului. Dacă Isus spunea că nu este, atunci ei aveau să-L acuze de trădare și să-L predea romanilor, ca să fie judecat. Dacă spunea că e drept, atunci risca să-i offenseze pe irodieni (adică marea majoritate a evreilor).

20:23, 24 Isus Și-a dat seama ce complot I se urzește și le-a cerut un dinar – probabil, pentru că El Însuși nu avea asupra Sa această monedă. Faptul că ei posedau și foloseau aceste monede demonstra cât de robiți erau de puterea Neamurilor. „**Al cui chip și a cui inscripție sunt pe el?**“ a întrebat Isus. Ei au recunoscut că sunt ale Cezarului.

20:25, 26 Apoi Isus i-a redus la tăcere, cu porunca: „**Dați deci Cezarului ce este al Cezarului și lui Dumnezeu ce este al lui Dumnezeu!**“ În aparență, ei erau atât de preocupați de interesele Cezarului, dar de interesele lui Dumnezeu nici nu le păsa. „Banii sunt ai Cezarului, iar voi sunteți ai lui Dumnezeu. Lăsați-i lumii banii ei, iar lui Dumnezeu creaturile Sale!“ Este atât de ușor să ne preocupăm de chițibușuri, și să neglijăm lucrurile de importanță majoră ale vieții. După cum este atât de ușor să ne achităm datoriile față de semenii noștri, jefuindu-L, în schimb, pe Dumnezeu de lucrurile care I se cuvin.

H. Saducheei și întrebarea despre înviere (20:27-44)

20:27 După ce a eșuat și această încercare de a-L prinde pe Isus în cursă, pe plan politic, au venit unii saduchei la El, punându-I ceea ce considerau a fi o întrebare încuietoare din domeniul teologiei. Ei negau posibilitatea ca trupurile neînsuflite ale oamenilor ar mai putea fi readuse vreodată la viață. Prin urmare, au ales un exemplu extrem, care să pună doctrina învierii într-o postură ridicolă.

20:28-33 Ei I-au amintit lui Isus că Legea lui Moise îi cerea unui om să se căsătorească cu văduva fratelui său, pentru a asigura continuitatea spiței și numelui familiei și a nu înstrăina averea (Deut. 25:5). Povestea lor spunea că o femeie s-a căsătorit, rând pe rând, cu fiecare dintre cei **șapte frați**. Nici la moartea celui de-al șaptelea, ea tot nu a avut nici un copil. „**La urmă a murit și femeia. Deci, la înviere, soția căruia dintre ei va fi femeia?**“ – au voit ei să știe, crezându-se foarte deștepți, pentru că au reușit să nascăcească o situație atât de încurcată și aparent fără ieșire!

20:34 **Isus le-a răspuns** că relația de căsătorie este valabilă doar pentru viața de aici, necontinuându-se în cer. El nu a spus că soții și soțiile nu se vor recunoaște unii pe alții, ci doar că relația dintre ei va fi întemeiată acolo pe o cu totul altă bază.

20:35 Expresia: „**cei socotiți vrednici să aibă parte de veacul acela**“ nu înseamnă că

cineva poate fi vrednic de a intra în cer. Singura vrednicie pe care o pot avea păcătoșii este vrednicia pe care le-o acordă Domnul Isus Cristos. „Vrednici sunt socotiți cei care se judecă pe ei înșiși, care-L acceptă și-L proclamă pe Cristos, recunoscând că Lui Îi aparține toată vrednicia“.⁵⁶ Expresia **învierea din morți** se referă doar la învierea credincioșilor. Sensul ei literal este: **învierea dintre cei morți**, după cum reiese și din particula *ek* din textul original grec. Ideea unei învieri generale, în care toți morții – și cei mântuiți, și cei nemântuiți – sunt înviați în același timp nu are nici un temei scriptural, negăsindu-se în Biblie.

20:36 Superioritatea stării cerești este demonstrată în continuare de versetul 36. Moartea nu mai există. În această privință, toți oamenii vor fi **egali, ca îngerii**. De asemenea, ei vor fi dovediți ca **fii ai lui Dumnezeu**. Credincioșii sunt deja fiii lui Dumnezeu, dar aici pe pământ aceasta nu reiese întotdeauna din înfățișarea exterioară. În cer însă, ei vor fi **arătați** în mod vizibil ca fii ai lui Dumnezeu. Faptul că au participat la prima înviere le asigură această manifestare. „...știm că atunci când Se va arăta El, vom fi ca El, pentru că Îl vom vedea așa cum este“ (1 Ioan 3:2). „Când Se va arăta Cristos, viața noastră, atunci vă veți arăta și voi împreună cu El în slavă“ (Col. 3:4).

20:37, 38 Pentru a demonstra învierea, Isus a făcut o trimitere la Exod 3:6, unde **Moise** L-a citat pe **Domnul**, numindu-L **Dumnezeul lui Avraam... Isaac și... Iacov**. Dacă saducheii ar fi cumpănit mai bine lucrurile, și-ar fi dat seama că: (1) Dumnezeu **nu este Dumnezeul celor morți, ci al celor vii**. (2) Că **Avraam, Isaac și Iacov** sunt cu toții morți. Concluzia inevitabilă este că Dumnezeu trebuie să-i învie din morți. Domnul nu a spus: „Eu *am fost* Dumnezeul lui Avraam...“, ci „Eu *sunt*...“ Caracterul lui Dumnezeu, ca Dumnezeu al celor vii, face absolut necesară învierea.

20:39-44 **Unii din cărturari** au fost nevoiți să recunoască temeinicia argumentării Sale. Dar Isus încă nu și-a încheiat expunerea. Din nou, El a făcut o trimitere la Cuvântul lui Dumnezeu. În Psalmul 110:1 **David** L-a numit pe Mesia **Domn**. Evreii recunoșteau, în general, că Mesia avea să fie **Fiul** lui **David**. Cum putea fi El, în același timp, și **Domnul** lui David, și **Fiul** lui David? Înșiși Domnul constituia răspunsul la această întrebare. El descindea din David, ca Fiul al Omului; totuși, El era Creatorul lui David. Dar ei erau prea

orbi să mai poată vedea acest lucru.

I. Avertismentul împotriva cărturarilor (20:45-47)

Atunci Isus a avertizat în mod public mulțimea cu privire la **cărturari**. Ei purtau **haine lungi**, asumându-și un aer de pioșenie. Le plăcea ca oamenii să li se adreseze cu titluri foarte distinse, când umblau prin piețe. Se înghesuiau să ocupe **locurile** cele mai cu vază **din sinagogi** și la banchete. Dar ei le jefuiau pe văduvele lipsite de apărare de economiile agonisite cu multă trudă o viață întreagă, încercând să mușamalizeze faptele lor reprobabile cu **rugăciuni lungi**. O asemenea ipocrizie avea să fie pedepsită cât se poate de aspru.

J. Cei doi bănuți ai văduvei (21:1-4)

Pe când urmărea Isus cum aruncă bogații **darurile în vistieria** templului, a fost izbit de contrastul dintre **bogați** și **o anumită văduvă**. Bogații dădeau ceva bani, dar văduva a dat tot ce a avut. După aprecierile lui Dumnezeu, ea a dat **mai mult decât toți** ceilalți laolaltă. Ei au dat **din surplusul lor**; ea a dat **din sărăcia ei tot ce avea**. „Aurul dat de cineva din belșugul său, doar pentru că nu are nevoie de el, este aruncat de Dumnezeu în groapa fără fund; dar bănuțul de aramă, pătat de sânge, este ridicat și sărutat de El la rangul de aur pentru eternitate“.⁵⁷

K. O prezentare succintă a evenimentelor viitoare (21:5-11)

Versetele 5-33 constituie un mare discurs profetic. Deși se aseamănă cu Discursul de pe Muntele Măslinilor, de la Matei 24 și 25, cele două nu sunt identice. Din nou, nu trebuie să uităm că deosebirile pe care le constatăm între cele patru evanghelii nu sunt întâmplătoare sau contradictorii, ci sunt încărcate de o profundă semnificație.

În acest discurs Îl găsim pe Domnul vorbind când despre distrugerea Ierusalimului, care avea să se întâmple în anul 70 după Cristos, când despre condițiile care vor preceda a doua Sa venire. Avem aici ilustrată legea dublei referiri – cu alte cuvinte, prezicerile Sale urmau să aibă în curând o *împlinire parțială* prin asediarea Ierusalimului de către Titus, dar și o altă *împlinire completă*, la sfârșitul Marii Strămtorări.

Iată punctele principale ale discursului:

1. Isus a prezis distrugerea Ierusalimului (v. 5, 6).

2. Ucenicii au întrebat când se va întâmpla aceasta (v. 7).

3. Isus le-a prezentat mai întâi un tablou general al evenimentelor care vor preceda a doua Sa venire (v. 8-11).

4. Apoi El a zugrăvit tabloul căderii Ierusalimului și epoca ce va urma (v. 12-24).

5. În fine, El a prezis semnele care vor precede venirea Sa a doua oară și i-a îndemnat pe adepții Săi să trăiască clipă de clipă așteptând revenirea Sa (v. 25-26).

21:5, 6 Pe când vorbeau unii despre templul lui Irod, admirându-i splendoarea, Isus i-a prevenit să nu se preocupe de **lucrurile** materiale, care, oricum, vor trece în curând. Vor veni **zilele** când templul va fi distrus complet.

21:7 Ucenicii și-au manifestat îndată curiozitatea de a afla **când** avea să se întâmple acest lucru și care va fi **semnul** indicând iminența acestui eveniment. Fără îndoială, întrebarea lor s-a referit, în exclusivitate, la distrugerea Ierusalimului.

21:8-11 După câte se pare, răspunsul Mântuitorului i-a purtat mai întâi departe în viitor, la perioada în care templul avea să fie din nou distrus, înainte de stabilirea împărăției. Vor fi cristoși falși și zvonuri false, **războaie** și răcoale. Nu vor fi doar conflicte între națiuni, ci și mari cataclisme ale naturii – **cutremure... foamete și ciume, terori și semne mari în cer.**

L. Perioada care va precede sfârșitul (21:12-19)

21:12-15 În secțiunea precedentă, Isus a descris evenimentele care se vor derula imediat înaintea sfârșitului veacului. Versetul 12 începe cu expresia: „**Dar înainte de toate acestea.**“. Prin urmare, noi credem că versetele 12-24 descriu perioada de timp scursă de la data când a fost rostit acest discurs și până la Marea Strămtorare, ce urmează să aibă loc. Ucenicii Lui vor fi arestați, în această perioadă, persecutați, judecați înaintea autorităților religioase și civile și aruncați în închisori. Lor s-ar putea să li se pară că toate acestea sunt semnele unei jalnice înfrângeri, dar în realitate Domnul va produce o răsturnare de situație, transformând eșecul aparent într-o minunată **mărturie** spre slava Sa. Nu va fi nevoie ca ei să-și pregătească din timp pledoaria de apărare. În ceasul încercării, Dumnezeu le va da **înțelepciune** ieșită din comun, așa încât cuvintele lor să-i pună în încurcătură totală pe **adversarii** lor.

21:16-18 În sânul familiilor se vor ivi cazuri de trădare. Rudenii nemântuite îi vor vinde pe creștinii din mijlocul lor, iar **unii** vor fi chiar uciși pentru poziția de totală alipire de Cristos. Pare să existe o contradicție între versetul 16: „**veți fi dați în mâinile lor**“ și versetul 18: „**dar nici un păr de pe capul vostru nu va pieri**“. Singura explicație pare să fie că, deși unii vor muri, fiind martirizați din pricina lui Cristos, din punct de vedere spiritual ei vor fi păziți și păstrați teferi. Ei vor muri, dar nu vor pieri.

21:19 Versetul 19 arată că cei care rabdă, în liniște, din pricina lui Cristos și de dragul Lui, nelepădându-se de El, vor dovedi prin aceasta că au o credință autentică. Cei care sunt mântuiți cu adevărat vor rămâne loiali și fideli Lui, indiferent prin ce vor trece și cât îi va costa. Versetul 19 e redat astfel în traducerea RSV: „Prin faptul că veți îndura, vă veți câștiga viațe!“.

M. Pustiirea Ierusalimului (21:20-24)

Acum Domnul se ocupă în mod evident de chestiunea distrugerii **Ierusalimului**, ce avea să se întâmple în anul 70 după Cristos. Acest eveniment avea să fie însoțit de semnele preliminară ale **impresurării** orașului de **armatele** romane.

Creștinilor din era primară – celor din anul 70 d. Cr. – li s-a dat un semn concret, care să semnaleze distrugerea iminentă a Ierusalimului și dărâmarea din temelii a minunatului templu de marmură: „Când veți vedea Ierusalimul înconjurat de oști, să știți că atunci pustiirea lui este aproape“. Acest avertisment al distrugerii Ierusalimului era menit să aibă, pentru ei, un efect pozitiv, oferindu-le timpul necesar să poată fugi. Necredința unora i-a determinat însă să argumenteze că o asemenea acțiune ar fi imposibilă, având în vedere oștile din jurul zidurilor Ierusalimului. Dar Cuvântul lui Dumnezeu nu dă niciodată greș. Istoria consemnează că generalul roman Titus și-a retras, pentru scurt timp, oștile din jurul cetății, evreii credincioși având astfel răgazul să părăsească orașul sortit pierzării. Se știe că aceștia au procedat, într-adevăr, așa, refugiindu-se într-o localitate denumită Pella, unde au fost păziți și adăpostiți, scăpând cu viață.⁵⁸

Orice încercare de a pătrunde din nou în Ierusalim ar fi fost fatală. Cetatea avea să fie în curând pedepsită pentru că L-a respins pe Fiul lui Dumnezeu. Femeile **gravidе** și mamele **care**

alăptau aveau să fie foarte dezavantajate, scăparea lor de judecata lui Dumnezeu ce urma să se abată peste țara Israelului și peste poporul evreu fiind mult îngreunată. Mulți aveau să fie uciși, supraviețuitorii fiind duși peste hotare, în robie.

Ultima parte a versetului 24 este o remarcabilă profetie a faptului că străvechiul oraș **Ierusalim** avea să fie supus stăpânirii Neamurilor, **până la împlinirea vremurilor Neamurilor**. Asta nu înseamnă că evreii nu aveau să-l controleze pentru scurte perioade de timp. Ideea centrală este că cetatea va fi supusă în permanență invaziilor și imixtiunilor din partea Neamurilor, **până se vor împlini timpurile Neamurilor**.

Noul Testament face distincție între bogățiile Neamurilor, plinătatea Neamurilor (sau numărul deplin al Neamurilor) și vremurile Neamurilor.

1. *Bogățiile* Neamurilor (Ro. 11:12) se referă la poziția privilegiată de care se bucură Neamurile în epoca actuală, când Israelul a fost dat, pentru o vreme, la o parte de către Dumnezeu.

2. *Plinătatea* (sau numărul deplin al) Neamurilor (Ro. 11:15) se referă la Răpire, când mireasa lui Cristos dintre Neamuri va fi atins numărul deplin, fiind apoi luată de pe pământ, iar Dumnezeu urmând să se ocupe iarăși de Israel.

3. *Vremurile* Neamurilor (Luca 21:24) au început, cu adevărat, odată cu robia babiloneană, în anul 521 înainte de Cristos, și vor continua până la data când națiunile neevreiești (Neamurile) nu-și vor mai exercita controlul asupra orașului Ierusalim.

De-a lungul secolelor scurse de la data când a rostit Mântuitorul aceste cuvinte, Ierusalimul s-a aflat, în cea mai mare parte, sub stăpânirea unor puteri dintre Neamuri. Împăratul Iulian Apostatul (331-363 d.Cr.) a încercat să discrediteze creștinismul, căutând să infirme profetia Domnului cu privire la Ierusalim. Astfel, el i-a încurajat pe evrei să rezidească templul. Aceștia s-au apucat cu râvnă de lucru, folosindu-se, în extravaganta lor, chiar de lopeți de argint și scoțând pământul săpat cu târgi făcute din purpură. Dar pe când lucrau ei de zor, au fost întrerupți de un cutremur și de flăcări de foc ce au tășnit din pământ, fiind nevoiți să abandoneze lucrările.⁵⁹

N. A doua venire (21:25-28)

Versetetele acestea descriu convulsiile naturii

și cataclismele care vor copleși **pământul** în perioada premergătoare venirii lui Cristos a doua oară. Se vor produce perturbații, în care vor fi implicate: **soarele... luna și stelele**, perturbații ce se vor vedea clar de pe pământ. E posibil ca acestea să producă o modificare a unghiului de înclinație a axei pământului. Porțiuni mari de uscat vor fi inundate de valuri de reflux. Dar pentru cei evlavioși va fi o nădejde:

Atunci Îl vor vedea pe Fiul Omului venind pe un nor, cu putere și cu mare slavă. Când vor începe să se întâmple aceste lucruri, să vă uitați în sus și să vă ridicați capetele, pentru că răscumpărarea voastră se apropie.

O. Smochinul și toți copacii (21:29-33)

21:29-31 Un alt semn care vestește apropierea venirii Sale este înfrunzirea smochinului și a tuturor copacilor. Smochinul este o întru-chipare adecvată a poporului Israel, care dă semne de viață în zilele de pe urmă. Nu este lipsit de importanță faptul că după ce au fost împrăștiati secole de-a rândul, trăind în obscuritate, israeliții s-au constituit din nou într-un stat suveran în 1948, fiind în prezent membri ai comunității țărilor independente ale lumii.

Înfrunzirea celorlalți trei copaci ar putea simboliza creșterea extraordinară pe care a cunoscut-o fenomenul naționalismului în ultimul timp și apariția multor noi guverne în țările de curând dezvoltate ale lumii. Aceste semne indică faptul că împărăția lui Cristos umează să fie întemeiată în curând.

21:32 Isus a spus că **generația aceasta** nu va trece până când nu vor avea loc toate aceste lucruri. Ce a vrut să spună El prin „această generație“?

1. Unii cred că S-a referit la generația aflată în viață când a rostit El aceste cuvinte și că toate acele lucruri s-au împlinit odată cu distrugerea Ierusalimului. Dar această variantă nu stă în picioare, deoarece Cristos nu S-a întors, pe nor, cu putere și slavă mare.

2. Alții cred că „această generație“ se referă la oamenii care vor fi în viață când se vor arăta toate aceste semne și că cei care vor începe să vadă începutul acestor semne vor ajunge să vadă și întoarcerea lui Cristos. Toate evenimentele prezise se vor împlini în decursul unei generații. Este o explicație verosimilă.

3. O altă posibilitate este că „această generație“ se referă la poporul Israel în atitudinea sa de ostilitate față de Cristos. Dinmul

spune aici, potrivit acestei interpretări, că poporul Israel va supraviețui, fiind indestructibil, în pofida faptului că va fi împrăștiat peste tot pământul. Și în tot acest timp, atitudinea evreilor față de Domnul nu se va schimba. Poate că atât interpretarea a doua, cât și a treia sunt corecte.

21:33 Cerurile – respectiv atmosfera și stelele – vor trece. De asemenea, va trece și pământul în forma sa actuală. Dar aceste preziceri făcute de Domnul nu vor rămâne neîmplinite.

P. Îndemn la veghere și rugăciune (21:34-38)

21:34, 35 Într-un timp, ucenicii Săi vor trebui să se păzească de pericolul de a se îmbuiba cu mâncare, băutură și grijile de zi cu zi, așa încât venirea Lui să nu-i ia prin surprindere. El va veni pe neașteptate pentru cei care cred că pământul este locuința lor permanentă.

21:36 Adevărații ucenici trebuie să vegheze și să se roage în orice împrejurare, delimitându-se astfel de lumea necredincioasă, care este condamnată să guste mânia lui Dumnezeu. Ei trebuie să se identifice cu cei care vor fi primiți înaintea Fiului Omului.

21:37, 38 În fiecare zi Domnul îi învăța pe oameni în templu, dar noaptea o petrecea pe Muntele Măslinilor, fără adăpost în lumea pe care El a creat-o. Apoi, dis-de-dimineață, toți oamenii se îmbulzeau în jurul Lui, din nou, ca să-l audă cuvintele.

XI. PATIMILE ȘI MOARTEA FIULUI

OMULUI (cap. 22, 23)

A. Complotul de a-L ucide pe Isus (22:1, 2)

22:1 Praznicul Azimilor se referă aici la perioada care începea cu Paștele și dura șapte zile, în care nu se consuma pâine dospită. Paștele se serba în a paisprezecea zi a lunii Nisan, respectiv prima lună din calendarul evreiesc. Cele șapte zile, din 15 ale lunii până în 21, erau cunoscute sub denumirea de Praznicul Pâinii Nedospite, dar în versetul 1 denumirea aceasta se aplică întregului praznic. Dacă evanghelia după Luca ar fi fost scrisă mai mult pentru evrei, nu ar fi fost necesar ca Luca să menționeze legătura dintre Praznicul Pâinii Nedospite și Paște.

22:2 Preoții cei mai de seamă și cărturarii complotau încontinuu, gândindu-se cum să-L omoare pe Domnul Isus, dar ei și-au dat seama că trebuie s-o facă fără să provoace tulburări, deoarece se temeau de popor și știau că oamenii de rând încă Îl stimau pe Isus.

B. Perfidia lui Iuda (22:3-6)

22:3 Satan a intrat în Iuda, zis și Iscarioteanul, unul din cei doisprezece ucenici. La Ioan 13:27 se spune că acțiunea aceasta a avut loc după ce Isus i-a înmănat bucata de pâine, în timpul mesei de Paște. Conchidem, prin urmare, fie că această acțiune a avut loc în mai multe etape, fie că Domnul subliniază faptul în sine, mai degrabă decât timpul exact când a avut loc acțiunea.

22:4-6 În orice caz, Iuda a făcut un târg cu preoții cei mai de seamă și cu ofițerii gărzii, adică cu comandantul gărzii ce păzeau templul iudaic. El pusese la cale un plan foarte amănunțit, potrivit căruia să-L poată da pe Isus în mâinile lor fără să provoace tulburări publice. Planul nu a fost însă întru totul acceptabil și ei s-au învoit să-i dea bani – treizeci de arginți, cum aflăm din alt text. Și astfel Iuda a plecat, să-și pună în aplicare planul de a-L trăda pe Isus.

C. Pregătirile pentru Paște (22:7-13)

22:7 Există probleme serioase în legătură cu diversele perioade de timp menționate în aceste versete. **Ziua Sărbătorii Azimilor** ar fi considerată, în mod normal, drept a treisprezecea zi din luna Nisan, când toată pâinea nedospită trebuia îndepărtată din casele evreilor. Dar aici se spune că era ziua în care **trebuiau jertfite Paștele**. Or, asta înseamnă că ar fi vorba de a paisprezecea zi a lui Nisan. Leon Morris, împreună cu alți învățați, sugerează că se foloseau două calendare în cazul Paștelui: unul oficial și altul urmat de Isus și de ceilalți.⁶⁰ Noi credem că evenimentele zilei finale de joi încep în acest punct și continuă până în versetul 53.

22:8-10 Domnul i-a trimis pe Petru și pe Ioan la Ierusalim, să facă pregătirile pentru sărbătorirea mesei pascale. El a demonstrat cunoașterea desăvârșită a tuturor lucrurilor prin instrucțiunile pe care le-a dat acestor ucenici. De îndată ce vor fi intrat în oraș, vor întâlni un om care duce un ulcior cu apă – semn foarte neobișnuit în Orient, unde de obicei femeile sunt acelea care se îngrijesc de aprovizionarea cu apă. Omul de aici este o imagine foarte reprezentativă a Duhului Sfânt, care conduce sufletele căutătoare la locul de comuniune cu Domnul.

22:11-13 Domnul nu numai că a știut dinainte locul și ruta pe care o va urma acest om, ci a știut și faptul că un anumit gospodar va fi dispus să pună la dispoziție odaia sa

încăpătoare, de sus, mobilată, pentru Isus și ucenicii Lui. Poate că omul acesta îl cunoștea pe Domnul, căruia I se predase pe el însuși și tot ce avea el. Este o deosebire între camera de oaspeți și camera mare de sus, mobilată. Gazda aceasta generoasă a pus la dispoziție condiții mai bune decât s-au așteptat ucenicii. Când Isus S-a născut în Betleem, nu s-a găsit loc pentru el la han (în greacă: *kataluma*). Aici El le-a spus ucenicilor să ceară o cameră de oaspeți (în greacă: *kataluma*), dar lor li s-a oferit ceva mai bun – o odaie mare, de sus, gata așternută.

Totul a fost exact așa cum prezisese El. Prin urmare, ucenicii au pregătit Paștele.

D. Ultimul Paște (22:14-18)

22:14 De veacuri, evreii celebraseră Paștele, comemorând glorioasa lor izbăvire din Egipt și de la moarte, prin sângele unui miel fără pată. Cât de vie va fi fost această imagine în mintea Mântuitorului, când S-a așezat să țină pentru ultima oară această sărbătoare! El era adevăratul Miel Pascal, al cărui sânge avea să fie vărsat în curând pentru mântuirea tuturor celor care se vor încrede în El.

22:15, 16 Paștele acesta anumit avea o semnificație cu totul deosebită, inexprimabilă, pentru El. Domnul îl dorise cu ardoare înainte de a fi trebuit să sufere. Acum nu mai avea să țină Paștele din nou, până când se va întoarce pe pământ să-și stabilească glorioasa împărăție. Expresia: „**Cu dorință fierbinte am dorit**“ din textul original exprimă un dor inexprimabil de mare. Aceste cuvinte elocvente îi invită pe toți credincioșii din toate timpurile și locurile să-și dea seama cât de mult dorește Isus să aibă comuniune cu noi, la masa Lui.

22:17, 18 Când a luat paharul de vin, ce se înscrie în ritualul de Paște, a mulțumit pentru el și l-a dat ucenicilor, amintindu-le încă o dată că nu va mai bea din rodul viței până la domnia Sa de o mie de ani. Scena mesei de Paște se încheie cu versetul 18.

E. Prima cină a Domnului (22:19-23)

22:19, 20 Ultimul Paște a fost urmat imediat de Cina Domnului. Domnul Isus a instituit acest memorial sacru pentru ca adepții Lui din toate veacurile să-și aducă astfel aminte de El în moartea Sa. Mai întâi, El le-a dat pâine – simbol al trupului Său, ce avea să fie dat pentru ei. Paharul înfățișa elocvent sângele Lui scump, ce avea să fie vărsat pe crucea Calvarului. El l-a numit paharul noului legă-

mânt în sângele Său, care se vărsa pentru ai Lui. Asta înseamnă că noul legământ, pe care L-a încheiat în principal cu poporul Israel, a fost ratificat prin sângele Său. Împlinirea deplină a Noului Legământ va avea loc în timpul împărăției Domnului nostru Isus Cristos pe pământ, dar noi, credincioșii, beneficiem de el chiar în timpul de față.

Ar trebui să se înțeleagă de la sine că pâinea și vinul erau un tip sau o reprezentare a trupului și sângelui Său. Trupul Lui nu fusese dat încă, iar sângele Lui nu fusese vărsat. Prin urmare, este absurd ca cineva să sugereze că simbolurile acestea ar fi fost transformate miraculos în realitățile propriu-zise. Evreilor li se interzicea să bea sânge. Prin urmare, ucenicii și-au dat seama că El nu S-a referit la sânge în mod literal, ci la ceea ce simboliza sângele Lui.

22:21 Pare evident că Iuda se afla și el la această ultimă cină. Dar, în lumina textului de la Ioan 13, pare la fel de evident că trădătorul a ieșit din încăpere după ce Isus i-a înmănat bucată de pâine înmuiață în sos. Întrucât acest lucru a avut loc înainte de instituirea Cinei Domnului, mulți sunt de părere că Iuda nu ar fi fost de față când au fost date pâinea și vinul.

22:22 Suferințele și moartea Domnului Isus au fost **determinate**, dar Iuda L-a trădat cu deplina conștiință a deciziei luate de voința lui. De aceea a spus Isus: „**Vai de omul prin care este trădat El!**“. Deși Iuda era din rândul celor doisprezece, el nu era un credincios adevărat.

22:23 Versetul 23 ne arată cât de mare a fost mirarea ucenicilor, ce mult s-au îndoit ei de ei înșiși. Ei nu știau care dintre ei avea să se facă vinovat de această faptă odioasă.

F. Adevărata măreție o conferă slujirea (22:24-30)

22:24, 25 Ce groaznică condamnare a inimii omenești este faptul că imediat după Cina Domnului, ucenicii au început să se certe între ei, pentru a stabili care dintre ei era cel mai mare! Domnul Isus le-a amintit că în economia Lui, măreția era diametral opusă modului în care o privesc oamenii. Regii care au domnit peste Neamuri au fost considerați oameni mari, fiind, de fapt, numiți „binefăcători“. Dar acesta nu era decât un titlu, în realitate ei fiind niște tirani cruzi. Ei erau numiți buni, dar purtarea lor nu corespundea acestei caracterizări.

22:26 Nu așa trebuie să stea lucrurile între

urmașii Mântuitorului. Cei care doresc să fie mari trebuie să ocupe locul celor mai mici. Iar cei care doresc să fie cei dintâi trebuie să se aplece și să-i slujească pe alții cu smerenie. Aceste idei revoluționare au răsturnat complet concepțiile tradiționale, conform cărora cei mai tineri ar fi inferiori celor mai vârstnici și că întâietatea s-ar putea dobândi prin stăpânire.

22:27 Conform aprecierilor oamenilor, mai mare este cel care este invitat la o masă, decât cel care îi servește pe meseni. Dar Domnul Isus a venit ca slujitor al oamenilor și toți cei ce Îl urmează pe El trebuie să-L imite în această privință.

22:28-30 De câtă delicatețe a dat Domnul dovadă când i-a lăudat pe ucenicii pentru că **au rămas** cu El în încercările prin care a trecut. În fond, ei tocmai se certaseră și la scurt timp după aceea aveau să-L părăsească și să fugă. Și totuși, El știa că în adâncul inimii lor ei Îl iubeau și că suferiseră ocări din pricina Numelui Său. Răsplata lor avea să fie faptul că vor sta pe tronuri, judecând cele douăsprezece semnii ale lui Israel, când se va întoarce Cristos să-Și preia tronul lui David și să domnească asupra pământului. Așa cum Tatăl I-a promis lui Cristos împărăția, la fel de cert este faptul că ei vor domni cu El peste Israelul reînnoit.

G. Isus prezice tăgăduirea lui Petru (22:31-34)

Acum urmează ultimul din seria de trei capitole întunecate din istoria necredinței umane. Primul l-a constituit trădarea lui Iuda. Al doilea a fost ambiția egoistă a ucenicilor. Acum avem lașitatea lui Petru.

22:31, 32 Repetiția **Simon, Simon** relevă iubirea și duiosia inimii lui Cristos pentru ucenicul său șovăielnic. **Satan** a cerut să-i aibă pe toți ucenicii, pentru a-i cerne ca pe grâu. Isus i s-a adresat lui Petru, reprezentantul tuturor. Dar Domnul Se rugase pentru Simon, ca să nu-i fie eclipsată credința. („**M-am rugat pentru tine**“ sunt cuvinte de o forță extraordinară.) După ce Petru se va întoarce la El, va trebui să-i încurajeze pe frații lui. Această întoarcere nu se referă la mântuire, ci la revenirea dintr-o alunecare pe calea credinței.

22:33, 34 Cu o încredere necugetată în propriile sale forțe, Petru și-a exprimat disponibilitatea de a-L însoți pe Isus la închisoare și chiar la moarte. Dar lui Petru a trebuit să i se atragă atenția că înainte de zorii zilei, el se va lepăda de trei ori de Domnul, susținând că nici nu-L cunoaște măcar!

În Marcu 14:30, Domnul este citat în sensul că înainte de a cânta cocoșul de două ori, Petru se va lepăda de El de trei ori. La Matei 26:34; Luca 22:34; Ioan 13:38, Domnul spune că înainte de a cânta cocoșul, Petru se va lepăda de El de trei ori. Trebuie să recunoaștem că nu este ușor să rezolvăm această contradicție aparentă. E posibil ca nu numai un cocoș să fi cântat, ci cel puțin doi – unul în timpul nopții, iar altul în zorii zilei. De asemenea, trebuie observat că evangheliile consemnează cel puțin șase ocazii ale tăgăduirii lui Petru. El s-a lepădat de Cristos înaintea:

1. Unei femei tinere (Mat. 26:69, 70; Marcu 14:66-68).

2. Înaintea altei femei tinere (Mat. 26:71, 72).

3. Înaintea mulțimii care stătea afară (Mat. 26:73, 74; Marcu 14:70, 71).

4. Înaintea unui om (Luca 22:58).

5. Înaintea altui om (Luca 22:59, 60).

6. Înaintea unui slujitor al marelui preot (Ioan 18:26, 27). Este vorba probabil de un alt om decât cei de dinainte, după cum rezultă din cuvintele rostite de el: „Oare nu te-am văzut eu în grădina cu el?“ (v. 26).

H. O nouă trimitere pe câmpul de lucru (22:35-38)

22:35 Anterior în lucrarea Sa, Domnul i-a trimis pe ucenicii fără pungă, fără traistă și fără sandale – adică doar cu minimum necesar. Și totuși, ei au mărturisit că nu au dus lipsă de nimic.

22:36 Dar acum El urma să plece de la ei, urmând ca ei să pășească într-o nouă etapă de slujire a Lui. Ei aveau să fie expuși la sărăcie, foame și primejdii. În aceste condiții, va fi nevoie ca ei să se îngrijească de nevoile ivite pe parcurs. Prin urmare, va trebui ca acum să ia cu ei pungă și traistă, iar dacă nu aveau sabie, trebuia să-și vândă haina ca să-și poată cumpăra o sabie. Ce a vrut să spună Mântuitorul când i-a îndemnat pe ucenici să-și cumpere sabie? Pare evident că nu s-ar fi putut referi la necesitatea de a folosi sabia în scopuri ofensive, împotriva altora oameni, deoarece un atare îndemn ar contrazice învățătura Lui clară expusă în pasaje ca cele de mai jos:

„Împărăția Mea nu este din lumea aceasta... Dacă împărăția Mea ar fi din lumea aceasta, slujitorii Mei s-ar lupta ca să nu fiu dat în mâinile iudeilor...“ (Ioan 18:36).

„Toți cei care scot sabia de sabie vor

pieri“ (Matei 26:52).

„Iubiți pe vrăjmașii voștri...“ (Mat. 5:44)

„Să nu vă împotriviți celui care vă face rău, ci, oricui te lovește peste obrazul drept întoarce-i și pe celălalt“ (Mat. 5:39; vezi și 2 Cor. 10:4).

Prin umare, ce a vrut Isus să spună când S-a referit la sabie?

1. Unii au sugerat că El S-a referit la sabia Duhului, care este Cuvântul lui Dumnezeu (Ef. 6:17). Lucrul acesta este posibil, dar atunci va trebui să spiritualizăm și celelalte elemente din text, cum ar fi punga, traista și haina.

2. Williams spune că sabia înseamnă protecția unui guvern instituționalizat, scoțând în evidență faptul că la Romani 13:4 sabia se referă la puterea magistratului.

3. Lange afirmă că sabia trebuie folosită în scopuri defensive, față de anumiți oameni care ar putea să-i atace, dar nicidecum în scopuri ofensive. Numai că Matei 5:39 pare să excludă folosirea sabiei, chiar și în scopuri defensive.

4. Unii cred că sabia trebuia folosită doar în scopul apărării de animalele sălbatice – interpretare cu totul verosimilă.

22:37 Versetul 37 explică de ce a fost necesar ca, de data aceasta, ucenicii să ia cu ei bani, traistă și sabie. Domnul fusese cu ei până în acest punct, îngrijindu-Se de nevoile lor vremelnice. În curând El avea să plece din mijlocul lor, conform profeției de la Isaia 53:12. Lucrurile care-L priveau pe El aveau să fie duse la capăt, adică viața Lui pământească și misiunea Lui aveau să se încheie prin faptul că El avea să fie socotit la un loc cu nelegiuții.

22:38 Ucenicii nu au înțeles deloc ce a vrut să spună Domnul, cum reiese din faptul că au adus două săbii, ca și când ar fi crezut că acestea pot rezolva problemele dificile cu care aveau să fie confrunțați în curând. Domnul Isus a pus capăt conversației, zicând: „Destul“. După câte se pare, ei au crezut că, recurgând la săbii, vor putea înfrânge eforturile dușmanilor Lui de a-L ucide – lucru care contrazicea însă total gândirea Domnului Isus.

I. Agonia din grădina Ghetsimani (22:39-46)

22:39 Grădina Ghetsimani era situată pe versantul vestic al **Muntelui Măslinilor**. Isus Se ducea acolo deseori să Se roage, iar ucenicii și, bineînțeles, trădătorul, știau acest lucru.

22:40 La încheierea Cinei Domnului, Isus și ucenicii au părăsit odaia de sus, ducându-se

în grădină. Odată ajunși acolo, El i-a prevenit să se roage ca să nu cadă în ispită. Poate că ispita la care S-a referit El aici consta în presiunea de a se îndepărta de Dumnezeu și de Cristosul Lui, când vor fi încercuți de dușmani.

22:41, 42 Atunci Isus i-a lăsat pe ucenici și S-a retras mai în adâncul grădinii, unde S-a rugat singur. În rugăciunea Lui a cerut ca, dacă Tatăl voia, să treacă de la El acest pahar. Totuși, Domnul dorea ca voia lui Dumnezeu să se facă, nu a Sa. După cât înțelegem noi, această rugăciune a însemnat: „Dacă există orice altă cale prin care păcătoșii să poată fi salvați fără ca Eu să merg la Cruce, descoperă-Mi această cale acum“. Dar cerurile au tăcut, pentru că nu era altă cale.

Noi nu credem că suferințele lui Cristos din grădină au făcut parte din lucrarea Sa ispășitoare. Lucrarea de ispășire a fost realizată în cele trei ore de întuneric de pe cruce. Dar Ghetsimani a fost o anticipare a Calvarului. Acolo însuși gândul contactului cu păcatele noastre l-a provocat Domnului Isus suferințele cele mai acute.

22:43, 44 Umanitatea Sa perfectă este văzută în agonia care a însoțit suferințele Sale. **Atunci I s-a arătat un înger din cer, întărindu-L.** Este un fapt consemnat doar de Luca. De asemenea, numai el arată că **sudoarea I se făcuse ca niște picături mari de sânge**. Acest ultim detaliu a trezit interesul medicului conștiincios.

22:45, 46 Când Isus S-a întors la ucenicii Săi, aceștia adormiseră, dar nu din indiferență, ci istovii de întristare. Încă o dată El i-a îndemnat să se scoale și să se roage, pentru că ceasul încercării se apropia, iar ei aveau să fie ispitiți să se lepede de El înaintea autorităților.

J. Trădarea și arestarea lui Isus (22:47-53)

22:47, 48 Între timp, Iuda a sosit cu un grup de preoți de seamă, bătrâni și căpitani ai templului, ca să-L aresteze pe Domnul. Conform înțelegerii prelabile, trădătorul urma să-L identifice pe Isus printr-un sărut. În legătură cu aceasta, Stewart comentează:

A fost culmea ororii, punctul cel mai de jos al infamiei, sub care nu mai poate coborî josnicia umană, când acolo în grădină Iuda și-a trădat stăpânul, nu cu o lovitură sau înjunghiere, ci cu un sărut.⁶¹

Cu nesfârșită mâhnire, Isus a întrebant:

„Iuda, cu o sărutare Îl trădezi tu pe Fiul Omului?“

22:49-51 Ucenicii și-au dat seama **ce avea să se întâmple**. Prin urmare, au fost gata să treacă la ofensivă. De fapt, unul din ei, Petru, a scos sabia și a tăiat urechea dreaptă a slujitorului marelui preot. Isus l-a muștrat pentru faptul că a recurs la mijloace pământești în cadrul unei lupte de natură spirituală. Ceasul Lui sosise și planurile dinainte stabilite ale lui Dumnezeu trebuiau să se împlinescă. Cu multă delicatețe, Isus s-a atins de urechea victimei, vindecându-o.

22:52, 53 Întorcându-se spre liderii și ofițerii iudei, **Isus** i-a întrebat de ce au ieșit după El ca și când ar fi fost un tâlhar fugitiv. Oare nu îi învățase El zilnic pe oameni în zona templului? – și totuși, ei nu încercaseră să-L aresteze atunci. Tot Domnul este cel care răspunde la această întrebare, spunând că acesta era ceasul lor și puterea întunericului. Asta se întâmpla pe la miezul nopții de joi spre vineri.

Se pare că procesul religios al Domnului nostru s-a desfășurat în trei etape. Mai întâi, El a apărut înaintea lui Ana. Apoi a apărut înaintea lui Caiafa. În cele din urmă, a fost pus sub acuzație în fața Sinedriului. Evenimentele care urmează din acest punct și până în versetul 65 au avut, probabil, loc între orele 1 și 5, în dimineața zilei de vineri.

K. Petru se leapădă de Isus și plânge cu amar (22:54-62)

22:54-57 Când a fost adus Domnul în casa marelui preot, Petru mergea după El de departe. Ajuns înăuntru, el s-a așezat lângă cei ce se încălzeau la focul aprins în centrul curții. O slujnică a privit spre Petru și a afirmat că este unul din adepții lui Isus. Atunci Petru a tăgăduit că L-a cunoscut vreodată.

22:58-62 La scurt timp după aceea, o altă persoană a îndreptat un deget acuzator spre Petru, afirmând că și el este unul din adepții lui Isus din Nazaret. Din nou, Petru a negat acuzația. Cam după o oră, altcineva l-a recunoscut pe Petru, afirmând că este galileean și ucenic al Domnului. Petru a susținut sus și tare că nu știe despre ce vorbește omul respectiv. Dar de data aceasta, tăgăduirea lui a fost punctată de cântatul cocoșului. În acel moment întunecat, **Domnul S-a întors și a privit la Petru**, iar Petru și-a adus aminte de precizarea Domnului că înainte de a cânta cocoșul, el se va lepăda de trei ori. Privirea Fiului lui

Dumnezeu l-a determinat pe Petru să iasă afară, în bezna nopții, și să plângă cu amar.

L. Soldații își bat joc de Fiul Omului(22:63-65)

Isus a fost arestat de cei ce aveau sarcina să păzească templul din Ierusalim. Acești presupuși apărători ai lăcașului sfânt al lui Dumnezeu au început să-și bată joc de Isus și să-L bată. După ce L-au legat le ochi, L-au lovit peste față și apoi l-au cerut să ghicească cine L-a lovit. Faptele lor oribile nu s-au oprit aici, dar Domnul a îndurat cu răbdare această opoziție din partea păcătoșilor împotriva Sa.

M. Judecarea lui Isus înaintea Sinedriului, în dimineața zilei de vineri (22:66-71)

22:66-69 În zorii zilei (între 5 și 6 dimineața), bătrânii L-au condus pe Isus la sinedriul lor, întrebându-L direct dacă este Mesia. În esență, Isus a spus că este inutil ca ei să discute această chestiune cu El, căci nu erau pregătiți să primească adevărul. Dar El i-a avertizat că Cel ce stătea înaintea lor, umilit, va sta într-o zi la dreapta puterii lui Dumnezeu (vezi Psalmul 110:1).

22:70, 71 Atunci ei L-au întrebat direct dacă este Fiul lui Dumnezeu, trădându-și intențiile. Căci pentru ei Fiul lui Dumnezeu însemna Unul care este egal cu Dumnezeu. Domnul Isus a răspuns: „**Așa cum o spuneți, da, Eu sunt**“ (vezi Marcu 14:62). Atât le-a trebuit lor! Cu alte cuvinte, oare nu L-au auzit ei rostind această hulă, pretinzându-Se egal cu Dumnezeu? Nu mai aveau nevoie de nici o mărturie. Numai că în acest punct s-a ivit o problemă: în legea lor, pedeapsa pentru hulă era moartea. Dar iudeii se aflau sub stăpânirea romană, nedispunând de autoritatea de a-i execută pe deținuți. De aceea, va trebui să-L ducă pe Isus la Pilat. Dar pe acesta nu-l interesa deloc o acuzație de ordin *religios*, cum ar fi hula. Deci va trebui să născocască niște acuzații cu substrat *politic* împotriva Sa.

N. Isus înaintea lui Pilat (23:1-7)

23:1, 2 După înfățișarea Sa înaintea Sinedriului (**toată mulțimea lor**), Isus a fost dus în grabă la Pilat, pentru a fi supus unui proces civil. Trei au fost acuzațiile de natură politică ce l-au adus: Mai întâi de toate, ei L-au acuzat că ar fi pervertit națiunea, cu alte cuvinte, că ar fi știrbit loialitatea poporului față de Roma. În al doilea rând, ei au spus că El le-ar fi interzis iudeilor să plătească impozite față de Cezar. În cele din urmă, L-au acuzat

că S-a făcut Rege.

22:3-7 Când Pilat L-a întrebat pe Isus dacă este Regele iudeilor, El a răspuns că este. Pilat nu a interpretat această afirmație a Domnului ca pe o amenințare la adresa împăratului roman. După o întrevedere particulară cu Isus (Ioan 18:33-38a), el s-a îndreptat spre preoții cei mai de seamă și spre mulțime, spunând că nu găsește vină în El. Mulțimea a devenit însă și mai agitată, acuzându-L pe Isus de a fi incitat populația de pretutindeni la nesupunere, începând cu disprețuita Galilee și până la Ierusalim. Când a auzit Pilat cuvântul „Galileea“, a crezut că a găsit o portiță de scăpare. Galileea se afla sub jurisdicția lui Irod. Prin urmare, Pilat a încercat să nu se mai implice în acest caz, ci să-L trimită pe Isus la Irod. Dar s-a întâmplat că tocmai atunci Irod se afla în vizită la Ierusalim.

Irod Antipa era fiul lui Irod cel Mare, care i-a masacrat pe copiii de la Betleem. Antipa a fost cel care l-a asasinat pe Ioan Botezătorul, pentru că acesta condamnase relația lui ilicită cu soția fratelui său. Acesta este Irod cel pe care Isus l-a numit „vulpea aceea“ (Luca 13:32).

O. Irod Îl chestionează pe Isus în mod batjocoritor (23:8-12)

23:8 Irod era foarte bucurat că-L putea avea pe Isus înaintea Sa. El auzise multe lucruri despre El și sperase de multă vreme să-L poată vedea făcând vreo minune.

23:9-11 Dar la toate întrebările stăruitoare ale lui Irod, Mântuitorul nu răspundea. Acuzațiile iudeilor au crescut în intensitate, dar Isus nu-Și deschidea gura. Prin urmare, s-a gândit Irod, nu mai avea altceva de făcut decât să-i lase pe soldați să-L maltrateze pe Isus, să-L batjocorească, îmbrăcându-L cu un veșmânt strălucitor și trimițându-L înapoi la Pilat.

23:12 Anterior, Irod și Pilat fuseseră vrăjmași între ei, dar acum vrăjmășia s-a transformat în prietenie. Căci ambii se situau de aceeași parte a baricadei, *împotriva* Domnului Isus, fapt care îi unea. În privința aceasta, Theofilact face următoarea lamentație: „Este un fapt rușinos pentru creștini că, deși diavolul îi poate convinge pe oamenii răi să renunțe la divergențele lor, unindu-i în scopul comun de a comite o faptă dăunătoare, creștinii nu sunt în stare să rămână prieteni, nici chiar atât cât e nevoie pentru a face bine“.

P. Verdictul lui Pilat: nevinovat – și totuși condamnat (23:13-25)

23:13-17 Pentru că nu a fost în stare să procedeze corect, achitându-L pe deținutul său regal, acum Pilat s-a trezit că este încolțit. El a convocat în grabă o ședință a liderilor iudeilor, explicându-le că nici Irod, nici el nu au fost în măsură să găsească probe de nesupunere din partea lui Isus. „**El n-a făcut nimic vrednic de moarte**“. Deci a propus ca Domnul să fie biciuit și apoi să I se dea drumul. După cum arată Stewart:

Acest compromis jalnic a fost, desigur, total nejustificabil și ilogic. A fost încercarea disperată a unui suflet înfricat de a-și face datoria față de Isus și, în același timp, de a fi pe placul mulțimii. Dar procedând astfel nu putea realiza nici unul din aceste planuri și nu e de mirare că preoții înfuriați nu au acceptat verdictul acesta, cu nici un chip.⁶²

23:18-23 Preoții cei mai de seamă și dregătorii au fost în culmea furiei. Ei au cerut moartea lui Isus și eliberarea unui criminal notoriu, Baraba, care fusese aruncat în închisoare din pricina unei răscoale și pentru comiterea de crime. Din nou Pilat a făcut o încercare timidă de a-L achita pe Domnul, dar cererile mulțimii înfierbântate au acoperit cuvintele sale. Indiferent ar fi invocat, ei continuau să ceară insistent moartea Fiului lui Dumnezeu.

23:24, 25 Și, deși Îl declarase pe Isus nevinovat, acum Pilat Îl condamnă la moarte, pentru a face pe placul oamenilor. În același timp, tot pentru a face pe placul gloatei, îl eliberează pe Baraba.

Q. Fiul Omului este condus la Calvar (23:26-32)

23:26 Era ora 9, în dimineața zilei de vineri. Pe drum spre locul răstignirii, soldații i-au poruncit unui om, pe nume Simon din Cirena, să poarte crucea. Nu se cunosc prea multe despre acest om, dar se pare că după acest incident, cei doi fii ai săi au devenit creștini binecunoscuți (Marcu 15:21).

23:27-30 După Isus venea o ceată de adepți ai Săi, care plângeau pentru El. Adresându-Se femeilor din acest grup cu titlul de **fice ale Ierusalimului**, El le-a spus că nu trebuie să-L plângă pe El, ci pe ele însele. Isus S-a referit la groaznica distrugere a Ierusalimului ce avea să se întâmple în anul

70. Suferința și înfrustarea din acele zile aveau să fie atât de mari încât femeile sterpe, care până atunci fuseseră obiectul unor ocări, aveau să fie considerate deosebit de fericite. Ororile asediului declanșat de Titus vor fi atât de mari încât oamenii vor dori să fie îngropați de munți și acoperiți de dealuri.

23:31 Apoi Domnul Isus a adăugat cuvintele: „**Căci dacă lemnului verde îi fac ei aceste lucruri, ce va fi cu cel uscat?**“ El Însuși era lemnul **verde**, iar Israelul necredincios era lemnul **uscat**. Dacă romanii au acoperit de atâta ocară și suferință pe Fiul nevinovat al lui Dumnezeu, ce pedeapsă groaznică avea să se abată asupra ucigașilor vinovați ai preaiubitului Fiul al lui Dumnezeu?

23:32 În cadrul procesiunii ce-L ducea pe Isus la cruce se aflau și doi făcători de rele, ce urmau să fie executați.

R. Răstignirea (23:33-38)

23:33 Locul execuției se numea **Calvar**⁶³ (Golgota, care înseamnă în latină „Craniu“). Poate configurația terenului se aseamăna cu o țeastă sau poate dealul se numea așa datorită faptului că era loc de execuție, iar craniul este adesea simbolul morții. Este remarcabilă economia de cuvinte a Scripturii în descrierea răstignirii. Nu se insistă asupra detaliilor, ci se face afirmația simplă: „**L-au răstignit acolo**“. Din nou, remarcile lui Stewart sunt la obiect:

Faptul că Mesia trebuia să moară era destul de greu de acceptat, dar ca El să moară *în acest fel* – ei bine, asta depășea orice puțință de pricepere. Orice lucru de care S-a atins Cristos, inclusiv crucea, a fost transfigurat și împodobit, înconjurat de o aureolă de splendoare și neasemuită frumusețe. Să nu uităm însă din ce adâncimi de suferință a ridicat El crucea pe înălțimi.⁶⁴

O, învață-mă ce înseamnă
Acea cruce înălțată, purtându-L pe
Pe Cel obișnuit cu suferința,
Condamnat să sângereze și să moară.
– Lucy A. Bennett

Pe Golgota erau înălțate în acea zi trei cruci: la mijloc crucea lui Isus, încadrată de crucile celor doi tâlhari – o perfectă împlinire a profeției de la Isaia 53:12: „El a fost pus în numărul celor fărădelege“.

23:34 Pătruns de nemărginită dragoste și îndurare, **Isus** a strigat de pe cruce: „**Tată, iartă-i că nu știu ce fac**“. Cine știe ce Niagara

de mânie divină va fi fost stăvilită prin această rugăciune! Iată ce are Morgan de spus cu privire la iubirea Mântuitorului:

În sufletul lui Isus nu exista nici o fărâmbă de resentiment, nici un pic de mânie, nici o dorință ca cei ce-L maltratau să fie pedepsiți. În istoria omenirii s-au umplut pagini întregi de admirație pentru pumnul încheștat. Dar eu, când îl aud pe Isus rugându-Se, îmi dau seama că pumnul încheștat nu-și găsește alt loc decât în iad.⁶⁵

Apoi a urmat împărțirea **hainelor Lui** între soldați și tragerea la sorți pentru haina Lui fără nici o cusătură.

23:35-38 Câpeteniile stăteau acolo înaintea crucii, batjocorindu-L și provocându-L să Se salveze pe El Însuși, dacă este cu adevărat Mesia, alesul lui Dumnezeu. Soldații îl batjocoreau și ei, oferindu-I oțet și punând la îndoială capacitatea Lui de a Se salva pe Sine. Iar în partea de sus a crucii au ținut următorul titlu: **ACESTA ESTE REGELE IUDEILOR**. Din nou, Stewart comentează:

Nu poate să ne scape semnificația faptului că inscripția a fost redactată în trei limbi: greacă, latină și ebraică, evident, cu scopul de a permite tuturor celor din mulțime s-o poată citi. Dar biserica lui Cristos a văzut dintotdeauna în ea, și pe bună dreptate, un simbol al domniei universale a stăpânului lor și asta pentru că acestea erau cele trei limbi universale din vremea aceea, fiecare din ele reprezentând o idee dominantă. Greaca era limba culturii și cunoștinței. În domeniul acela – afirma inscripția – Isus este Rege! Latina era limba domeniului juridic și al administrației de stat. Și aici Isus era Rege! Ebraica era limba prin care se li s-a descoperit oamenilor religia. Și în această limbă Isus era Rege. Rezultă de aici că încă de pe cruce, când era pe moarte, El avea deja așezate pe cap multe coroane (Apo. 19:12).⁶⁶

S. Cei doi tâlhari (23:39-43)

23:39-41 Aflăm din textul celorlalte evanghelii că ambii tâlhari L-au batjocorit pe Isus la început, spunând că, dacă este Cristosul, de ce nu îi salvează pe toți? Mai târziu însă unul dintre ei și-a schimbat atitudinea. Întorcându-se spre tovarășul său, l-a muștrătat pentru lipsa lui de respect față de Isus. La urma urmelor, a spus el, ambii sufereau pentru fărădelegile comise, meritându-și pe deplin pedeapsa. Dar **Omul acesta** de pe crucea din mijloc **n-a făcut nici un rău**.

23:42 Întorcându-se apoi către **Isus**, tâlharul L-a rugat pe **Domnul**⁶⁷ să-și aducă aminte de el când va veni înapoi, să-și întemeieze împărăția. Iată o credință remarcabil de mare! Tâlharul aflat pe moarte a crezut că Isus va învia din morți și că, în cele din urmă, va domni asupra lumii!

23:43 Isus i-a răsplătit credința, făgăduindu-i că în aceeași zi vor fi împreună în Paradis, care este totuna cu cerul al treilea (vezi 2 Corinteni 12:2, 4) și înseamnă locuința lui Dumnezeu. **Astăzi** – ce iuteală! **Cu Mine** – ce companie! **În Paradis** – ce fericire! Charles R. Erdman scrie pe această temă:

Pasajul acesta ne dezvăluie adevărul potrivit căruia mântuirea depinde de pocăință și credință, dar mai cuprinde și alte mesaje importante. Aflăm de aici că mântuirea nu depinde de sacramente. Tâlharul nu fusese botezat și nu se împărtășise din Cina Domnului... El și-a mărturisit credința într-un mediu ostil, în mijlocul strigătelor de bațocură ale mulțimii, ale soldaților și dregătorilor. Cu toate acestea, el a fost mântuit și fără îndeplinirea unor ritualuri formale. Este o dovadă în plus că mântuirea nu depinde și nu este condiționată de săvârșirea unor fapte bune... De asemenea, se poate observa că sufletul nu doarme. Trupul poate adormi, dar persoana este conștientă după moarte. Din nou, vedem clar din acest text că nu există nici un „purgatoriu“ după moarte. Din viața de păcat și fapte rușinoase, tâlharul pocăit a trecut imediat într-o stare de binecuvântare. Din nou se poate vedea că mântuirea nu se aplică automat tuturor. Au existat doi tâlhari, dar numai unul a fost mântuit. Și, în fine, se remarcă faptul că esența bucuriei din viața de dincolo de mormânt constă din părțasia personală cu Cristos. Miezul făgăduinței oferite tâlharului a fost acesta: „Vei fi cu Mine“. Aceasta este fericita noastră nădejde și asigurare, că a pleca din viața actuală „înseamnă a fi cu Cristos“, ceea ce este „cu mult mai bine“.⁶⁸

Chiar de lângă Isus Cristos o persoană poate merge în cer, în timp ce alta poate merge în iad. De ce parte a crucii te afli tu?

T. Trei ore de întuneric (23:44-49)

23:44 **Întunericul** a acoperit întreaga țară (sau *pământ*, căci termenul din greacă permite ambele variante), de la **ceasul al șaselea până la ceasul al nouălea**, adică de la amiază la ora 3 după-amiază. Acesta a fost un semn destinat poporului Israel, căci israeliții au respins lumina și acum urmau să fie orbiți în mod juridic de către Dumnezeu.

23:45 **Perdeaua templului s-a sfâșiat prin mijloc**, de sus până jos, întruchipând faptul că prin moartea Domnului Isus Cristos s-a deschis o cale de acces la Dumnezeu pentru toți cei care vin la El prin credință (Ev. 10:20-22).

23:46, 47 În aceste trei ore de întuneric Isus a purtat pedeapsa pentru păcatele noastre în trupul Său pe cruce. La sfârșitul acestui interval de timp, El Și-a dat **duhul în mâinile lui Dumnezeu**, Tatăl Său, renunțând de bună-voie la viața Sa. Sutașul roman a fost atât de impresionat de scena aceasta încât L-a slăvit pe Dumnezeu, zicând: „**Cu adevărat acesta a fost un Om neprihănit!**“

23:48, 49 Întreaga mulțime a fost copleșită de un sentiment de înțristare și adâncă îngrijorare. Unii din adepții credincioși ai lui Isus, între care și femeile care L-au urmat din Galileea, stăteau, urmărind această scenă de extraordinar dramatism, nemaifăcând în toată istoria omenirii!

U. Îngroparea lui Isus în mormântul lui Iosif (23:50-56)

23:50-54 Până în momentul acesta, Iosif fusese un ucenic secret al Domnului Isus. Deși era membru al Sinedriului, el nu a fost de acord cu verdictul emis în cazul lui Isus. Iosif s-a dus acum, fără teamă, la Pilat și i-a cerut să-i dea privilegiul de a ridica de pe cruce trupul lui Isus și a-l îngropa cum se cuvine. (Era între ora 3 și 6 după amiază.) Dându-i-se permisiunea, Iosif s-a dus în grabă și L-a înfășurat într-o pânză de in și L-a pus într-un mormânt săpat în stâncă, ce nu mai fusese folosit până atunci. Asta s-a întâmplat vineri, în ziua Pregătirii. Când se spune în text că se apropia ziua sabatului, trebuie să ne amintim că sabatul la evrei începe vinerea la apusul soarelui.

23:55, 56 Femeile credincioase din Galileea L-au urmat pe Iosif, în timp ce acesta a transportat trupul lui Isus la mormânt, așezându-l în el. Apoi **s-au întors și au pregătit miresme și parfumuri**, revenind la mormânt și îmbălsămând trupul Celui iubit de ele. Prin îngroparea trupului lui Isus, Iosif s-a îngropat și pe sine, într-o privință. Actul acesta l-a detașat net de națiunea care L-a răstignit pe Domnul vieții și slavei. El nu a putut accepta să mai fie asociat cu iudaismul, după aceea, ci a trăit într-o stare de despărțire morală față de el, mărturisind împotriva sa.

Sâmbătă femeile s-au odihnit, ascultând porunca sabatului.

XII. TRIUMFUL FIULUI OMULUI

(cap. 24)

A. Femeile la mormântul gol (24:1-12)

24:1 Apoi, duminică, dis-de-dimineață, s-au dus la mormânt, aducând miresmele pe care le-au pregătit pentru îmbălsămarea trupului lui Isus. Dar oare cum credeau ele că vor avea acces la trupul lui Isus? Oare nu fusese prăvălită o piatră uriașă la intrarea în mormânt? Nu ni se oferă nici un răspuns în această privință. Tot ce știm este că L-au iubit foarte mult și dragostea adesea uită de dificultăți, în încercarea de a ajunge la țintă.

„Dragostea lor le-a dat ghes dis-de-dimineață (v. 1) și a fost pe deplin răsplătită (v. 6). Pe fiecare credincios dispus să se scoale devreme Domnul înviat este gata să-l întâmpine în fiecare dimineață“ (Pro. 8:17).

24:2-10 Când au sosit, au descoperit că piatra fusese dată la o parte de la gura mormântului. De îndată ce au intrat, au constatat că trupul Domnului Isus lipsea. Nu e greu să ne imaginăm perplexitatea care le-a cuprins. Pe când încercau să-și explice acest lucru, au apărut doi îngeri îmbrăcați în haine strălucitoare (vezi Ioan 20:12), care le-au asigurat că Isus este viu și că nu are rost să-L caute printre cei morți. El a înviat, exact așa cum promisese când era cu ei în Galileea. Oare nu le spusese El că Fiul Omului trebuia să fie dat în mâna oamenilor păcătoși, pentru a fi răstignit, urmând ca să învie apoi a treia zi? (Luca 9:22; 18:33). Atunci ele și-au adus aminte și s-au întors în grabă în cetate, spunându-le celor unsprezece ucenici vestea minunată. Printre primii vestitori ai învierii au fost și Maria Magdalena, Ioana și Maria, mama lui Iacov.

24:11, 12 Ucenicii nu le-au crezut însă, ci totul li s-a părut un basm. Incredibil! De domeniul fantasticului! Așa credeau ei, până când Petru s-a deplasat personal la mormânt și nu a văzut decât fășile de pânză care stăteau pe pământ. Erau veșmintele cu care fusese înfășurat trupul lui Isus. Nu ni se spune dacă erau acum desfășurate sau încă păstrau forma trupului, dar e ușor de presupus că a fost varianta ultimă. Se pare că Domnul a lăsat în urmă veșmintele sub forma unui cocon. Faptul că au fost găsite veșmintele lăsate în urmă demonstrează că trupul nu a fost furat, căci hoții nu s-ar fi oboșit să-I scoată hainele. Petru s-a întors acasă, străduindu-se să dezlege taina. Ce putea să însemne aceasta?

B. Drumul spre Emaus (24:13-35)

24:13 Unul din cei doi ucenici aflați în drum spre Emaus se numea Cleopa, dar pe celălalt nu ni se spune cum îl chema. Poate că era soția lui. Potrivit unei tradiții, ar fi fost chiar Luca. Tot ce știm cu certitudine este că nu era unul dintre cei unsprezece ucenici inițiali ai Domnului Isus (vezi v. 33). În orice caz, cei doi erau măhniiți,⁶⁹ rememorând moartea și îngroparea Domnului, în timp ce se întorceau de la Ierusalim, mergând spre Emaus – o călătorie de circa șapte mile.

24:14-18 Cum mergeau ei pe drum, li s-a alăturat un străin, care era chiar Domnul, dar ei nu L-au recunoscut. El i-a întrebat despre ce discută. La început, ei s-au oprit din mers, trădând starea de cumplită deznadejde de care erau cuprinși. Apoi Cleopa și-a exprimat mirarea pentru faptul că până și un străin în orașul Ierusalim a putut rămâne în necunoștință de ceea ce s-a întâmplat în acest oraș!

24:19-24 Isus i-a cercetat în continuare, punându-le întrebarea: „Dar ce s-a întâmplat?“ Ei au răspuns, aducând mai întâi un omagiu lui Isus, după care au trecut în revistă judecarea și răstignirea Lui. Au relatat apoi cum li s-au spulberat speranțele, cum s-a zvonit că trupul Lui nu mai era în mormânt și că niște îngeri ar fi dat asigurarea că El este viu!

24:25-27 Isus i-a dojenit apoi cu dragoste pentru neputința de a-și fi dat seama că acesta fusese exact traseul pe care profeții din Vechiul Testament profetiseră că îl va urma Mesia. Mai întâi, El trebuia să sufere, apoi să fie proslăvit. Începând cu Geneza, și trecând apoi prin toate cărțile profeților, Domnul a recapitulat toate textele din Scriptură care se refereau la Mesia, adică la El. Ce studiu biblic minunat trebuie să fi fost acesta! Ce n-am da să fi fost și noi de față când Domnul a ținut acest studiu! Dar și nouă ne este perfect accesibil același Vechi Testament; și noi Îl avem pe Duhul Sfânt, care să ne învețe. Prin umare, și noi putem descoperi în **toate Scripturile lucrurile private la El**.

24:28, 29 Între timp, ucenicii se apropiau de casă și astfel L-au invitat pe călătorul străin să înnopteze la ei acasă. La început, dând dovadă de delicatețe, El a dat să meargă mai departe, dar ei au insistat ca El să intre sub acoperișul casei lor. Gestul lui Isus a indicat că El nu intră cu forța la nimeni. Când însă ei au stăruit de El să tragă la ei peste noapte, El le-a împlinit dorința și le-a răsplătit-o cu prisosință.

24:30, 31 Când s-au așezat la cină, Oaspetele a ocupat locul rezervat Gazdei.

Masa frugală a devenit astfel un sacrament, iar locuința respectivă s-a transformat în Casa lui Dumnezeu. Asta face Cristos oriunde merge. Cei care doresc să-L invite în casa Lor și să-L trateze cum se cuvine vor fi ei înșiși tratați de El. Cei doi I-au deschis căminul lor, iar acum El le-a deschis ochii (*Daily Notes of the Scripture Union*).

În timp ce El frângea pâinea și le-o dădea, ei L-au recunoscut pentru prima oară. Să fi văzut ei oare urmele cuielei în mâinile Sale? Știm doar atât că ochii lor au fost deschiși în chip miraculos, pentru a-L putea recunoaște. De îndată ce s-a întâmpat acest lucru, El a dispărut.

24:32 Apoi ei au rememorat firul călătoriei din ziua aceea. Nu e de mirare că inimile le ardeau când El stătea de vorbă cu ei, deschizându-le Scripturile. Învățătorul și însoțitorul lor de drum fusese chiar Domnul Isus Cristos.

24:33 În loc să înnopteze la Emaus, ei au alergat înapoi la Ierusalim, unde i-au găsit pe cei unsprezece ucenici și pe alții adunați la un loc. Prin termenul „cei unsprezece“ se înțelege ceata inițială de ucenici, minus Iuda. În realitate, nu toți cei unsprezece erau de față, așa cum reiese din Ioan 20:24, dar se are în vedere sensul colectiv al termenului.

24:34 Înainte ca ucenicii din Emaus să le poată împărtăși vestea lor minunată, ucenicii de la Ierusalim au anunțat cu bucurie nemărginită că Domnul într-adevăr a înviat și că S-a arătat lui Simon Petru.

24:35 Apoi a venit rândul celor doi din Emaus să spună: „Da, știm, pentru că a mers cu noi, a intrat în casa noastră și ni S-a descoperit **la frângerea pâinii**“.

C. Isus Se arată celor unsprezece (24:36-43)

24:36-41 Trupul înviat al Domnului a fost un trup adevărat, **în carne și oase**. A fost același trup ce fusese îngropat, dar transformat, în sensul că nu mai era supus morții. Cu acest trup glorificat Isus putea pătrunde într-o cameră ale cărei uși erau încuiate (Ioan 20:19).

Exact asta a făcut El în seara acelei prime duminici. Ucenicii au privit, L-au văzut și L-au auzit zicând: „**Pace vouă!**“ Ei au fost cuprinși de panică, crezând că văd o stafie. Numai când El le-a arătat semnele patimilor Sale pe mâini și pe picioare au început ei să

înțealgă. Dar chiar și atunci, li se părea că toate acestea erau prea minunate pentru a putea fi adevărate!

24:42, 43 Apoi, pentru a le arăta că este cu adevărat Isus, El a mâncat niște pește fript și o bucată de făgure de miere.

D. Dezlegarea minții (24:44-49)

24:44-47 Versetele acestea ar putea constitui un rezumat al învățăturilor date de Mântuitorul în intervalul dintre învierea Sa și înălțarea Sa la cer. El a explicat că învierea Sa a fost împlinirea propriilor Sale cuvinte pe care le-a rostit față de ei. Oare nu le spusese El că toate profețiile din Vechiul Testament trebuiau să se împlinescă? Legea lui Moise și Profeții și Psalmii erau cele trei compartimente principale ce alcătuiau Vechiul Testament. Luată împreună, ele semnifică întregul Vechi Testament. Care era esența profețiilor din Vechiul Testament cu privire la Cristos?

1. Că El trebuie să **sufere** (Ps. 22:1-21; Is. 53:1-9).

2. Că trebuie să învie din morți a treia zi (Ps. 16:10; Iona 1:17; Os. 6:2).

3. **Că în Numele Lui trebuie să se predice pocăința și iertarea păcatelor, către toate popoarele, începând din Ierusalim.**

Isus **le-a deschis mintea ca să înțealgă Scripturile** acestea. În fapt, întreg capitolul este plin de deschideri: *mormântul* deschis (v. 12), *locuința* deschisă (v. 29), *ochii* deschiși (v. 31), *Scripturile* deschise (v. 32), *buzele* deschise (v. 35), *mintea* deschisă (v. 45) și *cerurile* deschise (v. 51).

24:48, 49 Ucenicii au fost **martori** ai învierii. Ei trebuiau acum să vestească lumii slăvitul mesaj. Dar mai întâi trebuiau să aștepte **făgăduința Tatălui**, adică venirea Duhului Sfânt la Rusalii. Apoi ei urmau să fie **îmbrăcați cu putere** divină pentru a depune mărturie despre Cristosul înviat. Duhul Sfânt a fost făgăduit de Tatăl în pasaje cum ar fi cele de la Isaia 44:3, Ezechiel 36:27 și Ioel 2:28.

E. Înălțarea Fiului Omului (24:50-53)

24:50, 51 Înălțarea lui Cristos a avut loc la patruzeci de zile după învierea Sa. El i-a dus pe ucenici până la Betania, pe versantul estic al Muntelui Măslinilor și, ridicându-Și mâinile, i-a binecuvântat. În acest timp, a fost înălțat la cer.

24:52, 53 Ei **I s-au închinat** și apoi **s-au întors la Ierusalim cu o mare bucurie**. În următoarele zece zile, ei au petrecut o bună

bucată de timp în templu, lăudându-L și binecuvântându-L pe Dumnezeu.

Evangelhia lui Luca **s-a deschis** cu scena credincioșilor evlavioși în templu, rugându-se pentru îndelung-așteptatul Mesia. Acum se încheie în același loc, cu scena credincioșilor evlavioși **lăudând și⁷⁰ binecuvântându-L pe Dumnezeu** pentru că le-a răspuns la rugăciune și a înfăptuit răscumpărarea. Este un minunat punct culminant al celei mai minunate cărți din lume, cum a numit-o Renan. **Amin.**

NOTE FINALE

1(1:2) James S. Stewart, *The Life and Teaching of Jesus Christ*, p. 9.

2(1:4) Același cuvânt (*anōthen*) apare și la Ioan 3:7: „Trebuie să fiți născuți din nou“ (sau „de sus“).

3(1:116, 17) G. Coleman Luck, *Luke*, p. 17.

4(1:28) Termenul din greacă este un *participiu pasiv*, arătând că ea *a primit* favoarea. Expresia din latină *gratia plena* („plină de har“) a fost răstălmăcită în sensul că Maria ar fi o *sursă* a harului. Asta scoate în evidență importanța unei traduceri exacte.

5(1:72-75) G. Campbell Morgan, *The Gospel According to Luke*, p. 30, 31.

6(2:7) J. N. Darby, *Synopsis of the Books of the Bible*, II:293.

7(2:8) Stewart, *Life and Teaching*, p. 24.

8(2:13, 14) Textul critic (NU) sună astfel: „oamenilor de bună învoire“, care pare să contrazică doctrina biblică a depravării omului. Evanghelicii care acceptă versiunea critică în general parafrazează acest text. Tradiția versiunii KJ este probabil cea mai bună.

9(2:33) Versiunea textului critic (NU) „Tatăl și mama Lui“ nu *neagă* doctrina nașterii din fecioară, dar o face mai puțin inteligibilă. Vezi și v. 43 din textele tradiționale (majoritatea), în comparație cu textul critic.

10(2:40) Textul NU omite cuvintele „în duh“.

11(4:13) Stewart, *Life and Teaching*, p. 45.

12(4:28) John Charles Ryle, *Expository Thoughts on the Gospels*, *St. Luke*, I:121.

13(5:30) Textul NU sună astfel: „fariseii și cărturarii lor“, adică acei cărturari care susțineau punctul de vedere al fariseilor.

14(6:17-19) Mulți învățați consideră însă că „șesul“ (KJ) era *un platou* pe versantul muntelui și că deosebiri ar consta doar din o anumită condensare sau scoatere în evidență la Matei și Luca, și un gen de intervenție editorială, sub inspirația lui Dumnezeu.

15(6:26) Majoritatea manuscriselor omit termenul „toți“, sugerând că numai unii îi vor lăuda pe autorii compromisurilor.

16(6:27-29a) F. B. Meyer, *The Heavenlylies*, p. 26.

17(6:47-49) Versiunea din textul critic („bine zidită“) ce apare în majoritatea traducerilor engleze scapă sensul adevărat al versetului. Nu *cum* ne clădim viața are importanță, ci *pe cine* (adică pe Cristos)!

18(7:21-23) C. G. Moore, citat de W. H. Griffith Thomas, *Outline Studies on the Gospel of Luke*, p. 129.

19(7:27) F. L. Godet, *Commentary on the Gospel of Luke*, I:350.

20(7:30-34) Ryle, *St. Luke*, I:230.

21(7:49, 50) *Ibid.*, p. 239.

22(8:11-15) J. N. Darby, *The Gospel of Luke*, p. 61.

23(8:18) C. H. Lang, *The Parabolic Teaching of the Scripture*, p. 60.

24(8:26, 27) Aici și în versetul 37 textul critic NU conține termenul *Gherasenii*.

25(8:34-39) Darby, *Synopsis*, II:340.

26(8:51-53) Sir Robert Anderson, *Misunderstood Texts of the New Testament*, p. 51.

27(9:19, 20) Stewart, *Life and Teaching*, p. 109, 110.

28(9:28, 29) W.H. Rogers, altă documentație nu există.

29(9:32, 33) Ryle, *Gospels*, *St. Luke*, I:320.

30(9:50) A. L. Williams, altă documentație nu există.

31(9:62) Probabil, asta nu înseamnă doar o privire fugară înapoi, ci mentalitatea de „întoarcere în Egipt“ a israeliților din pustie.

32(10:1-12) Aici și în versetul 17 textul critic este „șaptezeci și doi“.

33(10:16) Ryle, *St. Luke*, I:357, 358.

34(10:36, 37) F. Davidson, ed., *The New Bible Commentary*, p. 851.

35(10:42) C. A. Coates, *An Outline of Luke's Gospel*, p. 129.

36(10:42) Charles R. Erdman, *The Gospel of Luke*, p. 112.

37(11:4) Luca prezintă o versiune prescurtată a „Rugăciunii ucenicului“, ceea ce ar putea însemna că nu trebuie recitată cuvânt cu cuvânt. Omisiunile din textul critic (NU) sunt considerate în general drept interpolări de la Matei, efectuate de redactorii acelui text.

38(11:9) Timpul *prezent imperativ* din greacă sugerează o acțiune continuă.

39(11:41) Harry A. Ironside, *Addresses on the Gospel of Luke*, p. 390.

- 40(11:46) William Kelly, *An Exposition of the Gospel of Luke*, p. 199.
- 41(12:2, 3) Godet, *Luke*, II:89.
- 42(12:15) J. R. Miller, *Come Ye Apart*, lectura pentru iunie 10.
- 43(12:36) Kelly, *Luke*, p. 214.
- 44(13:6-9) Lang, *Parabolic Teaching*, p. 230.
- 45(14:33) Ryle, *Gospels, St. Luke*, II:86.
- 46(14:34, 35) Kelly, *Luke*, p. 249.
- 47(15:20) Stewart, *Life and Teaching*, p. 77, 78.
- 48(16:9) Arthur T. Pierson; altă documentație nu există.
- 49(16:9) J. N. Darby, *The Man of Sorrows*, p. 178.
- 50(17:10) Roy Hession, *The Calvary Road*, p. 49.
- 51(17:34-36) Atât textele cele mai vechi, cât și majoritatea textelor nu conțin versetul 36, ceea ce înseamnă că, probabil, nu este autentic.
- 52(18:31-33) Ryle, *Gospels, St. Luke*, II:282.
- 53(19:11) O mină (în ebraică *mihah*, în greacă *mna*).
- 54(19:41, 42) Griffith Thomas, *Luke*, p. 303.
- 55(20:18) Alții interpretează piatra ca o referire la un păcătos pocăit care cade plin de căință asupra lui Isus, cu inima frântă, fiind mântuit, în contrast cu cel ce Îl respinge pe Cristos și este făcut praf la judecata viitoare.
- 56(20:35) Coates, *Luke's Gospel*, p. 252.
- 57(21:1-4) Dr. Joseph Parker; alte documente nu sunt disponibile.
- 58(21:20-24) *Christian Truth Magazine*, noiembrie 1962, p. 303.
- 59(21:20-24) Edward Gibbon, *The Decline and Fall of the Roman Empire*, II:95-101.
- 60(22:7) Leon Morris, *The Gospel According to Luke*, p. 302-304.
- 61(22:47, 48) Stewart, *Life and Teaching*, p. 154.
- 62(23:13-17) *Ibid.*, p. 161.
- 63(23:33) Aici este singurul loc din Biblia engleză în care apare acest nume. Chiar dacă există mii de adunări din epoca modernă, numite „Biserica ... Calvarului“, majoritatea Bibliilor moderne au renunțat la această redare a textului.
- 64(23:33) Stewart, *Life and Teaching*, p. 166.
- 65(23:34) Morgan, *Luke*, p. 269.
- 66(23:35-38) Stewart, *Life and Teaching*, p. 168.
- 67(23:42) Textul tradițional și majoritar: „Doamne, adu-Ți aminte de mine“ este mai impresionant decât textul critic (NU) „Isuse, adu-Ți aminte de mine“. Titlul de respect „Doamne“ (care poate însemna și „domnule“) arată o credință mai profundă decât folosirea unui nume personal (ce era pe vremea aceea un nume comun).
- 68(23:43) Erdman, *Luke*, p. 217, 218.
- 69(24:13) Textul critic (NU) sună astfel: „«Ce fel de conversație este aceasta pe care o aveți unul cu altul?» Și ei s-au oprit, arătând tristețe“.
- 70(24:52, 53) Textul critic (NU) omite „lăudând și“ precum și „Amin“-ul de la sfârșit.

BIBLIOGRAFIE

- Coates, C. A. *An Outline of Luke's Gospel. Kingston on Thames: Stow Hill Bible and Tract Depot, n.d.*
- Darby, J.N. *The Gospel of Luke*. Londra: James Carter, n.d.
- _____. *The Man of Sorrows*. Glasgow: Pickering and Inglis, n.d.
- _____. *Notes of Addresses on the Gospel of Luke*. Londra: C.A. Hammond, n.d.
- Erdman, Charles R. *The Gospel of Luke*. Philadelphia: The Westminster Press, 1921.
- Geldenhuis, Norval. *Commentary on the Gospel of Luke*, 2 volume. Grand Rapids: Zondervan Publishing House, 1977.
- Ironside, H.A. *Addresses on the Gospel of Luke*. New York: Loizeaux Brothers, 1947.
- Kelly, William. *An Exposition of the Gospel of Luke*. Londra: Pickering and Inglis, n.d.
- Luck, G. Coleman. *Luke*. Chicago: Moody Press, 1960.
- Morgan, G. Campbell. *The Gospel According to Luke*. New York: Fleming H. Revell Co., 1931.
- Morris, Leon. *The Gospel According to St. Luke, TBC*. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Company, 1974.
- Thomas, W.H. Griffith. *Outline Studies in the Gospel of Luke*. Grand Rapids: Kregel Publications, 1984.